

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS
Institutet för hälsa och välfärd
National Institute for Health and Welfare

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Sosiaaliturva 2012
Socialskydd
Social Protection

SVT

Päihdetilastollinen vuosikirja 2012

ALKOHOLI JA HUUMEET

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2012

Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2012

Päihdetilastollinen vuosikirja 2012

Alkoholi ja huumeet

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2012

Statistical Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2012

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Tiedustelut – Förfrågningar – For further information
Tuomo Varis 029 524 7654
Martta Forsell 029 524 7974

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Tilastotuotteiden julkaisutoimikunta –
Publikationskommittén för statistikprodukter –
Publications committee for statistical products
Päivi Hämäläinen, puheenjohtaja – ordförande – Chair
Anna Heino
Pirjo Häkkinen
Nina Knappe
Tiina Puhakka
Outi Räikkönen
Salla Säkkinen
Hannele Tanhua
Satu Vainikka
Arto Vuori
Aleksi Yrttiaho

©THL

Svensk översättning: Käännös-Aazet Oy
English translation: Henna Eronen
Taitto – Layout: Sirpa Virtanen
Kansi – Pärm – Cover: Seija Puro

ISSN–L 1455–7444

ISBN 978-952-245-804-9 (painettu)
ISSN 1795-5165 (Suomen virallinen tilasto)
ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja)

ISBN 978-952-245-805-6 (verkko)
ISSN 1796-0479 (Suomen virallinen tilasto, verkko)
ISSN 1796-7465 (Päihdetilastollinen vuosikirja, verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-805-6>

Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy
Tampere 2012

PÄIHDETILOSTOLLINEN VUOSIKIRJA 2012

Alkoholi ja huumeet

Päihdetilastollinen vuosikirja 2012 on päihdealan yleisteos, joka sisältää keskeiset tilastotiedot Suomen alkoholi- ja huumeoloista sekä yleiskatsauksen Suomen päihdetilanteen kehityksestä. Lisäksi vuosikirja sisältää tietoja pähteiden käytöstä muissa maissa.

Päihdetilastollinen vuosikirja ilmestyy nyt neljännentoista kerran. Se on alkoholitilastojen osalta jatkoa Alkon vuodesta 1932 julkaisemalle Alkoholitilastolliselle vuosikirjalle, mikä mahdollistaa alkoholiolojen kehityksen seuraamisen pitkinä vertailukelpoisina aikasarjoina 1930-luvulta lähtien. Vuonna 1995 vuosikirjan sisältöä laajennettiin käsittämään myös huumausaineet ja päihetymystarkoituksessa käytetyt lääkkeet. Vuosikirjassa esitetään keskeinen tietoperusta niin alkoholipoliittiselle päätöksenteolle ja alkoholiolojen arviointiin kuin myös huumetilanteen kehityksen seurantaan ja Suomen päihdetilanteen kokonaiskartoitukseen.

Alkoholi- ja huumetilastoja on saatavilla myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Sosiaali- ja terveysalan tilastollisesta vuosikirjasta sekä Huumetilanne Suomessa 2012 -raportista. Alkoholi- ja huumeoloja kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla on lisäksi koottu Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetiin osoitteeseen <http://www.sotkanet.fi/>.

Päihdetilastollinen vuosikirja julkaistaan sekä painettuna kirjana että verkkojulkaisuna.

Päihdetilastollinen vuosikirja tehdään Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) yhteistyönä. Vuosikirjan vastaavina toimittajina ovat olleet THL:ssa erikoissuunnittelija Tuomo Varis ja suunnittelija Sirpa Virtanen sekä Valvirassa tietohallintopäällikkö Lennart Wahlfors. Julkaisun laadintaan ovat osallistuneet THL:ssa erikoistutkija Esa Österberg sekä erikoissuunnittelijat Martta Forsell, Hannele Tanhua ja Vili Varjonen. Kiitämme Alkoholitutkimussäätiön tutkijaa Marke Jääskeläistä toimituksellisesta avusta sekä THL:n tutkijaa Thomas Karlssonia vuosikirjan kommentoinnista.

Helsingissä, tammikuussa 2013

Päivi Hämäläinen
Osastojohtaja

Tuomo Varis
Erikoissuunnittelija

STATISTISK ÅRSBOK OM ALKOHOL OCH NARKOTIKA 2012

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2012 är en översikt över alkohol- och narkotikaområdet. Årsboken innehåller central statistisk information om alkohol- och narkotikasituationen i Finland och ger en överblick över utvecklingen inom området. Årsboken innehåller också uppgifter om rusmedelsanvändningen i andra länder.

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika utkommer för fjortonde gången. För alkoholstatistikens del är den en fortsättning på den alkoholstatistiska årsbok (Alkoholitilastollinen vuosikirja) som Alko började ge ut 1932, vilket gör det möjligt att följa alkoholsituationens utveckling under långa jämförbara tidsperioder ända sedan 1930-talet. År 1995 utvidgades årsbokens innehåll till att omfatta även narkotika och läkemedel som används i berusningssyfte. Årsboken utgör ett viktigt informationsunderlag för det alkoholpolitiska beslutsfattandet, bedömningen av alkoholsituationen, uppföljningen av narkotikasituationen och kartläggningen av rusmedelssituationen i Finland.

Statistik över alkohol och droger finns också i Institutet för hälsa och välfärds statistiska årsbok om social- och hälsovården och i rapporten Huumetilanne Suomesa 2012 (Drogsituationen i Finland). Dessutom har indikatorer som beskriver alkohol- och drogsituationen enligt kommun och för hela landet sammanställts i statistik- och indikatorbanken SOTKANet på adressen <http://www.sotkanet.fi/>.

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika publiceras både i tryckt form och som webbpublikation.

Statistisk årsbok om alkohol och narkotika utarbetas i samarbete mellan Institutet för hälsa och välfärd (THL) och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira). Årsbokens ansvariga redaktörer är specialplanerare Tuomo Varis och planerare Sirpa Virtanen vid THL samt dataförvaltningschef Lennart Wahlfors vid Valvira. Specialforskare Esa Österberg samt specialplanerarna Martta Forsell, Hannele Tanhua och Vili Varjonen vid THL har deltagit i utarbetandet av årsboken. Vi tackar forskare Marke Jääskeläinen vid Alkoholforskningsstiftelsen och forskaren Thomas Karlsson vid THL för deras kommentarer till årsboken.

Helsingfors, januari 2013

Päivi Hämäläinen
Avdelningsdirektör

Tuomo Varis
Specialplanerare

YEARBOOK OF ALCOHOL AND DRUG STATISTICS 2012

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2012 provides key statistical information on the alcohol and drug situation and an overview of alcohol and drug trends in Finland. It also contains information on alcohol and drug use in other countries.

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics is now in its fourteenth edition. With regard to alcohol statistics, it is a follow-up to the yearbook of alcohol statistics published by Alko since 1932. Alcohol trends can thus be observed as an extended and comparable time series from the 1930s to the present day. In 1995, the yearbook was expanded to include drugs and psychoactive pharmaceuticals. The yearbook offers an essential information base for decision-making on alcohol policy and assessment of the alcohol and drug situation and trends, giving an overall picture of alcohol and drugs in Finland.

Statistics on alcohol and drugs are also available in the Statistical Yearbook on Social Welfare and Health Care and the report Drug Situation in Finland 2012. Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can also be found online in the SOTKANet Statistics and Indicator Bank at <http://www.sotkanet.fi/>.

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics is published both online and in printed form.

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics is compiled by the National Institute for Health and Welfare (THL) in co-operation with the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira). The editors in charge are Tuomo Varis, Senior Planning Officer, and Sirpa Virtanen, Planning Officer at THL and Lennart Wahlfors, Chief of Data Administration at Valvira. The following persons also participated in the compilation of the yearbook: Esa Österberg, Senior Researcher, and Martta Forsell, Hannele Tanhua and Vili Varjonen, Senior Planning Officers at THL. We would like to thank researcher Marke Jääskeläinen at the Finnish Foundation for Alcohol Studies for her editorial assistance and researcher Thomas Karlsson at THL for his comments to the Yearbook.

Helsinki, January 2013

Päivi Hämäläinen
Director of Department

Tuomo Varis
Senior Planning Officer

Sisällys

Alkusanat

Sisällys

YLEISKATSAUS

1 Alkoholipolitiikka	18
1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat	18
1.2 Suomalaisen asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan	18
2 Alkoholin kulutus ja käyttö 2011	19
2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat	19
2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus	21
2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus	22
2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus	24
2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa	24
2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa	25
2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus	27
3 Huumeipolitiikka ja huumeiden käyttö	28
3.1 Suomen huumeasainepolitiikan peruslinjat	28
3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö	29
3.3 Suomalaisen asenteet huumeita kohtaan	30
4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja	31
4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat	31
4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat	32
4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	33
4.2.1 Rattijuopumus- ja liikennetrikokset	33
4.2.2 Väkivaltarikokset	34
4.2.3 Huumeasainetrikokset	34
4.2.4 Muu päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus	34
4.3 Päihtyneiden säilönnöt	35
4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset	35
5 Päihdepalvelut	36
5.1 Päihdehuollon erityispalvelut	37
5.1.1 Päihdehuollon kustannukset	38
5.1.2 Huumeasiakkaat	38
5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa	38
5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa	39
5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa	40
5.2.3 Tartuntataudit	41
6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset	41
6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio	41
6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset	42
6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti	43
6.4 Alkoholijuomien anniskelu	43
6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti	43
6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta	44
6.7 Alkoholijuomien myynninedistämisen valvonta	44
Symbolit	99

TAULUKOT

Alkoholijuomien kulutus

1.	Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2011	100
2.	Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 2000–2011	100
3.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus asukasta kohti 1965–2011	101
4.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011	102
5.	Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011	103
6.	Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011	104
7.	Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2002–2011	105
8.	Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2002–2011	106
9.	Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2002–2011	107
10.	Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2002–2011	108
11.	Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2002–2011	109
12.	Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2002–2011	110
13.	Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2007–2011	111
14.	Alkoholijuomien myynti jakeluteittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011	112
15.	Alkoholijuomien myynti asukasta kohti maakunnissa 2011	113
16.	Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2011	114
17.	Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2011	115
18.	Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2011	116
19.	Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2011	117
20.	Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2011	118
21.	Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2011	119
22.	Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2011	120
23.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2011	121
24.	Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2004–2009	121

Alkoholin ja huumeiden käyttö

25.	Raittiiden 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2011	122
26.	Humalahakuisesti alkoholia käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2011	123
27.	Alkoholin käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2011	124
28.	Raittiiden 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan 2000–2011	125
29.	Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2011	126
30.	Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2011	127

Sairaalahoito

31.	Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2002–2011	128
32.	Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2002–2011	130
33.	Päihde-ehdotin sairaalahoito maakunnittain 2011	132
34.	Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodeosastoilla 2011	133
35.	Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2011	133
36.	Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2007–2011	134
37.	Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2007–2011	135

Päihdepalvelut

38. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2011	136
39. Päihdepalvelut 2011 maakunnittain	137
40. Päihdehuollon laitoksissa hoidetut asiakkaat 2011	138
41. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa 2011	138
42. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2011.....	139

Päihde-eläkkeet

43. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2007–2011.....	140
--	-----

Päihdekuolemat

44. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet 2000–2011.....	142
45. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2006–2011.....	143
46. Huumeemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2005–2010	143
47. Huumausainelöydökset ruumiinavauksissa 2001–2010.....	144

Liikenne

48. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenne- onnettomuuksissa 2007–2011.....	145
49. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2011	146
50. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2011.....	148

Päihderikollisuus

51. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2002–2011.....	149
52. Huumausainerikollisuus 2002–2011	149
53. Takavarikoidut huumausaineet 2002–2011	150
54. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2002–2011	151
55. Väkivaltarikollisuus 2000–2011.....	151

Säilöönnotot

56. Päihtyneiden säilöönnotot koko maassa ja maakunnissa 2002–2011	152
--	-----

Hinnat

57. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksejä 2002–2011.....	153
58. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2002–2011.....	154

Jakeluverkosto

59. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2011	155
60. Alkoholijuomien anniskeluverkosto 1995–2011.....	156

Valvonta

61. Mainonnan valvonta 1995–2011.....	157
62. Vähittäismyyntin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2002–2011.....	157
63. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2002–2011.....	158

Talous

64. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2002–2011.....	159
65. Valtion alkoholitulot 2002–2011	160
66. Päihdehuollon menot ja tulot 2001–2010.....	160
67. Haittakustannukset pääryhmittäin 2010	161

Kauppa

68. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2011.....	162
69. Alkoholijuomien tuonti 2002–2011	162
70. Alkoholijuomien vienti 2002–2011.....	163

KUVIOT

1. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 1960–2011	20
2. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2011	21
3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina 1933–2011	22
4. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 1950–2011.....	23
5. Alkoholijuomien myynti 100 %:n alkoholina juomaryhmittäin asukasta kohti maakunnissa 2011	25
6. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1960–2011	26
7. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2009.....	27
8. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön liittyviä haittoja 1969–2011.....	31
9. Huumausainekuolemat 2000–2010.....	32
10. Päihdehuollon palvelut 1996–2011	37
11. Alkoholisairauksien hoitajaksot sairaaloiden vuodeosastoilla 1996–2011	39
12. Huumesairauksien hoitajaksot sairaaloiden vuodeosastoilla 1996–2011.....	40

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia	164
Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö.....	176
Käytetyt käsitteet.....	184
Lähteet	194

Innehåll

Förord

Innehåll

ALLMÄN ÖVERSIKT

1 Alkoholpolitiken	45
1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken	45
1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken	46
2 Konsumtion och bruk av alkohol 2011	46
2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser	46
2.2 Total alkoholkonsumtion	48
2.3 Registrerad alkoholkonsumtion	49
2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion	50
2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen	51
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen	52
2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning	54
3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika	55
3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik	55
3.2 Experimentering med och bruk av narkotika	55
3.3 Finländarnas attityder till narkotika	56
4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika	57
4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall	57
4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall	57
4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall	58
4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet	59
4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott	59
4.2.2 Våldsbrott	60
4.2.3 Narkotikabrott	60
4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet	61
4.3 Omhändertagande av berusade	61
4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador	62
5 Tjänster inom missbrukarvården	63
5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster	63
5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården	64
5.1.2 Narkotikaberoende klienter	65
5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	65
5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	65
5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	66
5.2.3 Smittsamma sjukdomar	68
6 Alkoholtillståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor	68
6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation	68
6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd	69
6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker	70
6.4 Servering av alkoholdrycker	70
6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker	70
6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker	71
6.7 Säljfrämjande åtgärder	71
Teckenförklaring	99

TABELLER

Alkoholkonsumtion

1.	Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2011	100
2.	Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 2000–2011	100
3.	Registrerad alkoholkonsumtion per invånare 1965–2011	101
4.	Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2002–2011	102
5.	Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2002–2011	103
6.	Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2002–2011	104
7.	Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2002–2011	105
8.	Värde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2002–2011	106
9.	Värde av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2002–2011	107
10.	Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2002–2011	108
11.	Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2002–2011	109
12.	Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2002–2011	110
13.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2007–2011	111
14.	Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2002–2011	112
15.	Försäljning av alkoholdrycker per invånare landskapsvis 2011	113
16.	Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2011	114
17.	Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2011	115
18.	Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2011	116
19.	Värde av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2011	117
20.	Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2011	118
21.	Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2011	119
22.	Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2011	120
23.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 2011	121
24.	Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2004–2009	121

Bruk av alkohol och narkotika

25.	Andelen nyktra i åldern 15–64 år 1982–2011	122
26.	Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2011	123
27.	Alkoholkonsumtionen hos 15–64-åringar 2004–2011	124
28.	Andelen nyktra 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2011	125
29.	Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte 2000–2011	126
30.	Andelen 14–24-åringar som använt cannabis 2000–2011	127

Sjukhusvård

31.	Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2002–2011	128
32.	Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2002–2011	130
33.	Missbruksrelaterad sjukhusvård landskapvis 2011	132
34.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2011	133
35.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2011	133
36.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårddygn på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2007–2011	134
37.	Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2007–2011	135

Missbrukarvård

38. Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2011.....	136
39. Missbrukarvård landskapsvis 2011.....	137
40. Klienter på institutioner för missbrukarvård 2011	138
41. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård 2011	138
42. Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2011	139

Alkohol- och narkotikarelaterade pensioner

43. På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2007–2011.....	140
--	-----

Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfal

44. Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2011	142
45. Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2006–2010	143
46. Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2005–2010.....	143
47. Narkotikafynd vid obduktioner 2001–2010	144

Trafik

48. Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada 2007–2011.....	145
49. Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2011.....	146
50. I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2011	148

Alkohol- och narkotikarelaterade brott

51. Brott mot alkohollagstiftningen 2002–2011.....	149
52. Narkotikabrottslighet 2002–2011.....	149
53. Narkotikabeslag 2002–2011	150
54. Tullbeslag av alkohol och sprit 2002–2011.....	151
55. Våldsbrott 2000–2011	151

Omhändertagande

56. Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2011	152
---	-----

Priser

57. Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2002–2011.....	153
58. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2002–2011	154

Distributionsnät

59. Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2011	155
60. Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2011.....	156

Tillsyn

61. Reklamtillsyn 1995–2011	157
62. Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2002–2011.....	157
63. Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholservering 2002–2011.....	158

Ekonomi

64. Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtionsutgifterna 2002–2011.....	159
65. Statens alkoholinkomster 2002–2011	160
66. Missbrukarvårdens utgifter och inkomster 2001–2010.....	160
67. Skadekostnader per huvudgrupp 2010.....	161

Handel

68. Inhemskt och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2011	162
69. Import av alkoholdrycker 2002–2011	162
70. Export av alkoholdrycker 2002–2011	163

FIGURER

1. Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 1960–2011.....	47
2. Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2011.....	48
3. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1933–2011.....	49
4. Fördelning av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp I 100 % alkohol 1950–2011.....	50
5. Försäljning av alkoholdrycker i 100 % alkohol efter varugrupp per invånare landskapsvis 2011.....	51
6. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 1960–2011.....	52
7. Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2009	53
8. Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror på alkoholbruk 1969–2011	58
9. Narkotikarelaterade dödsfall 2000–2010.....	59
10. Missbrukarvårdens tjänster 1996–2011.....	64
11. Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder på sjukhusens vårdavdelningar 1996–2011	66
12. Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder på sjukhusens vårdavdelningar 1996–2011	67

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget.....	168
Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll.....	178
Använda begrepp	187
Källor	194

Contents

Foreword

Contents

OVERVIEW

1 Alcohol policy	72
1.1 Finnish alcohol policy.....	72
1.2 Alcohol attitudes among Finns	73
2 Alcohol consumption and use in 2011	73
2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices	73
2.2 Total consumption of alcoholic beverages	75
2.3 Documented consumption of alcoholic beverages.....	76
2.4 Undocumented consumption of alcoholic beverages.....	77
2.5 Sale of alcoholic beverages by region.....	78
2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world	79
2.7 Prevalence of alcohol use	81
3 Drug policy and drug use	82
3.1 Finnish drug policy.....	82
3.2 Drug experimentation and use	83
3.3 Drug attitudes among Finns.....	83
4 Alcohol- and drug-related harm	84
4.1 Alcohol- and drug-related deaths	84
4.1.1 Alcohol-related deaths	84
4.1.2 Drug-related deaths	85
4.2 Alcohol- and drug-related crime.....	86
4.2.1 Drink-driving and traffic offences.....	86
4.2.2 Violent offences.....	87
4.2.3 Drug offences	88
4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime	88
4.3 Persons taken into police custody for drunkenness	88
4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse	89
5 Services for substance abusers	90
5.1 Specialised care and services for substance abusers	91
5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers	92
5.1.2 Drug clients.....	92
5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care	92
5.2.1 Alcohol-related diseases in health care	93
5.2.2 Drug-related diseases in health care	94
5.2.3 Infectious diseases	95
6 Alcohol licensing and supervision	95
6.1 Alcohol licensing and supervision authorities	95
6.2 Inspection visits and revoked licences.....	96
6.3 Retail sales of alcoholic beverages	97
6.4 Licensed serving of alcoholic beverages	97
6.5 Production, imports and wholesale.....	97
6.6 Product control	98
6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages	98
Explanation of symbols.....	99

TABLES

Consumption of alcoholic beverages

1.	Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2011	100
2.	Undocumented consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, per capita, 2000–2011	100
3.	Documented consumption of alcoholic beverages, per capita, 1965–2011	101
4.	Documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2002–2011	102
5.	Documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 100% alcohol, 2002–2011	103
6.	Documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 100% alcohol, 2002–2011	104
7.	Value of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2002–2011	105
8.	Value of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2002–2011	106
9.	Value of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2002–2011	107
10.	Volume of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2002–2011	108
11.	Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 2002–2011	109
12.	Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 2002–2011	110
13.	Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2007–2011	111
14.	Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2002–2011	112
15.	Per capita sale of alcoholic beverages by region, 2011	113
16.	Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2011	114
17.	Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2011	115
18.	Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2011	116
19.	Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2011	117
20.	Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2011	118
21.	Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2011	119
22.	Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2011	120
23.	Documented consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2011	121
24.	Documented consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2004–2009	121

Use of alcohol and drugs

25.	Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol, 1982–2011	122
26.	Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking at least once a week, 2000–2011	123
27.	Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2011	124
28.	Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol, 2000–2011	125
29.	Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking at least once a month, 2000–2011	126
30.	Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2011	127

Hospital care

31.	Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2002–2011	128
32.	Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2002–2011	130

33. Alcohol- and drug-related hospital care by region, 2011.....	132
34. Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2011.....	133
35. Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2011.....	133
36. Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2007–2011.....	134
37. Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2007–2011	135

Services for substance abusers

38. Specialised services for substance abusers, 2000–2011.....	136
39. Services for substance abusers by region, 2011.....	137
40. Clients in institutions that provide care for substance abusers, 2011.....	138
41. Care periods in institutions that provide care for substance abusers, 2011.....	138
42. Drug clients in services for substance abusers 2011.....	139

Alcohol- and drug-related pensions

43. Disability pensions for alcohol-and drug-related diseases, 2007–2011.....	140
---	-----

Alcohol- and drug-related deaths

44. Alcohol-related deaths, 2000–2010	142
45. Deaths from alcohol-related causes by age group, 2006–2011	143
46. Deaths from drug poisoning by age group, 2005–2010	143
47. Drugs found in post-mortem examinations 2001–2010.....	144

Traffic

48. Alcohol-related cases of road traffic accidents involving injury, 2007–2011.....	145
49. Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2011.....	146
50. Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2011.....	148

Alcohol- and drug-related crime

51. Offences under the Alcohol Act, 2002–2011	149
52. Drug-related crime, 2002–2011.....	149
53. Drug seizures 2002–2011.....	150
54. Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2002–2011	151
55. Violent crimes, 2000–2011.....	151

Person taken into police custody

56. Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2011.....	152
--	-----

Prices

57. Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2002–2011.....	153
58. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2002–2011.....	154

Distribution network

59. Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2011	155
60. Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2011.....	156

Supervision

61. State control of alcohol advertising, 1995–2011	157
62. Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2002–2011.....	157
63. Control measures related to licensing supervision, 2002–2011.....	158

Economy

64. Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2002–2011.....	159
65. State revenues from alcohol, 2002–2011	160
66. Expenditure and income in services for substance abusers, 2001–2010.....	160
67. Harm-related expenditure by main category, 2010	161

Trade

68. Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2011	162
69. Imports of alcoholic beverages, 2002–2011	162
70. Exports of alcoholic beverages, 2002–2011	163

FIGURES

1. Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 1960–1960	20
2. Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2011	21
3. Documented consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol, 1933–2011.....	22
4. Documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 1950–2011.....	23
5. Per capita sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2011.....	25
6. Documented consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 1960–2011	26
7. Documented consumption of alcoholic beverages in some countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 2009.....	27
8. Documented consumption of alcoholic beverages and alcohol-related harms, 1969–2011.....	31
9. Drug-related deaths 2000–2010	32
10. Treatment services for substance abusers 1996–2011.....	37
11. Alcohol-related diseases, hospital inpatient care periods 1996–2011.....	39
12. Drug-related diseases, hospital inpatient care periods, 1996–2011.....	40

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation	164
Statistical and research data as well as data content.....	176
Concepts	184
Sources	194

1 Alkoholipolitiikka

1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 9. lokakuuta 2003 vahvistettiin Suomen alkoholipolitiikan perustavoitteeksi alkoholilain mukaisesti alkoholista aiheutuvien haittojen vähentäminen. Periaatepäätöksen mukaan alkoholipolitiikan keskeisinä käytännön tavoitteina ovat alkoholin lasten ja perheiden hyvinvoinnille aiheuttamien haittojen vähentäminen, alkoholin riskikäyttöön liittyvien haittojen vähentäminen ja alkoholijuomien kokonaiskulutuksen kääntäminen laskuun. Sitten linjauksia ovat tukeneet tai tarkentaneet hallituksen 2. maaliskuuta 2006 antama lakipaketti alkoholihaittojen vähentämiseksi, kansalliset alkoholiohjelmat 2004–2007 ja 2008–2011, ehkäisevän päihdetyön tehostaminen ja alkoholijuomien valmisteverojen korottaminen neljä kertaa vuosien 2008, 2009 ja 2012 aikana. Lisäksi alkoholihaitat ovat nousseet vahvasti esiin terveyden edistämisen politiikkaohjelmassa ja sisäisen turvallisuuden ohjelmassa.

Vuoden 2008 alussa alkoholijuomien veroja korotettiin siten, että väkevien alkoholijuomien verot nousivat 15 prosenttia ja muiden alkoholijuomien 10 prosenttia. Vuoden 2009 aikana alkoholijuomien valmisteveroja korotettiin kahdesti 10 prosentilla. Vuoden 2012 alussa alkoholijuomien veroja korotettiin siten, että oluen verot nousivat 15 prosenttia ja muiden alkoholijuomien 10 prosenttia.

Olutpakkausten sekä muiden alkoholijuomien monipakkausten paljousalennukset kiellettiin vuoden 2008 alusta. Samoin kiellettiin ”happy hour” -mainokset ravintoloiden ulkopuolella sekä alkoholijuomien mainonta televisiossa ja elokuvateattereissa ennen kello 21.00.

Alkoholiohjelmatyössä 2004–2007 ja 2008–2011 kehitettiin päihdehaittojen ehkäisyä, tuettiin paikallisen työn rakenteita, tuotettiin laadukasta materiaalia ja järjestettiin koulutuksia. Kehittämistyön tuloksena on koko maan kattava alueellinen organisaatio.

Vuonna 2011 toimintansa aloittaneen Kataisen hallituksen ohjelmassa todetaan alkoholiohjelman jatkuvan myös vuoden 2011 jälkeen. Keskeisinä toimenpiteinä ovat alueellisen koordinaation mallin vakiinnuttaminen, alkoholilain kokonaisuudistus ja alkoholiverotuksen tarkistaminen. Alkoholin käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen perustuu saatavuuden ja hinnan sääntelyyn sekä terveellisten elämäntapojen edistämiseen. Raittiustyölaki uudistetaan kunnissa tehtävän päihdetyön kehittämiseksi. Lisäksi hallitusohjelmaan on kirjattu alkoholin käytön varhaisen puuttumisen tehostaminen. Hallitusohjelmassa on myös erikseen kirjaus siitä, että nykyinen vähittäismyyntimonopoli säilytetään ja Alko Oy:n omistajaohjaus säilytetään sosiaali- ja terveysministeriössä. (Valtioneuvosto 2011.)

Alkoholiohjelman toteutumista seurataan useiden indikaattorien avulla. Näitä ovat muun muassa alkoholin tilastoidun ja tilastoimattoman kulutuksen kehitys, alkoholiin liittyvät onnettomuudet ja väkivaltarikollisuus, alkoholiin liittyvä perheväkivalta ja alkoholinkäytön seurauksena kuolleiden määrä. Näitä indikaattoreita on muiden alkoholioloja koskevien indikaattorien ohella koottu tähän julkaisuun. Alkoholi- ja huumeoloja kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla löytyy sähköisesti Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetistä osoitteesta <http://www.sotkanet.fi/>.

1.2 Suomalaisten asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan

Asenteet alkoholipolitiikkaa kohtaan ovat tiukentuneet sitten 1990-luvun puolenvälin. Nykyään selvästi suurempi osa väestöstä kuin puolitoista vuosikymmentä sitten tukee vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista. Kun vuoden 1994 alussa TNS-Gallupin tekemän mielipidekyselyn mukaan vallitsevia alkoholipoliittisia rajoituksia tai niiden tiukentamista kannatti 55 prosenttia vastanneista, oli vastaava osuus vuonna 2001 suoritettussa tutkimuksessa 80 prosenttia ja vuoden 2012 helmikuussa suoritettussa tutkimuksessa 88 prosenttia. Vuoden 2012 alussa tehdyssä tutkimuksessa 63 prosenttia väestöstä piti nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina. Niiden tiukentamista kannatti 25 prosenttia ja 11 prosenttia vastanneista olisi halunnut niiden lieventämistä. Prosentti vastanneista ei ottanut kantaa kysymykseen. Asenteiden kiristymistä kuvaa hyvin se, että vuoden 1994 tutkimuksessa alkoholipolitiikan lieventämistä kannattavien osuus oli 41 prosenttia.

Väestön valtaenemmistö kannattaa vallitsevia alkoholijuomien ostoon oikeuttavia ikärajoja. Vuoden 2012 alussa tehdyssä tutkimuksessa väkevien alkoholijuomien ostoon oikeuttavaa 20 vuoden ikärajaa piti sopivana 81 prosenttia vastanneista ja 89 prosenttia vastanneista piti viinien ja oluen ostoon oikeuttavaa 18 vuoden ostoikärajaa sopivana. Liian matalana kumpaakin ikärajaa piti noin kymmenesosa vastanneista.

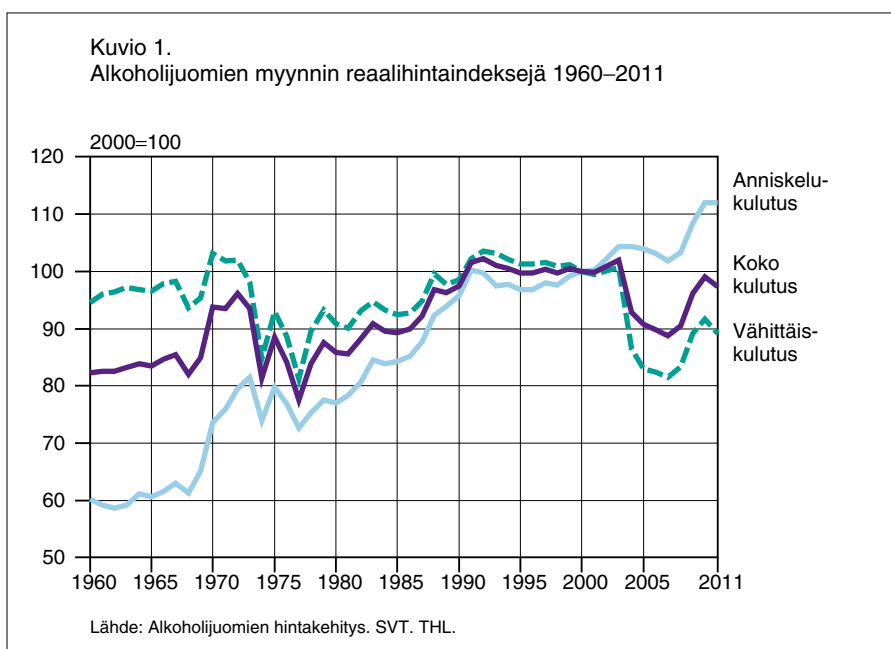
Suomalaiset eivät halua gallup-tutkimusten mukaan väkeviä alkoholijuomia, viinejä eivätkä vahvaa olutta päivittäistavarakauppoihin. Helmikuussa 2012 tehdyssä tutkimuksessa 91 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että väkeviä alkoholijuomia tulee saada ostaa vain Alkosta. Vastaava osuus oli vahvan oluen kohdalla 68 prosenttia, ja 64 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että viinejä tulee saada ostaa vain Alkosta. Keskioluen nykyinen myyntijärjestelmä sai väestön enemmistön tuen, sillä 83 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että keskiolutta pitää saada ostaa myös elintarvikeliikkeistä.

Neljästä vuoden 2007 jälkeen suoritetusta alkoholiveron korotuksesta huolimatta 59 prosenttia suomalaisista oli helmikuussa 2012 sitä mieltä, että viinien hintataso on sopiva tai liian matala. Vastaava luku oli oluen osalta 56 prosenttia ja väkevien alkoholijuomien osalta 64 prosenttia. Liian korkeana alkoholijuomien hintoja piti noin 30 prosenttia vastanneista, ja noin joka kymmenes ei ottanut kantaa alkoholijuomien hintatasoa koskeviin kysymyksiin. Vuoden 2004 alussa alkoholijuomien hintoja liian korkeina pitäneitä oli noin puolet väestöstä.

2 Alkoholijuomien kulutus ja käyttö 2011

2.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat

Suomeen toisista EU-maista saapuvien matkustajien verovapaasti omaan käyttöönsä tuomia alkoholijuomia säädelleet määrälliset kiintiöt poistettiin vuonna 2004. EU:n ulkopuolelta omaan käyttöön verovapaasti tuotavien alkoholijuomien tuontikiintiöt pysyivät ennallaan. Nykyään matkustaja saa tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta saapuessaan verovapaasti yhden litran väkeviä alkoholijuomia tai kaksi litraa välituotteita sekä neljä litraa viiniä ja 16 litraa olutta. Myös aikarajat pysyivät ennallaan eli EU:n ja

ETA-alueen ulkopuolelta muutoin kuin lentoteitse Suomeen saapuva Suomessa asuva henkilö saa tuoda verovapaasti alkoholijuomia vain, jos matka on kestänyt yli 20 tuntia.

Määrällisten kiintiöiden poistumisen odotettiin lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia merkittävästi etenkin sen jälkeen, kun Virosta tuli EU:n jäsen toukokuussa 2004. Viron merkitys alkoholin tuontilähteenä perustuu Viron Suomen alkoholijuomien hintoja selvästi alhaisempiin hintoihin, Viron maantieteelliseen läheisyyteen sekä Virosta Suomeen tuotua alkoholimäärää aiemmin rajoittaneen tuontikiintiön ja 20 tunnin säännön poistumiseen.

Matkustajatuonnin kasvun hillitsemiseksi ja siihen liittyvien lieveilmiöiden ehkäisemiseksi alkoholijuomien valmisteveroja alennettiin maaliskuussa 2004 keskimäärin 33 prosenttia siten, että väkevien alkoholijuomien veroja alennettiin 44 prosenttia, väli tuotteiden veroja 40 prosenttia, viinien veroja 10 prosenttia ja oluiden veroja 32 prosenttia. Vuosien 2005–2007 aikana alkoholijuomien valmisteveroja ei muutettu, mutta kuten edellä on jo todettu, vuoden 2007 jälkeen alkoholiveroja on korotettu neljästi.

Alkoholijuomien nimellishinnat nousivat vuonna 2011 edelliseen vuoteen verrattuna 1,7 prosenttia. Alkoholijuomien hinnat vähittäismyynnissä nousivat 0,5 prosenttia ja ravintolahinnat 3,4 prosenttia. Juomaryhmittäin tarkasteltuna eniten nousivat long drink -juomien (2,9 %), väkevien viinien (2,6 %) ja vahvan oluen (2,5 %) nimellishinnat. Myös muiden alkoholijuomien hinnat nousivat yli prosentin. Vähittäismyynnissä vain long drink -juomien hinnat nousivat enemmän kuin ravintolamyynnissä. Ravintolamyynnissä nousivat erityisesti väkevien ja mietojen viinien sekä keskioluen hinnat.

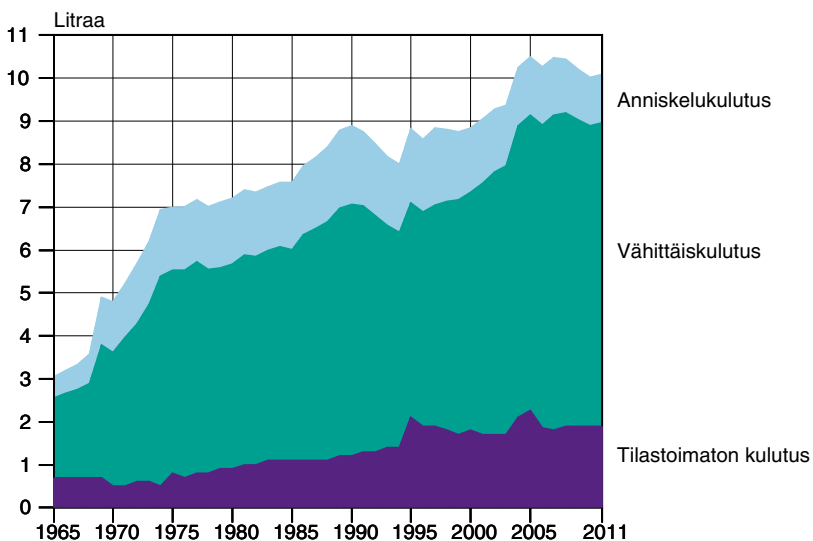
Alkoholijuomien reaalihintojen vuodesta 2008 alkanut kasvu pysähtyi vuonna 2011. Vuonna 2011 alkoholijuomien reaali hinnat laskivat 1,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Reaali hinnoissa inflaation vaikutus on otettu huomioon. Alkoholijuomien reaali hinnat ovat nousseet vuodesta 2008 lähtien, mihin on osaltaan vaikuttanut alkoholijuomien valmisteverojen korotukset vuosina 2008 ja 2009. Alkoholijuomien reaali hinnat olivat vuonna 2011 kuitenkin edelleen 4,5 prosenttia matalammalla tasolla kuin alkoholiveron alennusta edeltävänä vuonna 2003. Alkoholijuomien reaali hinnat laskivat vuoden 2004 alkoholiveron alennuksesta lähtien vuoteen 2007 saakka.

Veronalennuksen vaikutukset alkoholijuomien ravintolahintoihin olivat alun perinkin vähäiset, ja vuonna 2011 ravintolahinnat olivat vuoteen 2003 verrattuna 7,3 prosenttia korkeammat. Sen sijaan alkoholijuomien vähittäismyyntin hinnoissa veronalennuksen vaikutus näkyy edelleen, sillä reaali hinnat vähittäismyyntissä olivat vuonna 2011 yhä 11,5 prosenttia matalammalla tasolla kuin vuonna 2003.

2.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus

Vuonna 2011 alkoholijuomien kokonaiskulutus oli 54,5 miljoonaa litraa sataprosenttisenä alkoholina, mikä on asukaslukuun suhteutettuna 10,1 litraa. Vuoteen 2010 verrattuna asukasta kohti laskettu alkoholin kokonaiskulutus lisääntyi noin prosentin. Ainakin osittain alkoholin kokonaiskulutuksen lisääntyminen on näennäistä, koska vuoden 2011 tilastoitu kulutus sisältää vähittäismyynti- ja anniskelupisteiden vuoden 2011 lopulla tekemät poikkeuksellisen suuret varastojen lisäykset. Varastojen kasvattaminen johtui tammikuun alussa 2012 voimaan tulleesta alkoholiverojen korotuksesta.

Kuvio 2.
Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2011

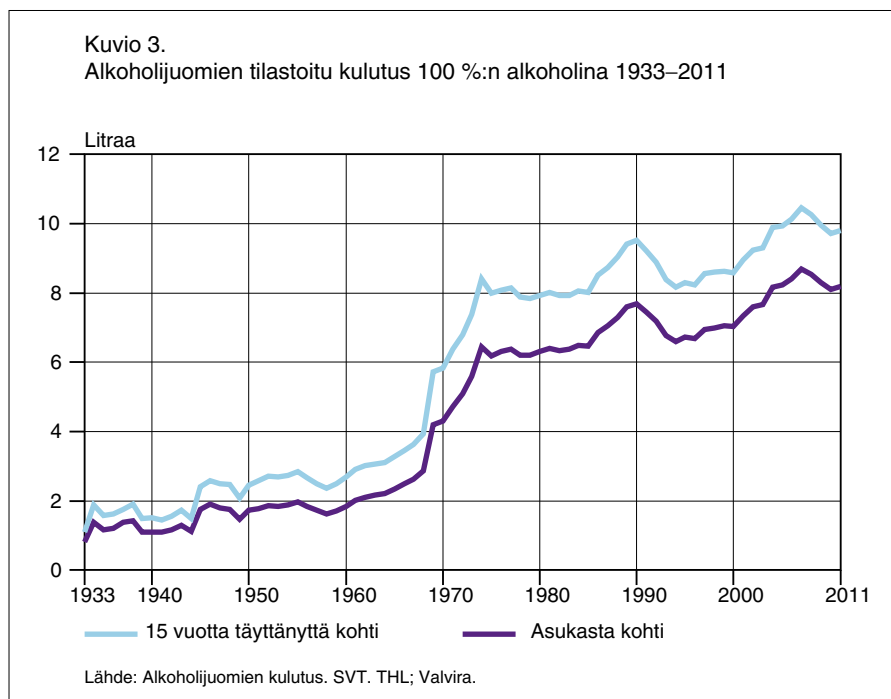
Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

Alkoholin kokonaiskulutus sisältää sekä tilastoidun että tilastoimattoman alkoholinkulutuksen. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää myynnin Alkon myymälöistä ja alkoholijuomien tukkumyyjiä toimitukset elintarvikeliikkeille, kioskeille ja huoltoasemille sekä anniskeluravintoloille. Tilastoimaton alkoholijuomien kulutus sisältää alkoholijuomien laillisen ja laittoman kotivalmistuksen, matkustajien alkoholin tuonnin, salakuljetuksen ja korvikkeiden nauttimisen sekä suomalaisten Suomen rajojen ulkopuolella kuluttaman alkoholin vähennettynä ulkomaalaisten Suomesta ostamalla alkoholilla. Tilastoimattoman kulutuksen tiedot saadaan kyselytutkimuksesta ja osin THL:n juomatapatutkimuksesta.

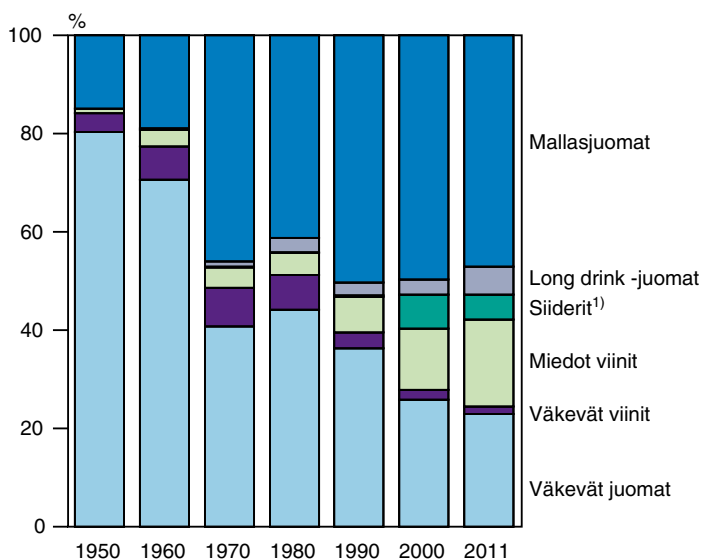
2.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus

Vuonna 2011 alkoholijuomien tilastoitu kulutus kasvoi 1,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Tilastoidun kulutuksen määrä oli 44,3 miljoonaa litraa sataprosenttista alkoholia. Asukasta kohti laskettu alkoholin tilastoitu kulutus oli 8,2 litraa eli 0,1 litraa edellisvuotta enemmän. Kulutuksen kasvu johtui pääosin siitä, että vähittäismyyntiliikkeet ja anniskeluravintolat ovat hankkineet alkoholijuomia varastoon loppuvuodesta 2011 ennen 1.1.2012 tapahtunutta alkoholijuomaveron korotusta.

Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnetusta kulutuksesta laskettuna väkevien alkoholijuomien tilastoitu kulutus väheni 3,7 prosenttia, siiderien kulutus 3,9 prosenttia ja väkevien viinien kulutus 7,3 prosenttia vuoteen 2010 verrattuna. Mietojen viinien tilastoitu kulutus lisääntyi 3,4 prosenttia, oluen kulutus 3,6 prosenttia ja long drink -juomien kulutus 4,0 prosenttia.

Kuvio 4.
Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin
100 %:n alkoholina 1950–2011

¹) Siideri näkyy kuviossa vuodesta 1990 alkaen.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

Väkevien alkoholijuomien osuus tilastoidusta kulutuksesta oli absoluuttisena alkoholina mitattuna 23,0 prosenttia, mikä oli prosenttiyksikön vähemmän kuin vuonna 2010. Oluen osuus nousi 0,9 prosenttiyksikköä ja oli 47,0 prosenttia tilastoidusta kokonaiskulutuksesta. Mietojen viinien osuus nousi 0,4 prosenttiyksikköä ja oli 17,8 prosenttia. Long drink -juomien ja siiderien osuudet tilastoidusta kulutuksesta olivat 5,7 ja 5,1 prosenttia. Väkevien viinien osuus oli 1,5 prosenttia.

Vähittäiskulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta pysyi vuonna 2011 edellisvuoden tasolla ja oli 86,2 prosenttia. Kaikkiaan vähittäismyymälöiden (Alkon myymälöiden, elintarvikeliikkeiden, kioskien ja huoltoasemien) kautta myytiin 38,1 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. Asukasta kohti laskettuna määrä oli 7,1 litraa.

Vuonna 2011 alkoholin anniskelukulutus lisääntyi yli vuosikymmenen jatkuneen lähes yhtämittaisen laskun jälkeen 1,8 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2011 anniskeluravintoloissa kulutettiin yhteensä 6,1 miljoonaa litraa alkoholijuomia sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna. Asukasta kohti laskettuna määrä oli 1,1 litraa. Viimeisen viidentoista vuoden aikana anniskelukulutus on vähentynyt kolmanneksen ja sen osuus alkoholin tilastoidusta kulutuksesta on pudonnut 25,8 prosentista 13,8 prosenttiin.

2.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus

Vuonna 2011 tilastoimattoman alkoholinkulutuksen suuruudeksi arvioitiin 1,9 litraa sadan prosentin alkoholia asukasta kohti, kun se vuonna 2005 oli ollut 2,3 litraa ja 1,7 litraa vuonna 2003. Tilastoimattoman alkoholinkulutuksen osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta oli vuonna 2011 18,4 prosenttia kun se edellisvuonna oli ollut 19 prosenttia. Matkustajatuonti kattoi vuonna 2011 noin 77 prosenttia alkoholin tilastoimattomasta kulutuksesta. Ulkomailla kulutetun alkoholin osuus oli noin 17 prosenttia. Sekä laillisen kotivalmistuksen että laittomasti valmistetun ja salakuljetetun alkoholin osuudet olivat noin kolme prosenttia tilastoimattomasta alkoholinkulutuksesta.

Vuonna 2004 määrällisten kiintiöiden poiston jälkeen alkoholijuomien matkustajatuonti lisääntyi sataprosenttiseksi alkoholiksi muutettuna lähes 80 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja vuonna 2005 se lisääntyi edelleen 12 prosenttia. Vuonna 2005 väkevien alkoholijuomien matkustajatuonti oli lähes 2,5-kertainen vuoteen 2003 verrattuna. Vuonna 2006 alkoholin matkustajatuonti väheni noin viidenneksellä.

Alkoholin matkustajatuonti oli vuonna 2007 yhä noin puolet suurempi kuin vuonna 2003. Vuonna 2008 alkoholijuomien matkustajatuonti lisääntyi 4,3 prosentilla. Vuonna 2009 lisäystä oli 7,6 prosenttia ja 0,5 prosenttia vuonna 2010. Vuonna 2011 alkoholijuomien matkustajatuonti väheni edelliseen vuoteen verrattuna 0,6 prosenttia.

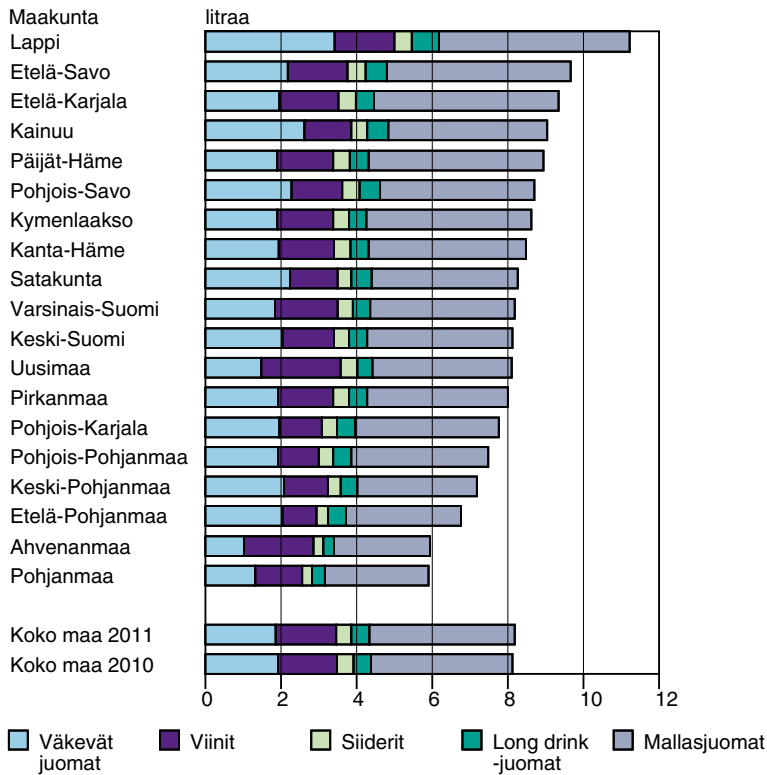
Kotiviinin ja kotioluen valmistus on vähentynyt 1990-luvun puolivälin jälkeen. Vuonna 2011 se pysyi edelleen alhaisella tasolla. Vuodesta 2004 lähtien alkoholin salakuljetus ja laitton valmistus ovat vähentyneet. Suomalaisten ulkomailla kuluttaman alkoholin määrän on arvioitu pysyneen ennallaan.

2.5 Alkoholijuomien myynti maakunnissa

Maakunnittain tarkasteltuna Lapissa myytiin vuonna 2011 eniten alkoholia asukasta kohti (11,2 litraa). Pohjanmaalla alkoholia myytiin asukasta kohti puolestaan vähiten (5,9 litraa). Lapin koko maan keskiarvoa suurempi alkoholin myynnin määrä johtuu muun muassa alkoholijuomien rajakaupasta eli ruotsalaisten ja norjalaisten Suomessa tekemistä alkoholiostoista sekä matkailijoiden runsaasta määrästä Lapissa.

Vuoteen 2010 verrattuna alkoholin myynti lisääntyi vuonna 2011 lähes kaikissa maakunnissa lukuun ottamatta Uttamaata, jossa alkoholin myynti väheni 0,4 prosenttia. Alkoholin myynti lisääntyi eniten Ahvenanmaalla, 4,0 prosenttia, sekä Keski-Pohjanmaalla, 3,8 prosenttia. Lapissa kasvua oli 3,3 prosenttia ja Kainuussa 3,2 prosenttia.

Kuvio 5.
Alkoholijuomien myynti 100 %:n alkoholina juomaryhmittäin
asukasta kohti maakunnissa 2011

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira.

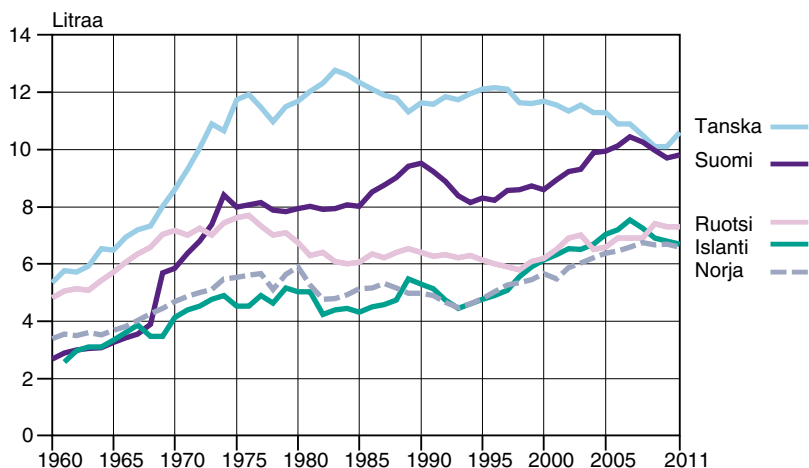
2.6 Alkoholijuomien kulutus Pohjoismaissa ja muualla maailmassa

Kun useimmissa Euroopan maissa alkoholin tilastoitu kulutus on ollut 1970-luvun puolenvälin jälkeen joko vakaa tai aleneva, niin kolmessa Pohjoismaassa, Islannissa, Norjassa ja Suomessa se on ollut kasvava ja kahdessa eli Ruotsissa ja Tanskassa suhteellisen vakaa. Suomessa alkoholin kulutuksen kasvu on ollut niin nopeaa, että Suomi on muuttunut 1960-luvun alun Pohjoismaiden vähäisimmän kulutuksen maasta maaksi, jossa alkoholia kulutetaan hieman enemmän kuin Tanskassa ja selvästi enemmän kuin muissa Pohjoismaissa.

Kaikissa Pohjoismaissa kulutetaan tällä hetkellä väkeviä alkoholijuomia selvästi vähemmän kuin 1970-luvun puolessavälissä. Sen sijaan viinien kulutus on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa viimeisen puolen vuosisadan aikana. Myös olutta kulutetaan nykyään enemmän kuin 1960-luvun alussa. Oluen kulutuksen kehitys ei kuitenkaan ole ollut yhtenäinen viime vuosikymmeninä. Islannissa oluen kulutus on lisääntynyt

Kuvio 6.

Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa
15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1960–2011

Lähteet: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2012; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVR; Statistical Office of Norway; Alkoholkonsumtionen i Sverige, Central Statistical office of Denmark.

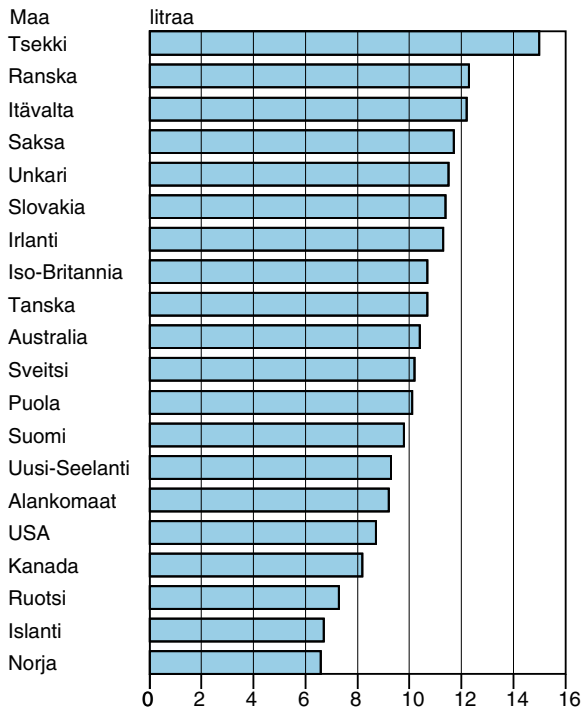
kun taas Tanskassa se on selvästi vähentynyt. Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa olutta kulutetaan tilastojen mukaan tällä hetkellä lähes saman verran kuin 1980- ja 90-luvuilla.

Tietopohja alkoholin käytöstä maailmanlaajuisesti on selvästi vajavaisempaa kuin tiedot alkoholin käytöstä Euroopassa ja Pohjoismaissa. Maailmanlaajuisesti alkoholin kulutusta vertailtaessa tulee huomioida myös tilastojen ulkopuolelle usein jäävä tilastoimaton kulutus. Useimmissa Euroopan maissa tilastoitu alkoholinkulutus kattaakin valtaosan kaikesta väestön juomasta alkoholista. Useimmissa kehittyvissä maissa tilastoimattoman alkoholin kulutuksen osuus kohoaa selvästi suuremmaksi kuin Euroopassa. Maailmanlaajuisesti tilastoimattoman alkoholin kulutuksen osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta on WHO:n arvion mukaan noin 29 prosenttia.

Alkoholia kulutetaan eniten Euroopassa ja Venäjällä. Muita korkean kulutuksen maita ovat Australia, Uusi-Seelanti ja Argentiina sekä eräät Afrikan maat kuten Nigeria ja Uganda. Pääsääntöisesti Saharan eteläpuoleisen Afrikan, Etelä- ja Pohjois-Amerikan sekä Aasian valtioissa alkoholin kulutus on lähellä koko maailman keskiarvoa, joka WHO:n arvion mukaan oli noin 6,1 litraa 15 vuotta täyttäneitä väestöä kohti vuonna 2005 (World Health Organization 2011). Alhaisimmillaan alkoholin kokonaiskulutus on maissa, joissa islaminuskaisia on enemmistö väestöstä. Maantieteellisesti kyse on alueesta, joka ulottuu Atlantin rantavaltioista Pohjois-Afrikassa Lähi-idän kautta Pakistaniin. Myös Indonesia ja eräät muut Tyynenmeren saarivaltiot samoin kuin eräät entisen Neuvostoliiton eteläisen alueen valtiot kuuluvat vähän alkoholia kuluttaviin maihin.

Koko maapallon väestöstä 45 prosenttia ei ole koskaan käyttänyt alkoholia. Viimeksi kuluneen vuoden aikana raittiina on ollut lähes joka toinen mies ja kaksi kolmesta naisesta. Raittiiden lukumäärä selittääkin suurimman osan eri maanosien välisistä eroista asukasta kohti lasketuissa alkoholin kulutusluvuissa.

Kuvio 7.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä
maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2009

Lähde: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVR.

2.7 Alkoholijuomien käytön laajuus

Suomalaisen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys -tutkimuksen (AVTK) mukaan työikäisen väestön alkoholin käyttö on lisääntynyt pitkällä aikavälillä, kun taas muissa elintavoissa, esimerkiksi tupakoinnissa ja ruokatottumuksissa, on tapahtunut myönteistä kehitystä. (Helakorpi ym. 2012.)

Raittiiden osuus vähentyi vuodesta 1982 vuosituhannen vaihteeseen, ja on sen jälkeen pysynyt samalla tasolla. Vuonna 2011 15–64 vuotiaista naisista 15 prosenttia ja miehistä 12 prosenttia ilmoitti, että ei ollut käyttänyt alkoholia viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vuonna 1982 vastaavat osuudet olivat 31 prosenttia naisista ja 15 prosenttia miehistä.

Vuonna 2011 miehistä 41 prosenttia ilmoitti käyttäneensä vähintään kahdeksan alkoholiannosta ja naisista 28 prosenttia vähintään viisi alkoholiannosta viimeksi kuluneen viikon aikana. Edellisen viikon aikana kahdeksan (miehet) ja viisi (naiset) annosta käyttäneiden osuudet kasvoivat 1990-luvun puoliväliin tultaessa, ja ovat sen jälkeen pysyneet jokseenkin samalla tasolla. (Helakorpi ym. 2012.)

Vuonna 2011 miehistä 50 prosenttia ja naisista 28 prosenttia joi tavallisesti ainakin kerran viikossa alkoholia. Humalahakuisesti (vähintään kuusi alkoholiannosta kerral-

la), joi ainakin kerran viikossa 23 prosenttia miehistä ja 7 prosenttia naisista. Miesten humalahakuinen juominen oli yleisintä 45–54-vuotiaiden ikäryhmässä. (Helakorpi ym. 2012.)

Nuorten alkoholin käyttö ja humalajuominen ovat tutkimusten mukaan vähentyneet ja raittiiden nuorten osuus on kasvanut 2000-luvulla. Kouluterveyskyselyn mukaan vähintään kerran kuukaudessa tosi humalaan itsensä juovien nuorten osuus on laskenut etenkin peruskoululaisilla 2000-luvun alusta lähtien. Tosi humalaan juovien osuus peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisista on laskenut reilusta neljänneksestä noin 15 prosenttiin vuosina 2000–2011. Humalajuominen vähentyi myös lukiolaispojoilla erityisesti vuosikymmenen puolivälin jälkeen. Tyttöillä vastaavaa muutosta ei kuitenkaan ole tapahtunut. (Kouluterveyskysely, THL. 2012.)

Raittiiden 8. ja 9. -luokkalaisten osuus on kasvanut viime vuosien aikana. Raittiiden osuus peruskoulun 8. ja 9. -luokkalaisista on kasvanut noin neljänneksestä yli 40 prosenttiin vuosina 2000–2011. Myös lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden raittius on lisääntynyt koko 2000-luvun ajan. Raittiiden osuus lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista oli vuosina 2010–2011 reilu viidennes. (Kouluterveyskysely, THL. 2012.)

Euroopan laajuisen 15–16-vuotiaita koskevan ESPAD-koululaistutkimuksen mukaan suomalaiskoululaiset käyttävät keskimääräistä jonkin verran harvemmin alkoholia. Vuonna 2011 suomalaisista 15–16-vuotiaista koululaisista 75 prosenttia oli käyttänyt alkoholia viimeisten 12 kuukauden aikana. ESPAD-tutkimuksen mukaan nuorten humalajuominen ja toistuva alkoholin käyttö ovat Suomessa pysyneet samalla tasolla vuoteen 2007 verrattuna. Euroopan maihin verrattuna suomalaiset koululaiset kuitenkin humaltuvat keskimääräistä useammin ja juovat suurempia määriä kerralla. (Ahlström ym. 2011.)

3 Huumepolitiikka ja huumeiden käyttö

3.1 Suomen huumausainepolitiikan peruslinjat

Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainehjelmasta huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi hyväksyttiin elokuussa 2012.

Toimenpideohjelmassa on viisi osa-aluetta:

- 1) Ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen
- 2) Huumausainerikollisuuden torjunta
- 3) Huumausainehaittojen ehkäisy ja hoito
- 4) EU:n huumausainepolitiikka ja kansainvälinen yhteistyö
- 5) Huumausaineongelmaa koskeva tiedonkeruu ja tutkimus. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012.)

Suomalainen huumausainepolitiikka perustuu yleisiin yhteiskuntapolitiittisiin toimiin, kansalliseen lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin. Näillä kaikilla ehkäistään huumausaineiden kysyntää ja tarjontaa, vähennetään huumausaineiden aiheuttamia haittoja sekä pyritään saattamaan huumeongelmista kärsivät mahdollisimman varhain hoitoon sekä laittomaan toimintaan syyllistyneet rikosoikeudelliseen vastuuseen. Tällä periaatepäätöksellä valtioneuvosto jatkaa huumausaineiden

vastaista työtä vuosina 1998, 2000, 2004 ja 2008 tehtyjen periaatepäätösten pohjalta. Suomeen nimettiin uusi hallitus kesäkuussa 2011. Uudessa hallitusohjelmassa on sitouduttu:

- tehostamaan toimia koko väestön sekä erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja rahapeliongelmien aiheuttamilta haitoilta,
- tekemään toimenpideohjelma huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi,
- arvioimaan huumausainelainsäädännön kehittämistarpeet,
- lisäämään huumausaineiden käyttäjien matalan kynnyksen palveluja, terveysneuvontaa ja etsivää työtä,
- tehostamaan poliisin tekemää hoitoonohjausta ja
- lisäämään mahdollisuuksia päihdeongelmien hoitoon vankeuden aikana (Valtioneuvosto 2011.)

3.2 Huumeiden kokeilu ja käyttö

Huumeita kokeilleiden osuus kasvoi 1990-luvun loppuun asti, minkä jälkeen kasvu tasoittui selvästi. 1990-luvulla huume-kokeilujen nousutrendi lähti voimakkaammin liikkeelle miesten keskuudessa. Naisilla kasvuvauhti kiihtyi vasta vuosikymmenen puolen välin jälkeen. Viime aikoina käyttäjämäärissä on havaittu jälleen lisääntymistä. Vuoden 2010 väestökyselyn mukaan 15–69-vuotiaassa väestössä joskus kannabista kokeilleiden osuus oli 17 prosenttia. Naisista kokeilleita on 13 prosenttia ja miehistä noin 20 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2011.)

Huume-kokeilut ovat nykyään huomattavasti yleisempi ilmiö kuin 1990-luvun alussa. Ilmiötä selittää osittain 1990-luvulla ja sen jälkeen huume-kokeilunsa aloittaneen nuorisosukupolven osuuden kasvu huume-kokeiluja mittaavien väestökyselyjen otosjoukossa, samalla kun joukosta poistuvat vanhemmat ikäpolvet, joilta huumeiden käyttökokemus kokonaan puuttuu. Kasvu painottuu väestötasolla selvästi kannabiksen käyttöön, sillä merkittävää kasvua 2000-luvulla ei ole tapahtunut muiden huumeiden osalta.

Vuoden 2010 tietojen mukaan huumeiden käytössä korostuu kannabiksen asema, sillä amfetamiineja tai ekstaasia oli joskus elämänsä aikana kokeillut kaksi prosenttia aikuisväestöstä, kokaiinia 1,5 prosenttia ja opiaatteja noin prosentti väestöstä. Muiden huumeiden osalta suuria muutoksia ei tapahtunut. Unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai kipulääkkeitä oli käyttänyt ei-lääkinnällisiin tarkoituksiin, ilman lääkärin määräystä tai lääkärin määräämää suurempina annoksina elinaikanaan 6,5 prosenttia. Huumeiden käytön kokeilut painottuvat 25–34-vuotiaiden ikäryhmään, jossa kannabista joskus kokeilleiden osuus on 36 prosenttia. Myös muiden huumeiden osalta luvut ovat huomattavasti korkeammat 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa amfetamiineja ja ekstaasia oli joskus kokeillut noin 6 prosenttia, kokaiinia 4 prosenttia ja opiaatteja 3 prosenttia. Lääkkeiden väärinkäyttöä ilmeni 10 prosentilla tästä ikäryhmästä. (Hakkarainen ym. 2011.)

Koululaisiin kohdistuneen vuoden 2011 ESPAD-tutkimuksen mukaan 15–16-vuotiaista pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia oli joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista. Poikien ja tyttöjen osuus oli yhteensä 10 prosenttia vuonna 1999, 11 prosenttia vuonna 2003 ja 8 prosenttia vuonna 2007. Vuonna 2011 Suomen ES-

PAD-tutkimuksessa kysyttiin ensimmäisen kerran erikseen hasiksen ja marihuanan käytöstä sekä kannabiksen kotikasvatuksesta. Pojista 7 prosenttia oli käyttänyt hasista ja 10 prosenttia marihuanaa, tytöillä vastaavat luvut olivat 4 prosenttia ja 6 prosenttia. Pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia ilmoitti tuntevansa jonkun, joka on itse kasvattanut kannabista. Nuorten keskuudessa kasvatusta oli kuitenkin hyvin harvinaista. Pojista yksi prosentti ilmoitti joskus itse kasvattaneensa kannabista, ja tytöt eivät olleet lainkaan kasvattaneet kannabista. Muiden huumeiden kohdalla kehitys on ollut melko tasaista. Jotain muuta laitonta huumetta kuin kannabista elinaikanaan kokeilleiden osuus vuonna 2011 oli 5 prosenttia. (Raitasalo ym. 2012.)

Erityisen ongelmaisen, usein pistoskäyttöön liittyvän huumeiden käytön laajuutta on arvioitu viimeksi vuonna 2005. Pistoskäyttö liitetään huumeista etenkin opiaattien, Suomessa erityisesti buprenorfiinin, mutta myös amfetamiinien ongelmakäyttöön. Tutkimuksen mukaan amfetamiinien ja opiaattien ongelmakäyttäjien osuuden 15–54-vuotiaiden ikäluokasta arvioitiin koko maassa olevan noin 0,5–0,7 prosenttia ja pääkaupunkiseudulla 0,9–1,4 prosenttia. Ongelmakäyttäjistä amfetamiinien käyttäjät ovat enemmistönä. (Partanen ym. 2007.)

3.3 Suomalaisien asenteet huumeita kohtaan

Aikuisväestön terveyteen vaikuttavien elintapojen seurantatutkimuksen mukaan 75 prosenttia suomalaisista arvioi vuonna 2007, että huumausaineiden käyttö on vakava tai erittäin vakava ongelma. Luku on laskenut tasaisesti vuodesta 2001, jolloin vastaajista 90 prosenttia oli tätä mieltä. (Piispa ym. 2008.)

Vuosituhanneen vaihteen luvut heijastivat käytön nopeaa lisääntymistä 1990-luvun lopulla. Arvioiden lievenemiseen on vaikuttanut se, että huumeiden läsnäoloon on jossain määrin totuttu, kun käytön ja haittojen kasvu on pysähtynyt ja huumetilanne vakiintunut. Huumeongelma on jossain määrin ”normalisoitunut” ja asettunut osaksi päihdeongelmien laajempaa kokonaisuutta.

Vuodelta 2010 olevan väestökyselyn tulokset vahvistavat kehitystä. Kun vielä 2000-luvun alussa alle 30 prosenttia aikuisista piti kannabiksen kokeilun riskejä korkeintaan vähäisinä, vuoden 2010 tulosten mukaan osuus oli jo runsas 40 prosenttia. Riskejä piti vähäisenä 25–34-vuotiaista 65 prosenttia ja ikäryhmän miehistä 75 prosenttia. (Hakkarainen ym. 2011.)

ESPAD-tutkimuksessa on kysytty 15–16-vuotiaiden päihteiden käyttöön liittyvistä riskikäsityksistä. Poikien ja tyttöjen välillä ei ole merkittävää eroa kannabiskokeiluihin liitettyjen riskikäsitysten osalta. Sekä pojista että tytöistä hieman alle 30 prosenttia piti kannabiskokeiluihin liittyviä riskejä suurina vuonna 2011. Niiden osuus, jotka pitivät kannabiskokeiluihin liittyviä riskejä suurina, on laskenut tasaisesti lukuun ottamatta väliaikaista nousua vuosien 2003 ja 2007 välillä. Nuoret pitivät myös ekstaasin ja amfetamiinin kokeiluun liittyviä riskejä aiempaa pienempinä; pojilla lasku on ollut voimakkaampaa kuin tytöillä. (Raitasalo ym. 2012.)

4 Päihteiden käyttöön liittyviä haittoja

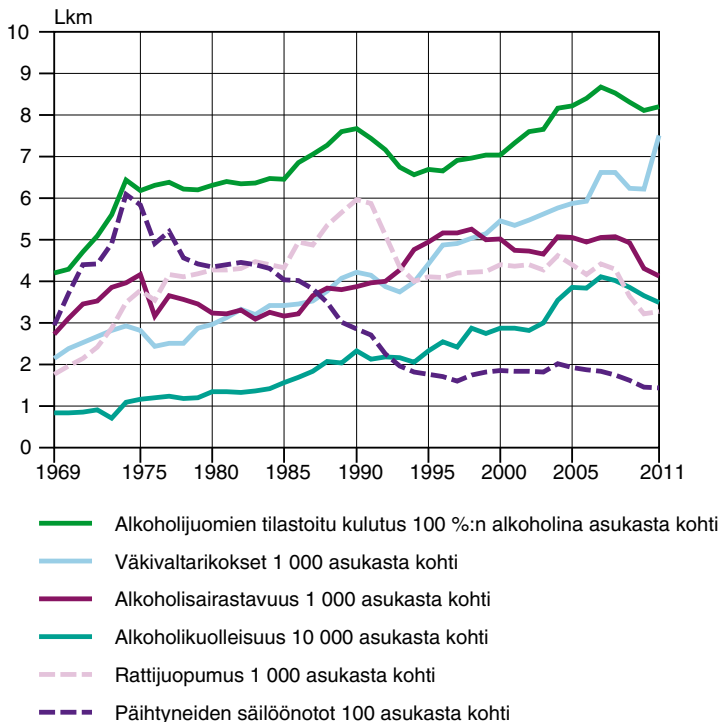
4.1 Päihteiden käyttöön liittyvät kuolemat

4.1.1 Alkoholin käyttöön liittyvät kuolemat

Vuonna 2011 alkoholin käyttöön liittyviä kuolemia oli Suomessa 2584 eli 124 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2004 alkoholiveronalennuksen seurauksena alkoholikuolemat kasvoivat nopeasti vuodesta 2004 lähtien vuoteen 2007 saakka. Alkoholin käyttöön liittyviä kuolemia oli 2011 edelleen 123 henkeä enemmän kuin vuonna 2003. Alkoholikuolemien määrä näyttäisi kuitenkin kääntyneen laskuun viime vuosina.

Alkoholisairauxsiin ja alkoholimyrkytyksiin kuoli 1892 henkeä vuonna 2011. Alkoholin käyttöön liittyvien maksasairauksien aiheuttamat kuolemat vähenivät vuoteen 2010 verrattuna. Alkoholimaksasairauxsiin kuoli 1 042 henkeä eli 28 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Välittömästi alkoholin käyttöön liittyvien myrkytyskuolemien määrä väheni edelleen. Alkoholimyrkytyksiin kuoli 392 henkeä eli 14 henkeä vähemmän kuin vuonna 2010.

Kuvio 8.
Alkoholijuomien tilastoitu kulutus ja alkoholin käyttöön liittyviä haittoja 1969–2011

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Terveystieteiden tutkimuskeskus. SVT. THL; Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus.

Alkoholikuolemat olivat työikäisten yleisin kuolemansyy vuonna 2011. Kuolleista työikäisistä miehistä joka kuudes ja naisista joka kymmenes kuoli alkoholin käyttöön liittyvään sairauteen tai alkoholimyrkytykseen vuonna 2011.

Päihtyneenä tapahtuneet tapaturmaiset ja väkivaltaiset kuolemat vähenivät vuoteen 2010 verrattuna. Vuonna 2011 päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuoli 692 henkeä, mikä on 50 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

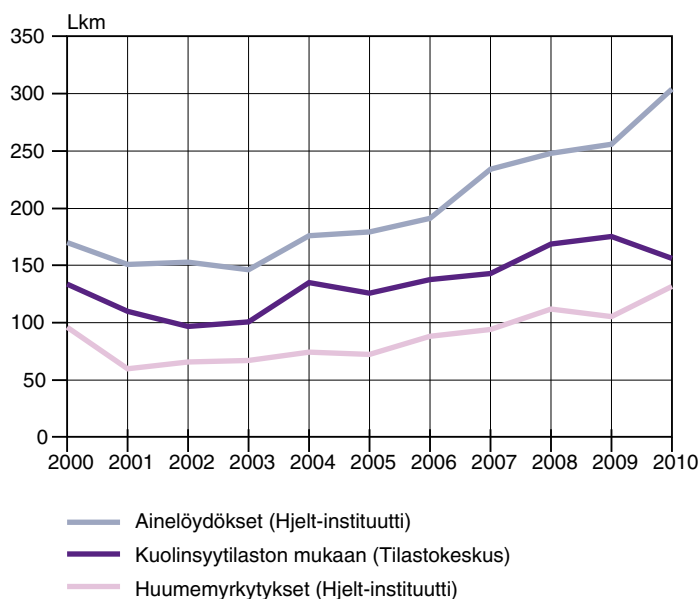
4.1.2 Huumeiden käyttöön liittyvät kuolemat

Oikeuskemiallisen tutkimuksen paljastamat huumausainelöydökset ovat edelleen yleistyneet. Ainelöydöksiä oli vuonna 2011 yhteensä 304. Vuonna 2008 ainelöydösten määrä kasvoi 14 tapauksella, kahdeksalla tapauksella vuonna 2009 ja 48 tapauksella vuonna 2010. Erityisesti buprenorfiinin ja amfetamiiniryhmän löydökset ovat lisääntyneet. (Vuori ym. 2012.)

Uusista muuntohuumeista Suomessa todettiin vuonna 2010 vainajanäytteissä metylonia, mCPP:tä, 4-fluorimetamfetamiinia, 3-fluorimetamfetamiinia ja desoksi-pipradrolia (2-DPMP), kerran kutakin yhdistettä ja mefedronia kahdessa vainajassa.¹ (Vuori ym. 2012.)

Vuonna 2009 vainajista todettiin poikkeuksellisen usein GHB:tä (gammahydrok-sibutyratti), 11 vainajassa, kun edellisenä vuonna löydöksiä oli vain yksi ja seuraa-

Kuvio 9.
Huumausainekuolemat 2000–2010

Lähteet: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö; Tilastokeskus.

¹ Muuntohuumeista MDPV on luokiteltu huumausaineksi 2011 ja metyloni, mCPP sekä 2-DPMP vuonna 2012.

vana vuonna kolme. (Vuori ym. 2012). Vuonna 2010 kannabislöydöksiin liittyi 38 prosentissa tapauksista myös amfetamiinia ja 45 prosentilla todettiin buprenorfinia. Kolmasosassa tapauksista todettiin myös alkoholia ja bentsodiatsepinin olivat niin ikään tavanomainen samanaikainen löydös. Vuodesta 2007 alkaen pregabaliinilöydökset ovat yleistyneet ja pregabaliinia todettiin vuonna 2010 huumausaineita käyttäneiden ryhmässä 65 vainajassa. Tulosten perusteella pregabaliinin päihdekäyttö liittyy usein opioidien väärinkäyttöön. (Vuori ym. 2012).

4.2 Päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus

4.2.1 Rattijuopumus- ja liikenne rikokset

Vuonna 2011 poliisin tietoon tuli 21 459 rattijuopumustapausta, eli henkilö oli ajanut alkoholin vaikutuksen alaisena tai huumautuneena. Edelliseen vuoteen verrattuna rattijuopumukset lisääntyivät 1,6 prosenttia. Törkeiden rattijuopumustapauksien osuus kaikista rattijuopumuksista oli hieman yli puolet. Valtaosa rattijuopumukseen syylliseksi epäillyistä on miehiä. Vuonna 2011 rattijuopumuksesta epäillyistä oli miehiä noin 87 prosenttia. Naisten osuus rattijuopumuksesta epäillyistä on kasvanut 2000-luvun aikana noin neljällä prosenttiyksiköllä lähes 13 prosenttiin vuonna 2011.

Vuonna 2011 poliisin tietoon tullessiin rattijuopumusrikoksiin syylliseksi epäillyistä lähes 84 prosenttia oli ollut alkoholin vaikutuksen alaisena, yli 12 prosenttia muun päihteen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena (huumaus- tai lääkeaine) ja noin 4 prosenttia oli ollut sekä alkoholin että muun päihteen vaikutuksen alaisena (ns. sekakäyttö). Huumaantuneena ajaminen on tilastoitu erikseen vuodesta 2001 alkaen ja sekakäyttö vuodesta 2003 alkaen. Vuonna 2003 rattijuopumussäännöksiä muutettiin siten, että huumausaineille asetettiin niin sanottu nollaraja. Tämän seurauksena liikenteen huumausainetapaukset lisääntyivät vuodesta 2002 vuoteen 2003 yli 50 prosenttia. Vuosina 2004–2007 huumetapauksien määrä liikenteessä on edelleen noussut. Vuodesta 2003 lähtien alkoholitapausten osuus kaikista rattijuopumuksista on laskenut yli 9 prosenttiyksiköä.

Vuonna 2011 tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuoli 83 henkeä ja loukkaantui 811 henkeä. Edelliseen vuoteen verrattuna alkoholionnettomuuksien määrä väheni lähes 4 prosenttia. Alkoholionnettomuuksissa kuolleiden määrä kasvoi noin kahdeksan prosenttia ja loukkaantuneiden määrä väheni noin 8 prosenttia. Vuonna 2011 alkoholin vaikutuksen alaisten kuljettajien osuus loukkaantumiseen johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa oli 10 prosenttia ja kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa 28 prosenttia. Kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa alkoholin vaikutuksen alaisten kuljettajien osuus pysyi ennallaan vuoteen 2010 verrattuna, mutta loukkaantumiseen johtaneissa onnettomuuksissa osuus väheni yli prosentin.

Valtakunnallisissa ratsiatutkimuksissa niin sanottuja alkoholia maistelleita eli alle 0,5 promillen kuljettajia oli 0,55 prosenttia puhallutetuista kuljettajista (105 102 kuljettajaa) vuonna 2011. Maistelleiden kuljettajien osuus on 2000-luvulla ollut noin 0,7–1,0 prosentin verran kaikista puhallutetuista kuljettajista. (Rikollisuustilanne 2011.)

4.2.2 Väkivaltarikokset

Vuonna 2011 poliisin tietoon tuli yhteensä 40 590 väkivaltarikosta. Edelliseen vuoteen verrattuna väkivaltarikosten määrä lisääntyi 21,2 prosenttia. Henkirikoksia tehtiin yhteensä 113, joka on 2,7 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Pahoinpitelyjä tehtiin 40 171 ja niiden määrä kasvoi vuoteen 2010 nähden 21,4 prosenttia. Kaikista pahoinpitelyrikoksista (pahoinpitely, lievä pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely) tehtiin 56 prosenttia alkoholin, 0,4 prosenttia huumausaineiden ja yksi prosentti sekakäytön vaikutuksen alaisena.

Tilastojen näkökulmasta alkoholin käyttö on yhteydessä väkivaltaiseen käyttäytymiseen. 2000-luvulla poliisin tietoon tullessiin henkirikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 55–65 prosenttia ja pahoinpitelyrikoksiin syylliseksi epäillyistä noin 60–70 prosenttia on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena. Törkeisiin pahoinpitelyihin syylliseksi epäillyistä suurempi osa (yli 70 %) on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena kuin lievistä pahoinpitelyistä epäillyistä.

Myös tutkimusten mukaan alkoholin käyttö näyttäisi lisäävän aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä. Humalatila muun muassa heikentää arvostelukykä ja ongelmanratkaisutaitoja. Humaltunut henkilö on siten alttiimpi tekemään virhearvioinnin sosiaalisessa tilanteessa, mikä saattaa johtaa ylireagointiin suhteessa todelliseen uhkaan. Humalatila myös lisää impulsiivisuutta ja siten alentaa kynnystä sopimattomaan, kuten väkivaltaiseen, käyttäytymiseen. Alkoholi vaikuttaa kuitenkin yksilöllisesti, ja on todettu että alkoholin käyttö lisää väkivaltaista käyttäytymistä etenkin henkilöillä, jotka saattavat käyttäytyä aggressiivisesti silloinkin, kun eivät ole alkoholin vaikutuksen alaisena. (Pahlen & Eriksson 2003.)

4.2.3 Huumausainerikokset

Tilastoitu huumausainerikollisuus lisääntyi voimakkaasti 1990-luvulla. Samoin huumeiden käyttöön liittyvä oheisrikollisuus, kuten omaisuusrikollisuus, kasvoi. Vuosituhannen vaihteen jälkeen kasvu taittui. Muutaman viime vuoden aikana tilastoitu huumausainerikollisuus on ollut jälleen nousussa.

Vuonna 2011 huumausaineiden käyttörikoksia oli noin 12 100, mikä vastaa 59 prosenttia kaikista tilastoidusta huumausainerikollisuudesta. Perustunnusmerkistön mukaisia huumausainerikoksia oli noin 7 200 (35 %). Yksi huumausainerikosten määrän kasvua selittävä tekijä on kannabiksen kotikasvatuksen yleistyminen. Törkeitä huumausainerikoksia oli vuonna 2011 hieman vähemmän kuin vuonna 2010, noin 1 000, mikä vastaa noin viittä prosenttia kaikista huumausainerikoksista. Määrä oli toiseksi suurin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Huumausainerikoksen valmistelu ja edistäminen ovat varsin harvoin esiintyviä rikosnimikkeitä. (Keskusrikospoliisi 2012.)

4.2.4 Muu päihteiden käyttöön liittyvä rikollisuus

Tietystä rikoksista huomattava osa tehdään päihtyneinä, mutta alkoholi on huumeita tai sekakäyttöä huomattavasti merkittävämmässä asemassa. Kaikista ryöstörikoksista tehtiin 31 prosenttia alkoholin, 3 prosenttia huumausaineiden ja 4 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena. Varkausrikoksiin (näpistys, varkaus, törkeä varkaus) syyllisiksi epäillyistä 11 prosenttia toimi alkoholin, 2 prosenttia huumausaineiden ja yksi prosentti sekä alkoholin että huumausaineiden vaikutuksen alaisena. Moottori-

kulkuneuvojen käyttövarkauksista 22 prosenttia tehtiin alkoholin, 9 prosenttia huumausaineiden sekä 3 prosenttia sekakäytön vaikutuksen alaisena.

4.3 Päihtyneiden säilöönnotot

Vuonna 2011 päihtyneenä säilöön otettujen määrä oli 77 535, jossa oli vähennystä edellisestä vuodesta 1,4 prosenttia. Säilöönottojen määrä on ollut näin alhainen viimeksi 1990-luvun loppupuolella. 2000-luvun alussa säilöönottoja tehtiin noin 95 000–97 000 vuodessa, mutta määrä nousi hetkellisesti yli 100 000 vuonna 2004. Säilöönottojen määrä on sen jälkeen vähentynyt joka vuosi.

Päihtyneen säilöönotto on harkinnanvarainen toimenpide, jonka poliisi tekee päihtyneen suojaamiseksi loukkaantumiselta tai hengenvaaralta. Kyse ei ole siten siitä, että päihtynyt olisi välttämättä häiriöksi ympäristölleen, vaan säilöönnotot kohdistuvat usein henkilöihin, jotka ovat julkisilla paikoilla niin vahvassa humalassa, etteivät kykene huolehtimaan itsestään. Poliisi toimittaa päihtyneen henkilön joko selviämisasemalle, joita on joissakin kunnissa, tai putkaan, jonne päihtyneet useimmiten joudutaan sijoittamaan. Päihtynyt voidaan myös toimittaa kotiinsa tai asuinpaikkaansa, jollei hän käyttäydy väkivaltaisesti eikä hänestä aiheudu vaaraa hänen kanssaan asuville henkilöille.

Päihtyneiden säilöönottojen määrä on ollut yksi perinteisistä mittareista, joilla on kuvattu alkoholin kulutuksen haittavaikutuksia. Alkoholin kulutuksen taso ei kuitenkaan yksin vaikuta säilöönottojen määrään, eivätkä säilöönnotot siten suoraan kuvaa alkoholin kulutuksesta aiheutunutta haittaa. Säilöönottoihin vaikuttaa useita tekijöitä, kuten poliisin oman toiminnan painopisteet ja resurssit, yleinen suvaitsevaisuus julkisella paikalla päihtyneenä esiintyviä kohtaan sekä sääolosuhteet. (Noponen 2005.) Säilöönottojen määrän väheneminen viime vuosina johtuukin osaltaan poliisin toimintatapojen muuttumisesta: nykyisin poliisi yhä useammin toimittaa päihtyneen tämän kotiin selviämisaseman sijaan.

4.4 Alkoholitalous ja päihdehaittakustannukset

Vuoden 2011 kuluttajien Suomessa tekemiin alkoholiostoihin käyttämä rahamäärä kasvoi 3,0 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja oli yhteensä yli 4,5 miljardia euroa. Aukasta kohti laskettuna alkoholijuomia hankittiin vuoden aikana 839 eurola. Alkoholiin käytettiin rahaa 20 euroa enemmän aukasta kohti kuin vuonna 2010. Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista oli 4,3 prosenttia. Valtion alkoholista saamat verotulot arvonlisävero mukaan luettuna olivat noin 2,1 miljardia euroa, joka on noin 2 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuotena. Alkoholista saatujen verotulojen osuus oli 4,9 prosenttia valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia.

Vuonna 2010^{2,3} alkoholin käyttö aiheutti julkiselle sektorille arviolta noin 0,9–1,1 miljardin euron haittakustannukset, mikä oli noin 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta. Julkiset alkoholihaittakustannukset ovat vähentyneet reaalisesti eli inflaatio huomioon ottaen vuosien 2006–2010 aikana keskimäärin 2 prosenttia. Pääryhmittäin tarkasteltuna muut kuin sosiaalihuollon kustannukset ovat vähentyneet. Sosiaalihuollon haittakustannukset ovat viidessä vuodessa kasvaneet reaalisesti keskimäärin 21 prosenttia. Alkoholihaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta

ja korjaamisesta. Alkoholihaittakustannuksista merkittävä osa aiheutui järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon, sosiaalihuollon sekä eläkkeiden ja sairauspäivärahojen kustannuksista. Ehkäisevän päihdetyön osuus kustannuksista oli prosentin verran. (THL 2012 b.)

Alkoholihaittakustannusten suurin osuus (25 %) aiheutui alkoholin käyttöön liittyvistä sosiaalihuollon kustannuksista, jotka olivat 224–266 miljoonaa euroa vuonna 2010. Alkoholiehtoiset järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidon kustannukset olivat noin 233 miljoonaa euroa (24 %). Eläkkeiden ja sairauspäivärahojen haittakustannukset olivat 182–271 miljoonaa euroa. Oikeusjärjestelmän ja vankeinhoidon kustannukset olivat 131–139 miljoonaa euroa. Terveystenhuollon haittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta ja avohoidosta aiheutuneita kustannuksia, jotka olivat 81–136 miljoonaa euroa vuonna 2010. Ehkäisevä päihdetyö käsittää Raha-automaattiyhdistyksen ehkäisevään alkoholityöhön kohdistetut avustukset. Avustukset ovat vuosien 2006–2010 aikana vähentyneet reaalisesti lähes 20 prosenttia. (THL 2012 b.)

Vuonna 2010^{2,3} huumet aiheuttivat valtiolle noin 229 miljoonan euron haittakustannukset, mikä oli noin 0,2 prosenttia bruttokansantuotteesta. Julkiset huumehaittakustannukset ovat kasvaneet reaalisesti vuosien 2006–2010 aikana keskimäärin kahdeksan prosenttia. Etenkin sosiaalihuollon huumehaittakustannukset ovat kasvaneet (22 %). Sen sijaan ehkäisevään huumetyöhön kohdistetut avustukset ovat vähentyneet 23 prosenttia. Huumehaittakustannukset muodostuvat pääosin haittojen hoitamisesta ja korjaamisesta. Huumehaittakustannusten rakenne painottuu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoon. (THL 2012 b.)

Terveystenhuollon huumehaittakustannuksiin lasketaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon avo- ja vuodeosastohoidon kustannuksia, jotka olivat yhteensä 28–48 miljoonaa euroa vuonna 2010. Huume-ehtoisista eläkkeistä ja sairauspäivärahoista aiheutui 7–21 miljoonan euron haittakustannukset. Ehkäisevä päihdetyö käsittää Raha-automaattiyhdistyksen ehkäisevään huumetyöhön kohdistamat avustukset. Avustukset ovat vähentyneet reaalisesti 23 prosenttia vuosien 2006–2010 aikana. Suurimmaksi osaksi nämä kustannukset koostuivat huumetutkimukseen ja päihdetyöhön suunnatuista varoista. (THL 2012 b.)

5 Päihdepalvelut

Päihdeongelmaisten palveluiden ytimen muodostavat avohoitopalvelut, joita täydennetään tarvittaessa laitostuotoisella katkaisuhoidolla ja pitkäkestoisemmalla kuntouttavalla laitoshoidolla sekä arjen tukea antavilla päivätoiminnalla, asumispalveluilla ja vertaistuellä. Päihdeongelmaiset hakevat apua myös yleisistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Lisäksi osa päihdeongelmaisista ja heidän läheisistään hakee apua vertaistuesta, kuten AA-ryhmistä.

2 Haittakustannuksista lasketaan useimmissa tapauksissa alaraja ("minimi") ja yläraja ("maksimi"), joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan.

3 Päihdehaittakustannusten laskentakehikkoa on uudistettu vuosien 2011 ja 2012 aikana. Tiedot on tuotettu uuden laskentakehikon mukaisena tilastovuodesta 2006 alkaen. Uudistetun laskentakehikon mukaiset tiedot eivät ole vertailukelpoisia aikaisemman laskentakehikon tietojen kanssa.

Kunnat voivat järjestää palvelut itse tai ostaa muiden tuottamia palveluja. Päihdepalvelut voivat olla joko sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja säätelevät erilaiset lait, josta syystä toimintaa muun muassa tilastoidaan eri tavoin.

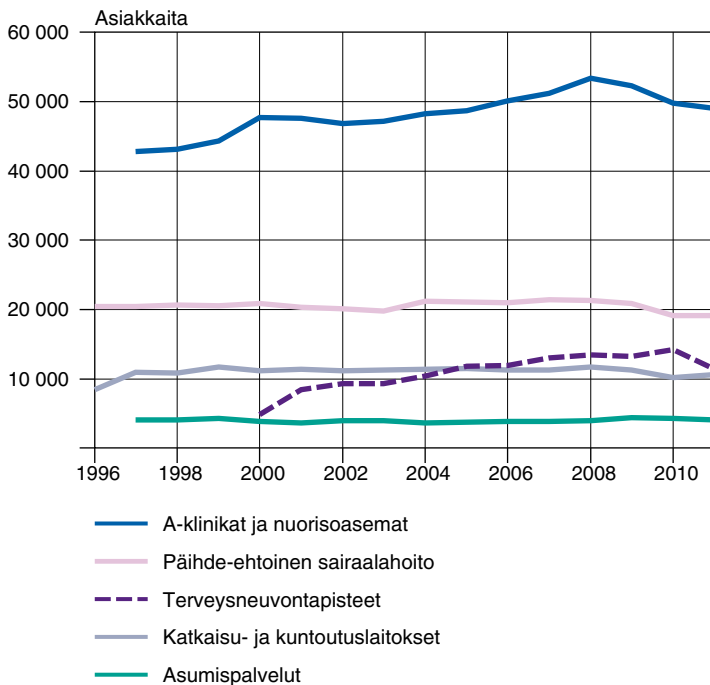
THL:n päihdetapauskennalla kerätään tietoa kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehtoisesta asioinnista yhden vuorokauden aikana lasten päivähoitoa lukuun ottamatta. Vuoden 2011 lokakuussa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin tehtiin vuorokauden aikana 11 738 päihde-ehtoista asiointia. Eniten asiointeja tehtiin terveydenhuoltoon ja päihdehuollon erityispalveluihin.

5.1 Päihdehuollon erityispalvelut

Päihdehuollon erityispalvelut kuuluvat lähinnä sosiaalitoimeen. Vuonna 2011 A-klinikoilla kävi 43 558 asiakasta ja nuorisoasemilla 5 630 asiakasta. Asiakasmäärä oli korkeimmillaan vuonna 2008, johon verrattuna A-klinikoiden asiakasmäärät ovat pienentyneet kahdeksan ja nuorisoasemien neljä prosenttia.

Kuntien kustantamissa päihdehuollon katkaisuhoidtopalveluissa kirjattiin 11 634 asiakasta vuonna 2011. Vuodesta 2005 katkaisuhoidon asiakkaiden määrä on lisääntynyt 21 prosenttia ja hoitovuorokaudet kuusi prosenttia. Päihdehuollon kuntoutus-

Kuvio 10.
Päihdehuollon palvelut 1996–2011

Lähteet: Kunnan/kuntyhtymän sosiaalipalvelujen toimintatilasto. SVT. Tilastokeskus; Katkaisuhoido- ja kuntoutuslaitos: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL; Sairaaloiden hoitajaksot: Erikoissairaanhoito. SVT. THL.

laitosten asiakasmäärissä kehitys on ollut vastakkainen. Pitkäkestoisemman laitospalvelun asiakasmäärät ovat vähentyneet 22 prosenttia ja hoitovuorokaudet 23 prosenttia vuoteen 2005 verrattuna. Vuonna 2011 kuntoutuksen päihdehoidon laitospalveluita oli noin 232 400.

Päihdehuollon asumispalveluja käytti 4 145 asiakasta ja ensisuoja 2 343 asiakasta vuonna 2011. Erityisesti asumispalvelujen asumisvuorokausien määrä on lisääntynyt nopeasti viime vuosina, mutta vuonna 2011 palattiin kuitenkin vuoden 2008 tasolle.

Huumeiden käyttäjien matalan kynnyksen terveysneuvontapisteissä asioi vuonna 2011 noin 11 400 asiakasta. Asiakasmäärä väheni edellisvuoteen verrattuna viidenneksen, mutta käyntien määrä kasvoi, joten toimintatapojen muutos voi selittää asiakasmäärän muutoksen. Opioidiriippuvaisten lääkähoidossa on noin 2000 asiakasta. Korvaushoitoasiakkaiden määrä on lisääntynyt koko 2000-luvun. (Varjonen ym. 2012).

5.1.1 Päihdehuollon kustannukset

Päihdehuollon käyttömenot kuntien kustantamissa palveluissa olivat noin 169 miljoonaa euroa vuonna 2010. Päihdehuollon erityispalveluiden kokonaiskustannukset asukasta kohden vaihtelevat kunnittain. Esimerkiksi vuonna 2010 kuudessa suurimmassa kunnassa ne vaihtelivat 36 eurosta 78 euroon per asukas. Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa päihdesairauksien hoidosta ei saada vastaavia kuntakohtaisia kustannustietoja.

Kuuden suurimman kaupungin arvion mukaan niiden päihdehuollon palveluiden keskimääräiset yksikkökustannukset vuonna 2010 olivat seuraavat: poliklininen käynti 100 euroa/käynti, laitoshoido 165 euroa/vuorokausi ja asumispalvelut 55 euroa/vuorokausi. (Korteniemi 2011.)

5.1.2 Huumeasiakkaat

THL kerää erillisellä tiedonkeruulla tietoja päihdehuollon huumeasiakkaista. Tiedonkeruun mukaan päihdehuollon huumeasiakkaat olivat vuonna 2011 pääosin miehiä (67 %) ja valtaosin 20-35-vuotiaita (67 %). Työssä käyviä huumeasiakkaita oli vain 9 prosenttia. Joka kymmenes oli asunnoton. Suurin osa huumeasiakkaista oli ollut jo aiemmin päihdehoidossa. (THL 2012 a.)

Päihteiden sekakäyttö oli yleistä. Asiakkaista 57 prosentilla oli ainakin kolme ongelmapäihdettä. Opioidit olivat kolmen ongelmallisemman päihteen joukossa peräti 78 prosentilla asiakkaista. Opioidien käyttäjien osuus hoitoon hakeutuneista huumeiden käyttäjistä on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla. Opioidit johtavat useammin vaikeisiin ongelmiin ja hoitoon hakeutumiseen kuin esimerkiksi kannabis. Opioidiasiakkaiden suhteellisen osuuden kasvaminen ei siis kerro suoraan huumeiden käytön trendeistä Suomessa. Erillistiedonkeruu kattaa noin kolmanneksen huumeasiakkaista. (THL 2012 a.)

5.2 Päihdesairaudet terveydenhuollossa

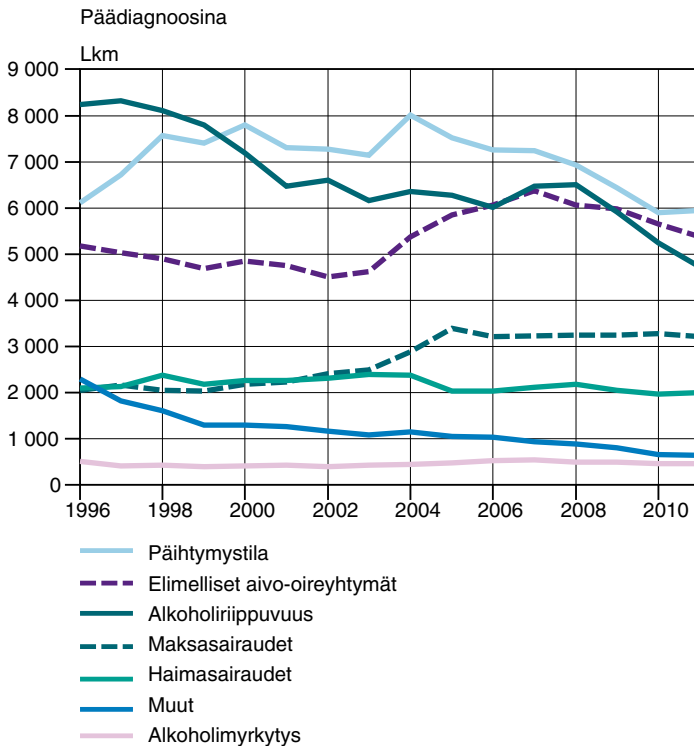
Päihdehoitoa, jossa tähdätään päihteiden käytön lopettamiseen, vähentämiseen tai käytöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseen annetaan myös terveydenhuollossa. Keskusteluapua annetaan sekä perusterveydenhuollossa kuten esimerkiksi terveyskeskuksissa, työterveyshuollossa ja koulu- ja opiskelijahuollossa että erikoissairanhoidossa (esim. mielenterveysongelmaisten päihdehoito). Terveyskeskuksissa ja sairaaloissa hoidetaan lisäksi päihteidenkäytön aiheuttamia somaattisia sairauksia.

5.2.1 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa

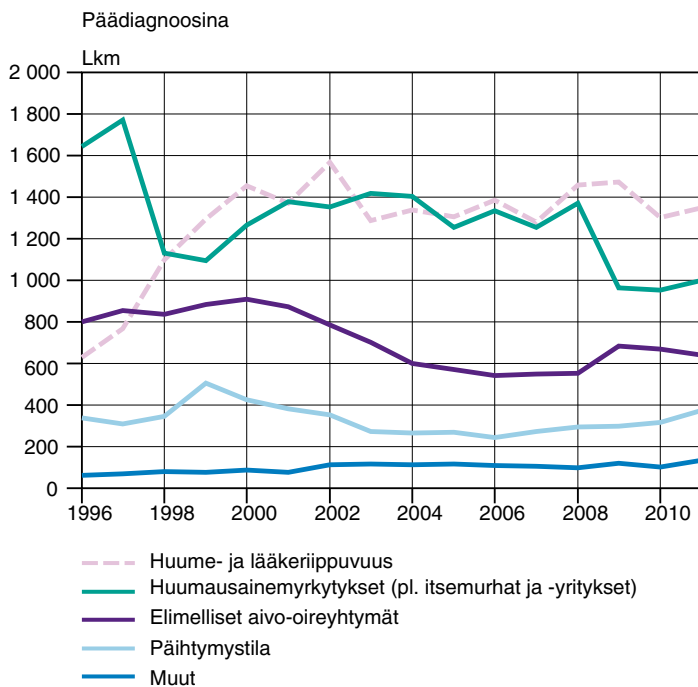
Vuonna 2011 terveydenhuollon vuodeasastoilla rekisteröitiin 22 384 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli päädiagnoosina ja 33 182 hoitojaksoa, joissa alkoholisairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Hoitojaksojen määrä on vähentynyt kuudenneksen vuodesta 2008. Erityisesti ovat vähentyneet hoitojaksot, joiden päädiagnoosina on alkoholiriippuvuus. Tällaisten hoitojaksojen määrä on vähentynyt 27 prosenttia huipuvuosista 2007–2008 sekä kymmenen prosenttia vuodesta 2010. Myös alkoholin aiheuttamien elimellisten aivo-oireyhtymien ja käyttäytymishäiriöiden hoitojaksot ovat vähentyneet. Alkoholin käyttöön liittyvien maksa- ja haimasairauksien hoitojaksojen määrät ovat pysyneet edellisten vuosien tasolla.

Alkoholisairauksien erikoissairaanhoidon poliklinisiä käyntejä oli lisäksi noin 32 000 vuonna 2011. Kirjattujen poliklinikkakäyntien määrä kasvaa myös niiden sairauksien osalta, joiden vuodeasastohoitojaksot ovat vähentyneet. Alkoholisairauksien hoidon painopiste on kuitenkin vuodeasastohoidossa. Alkoholisairauksien vuoksi vuodeasastoilla hoidetuista enemmistö oli miehiä (79 %). Alkoholisairauksien vuoksi hoidettiin eniten 55–64-vuotiaita (31 %). Alkoholisairauksien hoitojaksot muodostavat 86 prosenttia kaikista vuodeasastojen päihdehoitojaksoista.

Kuvio 11.
Alkoholisairauksien hoitojaksot sairaaloiden vuodeasastoilla 1996–2011

Kuvio 12.
Huumesairauksien hoitojaksot sairaaloiden vuodeosastoilla 1996–2011

Lähteet: Perusterveydenhuolto. SVT. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL.

5.2.2 Huumesairaudet terveydenhuollossa

Vuonna 2011 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 3 509 hoitojaksoa, joissa päädiagnoosina oli huume- tai lääkeaineisiin liittyvä sairaus, ja 6 301 hoitojaksoa, joissa huumesairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Huumehoitojaksojen määrä on pysynyt samalla tasolla edellisvuoteen ja koko 2000-lukuun verrattuna. Opioidiriippuvuuden hoitojaksot ovat lisääntyneet, mutta kehitys heijastaa ennen kaikkea tarkempaa diagnostiikkaa, koska muiden huumeriippuvuushoitojaksojen määrä on vastaavasti vähentynyt.

Toisin kuin alkoholisairauksissa, huumesairauksien hoidossa erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit ovat hyvin merkittävä osa hoitoa. Huumesairauksiin liittyviä erikoissairaanhoidon poliklinikkakäyntejä oli 55 159 vuonna 2011. Näistä käynneistä 36 405 liittyi opioidiriippuvuuden korvaushoidon toteuttamiseen ja korvaushoitoasiakkailta oli vuoden aikana keskimäärin 64 käyntiä. Huumehoitojaksojen osuus oli vain 14 prosenttia kaikista sairaaloiden päihdehoitojaksoista, mutta 63 prosenttia erikoissairaanhoidon päihdesairauksien avohoitokäynneistä.

Huumesairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastolla tai erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidetuista enemmistö oli miehiä (66 %). Kaksi kolmasosaa asiakkaita oli 20–35-vuotiaita. Vuonna 2011 huumemyrkytysten tilastointitapaa on muutettu muun muassa erottamalla itsemurhat ja niiden yritykset erilleen huume- ja lääkeainemyrkytyksistä. Tämä on merkittävästi pienentänyt hoitojaksojen absoluuttista määrää aiempiin Päihdetilastollisiin vuosikirjoihin verrattuna.

5.2.3 Tartuntataudit

Tartuntatautirekisteriin kirjatut ruiskuhuumevälitteiset hiv-tartunnat sekä C-, B- ja A-hepatiittitapaukset ovat selkeästi vähentyneet viimeisen vuosikymmenen aikana. Terveysneuvontapisteiden toiminnalla ja ruiskuhuumeiden käyttäjien A- ja B-hepatiittirokotuksilla on ollut suuri merkitys huumeisiin liittyvien tartuntatautien vähenemisessä.

Vuonna 2011 THL:n tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin 176 uutta hiv-tartuntaa, mikä oli 11 tapausta vähemmän kuin vuonna 2010. Seksivälitteiset tartunnat ovat lisääntyneet viime vuosina, mutta ruiskuhuumevälitteisten tartuntojen määrä on sen sijaan pysynyt alhaisena. Ruiskuhuumeiden käytöstä aiheutuvia tartuntoja ilmoitettiin vuonna 2011 vain 9 tapausta, mikä on noin viisi prosenttia kaikista tartunnoista (4 % vuonna 2010). (Jaakola ym. 2012.)

Uusia hepatiitti C -tartuntoja todettiin 1 160 vuonna 2011. Noin puolessa tapauksista tartuntatavaksi ilmoitettiin ruiskuhuumeiden käyttö. Hepatiitti C -tartuntojen esiintyvyys on ruiskuhuumeiden käyttäjien keskuudessa erittäin korkea (80 %), joten esiintyvyyden saaminen matalammalle tasolle kestää pitkään. (Jaakola ym. 2012.)

6 Alkoholin lupahallinnon ja valvonnan kysymykset

6.1 Alkoholihallinnon ohjaus ja organisaatio

Aluehallintovirastot vastaavat oman alueensa alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin lupahallinnosta ja valvonnasta. Lisäksi aluehallintoviranomaiset valvovat alueellaan tapahtuvaa alkoholijuomien myynninedistämistä, joka voi tapahtua paitsi vähittäismyynti- ja anniskelupaikoissa myös esimerkiksi paikallisilla radiokanavilla ja paikallislehdissä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) tehtävänä alkoholihallinnossa on aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus ja kehittäminen sekä tieto- ja viestintäpalvelujen tuottaminen. Lisäksi virasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistä koko maassa. Vuoden 2009 keskusvirastotason ja vuoden 2010 aluehallinnon organisaatiouudistusten jälkeen alkoholihallinnon toimintoja on pystytty kehittämään suunnitellusti. Lupahallinnon ja valvonnan ohjauksen ja kehittämisen keskeisenä tarkoituksena on tehostaa alkoholin käytöstä aiheutuvien yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisyä kuten alkoholilain 1 §:ssä on määritelty, ja turvata alkoholilain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa.

Valtioneuvoston alkoholijuomista ja väkiviinasta antaman asetuksen mukaisesti Valvira laati yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa alkoholihallinnon ensimmäisen valtakunnallisen valvontaohjelman. Valvontaohjelma perustuu alkoholilain tavoitteisiin sekä alkoholipoliittisiin ohjelmiin. Valvontaohjelma koostuu yleisestä osasta, joka on laadittu vuosille 2011–2012, sekä sektorikohtaisista valvontaohjelmista. Lisäksi valvontaohjelma sisältää tietoja viranomaistoiminnasta sekä yhteistyöstä erisidosryhmien kanssa, hallinnon yleisistä periaatteista sekä valvontaohjelman toteutuksen arvioinnista ja seurannasta. Tarvittaessa valvontaohjelmaan ja erityisesti sektorikohtaisiin valvontaohjelmiin tehdään toimeenpanovuosina päivityksiä.

Ensimmäisen valtakunnallisen valvontaohjelman vuoden 2011 sektorikohtaisen osan keskeisenä ajatuksena oli alkoholihallinnon tarkastustoiminnan suuntaaminen riskikohteisiin. Valvontaohjelmassa riskikohteiksi luokitellaan esimerkiksi kohteet, joista muu viranomainen on antanut tarkastusvinkin tai joissa valvontaviranomainen on aikaisemmin puuttunut valvontakohteen omavalvonnan laiminlyönteihin. Vuoden 2011 aikana valmistui myös valtakunnallisen valvontaohjelman taloudellisen luotettavuuden valvonnan sektorikohtaisen osan loppuraportti.

Organisaatiouudistusten yhteydessä Valvira perusti Alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyyntin ja Alkoholijuomien tuotevalvonnan neuvotteluryhmät, joihin kuuluu laajasti muita viranomaisia sekä alkoholielinkeinon edustajia. Neuvotteluryhmät ovat vaikuttamiskanava, joissa käydään vuoropuhelua alkoholilain tavoitteiden toteutumiseen ja lain noudattamiseen liittyvistä asioista.

Alkoholihallinnon tietopalveluiden tuottamisessa keskeistä on ollut sähköisten asiointipalveluiden kehittäminen. Kesällä 2011 otettiin käyttöön Valviran ja aluehallintovirastojen yhteistyönä kehittämä sähköinen lomake alkoholijuomien anniskelun jatkoajan hakemiseksi. Aluehallintovirastojen ja Valviran yhteiskäytössä alkoholiportalissa (Alpo) julkaistiin yhtenäistäviä tulkintoja ja portaalin rakenne uudistettiin.

6.2 Valvontatarkastukset ja myynti- ja anniskelulupien peruutukset

Alkoholijuomien myyntin ja anniskelun valvonnassa sekä lupahallinnon ennakkoivassa valvonnassa valvontaviranomaisten tavoite oli erityisesti vähentää alaikäisille ja päihtyneille myyntiä sekä estää alkoholijuomien välittämistä alaikäisille. Lisäksi myynninedistämisen valvontaa kohdennettiin sellaiseen mainontaan, joka kohdistuu alaikäisiin tai nuoriin tai kannustaa eniten haittoja aiheuttavaan suurkulutukseen.

Alkoholijuomien jakeluverkoston valvonta keskittyi anniskelutoiminnan valvontaan. Vuonna 2011 aluehallintovirastot peruuttivat pysyvästi 43 alkoholijuomien anniskelulupaa, mikä on yhdeksän vähemmän kuin edellisellä vuonna. Anniskelulupia peruutettiin määräajaksi 70, mikä on 13 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vähittäismyyntilupia aluehallintovirastot peruuttivat puolestaan pysyvästi 22 (kahdeksan enemmän kuin edellisvuonna) ja määräajaksi 11 (kaksi vähemmän kuin edellisvuonna).

Pysyvissä luvan peruutuksissa oli yleensä kyse siitä, että luvanhaltijalla ei enää ollut taloudellisia edellytyksiä jatkaa toimintaansa. Määräaikaisten peruutusten syyt vaihtelivat ja niissä painottuvat alkoholipoliittiset syyt, esimerkiksi alkoholijuomien myynti tai anniskelu alaikäisille tai selvästi päihtyneille.

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2011 koko maassa valvontatarkastuksia alkoholijuomien anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkoihin lähes kolmasosan vähemmän kuin keskimäärin edellisten kolmen vuoden aikana. Vuonna 2011 aluehallintovirastot tekivät yhteensä noin 4 700 valvontatarkastusta, kun kolmena edellisellä vuotena valvontatarkastuksia tehtiin keskimäärin yli 6 800 vuodessa. Eri aluehallintovirastojen tarkastusmäärien kehitys oli kuitenkin hyvin erilaista. Tarkastusmäärien vähentymiseen on vaikuttanut muun muassa aluehallintovirastojen resurssien väheneminen ja riskinarviointiin perustuva tarkastuskohteiden valinta.

6.3 Alkoholijuomien vähittäismyynti

Vuonna 2011 alkoholijuomien jakeluverkostossa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Jo aiemmin havaittu trendi elintarvikeliikkeiden lukumäärän vähenemisestä jatkui. Alkon myymälöiden määrä nousi hiukan, mutta luovutuspaikkojen määrä väheni.

Vuoden 2011 lopussa Alkon myymälöitä oli 348 eli viisi enemmän vuoteen 2010 verrattuna. Alkolla on myös oikeus toimittaa tilauksesta alkoholijuomia luovutuspaikkojen kautta, joiden lukumäärä oli vuoden lopussa 110 eli kahdeksan vähemmän kuin vuonna 2010. Elintarvikemyymälöiden vähittäismyyntilupia (enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen juomien myyntiin oikeuttavia lupia) myönnettiin 5 586, mikä on 169 lupaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tilaviini- ja sahtimyymlöitä oli vuoden 2011 lopussa yhteensä 32, mikä on kolme vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

6.4 Alkoholijuomien anniskelu

Anniskeluravintoloiden kokonaismäärässä ei vuonna 2011 tapahtunut merkittäviä muutoksia. A- ja B-ravintoloiden lukumäärä hiukan kasvoi ja C-ravintoloiden lukumäärä puolestaan edelleen väheni. A-luvan ravintoloissa voidaan anniskella kaikkia alkoholijuomia, B-ravintoloissa voidaan anniskella enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäviä alkoholijuomia, ja C-ravintoloissa voidaan anniskella enintään 4,7 tilavuusprosenttisia, käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia.

Pitkällä aikavälillä ravintoloiden lukumäärä on kaiken kaikkiaan vähentynyt. On kuitenkin huomioitava myös muutokset eritasoisten anniskelulupien keskinäisissä lukumääräsuhteissa. Vuodesta 1995 anniskeluravintoloiden kokonaismäärä on vähentynyt yli 1 200 ravintolalla siten, että C-ravintoloiden määrä on vähentynyt runsaalla 3 900:lla ja A-ravintoloiden määrä on lisääntynyt lähes 2 700:lla.

6.5 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja tukkumyynti

Alkoholijuoman valmistus- ja tukkumyyntiluvat myöntää Valvira. Vuonna 2011 myönnettiin kaksi alkoholijuomien valmistuslupaa ja peruutettiin kymmenen. Vuoden lopussa alkoholijuomien valmistuslupia oli 116, joista 94 oli kaupalliseen tarkoitukseen. Opetus- ja tutkimuskäyttöön myönnettyjä lupia oli 22. Alkoholijuomien tukkumyyntilupia myönnettiin 20 ja peruutettiin 19. Vuoden 2011 lopussa alkoholijuomien tukkumyyntilupia oli 277. Vuonna 2011 alkoholijuomia valmistettiin noin 570 miljoonaa litraa eli suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna.

6.6 Alkoholijuomien tuotevalvonta

Markkinoilla olevien alkoholituotteiden määrä lisääntyi edelleen. Uusia tuotteita rekisteröitiin 5 143. Vuoden 2011 lopussa alkoholijuomien tuoterekisterissä oli noin 20 300 tuotetta, joita tukkumyyjät toimittivat anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoille.

Valviran tuotevalvonnassa valvotaan laillisesti markkinoilla olevien alkoholijuomien laatua Suomessa. Alkoholijuomien tuotevalvonta koostuu luvanhaltijoiden Valviralle ilmoittamien tuotteiden valvonnasta sekä markkina- ja tuotevalvonnasta. Markkinoilta otettiin alkoholin valvontanäytteitä 180 tuotteesta. Analyysitulosten perusteella säädösten vastaisia tuotteita oli kuusi, joissa poikkeamat olivat sorbiinihappopitoisuuden ylitys, luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden kasvinsuojeluainejäämät, puutteelliset allergeenimerkinnot sekä ravintolassa havaittu luvaton alkoholijuoma.

6.7 Alkoholijuomien myyminen ja valvonta

Valvira valvoo valtakunnallisesti alkoholin mainontaa ja muuta myyminen ja valvontaa. Aluehallintovirastot valvovat mainontaa omilla alueillaan. Lain mukaan alkoholimainonta ei saa kohdistua alaikäisiin. Kuitenkin osa mainonnasta on sellaista, että lapset näkevät sitä päivittäisessä elinympäristössään. Valvonta keskittyy erityisesti tähän mainontaan.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti ja alkoholilain alaikäisiä koskevan suojaamistavoitteen valossa alaikäisiin kohdistuvaa markkinointia arvostellaan keskimääräistä tiukemmin, koska lapset ja nuoret ovat tietojensa ja kokemustensa rajoituneisuuden vuoksi tavallista alttiimpia markkinoinnin vaikutuksille. Vaikka lapset eivät suoraan olisi mainoksen kohderyhmänä, on mainontaa arvioitaessa merkitystä sillä, että huomattava osa mainoksista kuitenkin tavoittaa alaikäiset heidän tavallisessa elinympäristössään.

Valviran ja aluehallintovirastojen keinoja mainonnan valvonnassa ovat muun ohella ohje ja kielto. Näitä voidaan tarvittaessa tehostaa uhkasakolla. Lisäksi mainontaa voidaan ohjata oikeudellisesti sitomattomilla ennakkolausunnoilla ja ohjaavilla kirjeillä. Valvirassa päätettiin vuoden 2011 aikana 96 alkoholin mainontaan liittyvää asiaa. Näistä kieltopäätöksiä oli kolme ja ohjeita neljä kappaletta. Lisäksi aluehallintovirastot antoivat 24 kirjallista ohjetta. Väkevien alkoholijuomien mainontaan oikeutettavien ammattijulkaisujen lehtilupia myönnettiin yksi kappale.

1 Alkoholpolitiken

1.1 Grundlinjerna i den finländska alkoholpolitiken

I statsrådets principbeslut från 9.10.2003 fastställs som grundläggande mål för Finlands alkoholpolitik den minskning av alkoholens skadeverkningar som anges i alkohollagen. Enligt principbeslutet är alkoholpolitikens viktigaste konkreta målsättningar att minska alkoholens skadliga inverkan på barns och familjers välbefinnande, att reducera skadeverkningarna av riskbruk och att minska totalkonsumtionen av alkoholdrycker. Dessa riktlinjer har senare backats upp och preciserats av regeringens lagpaket från 2.3.2006 gällande en minskning av alkoholskadorna, de nationella alkoholprogrammen 2004–2007 och 2008–2011, intensifieringen av det förebyggande rusmedelsarbetet och höjningen av alkoholaccisen i fyra repriser under åren 2008, 2009 och 2012. Frågan om alkoholrelaterade skador har lyfts fram i politikprogrammet för hälsofrämjande och i programmet för den inre säkerheten.

I början av 2008 höjdes skatten på starka alkoholdrycker med 15 procent och på andra alkoholdrycker med 10 procent. Under 2009 höjdes alkoholaccisen i två repriser, vardera gången med 10 procent. I början av 2012 höjdes skatten på öl med 15 procent och på andra alkoholdrycker 10 procent.

Förbudet mot mängdrabatter på att öl och andra alkoholdrycker trädde i kraft den 1 januari 2008. Samtidigt förbjöds reklam för s.k. ”happy hour”-priser utanför serveringsställen samt tv- och biografreklam för alkoholdrycker före klockan 21.00.

Inom ramen för alkoholprogrammen 2004–2007 och 2008–2011 har förebyggandet av rusmedelsskador utvecklats, det lokala arbetet stötts, material av hög kvalitet producerats och utbildningstillfällen ordnats. Utvecklingsarbetet har lett till en riksomfattande organisation.

I regeringsprogrammet för Katainens regering som inledde sin verksamhet 2011 anges att alkoholprogrammet fortsätter också efter år 2011. Centrala åtgärder är att etablera modellen för regional koordinering, en total reform av alkohollagen och justering av alkoholbeskattningen. Preventionen av alkoholskador bygger på reglering av tillgången och priset och på främjande av sunda levnadsvanor. Lagen om nykterhetsarbete förnyas i syfte att utveckla det alkohol- och drogarbete som görs i kommunerna. Dessutom har effektivisering av tidig intervention införts i regeringsprogrammet. Regeringsprogrammet innehåller även en särskild skrivning om att det nuvarande detaljhandelsmonopolet bibehålls och att social- och hälsovårdsministeriet även framöver ansvarar för ägarstyrningen av Alko Ab. (Statsrådet 2011.)

Genomförandet av alkoholprogrammet följs med hjälp av flera indikatorer, bl.a. utvecklingen av den registrerade och oregistrerade alkoholkonsumtionen, de alkoholrelaterade olycksfallen, den alkoholrelaterade våldsbrottsligheten, det alkoholrelaterade familjevåldet och de alkoholrelaterade dödsfallen. En sammanställning av dessa indikatorer och andra indikatorer som beskriver alkoholsituationen ingår i denna publikation. Indikatorer som beskriver alkohol- och narkotikasituationen i de enskilda kommunerna och på riksnivå finns tillgängliga i elektronisk form i indikatorbanken SOTKANet på adressen <http://www.sotkanet.fi/>.

1.2 Finländarnas attityder till alkoholpolitiken

Attityderna till alkoholpolitiken har skärpts sedan mitten av 1990-talet. I dagens läge anser en klart större av befolkningen att de alkoholpolitiska restriktionerna är berättigade eller bör skärpas än för ett och ett halvt decennium sedan. Enligt den undersökning som utfördes av TNS-Gallup i början av 1994 ansåg 55 procent av svarspersonerna att de dåvarande alkoholpolitiska restriktionerna var berättigade eller borde skärpas. Motsvarande andelar i de undersökningar som utfördes 2001 och i februari 2012 var 80 respektive 88 procent. Enligt den undersökning som genomfördes i början av 2012 ansåg 63 procent av befolkningen att de nuvarande alkoholpolitiska restriktionerna är lämpliga. Av svarspersonerna ansåg 25 procent att de borde skärpas och 11 procent att de borde lindras. En procent av svarspersonerna tog inte ställning till frågan. Att attityden blivit mindre liberal visas väl av att 41 procent ville lindra alkoholpolitiken enligt undersökningen 1994.

En stor majoritet av befolkningen vill hålla fast vid de nuvarande åldersgränserna för inköp av alkoholdrycker. I en undersökning som genomfördes i början av 2012 ansåg 81 procent av de tillfrågade att åldersgränsen på 20 år för inköp av starka alkoholdrycker var lämplig, och 89 procent ansåg att åldersgränsen på 18 år för inköp av vin och öl var lämplig. Omkring 10 procent av svarspersonerna ansåg att båda åldersgränserna var alltför låga.

Enligt gallupundersökningarna vill finländarna inte att dagligvarubutikerna bör få tillstånd att saluföra starka alkoholdrycker, och inte heller vin eller starköl. Enligt den gallupundersökning som genomfördes i februari 2012 ansåg 91 procent av de tillfrågade att endast Alko bör ha rätt att saluföra starka alkoholdrycker. Motsvarande andelar för starkölens och vinernas del var 68 respektive 64 procent. Det nuvarande systemet för mellanölsförsäljning fick majoritetens stöd, eftersom 83 procent av de tillfrågade ansåg att mellanöl bör få köpas också i livsmedelshandeln.

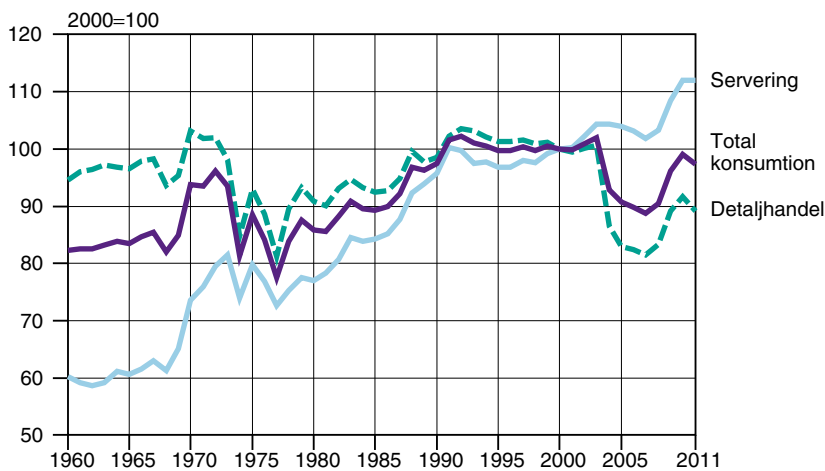
Trots de fyra förhöjningar av alkoholskatten som gjorts sedan 2007 ansåg cirka 59 procent av finländarna i februari 2012 att prisnivån på viner är lämplig eller för låg. Motsvarande andel var 56 procent för öl och 64 procent för starka alkoholdrycker. Cirka 30 procent ansåg att prisnivån är för hög, och cirka var tionde tog inte ställning i frågan om prisnivån för alkoholdrycker. I början av 2004 ansåg cirka hälften av befolkningen att priserna på alkoholdrycker är för höga.

2 Konsumtion och bruk av alkohol 2011

2.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser

De kvantitativa restriktionerna på skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk vid resor inom EU slopades 2004. De kvantiteter för eget bruk som skattefritt får föras in i landet från länder utanför EU är oförändrade. I dag får en passagerare sin kommer till Finland från ett land utanför EU skattefritt införa en liter starka alkoholdrycker eller två liter mellanprodukter samt fyra liter vin och 16 liter öl. Även tidsgränserna är desamma som tidigare. En person som är bosatt i Finland och anländer till Finland från ett land utanför EU eller EES-området på annat sätt än med flyg får skattefritt föra in alkoholdrycker i landet endast om resan har varat i över 20 timmar.

Figur 1.
Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 1960–2011

Källa: Prisutveckling för alkoholdrycker. FOS. THL.

Man väntade sig att slopandet av mängdbegränsningarna skulle leda till att resandeförseln av alkohol avsevärt ökar, särskilt efter att Estland hade blivit EU-medlem i maj 2004. Estlands betydelse som källa för införsel av alkohol grundar sig på landets geografiska närhet och avsevärt lägre prisnivå på alkoholdrycker, samt avskaffandet av införselkvoterna för alkohol och slopandet av 20-timmarsregeln för skattefri införsel.

I syfte att dämpa ökningen av resandeförseln och därmed sammanhängande icke-önskvärda fenomen sänktes skatten på alkoholdrycker i mars 2004 med i snitt 33 procent, så att skatten på starka alkoholdrycker sänktes med 44 procent, skatten på mellanprodukter med 40 procent, skatten på vin med 10 procent och skatten på öl med 32 procent. Skattesatserna hölls oförändrade åren 2005–2007, men såsom ovan konstateras har skatten på alkoholdrycker höjts fyra gånger sedan 2007.

År 2011 steg de nominella priserna på alkoholdrycker 1,7 procent jämfört med året innan. Alkoholpriserna inom detaljförsäljningen steg med 0,5 procent och på restaurangerna med 3,4 procent. När man jämför de olika varugrupperna framgår det att de nominella priserna på long drink (2,9 %), starkvin (2,6 %) och starköl (2,5 %) steg mest. Även priserna på övriga alkoholdrycker steg med mer än 1 procent. Endast priserna på long drink steg mer inom detaljhandeln än inom restaurangförsäljningen. Inom restauranghandeln var prisökningen störst på starkvin och lättvin samt mellanöl.

Den realprisstegring på alkoholdrycker som började år 2008 avtog helt år 2011. År 2011 sjönk realpriserna på alkoholdrycker med 1,7 procent jämfört med året innan. Inflationens inverkan på realpriserna har beaktats. Alkoholdryckernas realpriser har stigit sedan 2008, delvis beroende på accishöjningarna 2008 och 2009. År 2011 var realpriserna på alkoholdrycker dock 4,5 procent lägre än 2003, det vill säga året före skattesänkningen. Realpriserna sjönk från och med skattesänkningen 2004 fram till 2007.

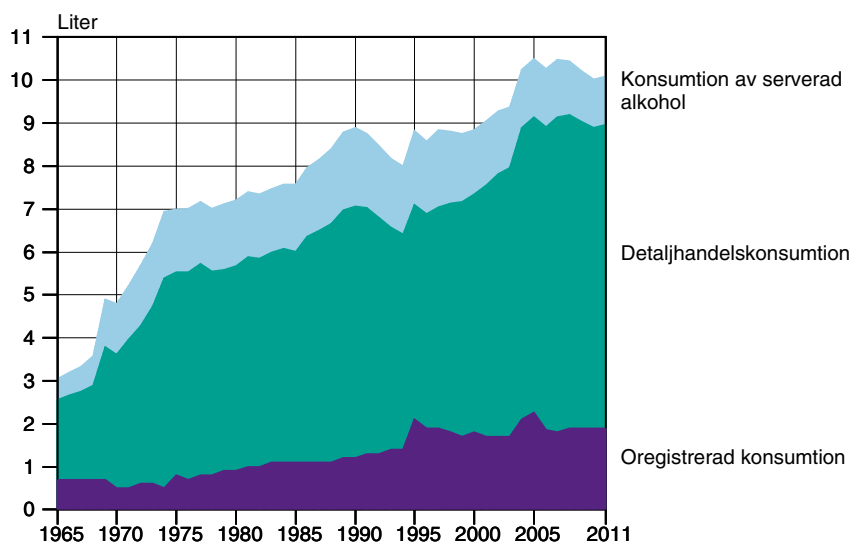
Skattesänkningens inverkan på alkoholdryckernas restaurangpriser var ringa från första början, och 2011 var restaurangpriserna cirka 7,3 procent högre än 2003. Skattesänkningens inverkan på detaljhandelspriserna syns däremot fortfarande eftersom realpriserna i detaljhandeln år 2011 var fortfarande 11,5 procent lägre än 2003.

2.2 Total alkoholkonsumtion

Totalkonsumtionen av alkoholdrycker 2011 motsvarade 54,5 miljoner liter hundra-procentig alkohol. Ställt i relation till folkmängden innebär detta en konsumtion om 10,1 liter alkohol. Den totala konsumtionen ökade med cirka en procent per invånare jämfört med 2010. Ökningen av den totala alkoholkonsumtionen är skenbar eftersom den registrerade konsumtionen 2011 innehåller de exceptionellt stora ökningarna av lagren som detaljhandels- och serveringsställena gjorde i slutet av 2011. Ökningen av lagren berodde på höjningen av alkoholskatten som trädde i kraft i januari 2012.

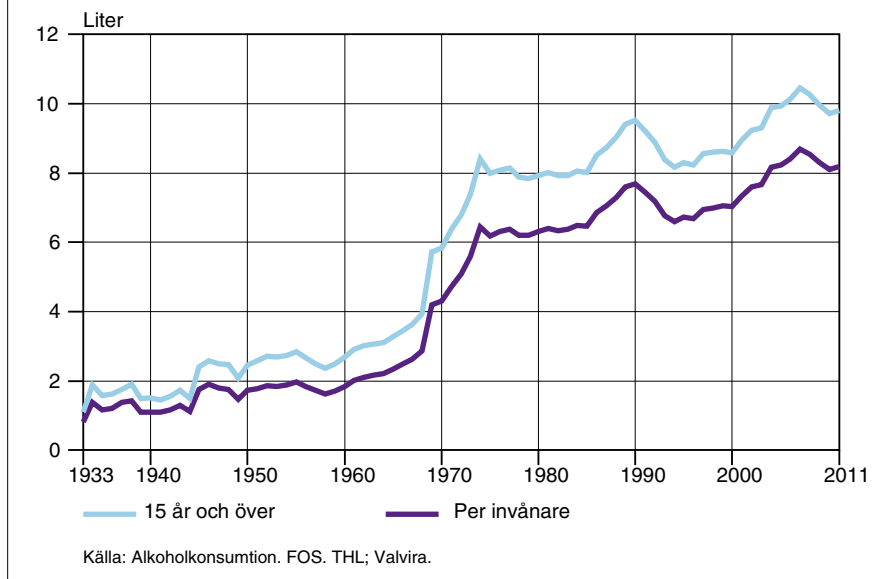
Totalkonsumtionen av alkohol inbegriper både registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion. I den registrerade konsumtionen ingår försäljningen i Alkos butiker samt partihandelsleveranser till livsmedelsaffärer, kiosker, bensinstationer och restauranger med serveringstillstånd. Den oregistrerade konsumtionen omfattar legal och illegal hemtillverkning, resandeförsel, smuggling, konsumtion av surrogatsprit samt finländares alkoholkonsumtion under utlandsvistelser, minus den mängd alkohol som köpts och konsumerats av utlänningar i Finland. Uppgifterna om den oregistrerade konsumtionen fås genom en enkät och delvis från THL:s dryckesvaneundersökning.

Figur 2.
Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2011

Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira.

Figur 3.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol 1933–2011

2.3 Registrerad alkoholkonsumtion

Den registrerade alkoholkonsumtionen ökade 2011 med 1,5 procent jämfört med året innan. Den totala registrerade konsumtionen uppgick till 44,3 miljoner liter hundra procentig alkohol. Den registrerade alkoholkonsumtionen per invånare var 8,2 liter, dvs. 0,1 liter mer än året innan. Ökningen av konsumtionen berodde i huvudsak på att butiker inom detaljhandeln och restauranger med alkoholservice skaffade alkoholdrycker till sina lager i slutet av 2011 före höjningen av alkoholskatten den 1 januari 2012.

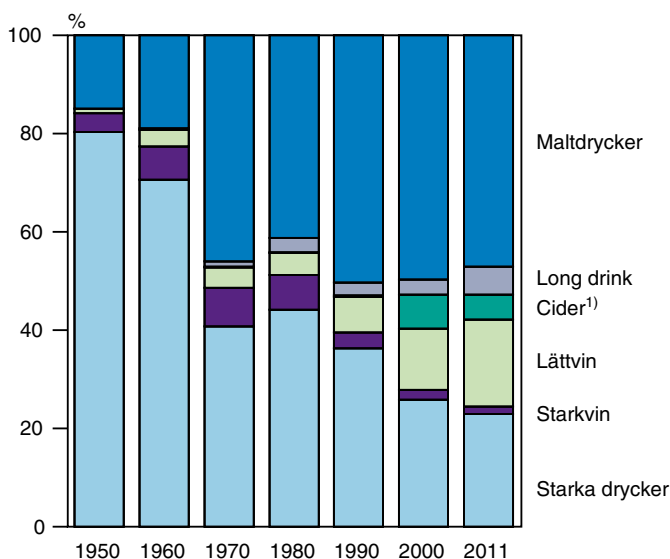
Omräknat i hundra procentig alkohol minskade den registrerade konsumtionen av starka alkoholdrycker med 3,7 procent, konsumtionen av cider med 3,9 procent och konsumtionen av starkvin med 7,3 procent jämfört med 2010. Den registrerade konsumtionen av lättvin ökade med 3,4 procent, av öl med 3,6 procent och av long drink med 4,0 procent.

De starka alkoholdryckernas andel av den registrerade konsumtionen räknat som absolut alkohol var 23,0 procent, vilket innebär en minskning på en procentenhet från 2010. Ölets andel ökade med 0,9 procentenheter och var 47,0 procent av den registrerade totala konsumtionen. Andelen för lättvin ökade med 0,4 procentenheter och var 17,8 procent. Long drink-dryckernas och ciderns andelar av den registrerade konsumtionen var 5,7 respektive 5,1 procent. Starkvinernas andel var 1,5 procent.

Detaljhandelskonsumtionens andel av den registrerade konsumtionen hölls 2011 på samma nivå som året innan och var 86,2 procent. Den totala detaljhandelsförsäljningen (via Alkobutiker, livsmedelshandeln, kiosker och bensinstationer) motsvarade 38,1 miljoner liter hundra procentig alkohol eller 7,1 liter alkohol per invånare.

År 2011 ökade serveringskonsumtionen av alkohol med 1,8 procent från året innan, efter att ha minskat så gott som kontinuerligt under ett decennium. År 2011

Figur 4.
Fördelning av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp
i 100 % alkohol 1950–2011

¹) Cider ingår i figuren från och med år 1990.

Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira.

konsumerades i restauranger som får servera alkohol totalt 6,1 miljoner liter alkohol omräknat till 100-procentig alkohol, eller 1,1 liter alkohol per invånare. Under de senaste femton åren har konsumtionen av serverad alkohol minskat med en tredjedel och dess andel av den registrerade alkoholkonsumtionen har minskat från 25,8 procent till 13,8 procent.

2.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion

År 2011 uppskattades den oregistrerade alkoholkonsumtionen till 1,9 liter hundra procentig alkohol per invånare, mot 2005 liter 2,3 och 1,7 liter 2003. Den oregistrerade alkoholkonsumtionens andel av den totala alkoholkonsumtionen var 18,4 procent 2011, mot 19 procent året innan. Resandeförseln stod för ungefär 77 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen 2011. Andelen alkohol som konsumerats utomlands var cirka 17 procent. Den legala hemtillverkningen, den illegala hemtillverkningen och smugglingen stod för cirka 3 procent var av den oregistrerade alkoholkonsumtionen.

Efter sloandet av de kvantitativa kvoterna 2004 ökade resandeförseln av alkoholdrycker som hundra procentig alkohol med nästan 80 procent från året innan och med ytterligare 12 procent 2005. År 2005 var resandeförseln av starka alkoholdrycker närmare 2,5 gånger så stor som 2003. År 2006 minskade resandeförseln av alkoholdrycker med ungefär en femtedel.

Trots det var resandeförseln år 2007 fortfarande cirka hälften större än 2003. År 2008 ökade resandeförseln av alkoholdrycker med 4,3 procent. År 2009 ökade

resandeförseln med 7,6 procent och år 2010 med 0,5 procent. År 2011 minskade resandeförseln av alkoholdrycker med 0,6 procent jämfört med året innan.

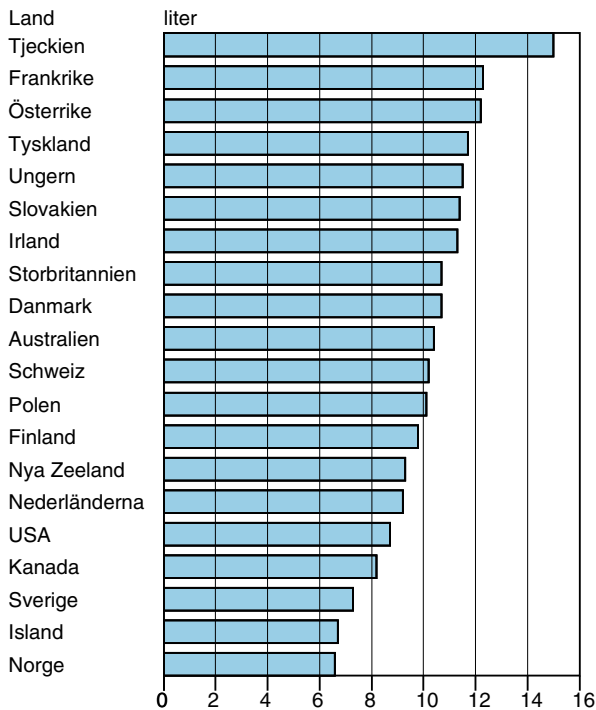
Hemtillverkningen av öl och vin har minskat sedan mitten av 1990-talet. År 2011 var hemtillverkningen fortsättningsvis på en låg nivå. Sedan 2004 har den illegala tillverkningen och smugglingen av alkohol minskat. Finländarnas alkoholkonsumtion under utlandsvistelser uppskattas ha förblivit oförändrad.

2.5 Försäljning av alkoholdrycker i landskapen

När man utgår från landskapen, såldes mest alkohol per invånare i Lappland (11,2 liter). I Österbotten såldes minst alkohol (5,9 liter). Att alkoholförsäljningen i Lappland är större än genomsnittet för hela landet beror bland annat på gränshandeln med alkoholdrycker, dvs. på svenskars och norrmäns alkoholinköp i Finland, och på det stora antalet turister i Lappland.

Jämfört med 2010 ökade alkoholförsäljningen 2011 i alla landskap, med undantag av Nyland där alkoholförsäljningen minskade med 0,4 procent. Försäljningen av

Figur 7.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder
per invånare 15 år och över 2009

Källa: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVR.

alkohol ökade mest på Åland, där den ökade med 4,0 procent, samt i Mellersta Österbotten, där ökningen utgjorde 3,8 procent. I Lappland var ökningen 3,3 procent och i Kajana 3,2 procent.

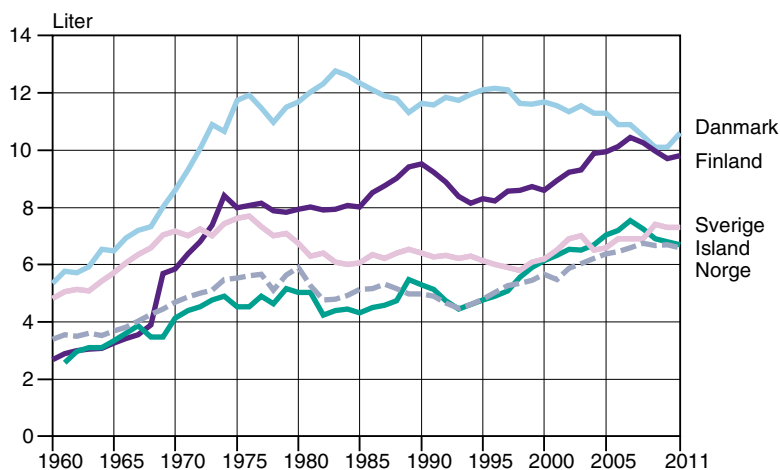
2.6 Konsumtionen av alkoholdrycker i Norden och i den övriga världen

Medan den registrerade alkoholkonsumtionen i de flesta europeiska länder sedan mitten av 1970-talet har varit stabil eller minskande, så har den i tre nordiska länder – Island, Norge och Finland – varit växande. I två nordiska länder, Sverige och Danmark, har konsumtionen varit relativt jämn. Sedan början av 1960-talet har Finland vad gäller registrerad alkoholkonsumtion stigit från gruppen av Nordens minst konsumerande länder till ett land som konsumerar något mer alkohol än Danmark, och klart mer än i de övriga nordiska länderna.

För närvarande är konsumtionen av starka alkoholdrycker i alla nordiska länder klart mindre än i mitten av 1970-talet. Däremot har konsumtionen av vin ökat i alla nordiska länder under det senaste halvsekllet. Även ölkonsumtionen är större i dag än i början av 1960-talet. Utvecklingen av ölkonsumtionen har dock inte varit enhetlig under de senaste decennierna. På Island har konsumtionen av öl ökat, medan den i Danmark har klart minskat. Enligt statistiken konsumeras i Norge, Sverige och Finland i dag i stort sett lika mycket öl som på 1980- och 1990-talen.

Informationsgrunden om alkoholkonsumtionen globalt är klart bristfälligare än uppgifterna om alkoholkonsumtionen i Europa och Norden. Vid en global jämförelse av alkoholkonsumtionen ska också den ofta oregistrerade konsumtionen som blir utanför statistiken. I de flesta Europeiska länder omfattar den registrerade alkoholkonsumtionen merparten av den alkohol som befolkningen konsumerar. I de flesta länder

Figur 6.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder
per invånare 15 år och över 1960–2011

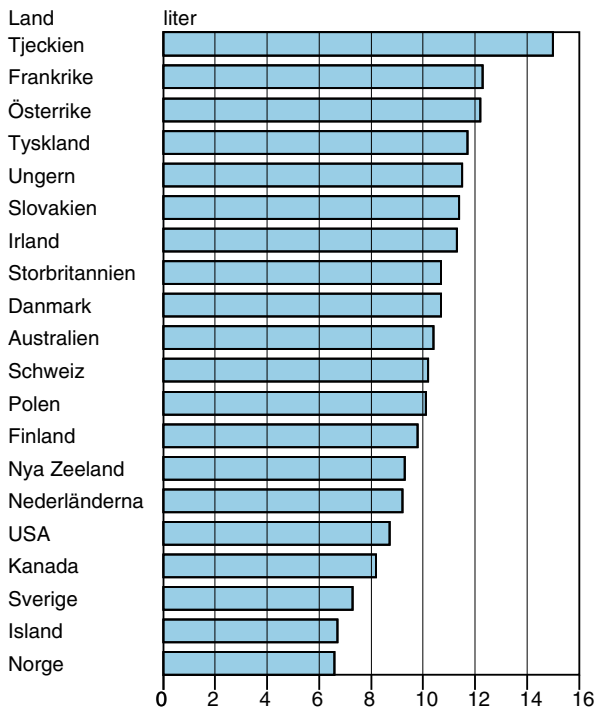
Källor: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2012; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVR; Statistical Office of Norway; Alkoholkonsumtionen i Sverige, Central Statistical office of Denmark.

som är under utveckling är andelen oregistrerad alkoholkonsumtion betydligt större än i Europa. Enligt WHO:s uppskattning utgör den globala oregistrerade alkoholkonsumtionen cirka 29 procent av den totala alkoholkonsumtionen i världen.

Alkoholkonsumtionen är störst i Europa och Ryssland. Andra länder med hög konsumtion är Australien, Nya Zeeland och Argentina samt vissa länder i Afrika, såsom Nigeria och Uganda. Alkoholkonsumtionen i staterna i Afrika söder om Sahara, i Syd- och Nordamerika samt i Asien är i regel nära genomsnittet för hela världen, som enligt WHO:s uppskattning är cirka 6,1 liter per person som fyllt 15 år. Lägst är alkoholkonsumtionen i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer. Geografiskt handlar det om ett område som sträcker sig från Atlantens kuststater i Nordafrika via Mellanöstern till Pakistan. Även Indonesien samt vissa andra östater i Stilla Havet liksom vissa stater i de södra delarna av tidigare Sovjetunionen tillhör gruppen av länder med låg alkoholkonsumtion.

Sammanlagt 45 procent av världens befolkning har aldrig använt alkohol. Under det senaste året har nästan varannan man och två av tre kvinnor varit helnyktra. Antalet helnyktra förklarar största delen av skillnaderna mellan de olika världsdelarna i alkoholkonsumtionen per invånare.

Figur 7.
Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder
per invånare 15 år och över 2009

Källa: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVR.

2.7 Alkoholkonsumtionens omfattning

Enligt undersökningen om den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) har alkoholkonsumtionen bland befolkningen i arbetsför ålder ökat på lång sikt, medan utvecklingen i de övriga levnadsvanorna, exempelvis vad gäller rökning och matvanor, har varit positiv. (Helakorpi m.fl. 2012.)

Andelen helnyktra minskade från 1982 till millennieskiftet, varefter den varit på samma nivå. År 2011 meddelade 15 procent av kvinnorna och 12 procent av männen i åldern 15–64 år att de inte använt alkohol under det senaste året. År 1982 var motsvarande andelar 31 procent av kvinnorna och 15 procent av männen.

År 2011 meddelade 41 procent av männen att de konsumerat minst åtta portioner alkohol och 28 procent av kvinnorna att de konsumerat minst fem alkoholportioner under den senaste veckan. Andelarna personer som konsumerat minst åtta alkoholportioner (männen) och fem portioner (kvinnorna) ökade till mitten av 1990-talet, varefter de har varit någotsånär på samma nivå. (Helakorpi m.fl. 2012.)

År 2011 konsumerade 50 procent av männen och 28 procent av kvinnorna vanligen alkohol minst en gång i veckan. Sammanlagt 23 procent av männen och 7 procent av kvinnorna drack alkohol i berusningssyfte (minst sex alkoholportioner åt gången) minst en gång i veckan. Drickande i berusningssyfte bland män var vanligast i åldersgruppen 45–54 år. (Helakorpi m.fl. 2012.)

Bland ungdomar har alkoholbruket och förekomsten av berusningsdrickande enligt undersökningarna minskat, och andelen ungdomar som är helnyktra har ökat under 2000-talet. THL:s enkät Hälsa i skolan visar att andelen ungdomar som dricker sig ordentligt berusade minst en gång i månaden har minskat sedan början av 2000-talet, särskilt bland grundskolelever. Andelen elever i åk 8 och 9 i grundskolan som dricker sig ordentligt berusade har sjunkit från en dryg fjärdedel till cirka 15 procent åren 2000–2011. Drickandet i berusningssyfte minskade också bland pojkarna i gymnasiet särskilt efter mitten av decenniet. Motsvarande förändring skedde dock inte bland flickorna. (Enkäten Hälsa i skolan, THL. 2012.)

Andelen helnyktra elever i åk 8 och 9 har ökat under de senaste åren. Andelen helnyktra elever i åk 8 och 9 har ökat från en dryg fjärdedel till över 40 procent åren 2000–2011. Även andelen helnyktra i 1 och 2 klass i gymnasiet har ökat under hela 2000-talet. Andelen helnyktra av studerandena i 1 och 2 klass i gymnasiet var en dryg femtedel åren 2010–2011. (Enkäten Hälsa i skolan, THL. 2012.)

Enligt ESPAD, en europeisk undersökning av 15–16-åriga skolelevers alkoholvanor, använder finländska elever i genomsnitt något mera sällan alkohol. År 2011 hade 75 procent av alla finländska 15–16-åringar använt alkohol under de senaste 12 månaderna. Enligt ESPAD-undersökningen har ungdomarnas drickande i berusningssyfte och återkommande alkoholförtäring bland unga i Finland hållits på samma nivå jämfört med 2007. Jämfört med skoleleverna i övriga Europa dricker de finländska skoleleverna sig oftare berusade och konsumerar större mängder alkohol per gång. (Ahlström m.fl. 2011.)

3 Narkotikapolitiken och användningen av narkotika

3.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik

Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för en minskning av användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar fastställdes i augusti 2012.

Åtgärdsprogrammet har fem delområden:

- 1) Förebyggande arbete och ingripande i ett tidigt skede
- 2) Bekämpning av narkotikabrottslighet
- 3) Förebyggande av narkotikaskador och missbrukarvård
- 4) EU:s narkotikapolitik och internationellt samarbete
- 5) Insamling av data och forskning om narkotikaproblem (STM 2012.)

Den finländska narkotikapolitiken bygger på allmänna samhällspolitiska insatser, nationell lagstiftning och internationella avtal i syfte att begränsa efterfrågan på och utbudet av narkotika samt minska de skador som narkotikabruket leder till. Målet för narkotikapolitiken är att personer med narkotikaproblem ska erbjudas vård så tidigt som möjligt och att personer som gjort sig skyldiga till olaglig verksamhet ska ställas inför straffrättsligt ansvar. Med principbeslutet fortsätter statsrådet narkotikabekämpningen utifrån principbesluten 1998, 2000, 2004 och 2008. Finland fick en ny regering i juni 2011. I det nya regeringsprogrammet förbinder man sig att:

- effektivisera åtgärder för att skydda hela befolkningen samt i synnerhet barn och ungdomar mot skador orsakade av alkohol, tobak, narkotika och penningsspelets problem
 - utarbeta ett verksamhetsprogram för att minska användningen av narkotika och de skador användningen av narkotika orsakar
 - bedöma behoven av att utveckla narkotikalagstiftningen
 - utöka lågröskeltjänster, hälsorådgivning för och uppsökande arbete bland narkotikamissbrukare
 - effektivisera polisens vårdhänvisning
 - utöka möjligheterna till vård av missbruksproblem under fängelsestraff.
- (Statsrådet 2011.)

3.2 Experimentering med och bruk av narkotika

Andelen personer som hade provat på narkotika ökade fram till slutet av 1990-talet, varefter tillväxtkurvan planade ut. Experimentivern på 1990-talet ökade först bland männen. Bland kvinnorna började experimenterandet öka först under andra hälften av decenniet. Antalet användare har åter ökat under den senaste tiden. I en invånarenkät år 2010 uppgav 17 procent av åldersgruppen 15–69 år att de någon gång provat på cannabis. Andelen kvinnor var 13 procent och andelen män 20 procent. (Hakkarainen m.fl. 2011.)

Experimenterandet med narkotika är i dag ett betydligt allmänare fenomen än i början av 1990-talet. Fenomenet förklaras delvis av att den ungdomsgeneration som inledde experimenterandet på 1990-talet och senare har ökat i de sampelgrupper som används för enkäterna, medan de äldre generationerna utan någon experimenterfaren-

het har minskat i grupperna. Ökningen på befolkningsnivå är klart fokuserad på cannabis. Någon betydande ökning ifråga om andra droger har inte observerats på 2000-talet.

Enligt uppgifterna från 2010 är användningen av droger koncentrerad till cannabis. Andelen vuxna som någon gång prövat på amfetamin eller ecstasy var 2 procent, på kokain 1,5 procent och på opiater ungefär 1 procent. Ifråga om övriga droger observerades inga större förändringar. Ungefär 6,5 procent av befolkningen hade någon gång använt sömnmedel, lugnande medicin eller smärtmedicin i icke-medicinskt syfte utan läkarordination eller i större dos än den ordinerade. Experimenterandet med narkotika är vanligast i åldersgruppen 25–34 år, där 36 procent har prövat på cannabis. Siffrorna gällande andra droger är också högst i åldersgruppen 25–34 år, där cirka 6 procent hade prövat på amfetamin eller ecstasy, 4 procent hade prövat på kokain och 3 procent hade prövat på opiater. Tio procent av åldersgruppen hade missbrukat läkemedel. (Hakkarainen m.fl. 2011.)

Enligt ESPAD-studien 2011, som riktade sig till skolelever, hade 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna i åldern 15–16 år prövat cannabis någon gång i livet. Den sammanlagda andelen för pojkar och flickor var 10 procent år 1999, 11 procent år 2003 och 8 procent år 2007. År 2011 innehöll ESPAD-studien i Finland för första gången separata frågor om användningen av hasch och marijuana samt hemodling av cannabis. Av pojkarna hade 7 procent använt hasch och 10 procent marijuana. För flickorna var motsvarande siffror 4 respektive 6 procent. Sammanlagt 12 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna meddelade att de kände någon som själv odlat cannabis. Odling var emellertid mycket sällsynt bland de unga. En procent av pojkarna meddelade att de själva odlat cannabis någon gång, medan inga flickor hade någonsin odlat cannabis. För andra droger har utvecklingen varit relativt jämn. Andelen unga som prövat på någon annan olaglig drog någon gång i livet var 5 procent år 2011. (Raitasalo m.fl. 2012.)

En uppskattning av omfattningen av särskilt problematiskt narkotikabruk, som ofta är intravenöst, gjordes senast 2005. Intravenöst bruk förekom särskilt vid missbruk av opiat, och i Finland särskilt av buprenorfin, men också vid missbruk av amfetamin. Enligt undersökningen beräknades 0,5–0,7 procent av åldersgruppen 15–54 år vara missbrukare av amfetamin eller opiater, om man ser till hela landet, och 0,9–1,4 procent, om man ser till situationen i huvudstadsregionen. Inom gruppen missbrukare är amfetaminmissbrukarna i majoritet. (Partanen m.fl. 2007.)

3.3 Finländarnas attityder till narkotika

Enligt den uppföljningsstudie av den vuxna befolkningens hälsorelaterade beteende som genomfördes 2007 ansåg 75 procent av finländarna att användning av narkotika är ett allvarligt eller mycket allvarligt problem. Antalet har minskat stadigt sedan 2001, då 90 procent av svarspersonerna hade denna uppfattning. (Piispa m.fl. 2008.)

Siffrorna från millennieskiftet speglade den kraftiga ökningen av narkotikabruket under slutet av 1990-talet. Attityderna har dämpats av att man i viss mån vant sig vid närvaron av narkotika, när bruket och skadeverkningarna inte längre ökar och narkotikaläget stabiliserats. Narkotikaproblemet har i viss utsträckning ”normaliserats” och blivit en del av den större helheten av missbruksproblem.

Utvecklingen bekräftas av resultaten från en invånarenkät 2010. I början av

2000-talet ansåg under 30 procent av den vuxna befolkningen att riskerna med cannabisexperiment är små. År 2010 var andelen drygt 40 procent. Cirka 65 procent av åldersgruppen 25–34 år bedömde riskerna som små. Bland männen i åldersgruppen var andelen 75 procent. (Hakkarainen m.fl. 2011.)

I ESPAD-studien ställdes frågor om 15–16-åringarnas uppfattning ESPAD-studien ställdes frågor om 15–16-åringarnas uppfattningar om risker i anslutning till användning av narkotika. Det fanns inga stora skillnader mellan pojkar och flickor vad gäller uppfattningarna om risker i anslutning till experiment med cannabis. År 2011 ansåg något under 30 procent av pojkarna och flickorna att riskerna i anslutning till cannabisexperiment är stora. Andelen unga som betraktar riskerna i anslutning till cannabisexperimenten som stora har minskat jämnt med undantag av en tillfällig ökning mellan 2003 och 2007. Även andelen unga som ansåg att riskerna i anslutning till experiment med extas och amfetamin är höga var mindre än tidigare. Minskningsen var starkare bland pojkar än bland flickor. (Raitasalo m.fl. 2012.)

4 Skador i anslutning till användning av alkohol och narkotika

4.1 Alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall

4.1.1 Alkoholrelaterade dödsfall

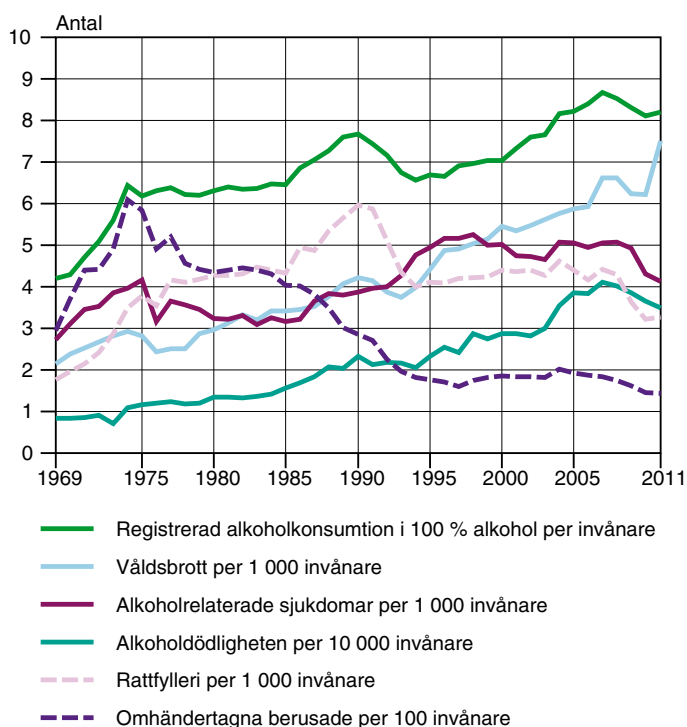
År 2011 bidrog alkohol till 2 584 dödsfall i Finland, det vill säga 124 mindre än föregående år. Alkoholskatten sänktes år 2004. Därefter ökade de alkoholrelaterade dödsfallen snabbt från år 2004 och fram till år 2007. År 2011 orsakade alkohol fortfarande 123 dödsfall mera än år 2003. Antalet alkoholrelaterade dödsfall ser emellertid ut att ha börjat minska under senare år.

År 2011 bidrog alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning till 1 892 dödsfall. Antalet dödsfall i alkoholrelaterade leverskador minskade jämfört med år 2010. Inalles 1 042 personer dog i alkoholrelaterade leversjukdomar, och det var 28 personer färre än under föregående år. Antalet förgiftningsdödsfall med direkt anknytning till alkohol minskade också. Sammanlagt avled 392 personer i alkoholförgiftning, det vill säga 14 personer färre än under föregående år.

År 2011 var alkoholrelaterade sjukdomar och förgiftningar den vanligaste dödsorsaken bland befolkningen i arbetsför ålder. År 2011 orsakades en sjättedel av alla dödsfall bland män i arbetsför ålder och en tiondel av alla dödsfall bland kvinnor i arbetsför ålder av alkoholrelaterade sjukdomar eller alkoholförgiftning.

Antalet dödsfall i berusat tillstånd till följd av olycksfall och våld minskade jämfört med år 2010. År 2011 avled 692 personer till följd av olycksfall och våld, det vill säga 50 personer färre än under föregående år.

Figur 8.
 Registrerad alkoholkonsumtion och skador som beror
 på alkoholbruk 1969–2011

Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Slutenvård inom hälso- och sjukvården. FOS. THL; Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; Brottslighet som kommit till polisens kännedom FOS. Statistikcentralen.

4.1.2 Narkotikarelaterade dödsfall

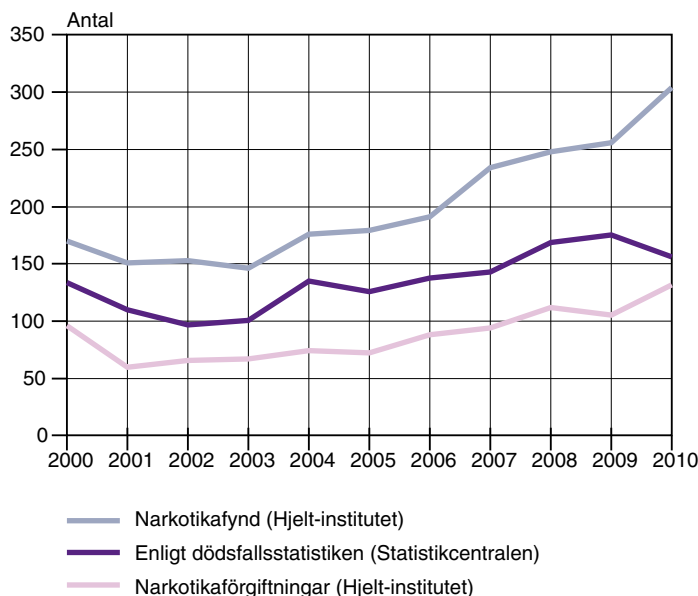
Antalet narkotikafynd som upptäcks vid rättskemisk undersökning har fortsatt att öka. År 2011 gjordes sammanlagt 304 narkotikafynd. År 2008 ökade antalet narkotikafynd med 14 fall, år 2009 med åtta fall och 2010 med 48 fall. Särskilt fynden av buprenorfin och ämnen i amfetamingruppen har ökat. (Vuori m.fl. 2012.)

Av de nya designdrogerna påträffades metylon, mCPP, 4-fluormetamfetamin, 3-fluormetamfetamin och deoxypipradrol (2-DPMP) i prover från avlidna i Finland år 2010, varje förening påträffades en gång och mefedron i två avlidna.¹ (Vuori m.fl. 2012.)

År 2009 påträffades GHB (gammahydroxibutyrat) i exceptionellt många avlidna, 11 stycken, medan antalet fynd året innan var ett och året därpå tre. (Vuori m.fl. 2012.) År 2010 förknippades 38 procent av cannabisfynden även med amfetamin och 45 procent med buprenorfin. I en tredjedel av fallen påträffades även alkohol. Benzodiazepiner är också ett vanligt samtidigt fynd. Fynden av pregabalin har blivit van-

¹ Av designdrogerna klassificerades MDPV som narkotika 2011 och metylon, mCPP och 2-DPMP år 2012.

Figur 9.
Narkotikarelaterade dödsfall 2000–2010

ligare sedan 2007, och år 2010 påträffades pregabalin hos 65 avlidna i gruppen som använt narkotika. Resultaten visar att användningen av pregabalin i berusningssyfte ofta förknippas med missbruk av opioider. (Vuori m.fl. 2012.)

4.2 Alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

4.2.1 Rattfylleri- och trafikbrott

År 2011 fick polisen kännedom om 21 459 fall av rattfylleri där personen hade kört alkohol- eller narkotikapåverkad. Antalet fall av rattfylleri ökade med 1,6 procent från året innan. Andelen fall av grovt rattfylleri var drygt 50 procent. Majoriteten av dem som misstänks för rattfylleri är män. År 2011 var andelen män cirka 87 procent. Under 2000-talet har kvinnornas andel av rattfyllerifallen ökat med cirka fyra procentenheter till nästan 13 procent år 2011.

I nästan 84 procent av de rattfyllerifall som kom till polisens kännedom 2011 var föraren påverkad av alkohol. I över 12 procent av fallen var föraren påverkad av någon annan drog (narkotika eller läkemedel) och i ungefär 4 procent av fallen var föraren påverkad av både alkohol och något annat rusmedel (s.k. blandmissbruk). Narkotikapåverkad körning har statistikförts separat sedan 2001 och blandbruk sedan 2003. År 2003 ändrades bestämmelserna om rattonykterhet och man gick in för en så kallad nollgräns för narkotika. Till följd av detta ökade antalet narkotikafall i trafiken med över 50 procent från 2002 till 2003. Antalet narkotikafall i trafiken fortsatte att stiga

åren 2004–2007. Sedan 2003 har andelen alkoholfall av alla rattfyllerifall sjunkit med över 9 procentenheter.

År 2011 avled 83 personer i samband med rattfylleriolycksfall, medan 811 personer skadades. Antalet alkoholrelaterade olyckor med dödlig utgång minskade med cirka 4 procent jämfört med året innan. Antalet avlidna i alkoholrelaterade olyckor ökade med cirka 8 procent och antalet skadade minskade med cirka 8 procent. År 2011 var alkohelpåverkade förare inblandade i 10 procent av de vägtrafikolyckor som ledde till personskador och 28 procent av vägtrafikolyckor med dödlig utgång. Andelen alkohelpåverkade förare i vägtrafikolyckor med dödlig utgång var oförändrad jämfört med 2010, men minskade med mer än en procent i olyckor som ledde till personskador.

Vid riksomfattande trafikkontroller 2011 hade 0,55 procent av de blåstestade förarna (105 102 förare) positiva promillevärden under straffgränsen på 0,5 promille. Under 2000-talet har andelen förare med en blodalkoholhalt under straffgränsen varit 0,7–1,0 procent av de blåstestade förarna. (Brottslighetssituationen 2011.)

4.2.2 Våldsbrott

År 2011 fick polisen kännedom om sammanlagt 40 590 våldsbrott. Antalet våldsbrott ökade med drygt 21,2 procent jämfört med föregående år. Antalet fall av brott mot liv var 113, vilket är 2,7 procent fler än året innan. Antalet misshandelsfall uppgick till 40 171 och deras antal ökade med 21,4 procent från 2010. Av de misshandelsfall (misshandel, lindrig misshandel och grov misshandel) begicks över hälften (56 %) under påverkan av alkohol, 0,4 procent under påverkan av narkotika och en procent under påverkan av flera ämnen (blandmissbruk).

Alkoholbruket har ett samband med våldsamt beteende ur statistiksynvinkel. I de fall av dödligt våld och misshandel som kommit till polisens kännedom under 2000-talet har den misstänkte gärningsmannen varit påverkad av alkohol i 55–65 procent respektive 60–70 procent av fallen. Av de personer som misstänkts som skyldiga till grov misshandel har en större andel (över 70 procent) varit påverkade av alkohol än de som misstänks för lindrig misshandel.

Även med stöd av undersökningar verkar det som om användning av alkohol ökar benägenheten till aggressivt och våldsamt beteende. Berusningstillståndet försämrar bland annat bedömningsförmågan och förmågan att lösa problem. En berusad person är således mer benägen att göra en felbedömning i en social situation, vilket kan leda till en överreaktion i förhållande till det verkliga hotet. Berusningstillståndet ökar även impulsiviteten och sänker således tröskeln till ett olämpligt beteende, såsom våldsamt beteende. Alkoholen påverkar emellertid individuellt, och man har konstaterat att alkoholen ökar våldsamt beteende speciellt hos människor som kan bete sig aggressivt även då de inte är under påverkan av alkohol. (Pahlen och Eriksson 2003.)

4.2.3 Narkotikabrott

Den statistikförda narkotikabrottsligheten ökade kraftigt på 1990-talet. Detsamma gäller den relaterade brottsligheten, så som egendomsbrott och narkotikarelaterad rattnykterhet. Tillväxten avtog efter millennieskiftet. Under de senaste åren har den registrerade narkotikabrottsligheten åter ökat.

År 2011 var antalet fall av straffbart bruk av narkotika cirka 12 100, vilket utgör 59 procent av den registrerade narkotikabrottsligheten. Antalet narkotikabrott som uppfyller den grundläggande definitionen var cirka 7 200 (35 procent). En faktor som förklarar ökningen av narkotikabrott är att hemodling av cannabis blivit vanligare. Antalet grova narkotikabrott år 2011 var något mindre än 2010, cirka 1 000, vilket motsvarar cirka fem procent av alla narkotikabrott. Antalet är den näst högsta under de senaste tio åren. Förberedelse till narkotikabrott och främjande av narkotikabrott är relativt sällsynta brottsrubriceringar. (CKP 2012.)

4.2.4 Annan alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet

En stor del av vissa brott begås i berusat tillstånd. Alkoholen spelar en betydligt större roll än narkotikan och blandmissbruket. Av rånbroten begicks 31 procent under påverkan av alkohol, 3 procent under påverkan av narkotika och 4 procent under påverkan av flera ämnen (blandmissbruk). Av dem som misstänktes för stöldbrott (snatteri, stöld, grov stöld) var 11 procent påverkade av alkohol, 2 procent påverkade av narkotika och 1 procent påverkade av både alkohol och narkotika. Av fordonsstöldrarna begicks 22 procent under påverkan av alkohol, 9 procent under påverkan av narkotika och 3 procent under påverkan av flera ämnen (blandmissbruk).

4.3 Omhändertagande av berusade

År 2011 omhändertogs 77 535 berusade personer, vilket var 1,4 procent mindre än året innan. Antalet omhändertaganden har inte varit så litet sedan slutet av 1990-talet. I början av 2000-talet uppgick antalet omhändertaganden till 95 000–97 000 per år, men antalet ökade momentant till över 100 000 år 2004. Därefter har antalet omhändertaganden minskat varje år.

Omhändertagandet av en berusad person görs enligt polisens prövning i syfte att skydda den berusade mot skada eller livsfara. Omhändertaganden handlar inte nödvändigtvis om att den berusade uppträder störande, utan föranleds ofta av att personen är så kraftigt berusad att han eller hon inte kan ta hand om sig själv. Polisen för den berusade personen antingen till en tillnyktringsstation, som finns i vissa kommuner, eller till häktet, där den berusade personen oftast måste placeras. Den berusade kan även föras till sitt hem eller till sin bostad om han/hon inte beter sig våldsamt och inte utgör någon fara för personerna i samma bostad.

Antalet omhändertaganden av berusade personer har varit en av de traditionella mätare med vilka man beskrivit skadeverkningarna av alkoholkonsumtionen. Nivån på alkoholkonsumtionen påverkar dock inte ensam antalet omhändertaganden, och omhändertagandena beskriver således inte heller direkt den olägenhet som alkoholkonsumtionen medför. Flera faktorer, bland annat polisens tyngdpunkter och resurser, allmänhetens tolerans av berusade personer och väderleksförhållandena, inverkar på omhändertagandet. (Nojonen 2005.) Det minskande antalet omhändertaganden sammanhänger delvis med polisens förändrade praxis: i dag kör polisen ofta hem den berusade i stället för till en tillnyktringsstation.

4.4 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkohol- och narkotikaskador

Konsumenternas utgifter för alkoholinköp i hemlandet ökade 2011 med 3,0 procent från året innan och utgjorde sammanlagt över 4,5 miljarder euro. Beräknat per invånare köptes alkoholdrycker för 839 euro per invånare, Beloppet per invånare var 20 euro högre än 2010. Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna var 4,3 procent. Statens skatteintäkter från alkoholen, mervärdesskatten inbegripen, uppgick till cirka 2,1 miljarder euro, vilket är cirka 2 procent mer än året innan. Statens skatteintäkter från alkoholen utgjorde 4,9 procent av de sammanlagda intäkterna exklusive finansiella transaktioner.

År 2010^{2,3}, orsakade alkoholbruket direkta skadekostnader på 0,9–1,1 miljarder euro för den offentliga sektorn, vilket är cirka 0,7 procent av bruttonationalprodukten. De reella offentliga kostnaderna för alkoholskador, dvs. under beaktande av inflationen, har minskat med i genomsnitt 2 procent åren 2006–2010. Granskade per huvudgrupp kostnaderna minskat, med undantag av kostnaderna inom socialvården. Den reella ökningen av socialvårdens skadekostnader under de senaste fem åren är i genomsnitt 21 procent. Kostnaderna för alkoholskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. En betydande del av kostnaderna för alkoholskador utgjordes av kostnader för upprätthållande av ordning och säkerhet, socialvården samt pensioner och sjukdagpenningar. Det preventiva alkohol- och drogarbetets andel av kostnaderna var omkring en procent. (THL 2012 b.)

Den största andelen av kostnaderna för alkoholskador (25 procent) orsakades av alkoholmissbruksrelaterade kostnader inom socialvården, som uppgick till 224–266 miljoner euro 2010. Kostnaderna för alkoholrelaterat upprätthållande av ordning och säkerhet var cirka 233 miljoner euro (24 procent). Skadekostnaderna för pensioner och sjukdagpenningar var 182–271 miljoner euro. Rättssystemets och fängsvårdens kostnader var 131–139 miljoner euro. Till skadekostnaderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av vårdavdelningsvård och öppenvård inom den specialiserade sjukvården och primärvården. Dessa kostnader utgjorde 81–136 miljoner euro 2010. Det preventiva alkohol- och drogarbetet omfattar de bidrag som Penningautomatföreningen beviljat till det preventiva alkoholarbetet. Bidragen har under åren 2006–2010 minskat reellt med nästan 20 procent. (THL 2012 b.)

År 2010^{2,3}, orsakade narkotika staten skadekostnader på cirka 229 miljoner euro, vilket var omkring 0,2 procent av bruttonationalprodukten. De offentliga narkotikarelaterade skadekostnaderna har ökat reellt under åren 2006–2010 med i genomsnitt åtta procent. Särskilt socialvårdens narkotikarelaterade skadekostnader har ökat (22 procent). Däremot har bidragen för preventivt narkotikaarbete minskat med 23 procent. Kostnaderna för narkotikaskador bestod i huvudsak av behandling och reparation av skador. Upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet betonas i strukturen av kostnaderna för narkotikaskador. (THL 2012 b.)

2 För skadekostnaderna beräknas i de flesta fallen en nedre gräns ("minimi") och övre gräns ("maximi"), mellan vilka de verkliga kostnaderna väntas ligga.

3 Beräkningsramen för de alkohol- och narkotikarelaterade skadekostnaderna har förnyats under 2011 och 2012. Uppgifterna har producerats i enlighet med den nya beräkningsramen från 2006. Uppgifterna som beräknats i enlighet med den nya beräkningsramen är inte jämförbara med uppgifterna som bygger på den gamla beräkningsramen.

Till de narkotikarelaterade skadekostnaderna inom hälso- och sjukvården räknas kostnader som orsakas av öppen- och vårdavdelningsvård inom den specialiserade sjukvården och primärvården. Dessa kostnader utgjorde 28–48 miljoner euro 2010. Narkotikarelaterade pensioner och sjukdagpenningar orsakade skadekostnader på 7–21 miljoner euro. Det preventiva alkohol- och drogarbetet omfattar de bidrag som Penningautomatföreningen beviljat till det preventiva narkotikaarbetet. Bidragen har minskat reellt med 23 procent under åren 2006–2010. Dessa kostnader bestod till största delen av medel som riktats till narkotikaforskning och narkotikaarbete. (THL 2012 b.)

5 Tjänster inom missbrukarvården

Kärnan i tjänsterna inom missbrukarvården utgörs av öppenvårdstjänster som vid behov kompletteras med avgiftningsvård på institution och med längre rehabiliterande institutionsvård samt med dagverksamhet, bostadstjänster och kamratstöd som ger hjälp i vardagen. Missbrukare söker också hjälp i de allmänna social-, hälso- och sjukvårdstjänsterna. Dessutom söker en del av missbrukarna och deras närstående hjälp i tjänster från personer i samma situation, såsom i AA-grupper.

Kommunerna kan ordna tjänsterna själva eller köpa tjänster som produceras av andra. Tjänsterna inom missbrukarvården kan vara tjänster inom socialvården eller inom hälso- och sjukvården. Tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården regleras av olika lagar, och därför bland annat statistikförs verksamheten på olika sätt.

Vid THL:s inventering av alkohol- och narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ärenden som förekommer under ett dygn inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. I oktober 2011 gjordes 11 738 alkohol- och narkotikarelaterade besök hos tjänsterna inom socialvården och hälso- och sjukvården. Flest besök gjordes inom hälso- och sjukvården och specialtjänsterna inom missbrukarvården.

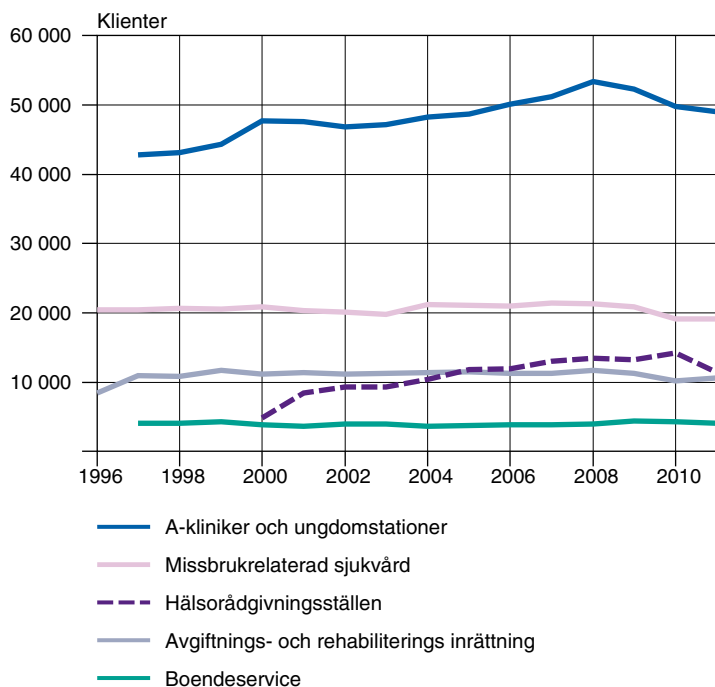
5.1 Missbrukarvårdens specialtjänster

Den specialiserade missbrukarvården hör i första hand till socialförvaltningens ansvarsområde. År 2011 besöktes A-klinikerna av 43 558 klienter och ungdomsstationerna av 5 630 klienter. Antalet klienter var högst 2008, och jämfört med detta har A-klinikernas klientmängder minskat med åtta procent och ungdomsstationernas med fyra procent.

Vid de kommunalt finansierade avgiftningsenheterna registrerades 11 634 klienter år 2011. Antalet klienter inom avgiftningsbehandlingen har ökat sedan 2005 med 21 procent och antalet vårddygn med sex procent. Vid rehabiliteringsinrättningarna inom missbrukarvården har utvecklingen gått i motsatt riktning. Antalet klienter inom långvarig institutionsrehabilitering har minskat med 22 procent och antalet vårddygn med 23 procent jämfört med år 2005. År 2011 uppgick antalet vårddygn på institution inom den rehabiliterande missbrukarvården till cirka 232 400.

År 2011 betjänade missbrukarvårdens boendeservice 4 145 klienter och skyddshärbärgena 2 343 klienter. Särskilt antalet boendedygn inom boendeservicen har ökat snabbt under de senaste åren, men år 2011 återvände man dock till samma nivå som 2008.

Figur 10.
Missbrukarvårdens tjänster 1996–2011

Källor: Statistik över kommunernas/samkommunernas verksamhet inom sociala tjänster. FOS. Statistikcentralen; Avgifts- och rehabiliteringsinrättning: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL; Vårdsperiod på sjukhus: Specialiserad sjukvård. FOS. THL.

Hälsorådgivningsställena med s.k. lågtröskeltjänster för narkomaner hade cirka 11 400 klienter år 2011. Antalet klienter minskade med en femtedel jämfört med året innan, men antalet besök ökade, och därför kan en förändring i verksamhetssättet förklara förändringen av klientmängden. Omkring 2 000 klienter fick läkemedelsbehandling för opioidberoende. Antalet klienter inom substitutionsbehandlingen har ökat under hela 2000-talet. (Varjonen m.fl. 2012).

5.1.1 Kostnaderna för missbrukarvården

Driftsutgifterna för missbrukarvården inom service som finansieras av kommunerna utgjorde ca 169 miljoner euro år 2010. De totala kostnaderna för den specialiserade missbrukarvården per invånare varierar beroende på kommun. Exempelvis i de sex största kommunerna år 2010 varierade de mellan 36 euro och 78 euro per invånare. Motsvarande uppgifter om de kommunspecifika utgifterna erhålls inte om behandlingen av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom sjuk- och hälsovården.

Enligt de sex största städernas uppskattning var de genomsnittliga enhetskostnaderna för tjänsterna inom missbrukarvården år 2010 som följer: polikliniskt besök 100 euro/besök, institutionsvård 165 euro/dygn och boendeservice 55 euro/dygn. (Korteniemi 2011.)

5.1.2 Narkotikaberoende klienter

THL samlar in uppgifter om de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården med en separat datainsamling. Enligt datainsamlingen var de narkotikaberoende klienterna inom missbrukarvården år 2011 i huvudsak män (67 procent och främst i åldern 20–35 år (67 procent). Endast 9 procent av de narkotikaberoende klienterna hade arbete. Var tionde var bostadslös. Största delen av de narkotikaberoende klienterna hade fått missbruksarvård tidigare. (THL 2012 a.)

Blandbruk av missbruksmedel var allmänt. Sammanlagt 57 procent av klienterna hade åtminstone tre problematiska berusningsmedel. Opioider var bland de tre mest problematiska berusningsmedlen hos hela 78 procent av klienterna. Andelen användare av opioider av de narkotikaberoende som söker sig till vård har ökat kraftigt under 2000-talet. Opioider orsakar oftare svåra problem och att klienten söker vård än exempelvis cannabis. Den ökade andelen klienter som använder opioider berättar således inte direkt om trenderna inom narkotikaanvändningen i Finland. Den separata datainsamlingen täcker omkring en tredjedel av de narkotikaberoende klienterna. (THL 2012 a.)

5.2 Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

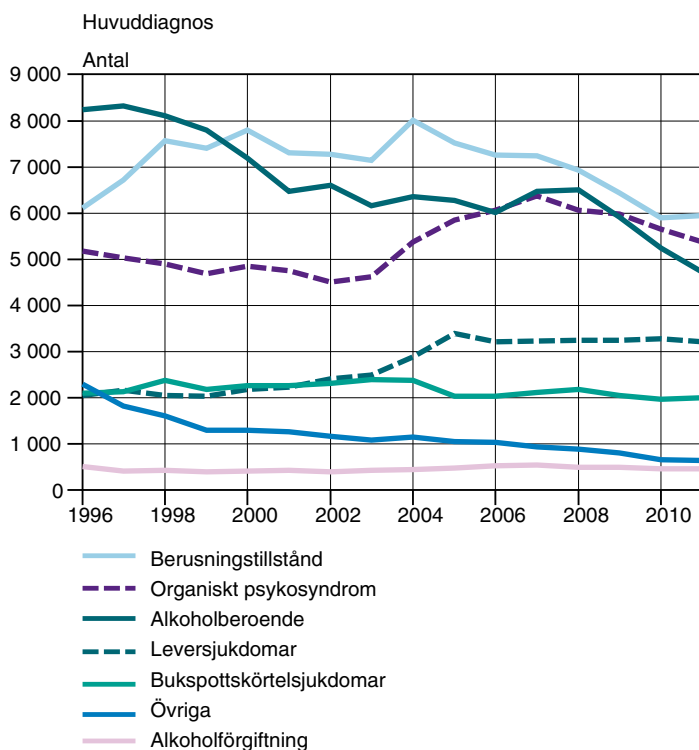
Missbrukarvård som siktar på att klienten slutar eller minskar sitt missbruk eller på att de olägenheter som orsakas av missbruket minskas ges även inom hälso- och sjukvården. Samtalshjälp ges både inom primärvården och exempelvis på hälsovårdscentralerna, inom företagshälsovården, inom elev- och studerandevården samt inom den specialiserade sjukvården (t.ex. missbrukarvården för personer med mentala problem). Hälsovårdscentralerna och sjukhusen behandlar dessutom somatiska sjukdomar som orsakats av missbruk.

5.2.1 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2011 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 22 384 vårdperioder med alkoholrelaterade sjukdomar som huvuddiagnos och 33 182 vårdperioder med alkoholrelaterade sjukdomar som antingen huvud- eller bidiagnos. Antalet vårdperioder har minskat med en sjättedel från år 2008. Särskilt vårdperioder med huvuddiagnosen alkoholberoende har minskat: antalet har minskat med 27 procent från toppåren 2007–2008 och med 10 procent från 2010. Även antalet vårdperioder till följd av organiska hjärnsyndrom och beteendestörningar som orsakats av alkohol har minskat. Antalet vårdperioder som berodde på alkoholrelaterade sjukdomar i bukspottkörteln och levern var på samma nivå som året innan.

Inom den specialiserade sjukvården på grund av alkoholrelaterade sjukdomar gjordes ytterligare cirka 32 000 besök år 2011. Antalet registrerade poliklinikbesök ökar även för de sjukdomar för vilka vårdavdelningsperioderna har minskat. Tyngdpunkten inom behandlingen av alkoholrelaterade sjukdomar ligger dock på vårdavdelningsvård. Majoriteten av de patienter som vårdades på vårdavdelning på grund av alkoholrelaterade sjukdomar var män (79 procent). De flesta som vårdades för alkoholrelaterade sjukdomar tillhörde åldersgruppen 55–64 år (31 procent). Sammanlagt

Figur 11.
Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder på sjukhusens
vårdavdelningar 1996–2011

Källor: Primär vård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL.

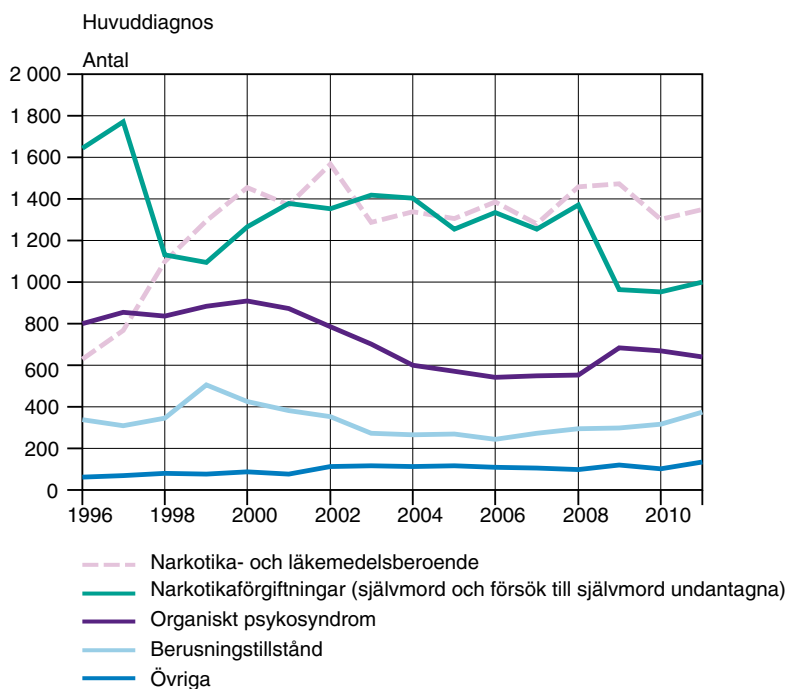
86 procent av alla missbruksrelaterade vårdperioder på sjukhus sammanhänger med alkoholrelaterade sjukdomar.

5.2.2 Narkotikarelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2011 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 3 509 vårdperioder där huvuddiagnosen var en narkotika- eller läkemedelsrelaterad sjukdom, samt 6 301 vårdperioder där huvud- eller bidiagnosen var en narkotikarelaterad sjukdom. Antalet narkotikarelaterade vårdperioder har hållits på samma nivå jämfört med året innan och hela 2000-talet. Vårdperioderna för opioidberoende har ökat, men utvecklingen beror framför allt av exaktare diagnostik eftersom mängden vårdperioder för andra narkotikaberoenden har minskat i motsvarande mån.

Avvikande från de alkoholrelaterade sjukdomarna utgör poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården en betydande del av behandlingen av narkotikarelaterade sjukdomar. Antalet poliklinikbesök inom den specialiserade sjukvården i anslutning till narkotikarelaterade sjukdomar var 55 159 år 2011. Av dessa besök gällde 36 405 besök genomförandet av substitutionsbehandling av opioidberoende. Klienter

Figur 12.
Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder på sjukhusens
vårdavdelningar 1996–2011

Källor: Primär vård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL.

som fick substitutionsbehandling gjorde i genomsnitt 64 besök under året. Andelen vårdperioder för narkotikarelaterade sjukdomar utgjorde endast 14 procent av alla vårdperioder för alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, men 63 procent av alla öppenvårdsbesök inom den specialiserade sjukvården på grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar.

Majoriteten av de patienter som vårdades på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården eller inom öppenvården inom den specialiserade sjukvården på grund av narkotikarelaterade sjukdomar var män (66 procent). Två tredjedelar av klienterna var i åldern 20–35 år. År 2011 har metoden för statistikföring av narkotikaförgiftningar ändrats bland annat genom att avskilja självmord och försök till självmord har avskilts från narkotika- och läkemedelsförgiftningarna. Detta har minskat den absoluta mängden vårdperioder betydligt jämfört med de tidigare statistiska årsböckerna om alkohol och narkotika.

5.2.3 Smittsamma sjukdomar

Antalet i registret över smittsamma sjukdomar införda HIV-, C-, B- och A-hepatitfall som sammanhänger med narkotikasprutor har minskat avsevärt under det senaste decenniet. Hälsorådgivningsenheternas verksamhet och vaccineringen av injektionsmissbrukare mot hepatit A och B har haft stor inverkan på spridningen av smittsamma sjukdomar.

År 2011 anmäldes 176 nya fall av HIV till THL:s register över smittsamma sjukdomar, vilket var 11 fall färre än 2010. Antalet HIV-fall till följd av sexuellt överförd smitta har ökat under nästan hela 2000-talet, men antalet fall relaterade till sprutöverförd smitta har varit litet. År 2011 anmäldes endast nio sprutrelaterade fall, vilket är cirka fem procent av alla fall. År 2010 var andelen fyra procent. (Jaakola m.fl. 2012.)

År 2011 konstaterades 1 160 nya fall av C-hepatit. Som smittväg angavs i ungefär hälften av fallen injektionsmissbruk. Förekomsten av C-hepatit bland injektionsmissbrukarna är så hög (80 %) att det dröjer länge innan förekomsten kan reduceras till en lägre nivå. (Jaakola m.fl. 2012.)

6 Alkohol- och tillståndsförvaltnings- och tillsynsfrågor

6.1 Alkoholförvaltningens styrning och organisation

Regionförvaltningsverken ansvarar för tillståndsförvaltningen och övervakningen gällande detaljhandeln med och utskänkningen av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Regionförvaltningsmyndigheterna övervakar även säljfrämjandet av alkoholdrycker i sina respektive regioner. Säljfrämjande kan förekomma i detaljhandeln och på utskänkningsställena och i bland annat den lokala pressen och de lokala radiokanalerna.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira har uppgift i alkoholförvaltningen att styra och utveckla regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och övervakning samt att producera data- och kommunikationstjänster. Valvira övervakar därtill detaljhandeln med och utskänkningen av alkoholdrycker samt reklamen och andra försäljningsfrämjande åtgärder i hela landet. Efter organisationsändringen på centralämbetsverksnivå 2009 och inom regionförvaltningen 2010 har funktionerna inom alkoholförvaltningen kunnat utvecklas systematiskt. Syftet med styrningen och utvecklingen av tillståndsförvaltningen och övervakningen är att effektivisera förebyggandet av samhälleliga, sociala och hälsomässiga skador i enlighet med 1 § i alkohollagen samt att säkerställa enhetlig tillämpning av alkohollagen i hela landet.

I enlighet med statsrådets förordning om alkoholdrycker och sprit uppgjorde Valvira i samarbete med regionförvaltningsverken det första riksomfattande tillsynsprogrammet för alkoholförvaltningen. Tillsynsprogrammet baserar sig på målsättningar i alkohollagen och på alkoholpolitiska program. Tillsynsprogrammet omfattar en allmän del för perioden 2011–2012 och sektorspecifika tillsynsprogram. Tillsynsprogrammet innehåller därtill uppgifter om myndighetsverksamheten och samarbetet med olika intressegrupper, om de allmänna förvaltningsprinciperna och om utvärde-

rigen och uppföljningen av programmet. Vid behov uppdateras tillsynsprogrammet och framförallt de sektorspecifika tillsynsprogrammen under verkställighetsåren.

Ledtanken för den sektorspecifika delen av det första riksomfattande tillsynsprogrammet för 2011 var att inrikta alkoholförvaltningens tillsyn på riskobjekt. Som riskobjekt definieras bland annat objekt om vilka någon annan myndighet har tipsat och objekt där tillsynsmyndigheten tidigare har ingripit på grund av bristande egenkontroll. Under 2011 färdigställdes även slutrapporten av den sektoriella delen av tillsynen över den ekonomiska tillförlitligheten hos det riksomfattande tillsynsprogrammet.

I anslutning till organisationsreformen tillsatte Valvira en delegation för tillsyn av utskänknings- och detaljhandeln med alkoholdrycker och en delegation för produkttillsyn gällande alkoholdrycker. I delegationerna ingår även andra myndigheter och representanter för alkohollnäringslivet. I delegationerna, som är påverkningsskanaler, diskuteras frågor gällande realiseringen av målen i alkohollagen och följandet av lagen.

Inom produktionen av informationstjänster för alkoholförvaltningen har Valvira under de senaste åren fokuserat på utvecklingen av elektroniska kundtjänster. Sommarens 2011 infördes en elektronisk blankett för ansökan om förlängd serveringstid, som Valvira och regionförvaltningsverken utvecklat tillsammans. I regionförvaltningsverkens och Valviras gemensamma alkoholportal (Alpo) publicerades förenhetligande tolkningar, och portalens struktur förnyades.

6.2 Tillsynsbesök samt återkallelse av försäljnings- och utskänkningstillstånd

Vid övervakningen av försäljningen och serveringen av alkoholdrycker och vid tillståndsförvaltningens föregripande tillsyn var tillsynsmyndigheternas målsättning framförallt att bromsa försäljningen till minderåriga och berusade personer samt att förebygga förmedling av alkoholdrycker till minderåriga. Övervakningen av säljfrämjandet koncentrerades till sådan reklam som riktar sig till minderåriga eller unga eller som främjar skadlig storkonsumtion.

Övervakningen av nätet för distribution av alkoholdrycker koncentrerades till övervakningen av serveringsverksamheten. År 2011 återkallade regionförvaltningsverken 43 utskänkningstillstånd permanent, vilket är nio färre än året innan. Sammanlagt 70 utskänkningstillstånd återkallades temporärt, vilket är 13 färre än året innan. Regionförvaltningsverken återkallade 22 detaljhandelstillstånd permanent (åtta fler än året innan) och 11 temporärt (två färre än året innan).

Orsaken till de permanenta återkallelserna var i allmänhet att tillståndsinnehavaren inte längre hade ekonomiska förutsättningar att fortsätta verksamheten. Orsakerna till de temporära återkallelserna var olika, men i allmänhet av alkoholpolitisk karaktär. Bland orsakerna kan nämnas försäljning eller servering av alkoholdrycker till minderåriga eller klart berusade personer.

År 2011 gjorde regionförvaltningsverken nästan en tredjedel färre tillsynsbesök på utskänkningsställen och i detaljhandeln i hela landet än under de tre föregående åren i medeltal. År 2011 gjorde regionförvaltningsverken sammanlagt cirka 4 700 tillsynsbesök, mot i genomsnitt över 6 800 per år under de tre föregående åren. Antalet till-

synsbesök har utvecklats olika vid de olika regionförvaltningsverken. Orsaken till det minskade antalet besök är bland annat regionförvaltningsverkens minskade resurser och ett riskbaserat förfarande för valet av tillsynsobjekt.

6.3 Detaljhandel med alkoholdrycker

År 2011 skedde inga betydande förändringar i alkoholdryckernas distributionsnät. Den tidigare trenden med ett minskande antal livsmedelsaffärer fortsatte. Antalet Alkobutiker ökade något, men antalet utlämningsställen minskade.

I slutet av 2011 uppgick antalet Alkobutiker till 348, dvs. fem fler än 2010. Alko har rätt att på beställning leverera alkoholdrycker via utlämningsställen. I slutet av året var antalet utlämningsställen 110, dvs. åtta färre än året innan. Antalet tillstånd till detaljhandelsförsäljning i livsmedelsaffärer (tillstånd som berättigar till försäljning av drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning) uppgick till 5 586, vilket är 169 färre än året innan. I slutet av 2011 fanns det 32 gårdsvins- och sahtibutiker, vilket är tre färre än året innan.

6.4 Servering av alkoholdrycker

År 2011 skedde ingen betydande förändring i det totala antalet utskänkingsrestauranger. Antalet restauranger med A- och B-tillstånd ökade något, medan antalet restauranger med C-tillstånd fortsatte att minska. Restauranger med A-tillstånd får servera alla alkoholdrycker, restauranger med B-tillstånd får servera alkoholdrycker med högst 22 volymprocent alkohol och restauranger med C-tillstånd får servera drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsning.

På längre sikt har det totala antalet restauranger minskat. Förändringen kan dock inte betraktas endast antalsmässigt. Förhållandet mellan de olika utskänkningstillstånden bör också beaktas. Sedan 1995 har det totala antalet restauranger med utskänkningstillstånd minskat med över 1 200. Antalet restauranger med C-tillstånd har minskat med drygt 3 900 samtidigt som antalet restauranger med A-tillstånd har ökat med nästan 2 700.

6.5 Tillverkning, import och partihandel av alkoholdrycker

Tillstånd att bedriva tillverkning och partihandel med alkoholdrycker beviljas av Valvira. År 2011 beviljades två tillstånd till tillverkning av alkoholdrycker. Tio tillstånd återkallades. I slutet av året uppgick antalet tillverkningstillstånd till 116, varav 94 gällde kommersiell tillverkning. Antalet tillverkningstillstånd för undervisnings- och forskningsändamål var 22. Under året beviljades 20 tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker, medan 19 tillstånd återkallades. Vid utgången av 2011 var antalet tillstånd att bedriva partihandel med alkoholdrycker 277. År 2011 tillverkades cirka 570 miljoner liter alkoholdrycker, det vill säga ungefär lika mycket som året innan.

6.6 Produkttillsyn av alkoholdrycker

Antalet alkoholprodukter på marknaden fortsatte att öka. Sammanlagt 5 143 nya produkter registrerades. I slutet av 2011 omfattade produktregistret över alkoholdrycker cirka 20 300 sådana produkter som partihandeln levererar till serveringsställena och detaljhandeln.

Kvaliteten hos de lagliga alkoholdryckerna på den finländska marknaden övervakas inom ramen för Valvira produkttillsyn. Produkttillsynen omfattar övervakning av de produkter som tillståndsinnehavarna har anmält till Valvira samt marknadstillsyn. Valvira tog kontrollprover från 180 produkter på marknaden. Sex produkter var lagstridiga enligt analysresultaten, i vilka avvikelserna var överskridande av sorbinsyrehalten, rester av växtskyddsämnen i produkter som producerats ekologiskt, bristfälliga allergenpåskrifter samt otillåten alkoholdryck som observerats på restaurang.

6.7 Tillsyn över marknadsföringen av alkoholdrycker

Valvira övervakar alkoholreklamen och de säljfrämjande åtgärderna i hela landet. Regionförvaltningsverken övervakar reklamen inom sina respektive områden. Enligt lagen får alkoholreklamen inte rikta sig till minderåriga. En del av reklamen är dock sådan att barn ser den i sin dagliga livsmiljö. Övervakningen gällde främst denna reklam.

I enlighet med etablerad rättspraxis och syftet att skydda minderåriga i alkohollagen bedöms sådan reklam som riktar sig till minderåriga strängare än annan reklam, eftersom barn och ungdomar på grund av sina begränsade kunskaper och erfarenheter är särskilt mottagliga för påverkan. Även om de minderåriga inte är målgrupp för reklamen exponeras de för den i sin livsmiljö, vilket tillmäts betydelse vid bedömningen.

Valvira och regionförvaltningsverken kan övervaka reklamen med hjälp av anvisningar och förbud. Dessa kan vid behov förstärkas med hot om vite. Reklamen kan även styras med förhandsyttranden och styrande brev som inte är juridiskt bindande. Under 2011 fattade Valvira beslut i 96 ärenden som gäller alkoholreklam. Av dessa handlade tre beslut om förbud och fyra om anvisningar. Därtill gav regionförvaltningsverken 24 skriftliga anvisningar. Ett tillstånd för yrkespublikationer som berättigar till tidningsreklam för starka alkoholdrycker beviljades.

1 Alcohol policy

1.1 Finnish alcohol policy

As specified in the Alcohol Act and the Government Resolution on Strategies in Alcohol Policy from 9 October 2003, the fundamental objective of Finnish alcohol policy is to reduce alcohol-related harm. According to the Government Resolution, the key objectives of alcohol policy are to reduce alcohol-related harm to the wellbeing of children and families, to reduce the hazardous use of alcoholic beverages and related problems, and to invert the trend in the overall consumption of alcoholic beverages. These policy statements were subsequently supported and specified by the Government's legislative package of 2 March 2006 concerning the reduction of alcohol-related harm, the National Alcohol Programmes 2004–2007 and 2008–2011, the intensification of substance abuse prevention, and the raising of alcohol taxes four times in 2008, 2009 and 2012. In addition, alcohol-related harms have been strongly emphasised in the Government's Policy Programme for Health Promotion and the Internal Security Programme.

At the beginning of 2008, alcohol taxes were raised by 15 per cent for strong alcoholic beverages and by 10 per cent for other alcoholic beverages. In 2009, excise taxes on alcoholic beverages were raised twice by 10 per cent. At the beginning of 2012, alcohol taxes were raised by 15 per cent for beers and by 10 per cent for other alcoholic beverages.

Since the beginning of 2008, it has been prohibited to offer discounts for multi-packs of beer or other alcoholic beverages. It is also prohibited to advertise happy-hour prices outside restaurants and bars and alcoholic beverages on the television and in cinemas before 9 pm.

The National Alcohol Programmes 2004–2007 and 2008–2011 developed preventive measures for alcohol-related harms, supported local preventive work, produced high-quality material and arranged training. As a result, a regional organisation that covers all of Finland was created.

According to the Government Programme of Prime Minister Jyrki Katainen's Government, which took office in 2011, the National Alcohol Programme will continue beyond 2011. Key measures in the Alcohol Programme include the establishment of a regional co-ordination model, a comprehensive reform of the Alcohol Act, and a review of the taxation of alcohol. Prevention of alcohol-related harm is based on the regulation of alcohol availability and price as well as the promotion of healthy lifestyles. The Temperance Work Act will be revised to improve substance abuse prevention in municipalities. Also, the efficiency of early intervention measures will be improved. Further, the Government Programme contains a separate entry to the effect that the current retail monopoly on spirits and wines will be retained, and that the ownership steering of Alko Inc. will be retained at the Ministry of Social Affairs and Health (Finnish Government/Valtioneuvosto 2011).

The implementation of the Alcohol Programme is monitored by several indicators, including trends in documented and undocumented consumption of alcohol, alcohol-related accidents and violent offences, alcohol-related domestic violence and alcohol-

related deaths. The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics deals with these and other indicators of alcohol trends. Local- and national-level indicators on alcohol and drugs in Finland can be found online in the SOTKANet Statistics and Indicator Bank at <http://www.sotkanet.fi/>.

1.2 Alcohol attitudes among Finns

Attitudes towards alcohol policy have become less liberal since the mid-1990s. The proportion of the population in favour of the present or higher levels of restrictive alcohol policy measures is now clearly higher than 15 years ago. In an opinion poll by TNS Gallup in February 2012, 88 per cent of respondents were satisfied with the present restrictions or in favour of stricter regulations, compared with 80 per cent in 2001 and 55 per cent in early 1994. In the study from 2012, 63 per cent of the population considered the present level of restrictive alcohol policy measures appropriate. In the opinion of 25 per cent of respondents, measures could be made even stricter, while 11 per cent wanted less strict measures. One per cent of respondents did not express an opinion on this question. The shift towards less liberal attitudes is clearly evident: in the 1994 poll, 41 per cent of respondents were in favour of less strict regulations.

An overwhelming majority of the population regard the present age limits for buying alcoholic beverages as appropriate. In the study from 2012, the age limit of 20 years for buying strong alcoholic beverages was regarded as appropriate by 81 per cent of respondents, and the age limit of 18 for buying beer and wine by 89 per cent. Both age limits were regarded as too low by about one tenth of the respondents.

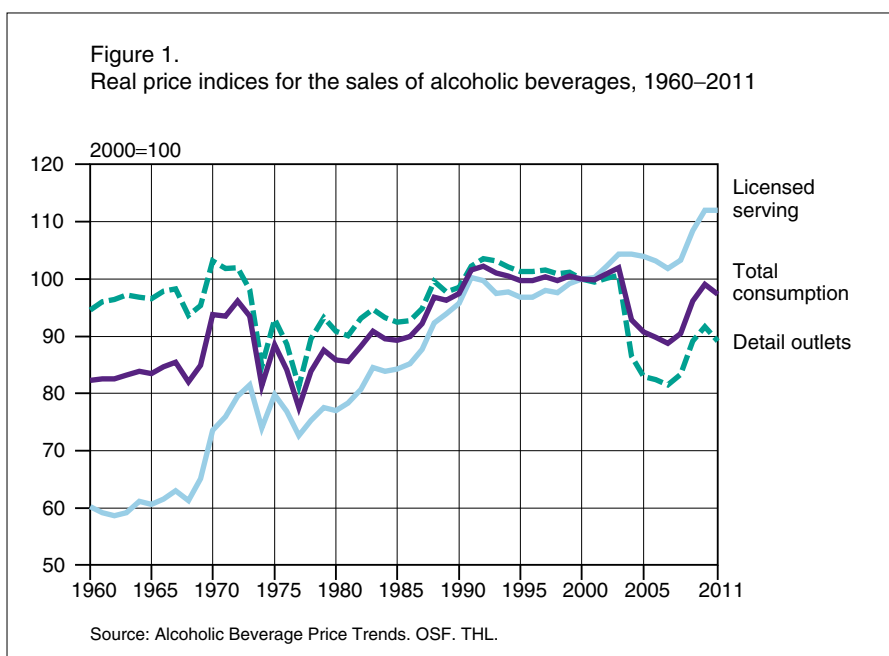
According to opinion polls, a majority of Finns are of the opinion that strong alcoholic beverages, wine and strong beer should not be on sale in grocery shops. In a study conducted in February 2012, 91 per cent of respondents thought that strong alcoholic beverages should be on sale only in state-owned Alko shops. The corresponding figure for strong beer was 68 per cent and 64 per cent for wines. Most Finns, 83 per cent of respondents, supported the present system of selling medium beer in grocery shops.

Despite the fact that alcohol taxes have been raised four times since 2007, 59 per cent of the population felt in February 2012 that the price level of wines was suitable or too low. The corresponding figure for beer was 56 per cent and 65 per cent for strong alcoholic beverages. Some 30 per cent of respondents considered the price level of alcoholic beverages to be too high, while around one in ten did not give an opinion on the questions concerning price level. At the beginning of 2004, about half of the population considered the price of alcoholic beverages too high.

2 Alcohol consumption and use in 2011

2.1 Alcohol import quotas, taxes and prices

Quotas on tax-free imports of alcoholic beverages for personal use by passengers arriving in Finland from other EU countries were abolished in 2004. No changes were made as regards the amounts of alcoholic beverages that can be imported without tax

from outside the EU for personal use: one litre of strong alcoholic beverages or two litres of medium-strength beverages and four litres of wine and 16 litres of beer. The time limits also remained unchanged, that is, a person residing in Finland who arrives in Finland from outside the EU and the EEA countries by other means than by flight is allowed tax free import of alcoholic beverages only if the journey has taken more than 20 hours.

The abolishment of the quotas was expected to significantly increase imports of alcoholic beverages by passengers, especially after Estonia's accession to the EU in May 2004. The role of Estonia as a major source of alcohol imports is due to the clearly lower price level, geographical proximity, the abolishment of import quotas, and the elimination of the 20-hour rule, which previously restricted alcohol imports.

To curb the growth of passenger imports and prevent related side-effects, excise taxes on alcoholic beverages were lowered by an average of 33 per cent in March 2004: taxes on strong alcoholic beverages were reduced by 44 per cent, taxes on medium-strength beverages by 40 per cent, taxes on wines by 10 per cent and taxes on beers by 32 per cent. Between 2005 and 2007, excise taxes on alcoholic beverages were not changed but, as stated earlier, alcohol taxes have been raised four times since 2007.

The nominal prices of alcoholic beverages increased in 2011 by 1.7 per cent on the previous year. Retail prices rose by 0.5 per cent and prices in licensed serving by 3.4 per cent. An analysis by beverage type shows that the greatest rises in nominal prices took place in long drinks (2.9%), fortified wines (2.6%) and strong beers (2.5%). The prices of other alcoholic beverages also rose, by more than one per cent. Only the price of long drinks rose more in retail sales than in licensed serving. In licensed serving, price increases were highest for fortified and light wines and medium beer.

The growth in real prices of alcoholic beverages, which started in 2008, stagnated in 2011. In 2011, real prices of alcoholic beverages fell by 1.7 per cent on the previous

year. Inflation has been taken into account in the real prices. The prices in real terms have been rising since 2008; the raised excise taxes on all alcoholic beverages in 2008 and 2009 are a contributing factor. Real-term prices were still 4.5 per cent lower in 2011 than in 2003, which was the year preceding the previous cut in alcohol taxes. Real prices of alcoholic beverages fell from the 2004 tax reduction until 2007.

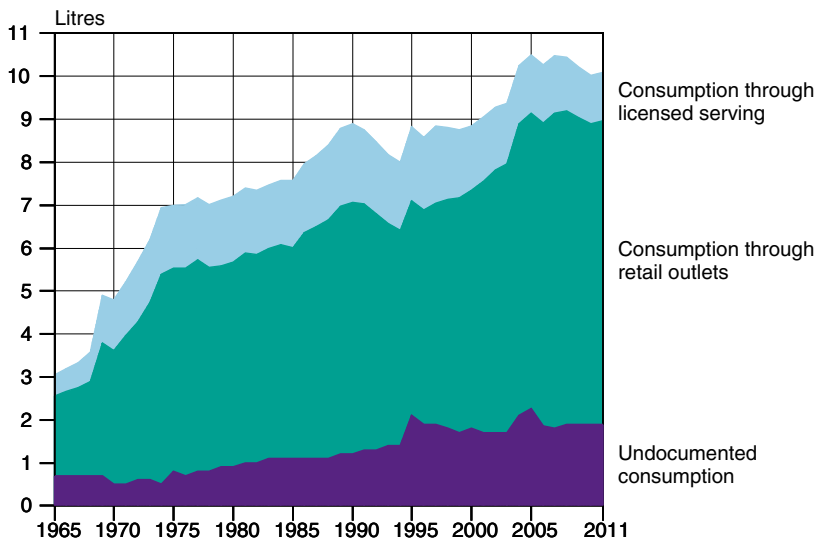
The tax reduction initially had only a minor impact on prices in licensed serving. In 2011, the prices in licensed serving were 7.3 per cent higher than in 2003. However, the effects of the tax cut can still be seen in the retail prices of alcoholic beverages, as real-term retail prices were still 11.5 per cent lower in 2011 than in 2003.

2.2 Total consumption of alcoholic beverages

In 2011, the total consumption of alcoholic beverages amounted to 54.5 million litres of pure alcohol, being 10.1 litres per capita per year. Compared with 2010, the total per-capita consumption increased by around one per cent. At least partly, the growth in the total consumption of alcohol is only apparent: at the end of 2011, retail outlets and licensed restaurants increased their stocks of alcoholic beverages considerably in anticipation of the alcohol tax rise on 1 January 2012.

Total consumption includes both documented and undocumented consumption of alcoholic beverages. Documented consumption includes sales in Alko shops and wholesalers' deliveries of alcoholic beverages to grocery shops, kiosks, petrol stations and licensed restaurants. Undocumented consumption includes legal and illegal home preparation of alcoholic beverages, passenger imports, smuggling, surrogates, and

Figure 2.
Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2011

Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

alcohol consumed by Finns outside Finland minus the alcohol purchased in Finland by foreigners. Data on undocumented consumption derives from the TNS Gallup survey and, in part, from THL's Drinking Habits Survey.

2.3 Documented consumption of alcoholic beverages

In 2011, documented consumption of alcoholic beverages was up 1.5 per cent on the previous year, amounting to 44.3 million litres of pure alcohol. This was equivalent to 8.2 litres per capita, which is 0.1 litres up on the previous year. The growth is largely due to the fact that at the end of 2011 retail outlets and licensed restaurants increased their stocks of alcoholic beverages in anticipation of the alcohol tax rise on 1 January 2012.

Calculated based on consumption in pure alcohol, consumption of strong alcoholic beverages fell by 3.7 per cent on the previous year, while the consumption of ciders fell by 3.9 per cent and the consumption of fortified wines fell by 7.3 per cent. Consumption increased by 3.4 per cent for light wines, by 3.6 per cent for beers and by 4.0 per cent for long drinks.

Strong alcoholic beverages accounted for 23.0 per cent of documented consumption, a decrease of 1.0 percentage points on 2010. The percentage of beer out of documented consumption rose by 0.9 percentage points, to 47.0 per cent. The percentage of light wine rose by 0.4 percentage points, reaching 17.8 per cent. Long drinks and ciders accounted for 5.7 and 5.1 per cent, respectively. The percentage of fortified wines was 1.5 per cent.

The volume of retail consumption remained at level of the previous year, accounting for 86.2 per cent of documented consumption in 2011. An equivalent of 38.1 mil-

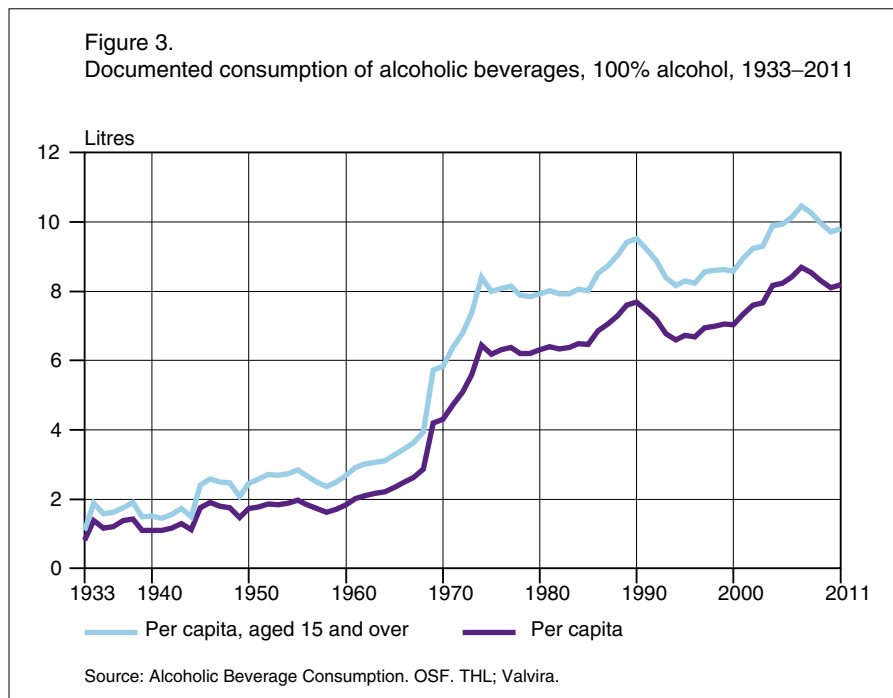
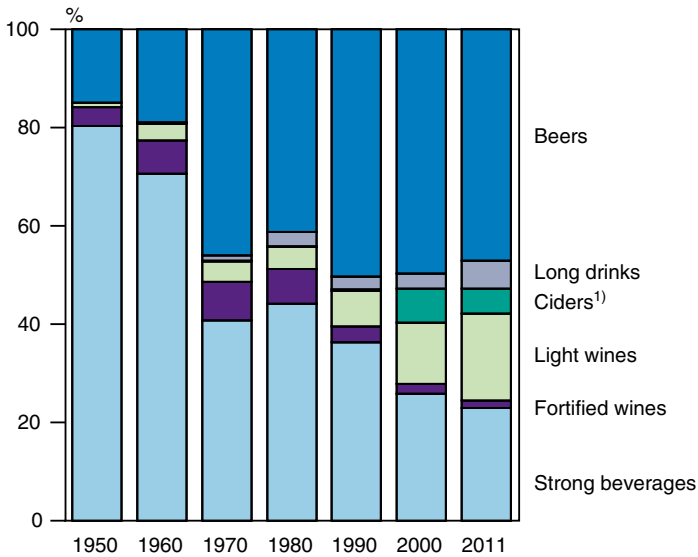

Figure 4.
Documented consumption of alcoholic beverages by
type of beverage, 100% alcohol, 1950–2011

¹) Cider is shown in in this figure from 1990 onward.

Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

lion litres of pure alcohol was sold through retail outlets (Alko stores, grocery stores, kiosks and petrol stations). This was equivalent to 7.1 litres per capita.

In 2011, licensed consumption increased by 1.8 per cent on the previous year after over a decade of nearly uninterrupted decline. In 2011, total consumption at licensed restaurants was the equivalent of 6.1 million litres of pure alcohol. This was equivalent to 1.1 litres per capita. Licensed consumption has decreased by one third in the past 15 years, and its share of documented consumption has dropped from 25.8 per cent to 13.8 per cent.

2.4 Undocumented consumption of alcoholic beverages

In 2011, undocumented consumption of alcohol was estimated to amount to 1.9 litres of pure alcohol per capita, compared with 2.3 litres in 2005 and 1.7 litres in 2003. Undocumented consumption accounted for 18.4 per cent of total alcohol consumption in 2011, compared with 19 per cent in the previous year. Passenger imports accounted for some 77 per cent of undocumented consumption in 2011. Alcohol consumed by Finns abroad represented some 17 per cent. Legal home preparation, illegal preparation and smuggling represented some 3 per cent of undocumented consumption of alcohol.

After the quotas restricting tax-free passenger imports were abolished in 2004, alcohol imports by passengers (in pure alcohol) increased by nearly 80 per cent on the previous year. In 2005, the increase continued, being 12 per cent. In 2005, the increase in passenger imports of strong alcoholic beverages was nearly 2.5-fold compared with 2003. In 2006, passenger imports of alcohol decreased by about one fifth.

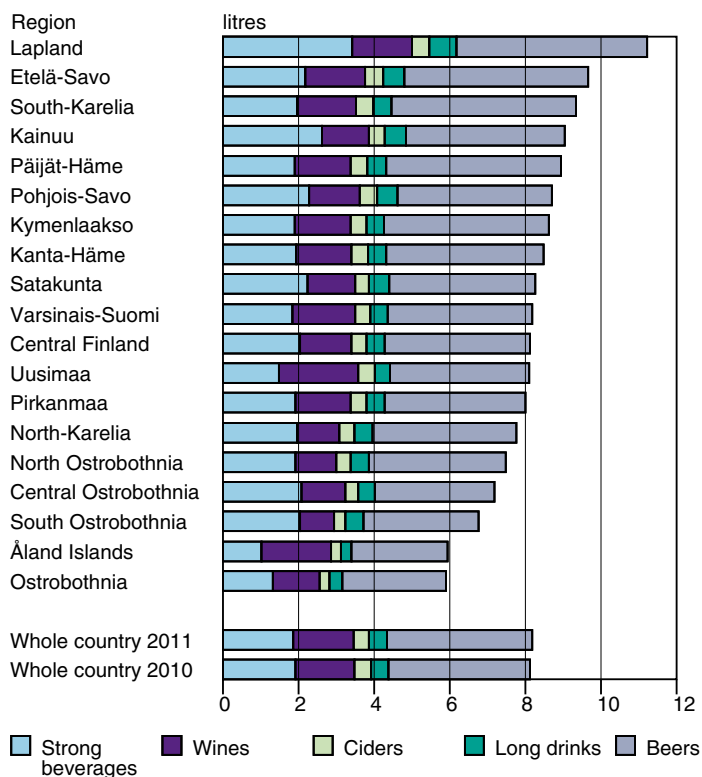
Passenger imports of alcohol were still about 50 per cent higher in 2007 than in 2003. In 2008, the increase was 4.3 per cent on the previous year. In 2009, passenger imports increased by 7.6 per cent and in 2010 by 0.5 per cent, while in 2011 there was a decrease of 0.6 per cent on the previous year.

Home preparation of wine and beer has been decreasing since the mid-1990s. The low trend continued in 2011. Alcohol smuggling and illegal home preparation have been decreasing since 2004. The amount of alcohol consumed by Finns abroad is estimated to have remained unchanged.

2.5 Sale of alcoholic beverages by region

An analysis by region shows that Lapland had the highest sales of pure alcohol per capita, at 11.2 litres, and Ostrobothnia the lowest, at 5.9 litres. Reasons for the above-average sales figures in Lapland include cross-border trade (Swedes and Norwegians buy alcohol in Finnish municipalities across the border) and also to the high level of tourism in Lapland.

Figure 5.
Per capita sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2011

Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF, THL; Valvira.

Compared with 2010, alcohol sales increased in nearly all regions in Finland in 2011 with the exception of Uusimaa, where sales decreased by 0.4 per cent. Alcohol sales increased the most in the Åland Islands, by 4.0 per cent, and Central Ostrobothnia, by 3.8 per cent. In Lapland, alcohol sales increased by 3.3 per cent and in Kainuu by 3.2 per cent.

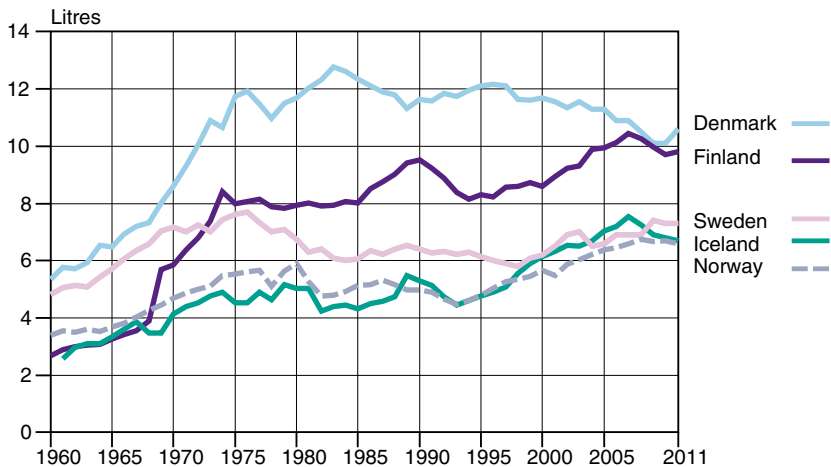
2.6 Consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries and elsewhere in the world

While in most European countries the documented consumption of alcohol has been either stable or declining since the mid-1970s, the trend has been increasing in three Nordic countries, i.e. Iceland, Norway and Finland, and relatively stable in two, i.e. Sweden and Denmark. In Finland, the growth in alcohol consumption has been so rapid that Finland has transformed from the Nordic country with the lowest alcohol consumption in the early 1960s to the country where alcohol is consumed slightly more than in Denmark and clearly more than in the other Nordic countries.

In all Nordic countries, the consumption of strong alcoholic beverages has decreased significantly since the mid-1970s, while the consumption of wines has increased in the past 50 years. Also the consumption of beer is now higher than in the 1960s, although the trend has not been consistent in the past decades. Consumption of beer has increased in Iceland, while it has decreased clearly in Denmark. Statistics show that in Norway, Sweden and Finland the consumption of beer is now nearly at the level of the 1980s and 1990s.

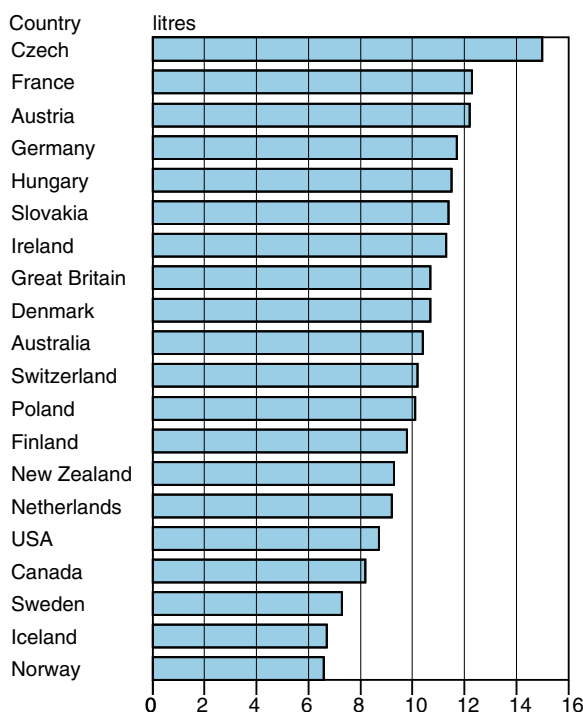
There are clearly less data available on the consumption of alcohol worldwide than on the consumption of alcohol in Europe and the Nordic countries. Global compari-

Figure 6.
Documented consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries,
100 % alcohol per capita aged 15 and over, 1960–2011

Sources: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2012; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVR; Statistical Office of Norway; Alkoholkonsumtionen i Sverige, Central Statistical office of Denmark.

Figure 7.
Documented consumption of alcoholic beverages in some
countries, 100 % alcohol per capita aged 15 and over, 2009

Source: WHO Global Information System on Alcohol and Health; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVR.

sons of alcohol consumption should also take into account undocumented consumption, which is often excluded from statistics. In most European countries, documented alcohol consumption covers the majority of the alcohol consumed, while in most developing countries, the share of undocumented consumption of alcohol is significantly higher than in Europe. Globally, undocumented consumption of alcohol accounts for around 29 per cent of the total consumption of alcohol, according to WHO estimates.

Most alcohol is consumed in Europe and Russia. Other countries with a high level of alcohol consumption include Australia, New Zealand and Argentina as well as some African countries such as Nigeria and Uganda. As a rule, countries in Sub-Saharan Africa, South America, North America and Asia have a level of alcohol consumption close to the global average, which is around 6.1 litres per population aged 15 according to WHO estimates. Countries where Muslims are in the majority have the lowest levels of alcohol consumption. Geographically, this area extends from Northwest Africa via the Middle East to Pakistan. Consumption of alcohol is low also in Indonesia and some Pacific Islands as well as in some countries in Central Asia.

Of the total global population, 45 per cent have never used alcohol. During the past year, nearly one in two men and two in three women abstained from alcohol. The number of people who abstain from alcohol explains most of the differences between continents in terms of per-capita consumption of alcohol.

2.7 Prevalence of alcohol use

According to the survey Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population (AVTK), alcohol use of the working age population has increased in the long term, while other lifestyles, especially smoking and eating habits, show positive development (Helakorpi et al. 2012).

The proportion of people who abstain from alcohol fell between 1982 and the millennium and has since then stabilised. In 2011, 15 per cent of women and 12 per cent of men aged 15–64 reported that they had not used any alcohol during the previous year, compared with 31 per cent and 15 per cent, respectively, in 1982.

In 2011, 41 per cent of men reported consuming at least eight units of alcohol during the past week and 28 per cent of women reported consuming at least five units. The proportion of men drinking at least eight units and the proportion of women drinking at least five units during the preceding week increased until the mid-1990s and have substantially stabilised since then (Helakorpi et al. 2012).

In 2011, 50 per cent of men and 28 per cent of women drank alcohol once a week or more often, while 23 per cent of men and 7 per cent of women engaged in binge drinking (at least six units at one occasion) once a week or more often. Binge drinking among men was most common in the 45–54 age group (Helakorpi et al. 2012).

In contrast, alcohol use among young people has decreased and the proportion of young people abstaining from alcohol has increased in the past decade. According to the School Health Promotion Study, the percentage of young people who get very drunk once a month or more often has been falling since the early 2000s. The percentage of pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school who get very drunk has fallen from just over 25 per cent to 15 per cent between 2000 and 2011. Binge drinking among boys in the upper secondary school has also declined especially after the mid-2000s, while no similar change has taken place for girls (School Health Promotion Study, THL. 2012.)

The percentage of pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school who abstain from alcohol has increased in recent years by around one fourth to over 40 per cent between 2000 and 2011. Abstinence has also gained ground among pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school throughout the 2000s, totalling just over 20 per cent in 2010–2011 (School Health Promotion Study, THL. 2012.)

On average, Finnish schoolchildren drink alcohol less frequently than their European peers, according to an ESPAD (the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) report on 15–16-year-olds. In 2011, 75 per cent of Finnish schoolchildren aged 15–16 had used alcohol during the previous 12 months. The ESPAD School Survey also showed that binge drinking and recurrent use of alcohol among young people in Finland has remained at the same level as in 2007. On average, though, Finnish schoolchildren get drunk more often and drink larger amounts in one session than other European schoolchildren (Ahlström et al. 2011).

3 Drug policy and drug use

3.1 Finnish drug policy

The Government resolution on an action plan to reduce drug use and related harm was adopted in August 2012.

The action plan has five sub-sections:

- 1) Preventive work and early intervention;
- 2) Combating drug-related crime;
- 3) Prevention and treatment of drug-related harm;
- 4) EU drug policy and international co-operation; and
- 5) Information collection and research regarding drug problems (Ministry of Social Affairs and Health/STM 2012).

Finnish drug policy is based on general public policy measures, national legislation and international agreements, all of which help reduce the demand for drugs, restrain the supply of drugs, reduce harm from drug use, refer drug abusers to treatment as early as possible and bring to justice persons involved in drug-related illegal actions. The Government thus continues to fight drugs in line with the earlier resolutions adopted in 1998, 2000, 2004 and 2008. A new Finnish Government was appointed in June 2011. The new Government aims:

- to enhance measures to protect the entire population, but especially children and young people, from the adverse effects caused by alcohol, tobacco, other drugs and gambling problems;
- to draft an action plan to reduce drug abuse and its effects;
- to evaluate the need to improve drug legislation;
- to increase low-threshold services, medical counselling and outreach work for drug users;
- to enhance the efficiency of treatment referrals carried out by the police; and
- to increase opportunities for the treatment of drug problems during imprisonment (Finnish Government/Valtioneuvosto 2011).

3.2 Drug experimentation and use

The percentage of people who had experimented with drugs continued to grow throughout the 1990s, but then the growth curve started to level off. The 1990s growth trend in drug experimentation varied according to sex; the trend grew more steeply among men, while experimentation among women did not take off until the mid-1990s. Recently, observations have been made of a new increase in the number of drug users. In the 2010 population survey, 17 per cent of people aged 15–69 reported having experimented with cannabis at some point in their lives. The percentage was 13 per cent for women and some 20 per cent for men. (Hakkarainen et al. 2011.)

Drug experimentation is far more widespread today than it was in the early 1990s. This is explained in part by the fact that the generation of young people who started experimenting with drugs in the 1990s and later now accounts for a much higher per-

centage of the sample in the population studies that measure drug experimentation, while older generations with no drug experience are no longer included in the sample. On the population level, the increase in experimentation consists largely of cannabis; there has been no notable increase in experimentation with other drugs during the 2000s.

The data for 2010 indicate that cannabis features prominently; while 2 per cent of the adult population had experimented with amphetamines or ecstasy, 1.5 per cent with cocaine and about 1 per cent with opiates. There was no great change where other drugs were concerned. A total of 6.5 per cent had used sleeping pills, sedatives or analgesics for non-medicinal purposes, without a prescription or in doses exceeding the prescription at some time in their life. Drug experimentation was most frequent in the 25–34 age group, 36 per cent of whom had tried cannabis at least once. The percentages for other drugs are also much higher in this age group, 6 per cent of whom have tried amphetamines and ecstasy at least once, 4 per cent have tried cocaine and 3 per cent have tried opiates. Medicine misuse was recorded for 10 per cent of this age group. (Hakkarainen et al. 2011.)

The 2011 ESPAD School Survey indicated that 12 per cent of boys and 10 per cent of girls aged 15–16 had experimented with cannabis at least once in their lifetime. Combined, boys and girls accounted for 10 per cent in 1999, 11 per cent in 2003, and 8 per cent in 2007. The 2011 ESPAD Survey was the first of its kind in Finland to include separate questions on hashish use, marijuana use and home growing of marijuana. Hashish use was reported by 7 per cent of the boys and marijuana use by 10 per cent, while the figures for girls were 4 per cent and 6 per cent, respectively; 12 per cent of boys and 10 per cent of girls reported that they knew someone who had grown cannabis at home. Among young people themselves, however, home growing was extremely rare: one per cent of boys and none of the girls reported having grown cannabis at home at some time. For other drugs, the trend has been rather stable: in 2011, 5 per cent reported that they had tried an illegal drug besides cannabis at some time in their lives (Raitasalo et al. 2012).

An estimate of the level of particularly problematic drug abuse, which is often linked with intravenous drugs, was made in 2005. Intravenous drug use is usually associated with opiates, in Finland especially with buprenorphine, but also with amphetamines. The proportion of amphetamine and opiate abusers among people aged 15–54 was estimated at 0.5 to 0.7 per cent in the whole country, and at 0.9 to 1.4 per cent in the Helsinki Metropolitan Area. Amphetamine abusers were the larger of the two abuser groups (Partanen et al. 2007).

3.3 Drug attitudes among Finns

According to a follow-up study of lifestyles and their impact on the health of the adult population, 75 per cent of Finns thought in 2007 that drug use is a serious or very serious problem. The percentage has been decreasing steadily since 2001, when it was 90 per cent (Piispa et al. 2008).

The high percentage in the early 2000s can be seen as a reaction to the rapid increase in drug use in the late 1990s. The more lenient attitudes in recent years are associated with the fact that people have to some degree become used to the existence

of drugs as the growth of drug use and harms has stopped and the drug situation has stabilised. In some ways, the drug problem has “normalised” and become part of the broader context of substance abuse problems.

Results from a 2010 population survey are in line with this trend; in the early 2000s, less than 30 per cent of the adult population considered the risks involved with cannabis experimentation to be negligible, but the corresponding figure for 2010 was already over 40 per cent. In the 25–34 age group, 65 per cent overall and 75 per cent of men considered the risks to be negligible (Hakkarainen et al. 2011).

The ESPAD Survey also included questions on appreciation of the risk involved in alcohol and drug use. There was no significant difference between boys and girls in appreciation of the risks involved in trying cannabis. In 2011, just under 30 per cent of both boys and girls considered that trying cannabis involved high risk. The percentage of those who considered the risks of trying cannabis to be high has decreased steadily except for a slight climb between 2003 and 2007. Appreciation of the risks involved in trying ecstasy or amphetamines has also decreased among young people, more among boys than among girls (Raitasalo et al. 2012).

4 Alcohol- and drug-related harm

4.1 Alcohol- and drug-related deaths

4.1.1 Alcohol-related deaths

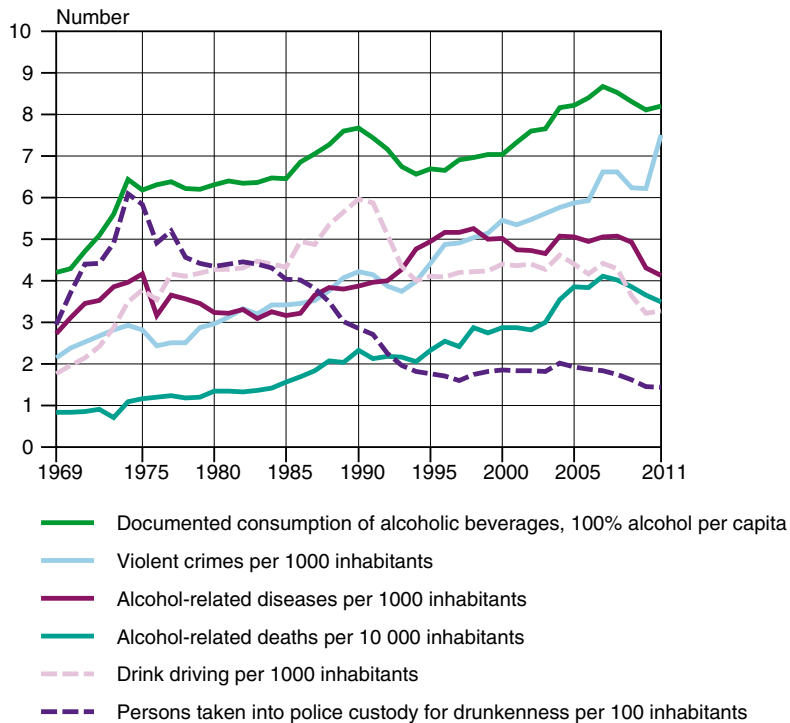
In 2011, there were 2584 alcohol-related deaths in Finland, 124 less than in the previous year. The growth in alcohol-related deaths was very rapid between 2004 and 2007 as a result of the 2004 cut in alcohol taxes. In 2011, the total was still 123 more than in 2003, but appears to have begun to fall in recent years.

Deaths from alcohol-related diseases and alcohol poisonings totalled 1892 in 2011. There were fewer deaths from alcohol-related diseases of the liver compared to 2010, 1042 deaths being 28 less than in the previous year. Deaths by poisoning directly related to alcohol use continued to decrease, 392 deaths being 14 less than in 2010.

In 2011, alcohol-related deaths were the leading cause of death among people of working age. One in six working-age men and one in ten working-age women died of alcohol-related disease or alcohol poisoning in 2011.

There was a decline in the number of deaths from accidental injury or violence under the influence of alcohol compared to 2010, 692 deaths in 2011 being 50 less than in the previous year.

Figure 8.
Documented consumption of alcoholic beverages and alcohol-related harms, 1969–2011

Sources: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira; Inpatient Health Care. OSF. THL; Causes of Death OSF. Statistics Finland; Offences Known to the Police. OSF. Statistics Finland.

4.1.2 Drug-related deaths

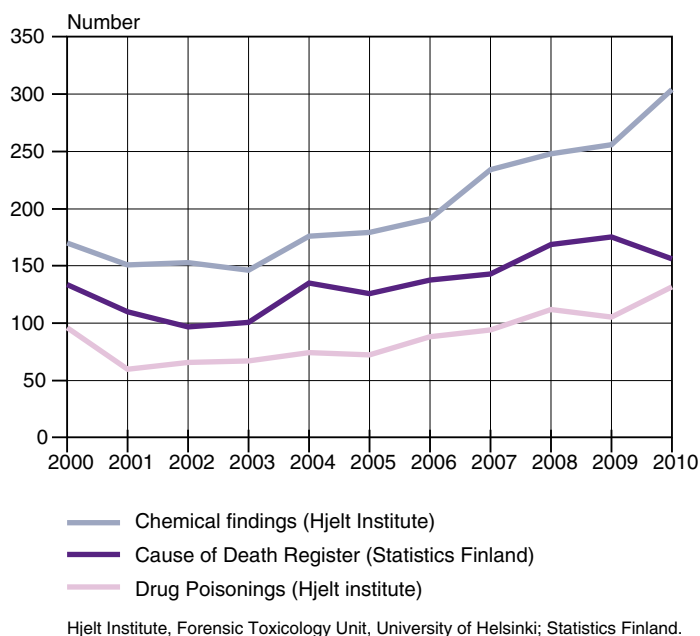
Drug findings in forensic toxicology investigations continue to increase, totalling 304 findings in 2011. The number of drug findings increased by 14 on the previous year in 2008, by 8 in 2009 and by 48 in 2010. Growth has been strongest in findings of buprenorphine and the amphetamine group (Vuori et al. 2012).

In 2010, new designer drugs detected in samples from deceased persons included one case each of methylene, mCPP, 4-fluoromethamphetamine, 3-fluoromethamphetamine and desoxypipradrol (2-DPMP) and two cases of mephedrone¹ (Vuori et al. 2012).

The year 2009 produced a spike in the number of GHB (*gamma*-Hydroxybutyric acid) findings, the drug being found in 11 subjects as opposed to only one finding in the previous year and three in the following year (Vuori et al. 2012). In 2010, cannabis findings were accompanied by findings of amphetamine in 38 per cent of the cases and buprenorphine in 45 per cent of the cases. Alcohol was also found in one third of

¹ Of designer drugs, MDPV was classified as a narcotic drug in 2011 and methylene, mCPP and 2-DPMP in 2012.

Figure 9.
Drug-related deaths 2000–2010

the cases, and simultaneous finding of benzodiazepines was also common. Findings of pregabalin have become common since 2007, and in 2010 pregabalin was found in 65 drug user fatalities. The findings indicate that intoxicant use of pregabalin is often linked with opioid abuse (Vuori et al. 2012).

4.2 Alcohol- and drug-related crime

4.2.1 Drink-driving and traffic offences

In 2011, the police recorded 21 459 cases of drink-driving, in which a driver was under the influence of alcohol or drugs. This represented an increase of 1.6 per cent on the previous year. Aggravated cases of drink-driving accounted for just over half of all cases. The majority of suspected drink-drivers are men. In 2011, men accounted for 87 per cent of suspects. However, during the 2000s, the percentage of women among those suspected of drink-driving has grown by more than four percentage points, reaching nearly 13 per cent in 2011.

The intoxicant involved in the drink-driving incidents recorded by the police in 2011 was alcohol in nearly 84 per cent of cases, some other intoxicant substance (drugs or pharmaceuticals) in over 12 per cent of cases, and both alcohol and another substance in about 4 per cent of cases. Separate statistics have been maintained since 2001 for drink-driving while under the influence of drugs and since 2003 for driving under the influence of more than one substance. In 2003, legislation on drink driving was amended by provisions on zero limits for drugs. As a result, cases of drug driving in-

creased by more than 50 per cent between 2002 and 2003. Between 2004 and 2007, drug cases continued to increase. As of 2003, the percentage of alcohol-related cases in drink-driving incidents had dropped by over 9 percentage points.

In 2011, 83 persons were killed and 811 persons injured in road traffic accidents involving alcohol. The number of alcohol-related road traffic accidents decreased by nearly 4 per cent on the previous year. The number of deaths in alcohol-related road traffic accidents increased by around 8 per cent and the number of injured people decreased by around 8 per cent. In 2011, 10 per cent of road traffic accidents with non-fatal injuries involved a driver under the influence of alcohol, compared with 28 per cent for fatal road accidents. The percentage of drivers under the influence of alcohol involved in fatal road accidents remained at the same level as in 2010, while the percentage for non-fatal road accidents fell by over one per cent.

National studies of road-side tests show that, in 2011, the percentage of breath-tested drivers who had consumed some alcohol, that is, have had a breath test result below 0.5 per mil, was just over 0.55 per cent of all drivers tested (105 102 drivers). In the 2000s, this category of breath-tested drivers has been at a level of 0.7–1.0 per cent of all drivers tested (Crime statistics/Rikollisuustilanne 2011).

4.2.2 Violent offences

In 2011, violent offences recorded by the police totalled 40 590, which was 21.2 per cent up on the previous year. There were 113 fatal violent offences, nearly 2.7 per cent more than in the previous year. A total of 40 171 cases of assault were recorded, which was 21.4 per cent more compared to 2010. Out of all types of assault (assault, petty assault and aggravated assault), 56 per cent were committed under the influence of alcohol, 0.4 per cent under the influence of drugs, and 1 per cent under the combined influence of alcohol and drugs.

From a statistical perspective, alcohol use is linked with violent behaviour. In cases recorded by the police in the 2000s, some 55 to 65 per cent of homicide suspects and some 60 to 70 per cent of assault suspects have been under the influence of alcohol. The percentage of aggravated assault suspects (more than 70%) under the influence of alcohol was higher than the average and higher than the corresponding figure for petty assault suspects.

Studies also indicate that alcohol use may contribute to aggressive and violent behaviour. The effects of intoxication include impaired judgement and poorer problem-solving skills. Intoxicated persons are, thus, more prone to misjudge a social situation, which may lead them to overreact to a situation that is perceived as threatening. Intoxication also magnifies impulsive behaviours and thus lowers the threshold to inappropriate conduct, such as violence. However, the effects of alcohol vary from one individual to the next, and it has been found that alcohol use increases violent behaviour especially among individuals who have a tendency to violence even when they are not under the influence of alcohol (Pahlen & Eriksson 2003).

4.2.3 Drug offences

Statistics show that drug offences increased rapidly in the 1990s. Drug-related crime, such as crimes against property, also increased. However, growth levelled off after the beginning of the 2000s. Drug offences are on the rise again according to statistics for the past few years.

In 2011, some 12 100 cases of drug use offences were recorded, which is about 59 per cent of all documented drug offences. There were about 7200 cases of basic drug offences (35%). One explanation for the increase in drug offences is that home growing of cannabis is becoming more popular. There were some 1000 cases of aggravated drug offences in 2011, about 5 per cent of all drug offences and slightly less than in 2010. This was, however, the second largest annual total over the past ten years. Preparation or abetting of drug offences appears only rarely as a documented offence (Finnish National Bureau of Investigation/KRP 2012).

4.2.4 Other alcohol- and drug-related crime

A considerable percentage of certain types of offences are committed by intoxicated persons, although generally the intoxicant in question is alcohol; drugs or a combination of drugs and alcohol account for a small percentage. Of all robberies, 31 per cent were committed under the influence of alcohol, 3 per cent under the influence of drugs and 4 per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where suspects of theft (petty theft, theft, aggravated theft) are concerned, 11 per cent acted under the influence of alcohol, 2 per cent under the influence of drugs and 1 per cent under the combined influence of alcohol and drugs. Where stealing of a motor vehicle for temporary use is concerned, 22 per cent were committed under the influence of alcohol, 9 per cent under the influence of drugs and 3 per cent under the combined influence of alcohol and drugs.

4.3 Persons taken into police custody for drunkenness

In 2011, the number of persons taken into police custody for drunkenness came to a total of 77 535, a decrease of 1.4 per cent on the previous year. The number was last this low at the end of the 1990s. In the early 2000s, about 95 000–97 000 persons were taken into police custody per year, but the number rose to over 100 000 in 2004. Since then, it has been falling steadily every year.

Taking an intoxicated person into custody is a discretionary measure performed by the police in the interests of protecting the person in question from injury or death. This is not necessarily a question of an intoxicated person creating a disturbance; people are generally taken into custody because they are so intoxicated in a public place that they are unable to look after themselves. The police will take an intoxicated person taken into custody either to a sobering-up shelter, which exist in some municipalities, or, more often, to the police station. An intoxicated person may also be taken to their home or place of residence, as long as they are not violent or likely to be dangerous to other residents.

The number of intoxicated persons taken into custody is one of the traditional measures for describing the harmful effects of alcohol. However, the level of alcohol consumption is not the only factor that affects the number of persons taken into custody, and thus that number is not feasible as a direct measure of the harmful effects of alcohol consumption. A number of different factors affect the number of persons taken into custody, notably the priorities and resources of police work, the general public's tolerance of intoxication in public places, and the prevailing weather conditions (Noponen 2005). The fall in the number of persons taken into custody over the past few years is, in fact, due in part to a change in the operating methods of the police: today, they the police tend to take intoxicated people home rather than to a sobering-up shelter.

4.4 Alcohol economy and costs of alcohol and drug abuse

In 2011, domestic consumer expenditure on alcohol purchases increased by 3.0 per cent on the previous year, totalling over EUR 4.5 billion. In per-capita terms, expenditure on alcoholic beverages totalled EUR 839, which was EUR 20 more than in 2010. Alcohol expenditure accounted for 4.3 per cent of private consumption expenditure. Compared with the previous year, state alcohol tax revenue (including value-added tax) increased by around 2 per cent, to EUR 2.1 billion, which accounted for 4.9 per cent of the total state revenues (financing measures excluded).

In 2010^{2,3}, the direct costs of alcohol abuse to society were estimated at approximately EUR 0.9–1.1 billion, representing about 0.7 per cent of gross domestic product. In real terms, direct costs of alcohol abuse decreased on average by 2 per cent between 2006 and 2010. Examined by main group, all costs have decreased, with the exception of social welfare costs. In real terms, social welfare costs attributable to alcohol abuse have increased on average by 21 per cent in the past five years. Direct costs of alcohol abuse consist mainly of treating and repairing the harm caused by alcohol abuse. Enforcement of public order and security as well as costs of social welfare, pensions and sickness allowances account for a significant part of the total direct costs of alcohol abuse. Substance abuse prevention accounted for about one per cent of the costs (THL 2012 b).

Social welfare costs attributable to alcohol abuse accounted for the highest proportion of the direct costs of alcohol abuse (25%), totalling EUR 224–266 million in 2010. Alcohol-related costs of the enforcement of public order and security were around EUR 233 million (24%). Pensions and sickness allowances as result of alcohol abuse cost EUR 182–271 million, while alcohol-related costs for the legal system and prison service totalled EUR 131–139 million. Health care costs of alcohol abuse include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care, totalling EUR 81–136 million in 2010. The costs for substance abuse prevention include grants allocated by Finland's Slot Machine Association (RAY) for alcohol abuse prevention. In real terms, the grants have decreased by nearly 20 per cent between 2006 and 2010 (THL 2012 b).

2 In most cases, both the minimum and maximum level of costs of alcohol and drug abuse are given, and the real costs are assumed to be somewhere in between the two.

3 The calculation framework for costs of alcohol and drug abuse has been revised in 2011 and 2012. Data in accordance with the new framework have been produced from 2006 onwards. The data compiled in accordance with the new framework and data compiled in accordance with the former framework are not comparable.

In 2010^{2,3} the direct costs of drug abuse to society amounted to around EUR 229 million, representing about 0.2 per cent of gross domestic product. In real terms, there has been an average increase of 8 per cent in the direct costs of drug abuse between 2006 and 2010. Especially social welfare costs attributable to drug abuse have increased (by 22%), while grants targeting drug prevention have decreased by 23 per cent. Direct costs of drug abuse consist mainly of treating and repairing the harm caused by drug abuse. The pattern of drug-abuse costs is centred on enforcement of public order and security (THL 2012 b).

Health care costs of drug abuse include costs caused by inpatient and outpatient care in specialised health care and primary health care, totalling EUR 28–48 million in 2010. Drug-related pensions and sickness allowances cost EUR 7–21 million. The costs for substance abuse prevention include grants allocated by Finland's Slot Machine Association (RAY) for drug prevention. In real terms, the grants have decreased by 23 per cent in 2006–2010. For the most part, these costs consist of funds allocated to drug research and substance abuse work (THL 2012 b).

5 Services for substance abusers

Outpatient services form the core of services for substance abusers. These services are complemented, if necessary, by institutional detoxification and more long-term rehabilitative institutional treatment as well as by day activities, housing services and peer support that give support for daily life. Persons with substance abuse problems can also seek help from general health and social services. Some persons with substance abuse problems and persons close to them can also seek help from peer support, such as AA groups.

Municipalities can provide services on their own or purchase them from other service providers. Services for substance abusers can be either social welfare services or health care services. Social welfare services, on the one hand, and health care services, on the other, are governed by different legislation, and the statistics on these operations are also compiled in differing ways.

THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In October 2011, there were a total of 11 738 visits in health and social services involving alcohol or drug abuse. Most visits concerned health care services and specialised care for substance abusers.

5.1 Specialised care and services for substance abusers

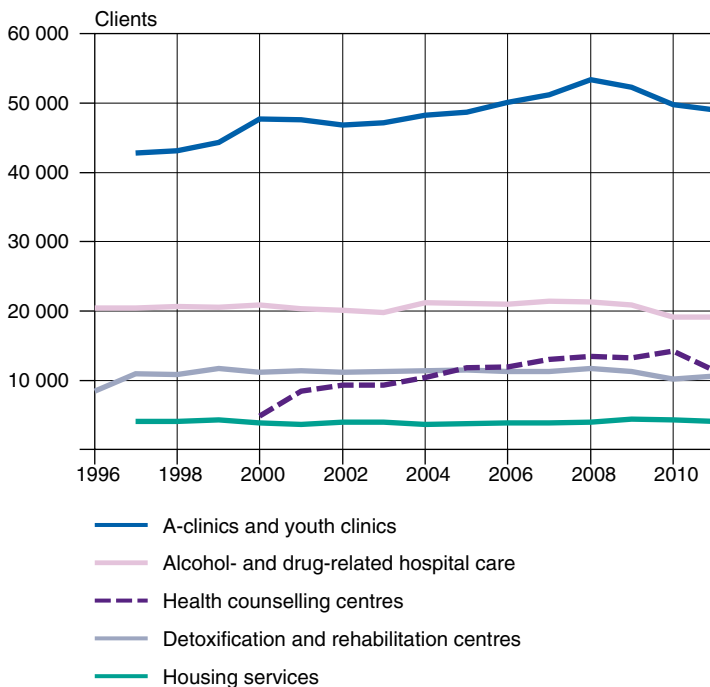
Specialised care and services for substance abusers are mainly provided by municipal social care departments. A-clinics had a total of 43 558 client visits and youth clinics 5630 client visits in 2011. The number of clients peaked in 2008 and has since decreased by 8 per cent for A-clinics and by 4 per cent for youth clinics.

The municipally funded detoxification centres for substance abusers had 11 634 clients in 2011. Since 2005, the number of detoxification clients has increased by 21 per cent and the number of treatment days by 6 per cent, while rehabilitation centres for substance abusers have seen an opposite trend: the number of clients in more long-term institutional rehabilitation has dropped by 22 per cent and the number of treatment days by 23 per cent compared to 2005. The total number of inpatient days in rehabilitative treatment of substance abusers was about 232 400 in 2011.

In 2011, housing services for substance abusers had 4145 clients and overnight shelters 2343 clients. Especially the number of resident days in housing services has risen rapidly in recent years, but in 2011 the number of resident days returned to the level of 2008.

Around 11 400 clients visited the low-threshold health counselling centres for drug users in 2011. The number of clients decreased by a fifth on the previous year, while

Figure 10.
Treatment services for substance abusers 1996–2011

Sources: Statistics on the activities of social services of municipalities/joint municipal boards. OSF. Statistics Finland; Detoxification and rehabilitation centres: Institutional Care and Housing Services in Social Care. OSF. THL; Periods of hospital care: Specialised health care. OSF. THL.

the number of visits increased; this may be due to a change in the operating methods. Pharmacotherapy for opioid addicts had around 2000 clients in 2011. The number of substitution treatment clients has been on the rise throughout the 2000s (Varjonen et al. 2012).

5.1.1 Costs of specialised services for substance abusers

Net expenditure on the specialised services for substance abusers, funded by municipalities, was around EUR 169 million in 2010. The total per-capita costs of specialised services for substance abusers vary between municipalities. For example, the per-capita costs varied between EUR 36 to EUR 78 in the six largest municipalities in 2010. No similar municipality-specific data are available on the costs of treating alcohol- or drug-related diseases within health care services.

The six largest municipalities estimated that, in 2010, the unit costs of specialised services for substance abusers were on average EUR 100 per visit to an outpatient clinic, EUR 165 per day in inpatient care, and EUR 55 per day in housing services (Korteniemi 2011).

5.1.2 Drug clients

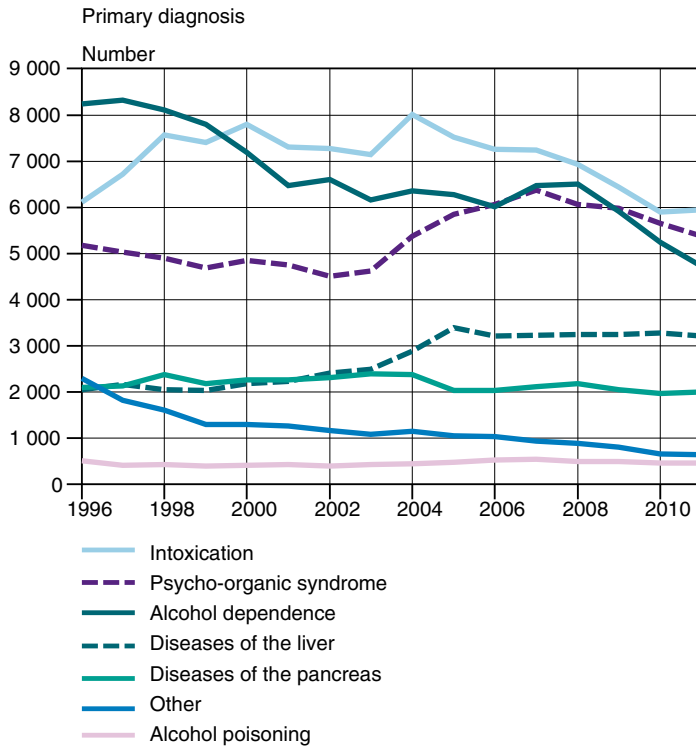
THL uses a separate data collection to compile data on drug user clients in specialised services for substance abusers. The data collection shows that, in 2011, the majority of drug clients in specialised services for substance abusers were men (67%) and aged 20–35 (67%). Only around 9 per cent of the clients had employment at the time. One in ten clients were homeless. The majority of the drug clients had been treated for substance addiction already previously (THL 2012 a).

Polydrug use was common with 57 per cent of drug clients using three or more problem drugs. Opioids were among the top three problem drugs for as much as 78 per cent of clients. The percentage of opioid users among drug users seeking treatment increased significantly in the 2000s. Opioid users have more often difficult problems and seek more often treatment than for example cannabis users. Therefore, the relative increase in the proportion of opioid user clients does not directly describe drug use trends in Finland. The separate data collection covers around a third of all drug clients in Finland (THL 2012 a).

5.2 Alcohol- and drug-related diseases in health care

Alcohol- and drug-use treatments, which aim at ending or reducing alcohol and drug use or their harmful effects, are also provided within health care services. Discussion therapies are available both in primary health care (e.g. health centres, occupational health care, school and student welfare) and in specialised health care (e.g. substance abuse services for persons with mental problems). Health centres and hospitals also treat somatic diseases caused by alcohol or drug abuse.

Figure 11.
Alcohol-related diseases, hospital inpatient care periods 1996–2011

Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL

5.2.1 Alcohol-related diseases in health care

In 2011, inpatient wards registered 22 384 periods of care where the primary diagnosis was an alcohol-related disease, and 33 182 periods of care where the primary or secondary diagnosis was an alcohol-related disease. The number of periods of care has decreased by one sixth since 2008. Especially periods of care where the primary diagnosis was an alcohol-related disease have decreased, showing a 27 per cent drop compared to the peak years 2007 and 2008 and a 10 per cent drop compared to 2010. The number of periods of care associated with alcohol-related organic brain syndromes has also decreased. Periods of care due to alcohol-related diseases of the liver and the pancreas have stayed at the same level as in previous years.

The number of outpatient visits in specialised health care due to alcohol-related diseases totalled around 32 000 in 2011. The number of registered outpatient visits has increased also for diseases that require fewer periods in inpatient care than before. However, the focus of treatment for alcohol-related diseases was still on inpatient care, with most patients being men (79%) and aged 55–64 (31%). Periods of care associated with alcohol-related diseases account for 86 per cent of all substance-abuse-related periods of inpatient care.

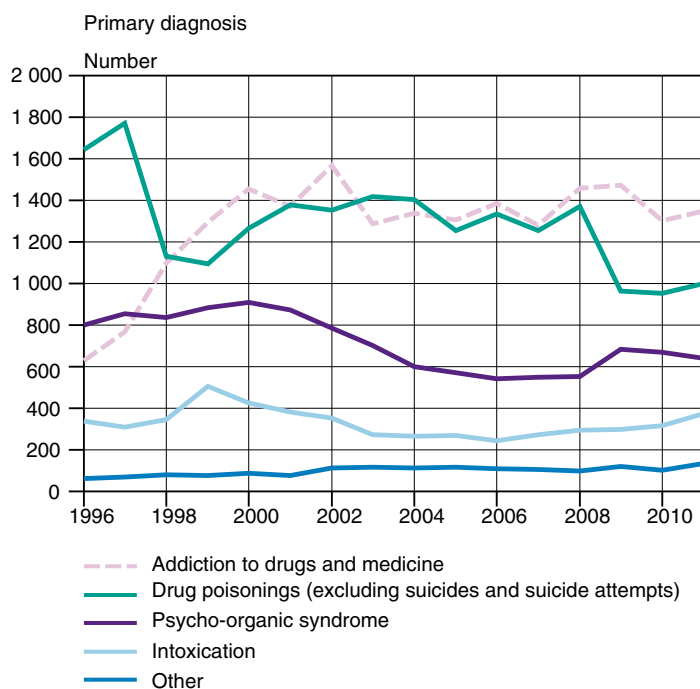
5.2.2 Drug-related diseases in health care

In 2011, inpatient wards registered 3509 drug-related care periods in which a drug-related disease, i.e. a disease related to narcotics or medicines, was the primary diagnosis, and 6301 care periods in which a drug-related disease was the primary or secondary diagnosis. The number of drug-related periods of care has remained at the same level as in the previous year and throughout the 2000s. The number of opioid-related periods of care has been on the rise, but the growth reflects first and foremost improved diagnostics, since the number of periods of care for other drugs has similarly decreased.

Unlike for alcohol-related diseases, outpatient visits in specialised health care play a significant role in the treatment of drug-related diseases. The number of outpatient visits in specialised health care due to drug-related diseases totalled 55 159 in 2011. Substitution treatment for opioid addicts accounted for a total of 36 405 outpatient visits, and each substitution treatment client had on average 64 visits in 2011. Drug-related periods of care represented only 14 per cent of all hospital care periods involving substance abuse, while they accounted for 63 per cent of all outpatient visits in specialised health care due to alcohol- or drug-related disease.

The majority of clients in health-centre inpatient care or specialised outpatient care were men (66%). Two thirds of the clients were aged 20–35. The compilation of the statistics on drug poisonings was revised in 2011 by, for example, distinguishing be-

Figure 12.
Drug-related diseases, hospital inpatient care periods, 1996–2011

tween suicides and suicide attempts, on the one hand, and drug and pharmaceutical poisonings, on the other. This has resulted in a significant drop in the absolute number of periods of care compared to earlier Yearbooks of Alcohol and Drug Statistics.

5.2.3 Infectious diseases

The numbers of HIV infections and cases of hepatitis C, B and A due to intravenous drug use reported to the National Infectious Diseases Register have decreased noticeably over the past decade. Health counselling centres and the provision of hepatitis A and B immunisation for intravenous drug users have contributed a great deal to reducing infections associated with intravenous drug use.

In 2011, THL's National Infectious Diseases Register received 176 notifications of new HIV infections, 11 cases less than in 2010. Sexually transmitted infections have increased in recent years, while the number of infections due to intravenous drug use has remained low: in 2011, only 9 infections caused by intravenous drug use were reported, which is only 5 per cent of the reported total (4% in 2010) (Jaakola et al. 2012).

In 2011, the number of new hepatitis C infections was 1 160. The mode of transmission reported was intravenous drug use in about half of the cases. The incidence of hepatitis C infections among intravenous drug users is so high (80%) that bringing it down is a slow process (Jaakola et al. 2012).

6 Alcohol licensing and supervision

6.1 Alcohol licensing and supervision authorities

Regional state administrative agencies are responsible for granting licences for the retail sales and licensed serving of alcoholic beverages and supervising the sales of alcoholic beverages within their area. In addition, the regional state administrative agencies are responsible for supervising the advertising and sales promotion of alcoholic beverages within their area (in addition to points of sale and licensed serving, this covers channels such as local radio and local papers).

The National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) is responsible for guiding and developing licence management and supervision at regional state administrative agencies and for providing information and communication services for the alcohol administration. Valvira is also responsible for supervising the retail sales, serving, advertising and sales promotion of alcoholic beverages throughout the country. After organisational changes in 2009 at the central level and in 2010 at the regional level, it has been possible to develop functions in alcohol licensing and supervision as intended. A key aim of guiding and developing licence management and supervision is to improve the prevention of detrimental societal, social and health effects caused by alcoholic substances as specified in Section 1 of the Alcohol Act, and to ensure that the Act is applied uniformly throughout Finland.

The Government decree on alcoholic beverages and industrial ethyl alcohol assigns Valvira the task of drafting a national alcohol supervision programme in co-operation with the regional state administrative agencies. The supervision programme is based

on the aims of the Alcohol Act and the alcohol policy programmes. The programme consists of a general section drafted for 2011–2012 and of sector-specific supervision programmes. Further, the programme contains information on action by the authorities and on co-operation with various stakeholder groups, on the general principles of supervision and licensing and on the monitoring and evaluation of the implementation of the supervision programme. Adjustments will be made where needed to the supervision programme and, especially, the sector-specific supervision programmes during the programme period.

A key objective in the 2011 sector-specific part of the first national alcohol supervision programme was that alcohol licensing and supervision activities should focus on high-risk targets. For instance, the supervision programme classifies risk targets as any operators that another official body has reported for inspection, or where the relevant supervisory authority has previously intervened against shortcomings in that operator's self-supervision. Also the final report on the sector-specific supervision programme focusing on economic reliability was completed in 2011 as part of the national alcohol supervision programme.

In connection with organisational changes, Valvira established two new working groups, one for the licensed serving and retail sales of alcoholic beverages and the other for product supervision of alcoholic beverages. Both groups have broad participation from other official bodies and from the alcohol industry. The working groups are a forum for dialogue on matters concerning implementation of the Alcohol Act and compliance with the Act.

The provision of information services for alcohol licensing and supervision has focused on developing e-services. An electronic form, created in co-operation between Valvira and the regional state administrative agencies, for applications to extend the time during which serving of alcoholic beverages is allowed was introduced in summer 2011. Valvira has published harmonised guidelines on their joint online service for alcohol licensing and supervision. Also the online service has been reformed.

6.2 Inspection visits and revoked licences

In the supervision of alcohol sales and licensed serving and the guidance of licence holders, special efforts were made to reduce the selling of alcohol to under-age and intoxicated persons, and to prevent alcohol procurement for the under-18s. Supervision of sales promotion focused on marketing that was considered to target children and young people, or to encourage harmful levels of consumption.

Supervision of the distribution network for alcoholic beverages focused on licensed serving. In 2011, the regional state administrative agencies revoked 43 serving licences, which is nine less than the previous year. A total of 70 licenses were suspended, which is 13 less than the previous year. The regional state administrative agencies revoked 22 retail sales licenses (eight more than in 2010) and suspended 11 licenses (two less than in 2010).

A common reason for revoking a permit is that a permit holder no longer has the financial means to continue operations. The reasons for suspending permits vary a great deal but generally focus on alcohol policy reasons, such as selling or serving alcohol to under-age or intoxicated persons.

In 2011, the regional state administrative agencies made nearly one third fewer inspection visits to licensed premises and retail sales outlets than the average number of inspection visits in the preceding three years. In 2011, there was a total of about 4700 inspection visits, compared with an annual average number exceeding 6800 in each of the preceding three years. However, there was a wide variation in inspection trends between the different regional state administrative agencies. Factors behind the fall in the number of inspection visits include, among others, limited resources on the part of the regional state administrative agencies and choice of inspected premises based on risk assessments.

6.3 Retail sales of alcoholic beverages

There were no major changes in the distribution network for alcoholic beverages in 2011. The decrease in the total numbers of grocery shops continued. The number of Alko stores rose somewhat, while the number of delivery points fell.

At the end of 2011, Alko stores totalled 348, which is five more than in 2010. Alko also has the right to supply alcoholic beverages in response to orders through its delivery points, which totalled 110 at the end of the year (eight less than in 2010). The number of licences for retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume amounted to 5586 licences, which is 189 down on the previous year. At the end of 2011, there were 32 shops selling fruit wine produced by farms or traditional beer *sahiti*, which is three less than in the previous year.

6.4 Licensed serving of alcoholic beverages

There were no major changes in the total number of licensed restaurants in 2011. The number of restaurants with an A or B licence grew slightly, while the number of restaurants with a C licence continued to fall. Restaurants with licence A are allowed to serve all alcoholic beverages, restaurants with licence B are allowed to serve beverages containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol, and restaurants with licence C are allowed to serve beverages produced by fermentation, containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Over the long term, the total number of restaurants has been declining. However, it is important to note the changes in the mutual proportions of the different licence types. The total number of licensed restaurants has decreased by more than 1200 restaurants since 1995. However, in real terms, the number of restaurants with C licences has decreased by just over 3900 during that time, while the number of restaurants with A licences has increased by nearly 2700.

6.5 Production, imports and wholesale

Valvira is the authority responsible for granting licences for the production and wholesale of alcoholic beverages. In 2011, two licences for the production of alcoholic beverages were granted, and ten licences were revoked. At the end of 2011, licences for the production of alcoholic beverages totalled 116; out of these, 94 were commercial

licences. Licences granted for research and education purposes came to 22 licences. Twenty licences for the wholesale of alcoholic beverages were granted, and 19 wholesale licences were revoked. At the end of 2011, licences for the wholesale of alcoholic beverages totalled 277. Some 570 million litres of alcoholic beverages were produced in 2011, which was about the same as in the previous year.

6.6 Product control

The number of alcohol products on the market continued to increase, with 5143 new products registered. At the end of 2011, the product register of alcoholic beverages listed some 20 300 alcoholic beverage products delivered by wholesalers to licensed restaurants and retail outlets.

Valvira's product control focuses on the quality of alcoholic beverages that are legally marketed in Finland. Product control focuses on products that licence holders report to Valvira and control of marketing. Product control samples of 180 products were collected from the market. Analyses showed that six of these products were in breach of legislation: too high sorbic acid concentration, residue of plant protection agents in organically produced products, insufficient allergen labelling as well as unlicensed alcoholic beverage discovered in licensed premises.

6.7 Supervision of the advertising of alcoholic beverages

Valvira is responsible for supervising the advertising and sales promotion of alcoholic beverages throughout Finland. The regional state administrative agencies supervise advertising in their respective regions. The relevant legislation states that advertising targeted at under-age persons is prohibited. However, some of the advertising is seen daily by children in their everyday living environment. Supervision focused particularly on this type of advertising.

In accordance with established legal practice and in light of the provisions for protecting under-age children enshrined in the Alcohol Act, any advertising targeted at under-age children is subject to stricter-than-average scrutiny, because the limited knowledge and experience that children and adolescents possess makes them more vulnerable to marketing influences than other population groups. Even when children cannot be considered a target group of advertising, it is still significant for the assessment of the advertising that a considerable amount of advertising is seen by children in their everyday living environment.

In supervising advertising, Valvira and the regional state administrative agencies have the power to issue directives or injunctions, among other means. If necessary, these can be reinforced by the conditional imposition of a fine. Further, guidance can be provided in advertising matters through advance statements, which are not legally binding, and through instructive letters. In 2011, Valvira reached decisions in 96 cases involving alcohol advertising, three of these were prohibitive decisions and four were guidelines. The regional state administrative agencies also issued 24 administrative directives. Valvira granted one licence to publish trade journals where advertisements of strong alcoholic beverages are allowed.

Symbolit

-	Ei yhtään
0	Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
.	Tieto on epälooginen esitettäväksi
..	Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi
...	Salassapitosäännön alainen tieto
*	Ennakkotieto
**	Arvio

Teckenförklaring

-	Värdet noll
0	Mindre än hälften av den använda enheten
.	Uppgift kan inte förekomma
..	Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges
...	Sekretessbelagd uppgift
*	Preliminär uppgift
**	Uppskattning

Explanation of symbols

-	<i>Magnitude nil</i>
0	<i>Magnitude less than half of unit employed</i>
.	<i>Category not applicable</i>
..	<i>Data not available or too uncertain for presentation</i>
...	<i>Data subject to secrecy</i>
*	<i>Preliminary data</i>
**	<i>Estimate</i>

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1965–2011

Total alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 1965–2011

Total consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 1965–2011

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti Liter 100 % alkohol per invånare 100% alcohol, litres per capita			Litraa 100 %:n alkoholia 15 vuotta täyttänyttä kohti Liter 100 % alkohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over		
	Tilastoitu kulutus Registrerad konsumtion Documented consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Undocumented consumption	Kokonais- kulutus konsumtion totalt Total consumption	Tilastoitu kulutus Registrerad konsumtion Documented consumption	Tilastoimaton kulutus Oregistrerad konsumtion Undocumented consumption	Kokonais- kulutus konsumtion totalt Total consumption
1965	2,4	0,7	3,1	3,3	1,0	4,3
1970	4,3	0,5	4,8	5,8	0,7	6,5
1975	6,2	0,8	7,0	8,0	1,0	9,0
1980	6,3	0,9	7,2	7,9	1,1	9,0
1985	6,5	1,1	7,6	8,0	1,4	9,4
1990	7,7	1,2	8,9	9,5	1,5	11,0
1995	6,7	2,2	8,9	8,3	2,7	11,0
2000	7,0	1,8	8,8	8,6	2,1	10,7
2001	7,3	1,6	8,9	9,0	2,0	11,0
2002	7,6	1,7	9,3	9,2	2,0	11,2
2003	7,7	1,7	9,4	9,3	2,0	11,3
2004	8,2	2,1	10,3	9,9	2,6	12,5
2005	8,2	2,3	10,5	10,0	2,7	12,7
2006	8,4	1,9	10,3	10,1	2,2	12,3
2007	8,7	1,8	10,5	10,5	2,2	12,7
2008	8,5	1,9	10,4	10,3	2,2	12,5
2009	8,3	1,9	10,2	10,0	2,3	12,3
2010	8,1	1,9	10,0	9,7	2,3	12,0
2011	8,2	1,9	10,1	9,8	2,3	12,1

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti 2000–2011

Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol per invånare 2000–2011

Undocumented consumption of alcoholic beverages, 100% alcohol per capita, 2000–2011

	2000	2005	2009	2010	2011
	Litraa • Liter • Litres				
Kotivalmistus • Hemtillverkning • Home brewing and distillation	0,19	0,11	0,07	0,06	0,06
Matkustajatuonti • Resandeförsel • Passenger imports	1,01	1,75	1,47	1,47	1,45
Ulkomailla nautittu • Konsumerats utomlands • Consumption abroad	0,33	0,32	0,32	0,32	0,32
Laiton valmistus ja salakuljetus • Olaglig tillverkning och smuggling • Illegal distillation and smuggling	0,23	0,08	0,07	0,06	0,06
Yhteensä • Totalt • Total	1,76	2,26	1,93	1,91	1,89

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

3. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus asukasta kohti 1965–2011
 Registrerad alkoholkonsumtion per invånare 1965–2011
Documented consumption of alcoholic beverages, per capita, 1965–2011

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti Liter 100 % alkohol per invånare 100% alcohol, litres per capita			Litraa 100 %:n alkoholia 15 vuotta täyttänytä kohti Liter 100 % alkohol per invånare 15 år och över 100% alcohol, litres per capita aged 15 and over		
	Kulutus Konsumtion Consumption	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion Consumption through retail outlets	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol Consumption through licensed serving	Kulutus Konsumtion Consumption	Vähittäis- kulutus Detaljhandels- konsumtion Consumption through retail outlets	Anniskelu- kulutus Konsumtion av serverad alkohol Consumption through licensed serving
1965	2,35	1,86	0,49	3,28	2,59	0,69
1970	4,30	3,12	1,18	5,84	4,24	1,61
1975	6,19	4,73	1,47	8,00	6,11	1,89
1980	6,31	4,77	1,54	7,94	6,00	1,94
1985	6,46	4,91	1,56	8,02	6,09	1,93
1990	7,69	5,87	1,82	9,53	7,28	2,25
1995	6,73	5,01	1,72	8,31	6,19	2,12
2000	7,04	5,54	1,51	8,59	6,76	1,84
2001	7,34	5,86	1,49	8,95	7,14	1,81
2002	7,60	6,13	1,46	9,24	7,46	1,78
2003	7,67	6,26	1,41	9,31	7,59	1,71
2004	8,17	6,80	1,36	9,89	8,24	1,65
2005	8,23	6,89	1,34	9,95	8,33	1,62
2006	8,41	7,05	1,36	10,14	8,51	1,64
2007	8,69	7,35	1,33	10,45	8,85	1,61
2008	8,54	7,29	1,26	10,26	8,75	1,51
2009	8,31	7,14	1,17	9,96	8,56	1,40
2010	8,12	7,00	1,12	9,72	8,38	1,34
2011	8,20	7,06	1,13	9,81	8,46	1,36

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

4. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011
 Registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp i 100 % alkohol 2002–2011
Documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100% alcohol, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2002	6 935	3 209	727	5 606	2 696	1 436	1 606	17 335	39 551
2003	6 997	3 245	743	6 132	2 562	1 539	1 495	17 305	40 016
2004	8 343	3 722	875	6 146	2 474	1 450	1 441	18 308	42 760
2005	8 249	4 006	855	6 390	2 487	1 328	1 306	18 644	43 265
2006	8 285	4 226	812	6 774	2 699	1 585	1 270	18 731	44 382
2007	8 231	4 350	792	7 238	2 802	1 910	1 195	19 537	46 053
2008	7 743	4 190	800	7 426	2 691	2 165	1 145	19 341	45 501
2009	7 209	3 868	774	7 513	2 428	2 394	1 117	19 150	44 454
2010	6 722	3 728	720	7 607	2 339	2 416	1 050	19 044	43 625
2011	6 492	3 675	667	7 867	2 249	2 512	1 068	19 740	44 271
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2002	1,33	0,62	0,14	1,08	0,52	0,28	0,31	3,33	7,60
2003	1,34	0,62	0,14	1,17	0,49	0,29	0,29	3,32	7,67
2004	1,59	0,71	0,17	1,17	0,47	0,28	0,28	3,50	8,17
2005	1,57	0,76	0,16	1,22	0,47	0,25	0,25	3,55	8,23
2006	1,57	0,80	0,15	1,28	0,51	0,30	0,24	3,55	8,41
2007	1,55	0,82	0,15	1,37	0,53	0,36	0,23	3,69	8,69
2008	1,45	0,79	0,15	1,39	0,51	0,41	0,21	3,63	8,54
2009	1,35	0,72	0,14	1,40	0,45	0,45	0,21	3,58	8,31
2010	1,25	0,69	0,13	1,42	0,44	0,45	0,20	3,54	8,12
2011	1,20	0,68	0,12	1,46	0,42	0,47	0,20	3,65	8,20
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2002	1,62	0,75	0,17	1,31	0,63	0,34	0,38	4,05	9,24
2003	1,63	0,75	0,17	1,43	0,60	0,36	0,35	4,02	9,31
2004	1,93	0,86	0,20	1,42	0,57	0,34	0,33	4,24	9,89
2005	1,90	0,92	0,20	1,47	0,57	0,31	0,30	4,29	9,95
2006	1,89	0,97	0,19	1,55	0,62	0,36	0,29	4,28	10,14
2007	1,87	0,99	0,18	1,64	0,64	0,43	0,27	4,43	10,45
2008	1,75	0,94	0,18	1,67	0,61	0,49	0,26	4,36	10,26
2009	1,62	0,87	0,17	1,68	0,54	0,54	0,25	4,29	9,96
2010	1,50	0,83	0,16	1,70	0,52	0,54	0,23	4,24	9,72
2011	1,44	0,81	0,15	1,74	0,50	0,56	0,24	4,37	9,81

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

5. Alkoholijuomien tilastoitu vähittäiskulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011
 Registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp i 100 % alkohol 2002–2011
Documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by type of beverage, 100% alcohol, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2002	6 019	2 717	713	5 155	2 014	1 180	1 002	13 125	31 926
2003	6 112	2 764	728	5 656	1 950	1 223	897	13 321	32 651
2004	7 448	3 241	861	5 639	1 910	1 123	882	14 518	35 623
2005	7 348	3 487	841	5 850	1 933	970	770	15 010	36 209
2006	7 353	3 651	799	6 193	2 114	1 152	732	15 233	37 226
2007	7 308	3 752	778	6 604	2 234	1 406	687	16 207	38 978
2008	6 911	3 614	787	6 765	2 178	1 627	646	16 283	38 813
2009	6 465	3 361	763	6 877	1 958	1 828	639	16 324	38 215
2010	6 034	3 239	709	6 929	1 896	1 846	589	16 376	37 617
2011	5 794	3 167	657	7 121	1 810	1 938	575	17 092	38 154
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2002	1,16	0,52	0,14	0,99	0,39	0,23	0,19	2,52	6,13
2003	1,17	0,53	0,14	1,08	0,37	0,23	0,17	2,55	6,26
2004	1,42	0,62	0,16	1,08	0,36	0,21	0,17	2,77	6,80
2005	1,40	0,66	0,16	1,11	0,37	0,18	0,15	2,86	6,89
2006	1,39	0,69	0,15	1,17	0,40	0,22	0,14	2,89	7,05
2007	1,38	0,71	0,15	1,25	0,42	0,27	0,13	3,06	7,35
2008	1,30	0,68	0,15	1,27	0,41	0,31	0,12	3,06	7,29
2009	1,21	0,63	0,14	1,29	0,37	0,34	0,12	3,05	7,14
2010	1,12	0,60	0,13	1,29	0,35	0,34	0,11	3,05	7,00
2011	1,07	0,59	0,12	1,32	0,34	0,36	0,11	3,16	7,06
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2002	1,41	0,63	0,17	1,20	0,47	0,28	0,23	3,07	7,46
2003	1,42	0,64	0,17	1,32	0,45	0,28	0,21	3,10	7,59
2004	1,72	0,75	0,20	1,30	0,44	0,26	0,20	3,36	8,24
2005	1,69	0,80	0,19	1,35	0,44	0,22	0,18	3,45	8,33
2006	1,68	0,83	0,18	1,42	0,48	0,26	0,17	3,48	8,51
2007	1,66	0,85	0,18	1,50	0,51	0,32	0,16	3,68	8,85
2008	1,56	0,81	0,18	1,53	0,49	0,37	0,15	3,67	8,75
2009	1,45	0,75	0,17	1,54	0,44	0,41	0,14	3,66	8,56
2010	1,34	0,72	0,16	1,54	0,42	0,41	0,13	3,65	8,38
2011	1,28	0,70	0,15	1,58	0,40	0,43	0,13	3,79	8,46

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

6. Alkoholijuomien tilastoitu anniskelukulutus juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011
 Registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp i 100 % 2002–2011
Documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by type of beverage, 100% alcohol, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres									
2002	917	492	14	451	681	256	603	4 210	7 625
2003	885	481	14	477	612	315	598	3 984	7 365
2004	895	482	14	507	564	327	559	3 789	7 137
2005	901	520	14	540	554	358	536	3 634	7 057
2006	932	575	13	581	585	433	538	3 497	7 156
2007	923	597	13	634	567	503	508	3 329	7 076
2008	832	575	13	661	513	538	498	3 058	6 688
2009	744	507	11	636	471	566	478	2 827	6 239
2010	688	489	11	678	442	570	461	2 668	6 008
2011	698	507	11	746	438	574	493	2 648	6 117
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres									
2002	0,18	0,09	0,00	0,09	0,13	0,05	0,12	0,81	1,46
2003	0,17	0,09	0,00	0,09	0,12	0,06	0,11	0,76	1,41
2004	0,17	0,09	0,00	0,10	0,11	0,06	0,11	0,72	1,36
2005	0,17	0,10	0,00	0,10	0,11	0,07	0,10	0,69	1,34
2006	0,18	0,11	0,00	0,11	0,11	0,08	0,10	0,66	1,36
2007	0,17	0,11	0,00	0,12	0,11	0,09	0,10	0,63	1,33
2008	0,16	0,11	0,00	0,12	0,10	0,10	0,09	0,57	1,26
2009	0,14	0,09	0,00	0,12	0,09	0,11	0,09	0,53	1,17
2010	0,13	0,09	0,00	0,13	0,08	0,11	0,09	0,50	1,12
2011	0,13	0,09	0,00	0,14	0,08	0,11	0,09	0,49	1,13
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres									
2002	0,21	0,11	0,00	0,11	0,16	0,06	0,12	0,98	1,78
2003	0,21	0,11	0,00	0,11	0,14	0,07	0,11	0,93	1,71
2004	0,21	0,11	0,00	0,12	0,13	0,08	0,11	0,88	1,65
2005	0,21	0,12	0,00	0,12	0,13	0,08	0,10	0,84	1,62
2006	0,21	0,13	0,00	0,13	0,13	0,10	0,10	0,80	1,64
2007	0,21	0,14	0,00	0,14	0,13	0,11	0,10	0,76	1,61
2008	0,19	0,13	0,00	0,15	0,12	0,12	0,09	0,69	1,51
2009	0,17	0,11	0,00	0,14	0,11	0,13	0,09	0,63	1,40
2010	0,15	0,11	0,00	0,15	0,10	0,13	0,09	0,59	1,34
2011	0,15	0,11	0,00	0,17	0,10	0,13	0,09	0,59	1,36

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

7. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen arvo juomaryhmittäin 2002–2011

Värde av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2002–2011

Value of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2002	682 845	416 521	55 515	469 232	367 527	149 329	165 916	1 658 412	3 965 296
2003	683 823	427 967	56 882	514 311	345 592	177 001	158 691	1 688 778	4 053 044
2004	594 232	397 494	61 201	508 163	302 936	159 045	138 857	1 589 445	3 751 371
2005	571 543	441 064	48 263	534 644	309 299	172 707	130 735	1 563 610	3 771 866
2006	578 026	504 987	46 851	568 647	337 225	208 822	131 018	1 550 105	3 925 681
2007	586 316	500 839	45 269	621 948	351 538	255 859	128 167	1 607 193	4 097 131
2008	597 080	531 128	48 217	668 894	346 988	296 871	130 911	1 606 821	4 226 910
2009	590 402	513 126	50 166	700 647	325 059	337 676	131 890	1 681 822	4 330 787
2010	576 566	512 123	49 362	739 786	309 804	342 177	127 941	1 741 933	4 399 691
2011	567 549	517 782	47 263	791 266	304 355	367 010	135 058	1 799 387	4 529 671

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2002	131,2	80,0	10,7	90,1	70,6	28,7	31,9	318,5	761,6
2003	131,0	82,0	10,9	98,5	66,2	33,9	30,4	323,5	776,5
2004	113,5	75,9	11,7	97,0	57,9	30,4	26,5	303,5	716,4
2005	108,8	83,9	9,2	101,7	58,9	32,9	24,9	297,5	717,7
2006	109,5	95,7	8,9	107,8	63,9	39,6	24,8	293,8	743,9
2007	110,6	94,5	8,5	117,3	66,3	48,3	24,2	303,2	773,0
2008	112,1	99,7	9,1	125,6	65,2	55,7	24,6	301,7	793,6
2009	110,3	95,9	9,4	130,9	60,7	63,1	24,6	314,3	809,3
2010	107,3	95,3	9,2	137,6	57,6	63,7	23,8	324,1	818,5
2011	105,1	95,9	8,8	146,5	56,4	68,0	25,0	333,1	838,6

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
Per capita aged 15 and over, EURs

2002	159,6	97,3	13,0	109,7	85,9	34,9	38,8	387,5	926,6
2003	159,0	99,5	13,2	119,6	80,4	41,2	36,9	392,8	942,6
2004	137,5	92,0	14,2	117,6	70,1	36,8	32,1	367,8	868,0
2005	131,4	101,4	11,1	122,9	71,1	39,7	30,1	359,6	867,4
2006	132,1	115,4	10,7	129,9	77,1	47,7	29,9	354,3	897,1
2007	133,1	113,7	10,3	141,2	79,8	58,1	29,1	364,8	929,9
2008	134,6	119,8	10,9	150,8	78,2	66,9	29,5	362,3	953,0
2009	132,3	115,0	11,2	157,0	72,8	75,7	29,6	376,8	970,4
2010	128,5	114,1	11,0	164,8	69,0	76,3	28,5	388,2	980,4
2011	125,8	114,8	10,5	175,4	67,5	81,3	29,9	398,8	1 003,9

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

8. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen arvo juomaryhmittäin 2002–2011
Varde av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2002–2011
Value of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
type of beverage, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	---	---	--	---	-----------------------------	---	---	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin • Löpande priser • At current prices

1 000 €

2002	462 881	264 282	52 269	382 906	204 297	94 127	76 364	999 305	2 536 432
2003	466 396	267 784	53 108	419 670	197 070	103 887	73 233	1 030 275	2 611 423
2004	382 517	238 280	57 990	409 788	168 086	84 632	57 465	969 668	2 368 425
2005	353 638	260 572	45 082	425 843	174 486	87 530	51 187	963 256	2 361 593
2006	353 433	277 725	43 845	453 994	193 386	105 968	50 831	981 386	2 460 568
2007	352 778	279 107	42 072	489 646	206 176	132 256	49 082	1 050 400	2 601 517
2008	375 306	300 615	45 070	522 227	208 999	159 406	49 452	1 056 135	2 717 209
2009	384 986	304 249	47 265	553 700	195 696	190 075	53 186	1 136 079	2 865 237
2010	381 207	304 461	46 261	577 604	188 063	191 629	50 927	1 193 764	2 933 915
2011	369 066	300 291	43 887	606 306	180 723	212 641	51 153	1 244 353	3 008 420

Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR

2002	88,9	50,8	10,0	73,5	39,2	18,1	14,7	191,9	487,2
2003	89,3	51,3	10,2	80,4	37,8	19,9	14,0	197,4	500,3
2004	73,0	45,5	11,1	78,3	32,1	16,2	11,0	185,2	452,3
2005	67,3	49,6	8,6	81,0	33,2	16,6	9,7	183,3	449,4
2006	67,0	52,6	8,3	86,0	36,6	20,1	9,6	186,0	466,3
2007	66,6	52,7	7,9	92,4	38,9	24,9	9,3	198,2	490,8
2008	70,5	56,4	8,5	98,0	39,2	29,9	9,3	198,3	510,1
2009	71,9	56,9	8,8	103,5	36,6	35,5	9,9	212,3	535,4
2010	70,9	56,6	8,6	107,5	35,0	35,6	9,5	222,1	545,8
2011	68,3	55,6	8,1	112,3	33,5	39,4	9,5	230,4	557,0

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro •
 Per capita aged 15 and over, EUR

2002	108,2	61,8	12,2	89,5	47,7	22,0	17,8	233,5	592,7
2003	108,5	62,3	12,4	97,6	45,8	24,2	17,0	239,6	607,4
2004	88,5	55,1	13,4	94,8	38,9	19,6	13,3	224,3	548,0
2005	81,3	59,9	10,4	97,9	40,1	20,1	11,8	221,5	543,1
2006	80,8	63,5	10,0	103,8	44,2	24,2	11,6	224,3	562,3
2007	80,1	63,4	9,6	111,1	46,8	30,0	11,1	238,4	590,5
2008	84,6	67,8	10,2	117,8	47,1	35,9	11,2	238,1	612,6
2009	86,3	68,2	10,6	124,1	43,9	42,6	11,9	254,6	642,0
2010	85,0	67,8	10,3	128,7	41,9	42,7	11,4	266,0	653,8
2011	81,8	66,5	9,7	134,4	40,0	47,1	11,3	275,8	666,7

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

9. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen arvo juomaryhmittäin 2002–2011
 Värde av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2002–2011
 Value of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by
 type of beverage, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
Käypiin hintoihin • Löpande prise • At current prices									
1 000 €									
2002	219 964	152 239	3 246	86 325	163 230	55 202	89 552	659 107	1 428 864
2003	217 427	160 183	3 773	94 641	148 522	73 114	85 458	658 503	1 441 621
2004	211 715	159 213	3 211	98 375	134 851	74 413	81 392	619 776	1 382 946
2005	217 906	180 492	3 182	108 801	134 814	85 177	79 548	600 354	1 410 273
2006	224 593	227 263	3 006	114 653	143 840	102 854	80 187	568 718	1 465 113
2007	233 538	221 732	3 197	132 303	145 362	123 603	79 085	556 793	1 495 614
2008	221 774	230 513	3 148	146 666	137 989	137 466	81 459	550 685	1 509 701
2009	205 416	208 876	2 901	146 947	129 362	147 601	78 704	545 743	1 465 550
2010	195 360	207 662	3 101	162 182	121 740	150 548	77 014	548 169	1 465 776
2011	198 483	217 491	3 376	184 961	123 632	154 369	83 905	555 034	1 521 251
Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR									
2002	42,3	29,2	0,6	16,6	31,4	10,6	17,2	126,6	274,4
2003	41,6	30,7	0,7	18,1	28,4	14,0	16,4	126,2	276,2
2004	40,4	30,4	0,6	18,8	25,8	14,2	15,5	118,3	264,1
2005	41,5	34,3	0,6	20,7	25,6	16,2	15,1	114,2	268,3
2006	42,6	43,1	0,6	21,7	27,3	19,5	15,2	107,8	277,6
2007	44,1	41,8	0,6	25,0	27,4	23,3	14,9	105,1	282,2
2008	41,6	43,3	0,6	27,5	25,9	25,8	15,3	103,4	283,4
2009	38,4	39,0	0,5	27,5	24,2	27,6	14,7	102,0	273,9
2010	36,3	38,6	0,6	30,2	22,6	28,0	14,3	102,0	272,7
2011	36,8	40,3	0,6	34,2	22,9	28,6	15,5	102,8	281,6
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, euroa • Per invånare 15 år och över, euro • Per capita aged 15 and over, EUR									
2002	51,4	35,6	0,8	20,2	38,1	12,9	20,9	154,0	333,9
2003	50,6	37,3	0,9	22,0	34,5	17,0	19,9	153,2	335,3
2004	49,0	36,8	0,7	22,8	31,2	17,2	18,8	143,4	320,0
2005	50,1	41,5	0,7	25,0	31,0	19,6	18,3	138,1	324,3
2006	51,3	51,9	0,7	26,2	32,9	23,5	18,3	130,0	334,8
2007	53,0	50,3	0,7	30,0	33,0	28,1	17,9	126,4	339,5
2008	50,0	52,0	0,7	33,1	31,1	31,0	18,4	124,2	340,4
2009	46,0	46,8	0,7	32,9	29,0	33,1	17,6	122,3	328,4
2010	43,5	46,3	0,7	36,1	27,1	33,5	17,2	122,2	326,6
2011	44,0	48,2	0,8	41,0	27,4	34,2	18,6	123,0	337,1

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

10. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen määrä juomaryhmittäin 2002–2011
Volym av registrerad alkoholkonsumtion per varugrupp 2002–2011
Volume of the documented consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2002	18 742	9 445	4 314	47 324	57 121	24 049	28 625	381 824
2003	18 889	9 544	4 391	51 120	54 357	26 111	26 641	381 139
2004	22 621	10 896	5 026	50 675	52 550	25 314	25 803	402 745
2005	22 447	12 194	4 927	52 182	52 872	25 443	23 246	410 317
2006	22 602	13 151	4 715	54 859	57 446	30 422	22 614	412 342
2007	22 500	13 364	4 572	58 339	59 700	37 253	21 179	430 524
2008	21 169	12 988	4 647	59 541	57 345	42 548	20 292	426 304
2009	19 795	11 825	4 442	60 054	51 613	47 514	19 691	422 237
2010	18 550	11 376	4 150	61 129	49 677	48 227	18 512	419 567
2011	17 980	11 184	3 806	63 913	47 666	50 334	18 767	435 083
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2002	3,60	1,81	0,83	9,09	10,97	4,62	5,50	73,34
2003	3,62	1,83	0,84	9,79	10,41	5,00	5,10	73,02
2004	4,32	2,08	0,96	9,68	10,04	4,83	4,93	76,91
2005	4,27	2,32	0,94	9,93	10,06	4,84	4,42	78,07
2006	4,28	2,49	0,89	10,40	10,89	5,77	4,29	78,14
2007	4,24	2,52	0,86	11,01	11,26	7,03	4,00	81,22
2008	3,97	2,44	0,87	11,18	10,77	7,99	3,81	80,04
2009	3,70	2,21	0,83	11,22	9,64	8,88	3,68	78,90
2010	3,45	2,12	0,77	11,37	9,24	8,97	3,44	78,06
2011	3,33	2,07	0,70	11,83	8,83	9,32	3,47	80,55
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2002	4,38	2,21	1,01	11,06	13,35	5,62	6,69	89,23
2003	4,39	2,22	1,02	11,89	12,64	6,07	6,20	88,64
2004	5,23	2,52	1,16	11,72	12,16	5,86	5,97	93,18
2005	5,16	2,80	1,13	12,00	12,16	5,85	5,35	94,35
2006	5,17	3,01	1,08	12,54	13,13	6,95	5,17	94,23
2007	5,11	3,03	1,04	13,24	13,55	8,46	4,81	97,72
2008	4,77	2,93	1,05	13,42	12,93	9,59	4,58	96,12
2009	4,44	2,65	1,00	13,46	11,56	10,65	4,41	94,61
2010	4,13	2,54	0,92	13,62	11,07	10,75	4,13	93,49
2011	3,98	2,48	0,84	14,16	10,56	11,15	4,16	96,42

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

11. Alkoholijuomien tilastoidun vähittäiskulutuksen määrä juomaryhmittäin 2002–2011
 Volym av registrerad konsumtion av alkohol från detaljhandeln per varugrupp 2002–2011
 Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through retail outlets by
 type of beverage, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2002	16 339	7 929	4 232	43 650	42 647	19 324	17 515	288 630
2003	16 568	8 051	4 295	47 276	41 356	20 189	16 356	292 088
2004	20 274	9 380	4 944	46 616	40 555	19 310	15 234	319 106
2005	20 078	10 499	4 846	47 886	41 107	18 695	13 127	330 167
2006	20 148	11 013	4 637	50 270	45 024	22 333	12 492	335 241
2007	20 071	11 386	4 494	53 344	47 659	27 884	11 672	357 136
2008	18 975	11 061	4 573	54 330	46 484	32 590	10 988	358 887
2009	17 829	10 130	4 380	55 021	41 662	37 017	10 780	359 954
2010	16 720	9 745	4 088	55 748	40 329	37 686	9 909	360 801
2011	16 123	9 479	3 744	57 938	38 402	39 712	9 586	376 779
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2002	3,14	1,52	0,81	8,38	8,19	3,71	3,36	55,44
2003	3,17	1,54	0,82	9,06	7,92	3,87	3,13	55,96
2004	3,87	1,79	0,94	8,90	7,74	3,69	2,91	60,94
2005	3,82	2,00	0,92	9,11	7,82	3,56	2,50	62,82
2006	3,82	2,09	0,88	9,53	8,53	4,23	2,37	63,53
2007	3,79	2,15	0,85	10,06	8,99	5,26	2,20	67,38
2008	3,56	2,08	0,86	10,20	8,73	6,12	2,06	67,38
2009	3,33	1,89	0,82	10,28	7,79	6,92	2,01	67,26
2010	3,11	1,81	0,76	10,37	7,50	7,01	1,84	67,12
2011	2,98	1,76	0,69	10,73	7,11	7,35	1,77	69,76
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2002	3,82	1,85	0,99	10,20	9,97	4,52	4,09	67,45
2003	3,85	1,87	1,00	11,00	9,62	4,70	3,80	67,93
2004	4,69	2,17	1,14	10,79	9,38	4,47	3,52	73,83
2005	4,62	2,41	1,11	11,01	9,45	4,30	3,02	75,92
2006	4,60	2,52	1,06	11,49	10,29	5,10	2,85	76,61
2007	4,56	2,58	1,02	12,11	10,82	6,33	2,65	81,06
2008	4,28	2,49	1,03	12,25	10,48	7,35	2,48	80,92
2009	3,99	2,27	0,98	12,33	9,33	8,29	2,42	80,65
2010	3,73	2,17	0,91	12,42	8,99	8,40	2,21	80,40
2011	3,57	2,10	0,83	12,84	8,51	8,80	2,12	83,50

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

12. Alkoholijuomien tilastoidun anniskelukulutuksen määrä juomaryhmittäin 2002–2011
 Volym av registrerad konsumtion av serverad alkohol per varugrupp 2002–2011
 Volume of the documented consumption of alcoholic beverages through licensed serving by
 type of beverage, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Vodka, gin, etc.	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkeviä viinejä Starkvin Fortified wines	Mietoja viinejä Lättvin Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Starköl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa • liter • litres								
2002	2 404	1 515	82	3 673	14 474	4 725	11 110	93 195
2003	2 321	1 493	96	3 844	13 002	5 922	10 286	89 050
2004	2 347	1 516	82	4 058	11 994	6 004	10 568	83 639
2005	2 369	1 695	81	4 296	11 765	6 748	10 119	80 149
2006	2 454	2 139	78	4 589	12 422	8 089	10 121	77 101
2007	2 429	1 978	78	4 995	12 041	9 369	9 508	73 388
2008	2 193	1 927	74	5 211	10 861	9 958	9 304	67 417
2009	1 966	1 695	62	5 032	9 951	10 497	8 910	62 283
2010	1 830	1 632	63	5 381	9 348	10 541	8 603	58 767
2011	1 858	1 704	62	5 975	9 264	10 622	9 180	58 304
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres								
2002	0,46	0,29	0,02	0,71	2,78	0,91	2,13	17,90
2003	0,44	0,29	0,02	0,74	2,49	1,13	1,97	17,06
2004	0,45	0,29	0,02	0,78	2,29	1,15	2,02	15,97
2005	0,45	0,32	0,02	0,82	2,24	1,28	1,93	15,25
2006	0,47	0,41	0,01	0,87	2,35	1,53	1,92	14,61
2007	0,46	0,37	0,01	0,94	2,27	1,77	1,79	13,85
2008	0,41	0,36	0,01	0,98	2,04	1,87	1,75	12,66
2009	0,37	0,32	0,01	0,94	1,86	1,96	1,67	11,64
2010	0,34	0,30	0,01	1,00	1,74	1,96	1,60	10,93
2011	0,34	0,32	0,01	1,11	1,72	1,97	1,70	10,79
15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, litraa • Per invånare 15 år och över, liter • Per capita aged 15 and over, litres								
2002	0,56	0,35	0,02	0,86	3,38	1,10	2,60	21,78
2003	0,54	0,35	0,02	0,89	3,02	1,38	2,39	20,71
2004	0,54	0,35	0,02	0,94	2,78	1,39	2,45	19,35
2005	0,54	0,39	0,02	0,99	2,71	1,55	2,33	18,43
2006	0,56	0,49	0,02	1,05	2,84	1,85	2,31	17,62
2007	0,55	0,45	0,02	1,13	2,73	2,13	2,16	16,66
2008	0,49	0,43	0,02	1,17	2,45	2,25	2,10	15,20
2009	0,44	0,38	0,01	1,13	2,23	2,35	2,00	13,96
2010	0,41	0,36	0,01	1,20	2,08	2,35	1,92	13,10
2011	0,41	0,38	0,01	1,32	2,05	2,35	2,03	12,92

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

13. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 2007–2011
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp 2007–2011
Sales of alcoholic beverages by type of beverage, 2007–2011

Juomaryhmä • Varugrupp • Drink category	2007	2008	2009	2010	2011
1 000 litraa • liter • litres					
Väkevät juomat • Starka drycker • <i>Strong beverages</i>	35 864	34 156	31 620	29 926	29 165
Maustamattomat viinat • Okryddat brännvin • <i>Unflavoured plain spirits</i>	20 316	19 096	17 833	16 618	15 983
Maustetut viinat • Kryddat brännvin • <i>Flavoured spirits</i>	2 184	2 073	1 962	1 932	1 998
Hedelmäviinat • Fruktbrännvin • <i>Fruit spirits</i>	55	56	50	49	52
Konjakit ja brandyt • Konjak och brandy • <i>Cognac and brandy</i>	3 666	3 407	3 174	3 062	3 025
Viskit • Whisky • <i>Whisky</i>	2 410	2 336	2 135	2 092	2 085
Rommit • Rom • <i>Rum</i>	981	934	878	837	783
Liköörit ja punssit • Likör och punsch • <i>Liqueurs and punch</i>	4 625	4 592	4 267	4 132	4 093
Katkerot • Bitter • <i>Bitters</i>	420	394	364	365	354
Juomasekoitus ¹⁾ • Blanddryck ¹⁾ • <i>Pre-mixed drink¹⁾</i>	1 207	1 269	957	839	792
Väkevät viinit • Starkvin • <i>Fortified wines</i>	4 572	4 647	4 442	4 150	3 806
Miedot viinit • Lättvin • <i>Light wines</i>	58 339	59 541	60 054	61 129	63 912
Punaviinit • Rödvin • <i>Red wines</i>	29 656	29 370	29 626	29 534	29 935
Roseviinit • Rosévin • <i>Rosé wines</i>	776	735	715	780	788
Valkoviinit • Vitvin • <i>White wines</i>	20 580	21 766	22 041	22 228	22 963
Kuohuviinit • Mousserande vin • <i>Sparkling wines</i>	4 526	4 992	4 901	5 303	5 681
Muut miedot viinit • Andra lättviner • <i>Other light wines</i>	2 800	2 678	2 771	3 284	4 545
Siiderit • Cider • <i>Ciders</i>	59 700	57 345	51 613	49 677	47 666
Long drink -juomat • Long drink • <i>Long drinks</i>	37 253	42 548	47 514	48 227	50 334
Vahva olut • Starköl • <i>Strong beer</i>	21 179	20 292	19 691	18 512	18 767
Keskiolut • Mellanöl • <i>Medium beer</i>	430 524	426 304	422 237	419 567	435 083
Yhteensä 100 %:n alkoholina • Totalt 100 % alkohol • Total 100% alcohol	46 053	45 501	44 454	43 625	44 271

1) Valmis juomasekoitus joka sisältää yhtä tai useampaa alkoholijuomaa. • Blanddryck som innehåller en eller flera alkoholdrycker. •
Contains at least one type of alcoholic beverage.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • *Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.*

14. Alkoholijuomien myynti jakeluteittäin 100 %:n alkoholina 2002–2011
Försäljning av alkoholdrycker efter distributionsväg, 100 % alkohol, 2002–2011
Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100% alcohol, 2002–2011

	Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales		Anniskelu • Servering • Licensed serving		Yhteensä Totalt Total
Vuosi År Year	Alkon myymälät Alkos butiker Alko stores	Muu vähittäismyynti Övrig detaljhandel Other retail sales	A+B-ravintolat A+B-restauranger A+B-restaurants	C-ravintolat C-restauranger C-restaurants ≤ 4.7 %	
1 000 litraa • liter • litres					
2002	16 437	15 489	6 629	996	39 551
2003	17 026	15 625	6 473	893	40 016
2004	18 801	16 822	6 373	764	42 760
2005	18 885	17 323	6 435	621	43 265
2006	19 376	17 850	6 657	498	44 382
2007	19 751	19 226	6 681	394	46 053
2008	19 376	19 437	6 372	316	45 501
2009	18 686	19 529	5 988	251	44 454
2010	18 006	19 611	5 791	217	43 625
2011	17 727	20 426	5 920	197	44 271
Prosenttia • procent • per cent					
2002	41,6	39,2	16,8	2,5	
2003	42,5	39,0	16,2	2,2	
2004	44,0	39,3	14,9	1,8	
2005	43,6	40,0	14,9	1,4	
2006	43,7	40,2	15,0	1,1	
2007	42,9	41,7	14,5	0,9	
2008	42,6	42,7	14,0	0,7	
2009	42,0	43,9	13,5	0,6	
2010	41,3	45,0	13,3	0,5	
2011	40,0	46,1	13,4	0,4	

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

15. Alkoholijuomien myynti asukasta kohti maakunnissa 2011
Försäljning av alkoholdrycker per invånare landskapsvis 2011
Per capita sale of alcoholic beverages by region, 2011

Maakunta Landskap Region	Asukasta kohti Per invånare Per capita	15 vuotta täyttänyttä kohti Per invånare 15 år och över Per capita, aged 15 and over
Litraa 100 %:n alkoholia • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres		
Koko maa • Hela landet • Whole country	8,20	9,81
Uusimaa • Nyland	8,10	9,75
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	8,20	9,73
Satakunta	8,27	9,76
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	8,49	10,17
Pirkanmaa • Birkaland	8,00	9,56
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	8,94	10,56
Kymenlaakso • Kymmenedalen	8,62	10,08
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	9,36	10,91
Etelä-Savo • Södra Savolax	9,66	11,20
Pohjois-Savo • Norra Savolax	8,71	10,29
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	7,77	9,14
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	8,14	9,76
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	6,78	8,19
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	5,92	7,15
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	7,18	8,84
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	7,48	9,41
Kainuu • Kajanaland	9,06	10,61
Lappi • Lappland • Lapland	11,22	13,28
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	5,95	7,11
Euroa • Euro • EUR		
Koko maa • Hela landet • Whole country	839	1 004
Uusimaa • Nyland	894	1 076
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	839	996
Satakunta	798	941
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	813	974
Pirkanmaa • Birkaland	831	994
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	914	1 079
Kymenlaakso • Kymmenedalen	865	1 012
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	946	1 102
Etelä-Savo • Södra Savolax	926	1 074
Pohjois-Savo • Norra Savolax	861	1 018
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	728	856
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	796	954
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	641	774
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	575	695
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	686	844
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	729	918
Kainuu • Kajanaland	841	985
Lappi • Lappland • Lapland	1 123	1 330
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	667	798

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

16. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2011
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2011
Sale of alcoholic beverages by type of beverage by region, 100% alcohol, 2011

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	10 167	8 535	2 249	2 512	20 808	44 271
Uusimaa • Nyland	2 306	3 241	691	618	5 695	12 551
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	864	773	187	218	1 791	3 833
Satakunta	508	287	83	119	877	1 874
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	342	257	74	84	730	1 487
Pirkanmaa • Birkaland	945	723	209	232	1 822	3 930
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	383	302	89	103	931	1 808
Kymenlaakso • Kymmenedalen	347	267	77	84	791	1 567
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	261	208	63	64	651	1 248
Etelä-Savo • Södra Savolax	336	243	72	86	747	1 485
Pohjois-Savo • Norra Savolax	568	330	117	132	1 014	2 160
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	326	188	65	81	629	1 289
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	561	374	113	130	1 057	2 235
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	396	173	60	93	591	1 314
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	239	221	49	61	490	1 060
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	143	80	23	30	217	492
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	771	425	153	190	1 437	2 976
Kainuu • Kajanaland	213	101	34	46	343	736
Lappi • Lappland • Lapland	629	290	83	134	922	2 057
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	29	52	7	8	72	169
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1,88	1,58	0,42	0,47	3,85	8,20
Uusimaa • Nyland	1,49	2,09	0,45	0,40	3,68	8,10
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1,85	1,65	0,40	0,47	3,83	8,20
Satakunta	2,24	1,26	0,37	0,53	3,87	8,27
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1,95	1,47	0,42	0,48	4,17	8,49
Pirkanmaa • Birkaland	1,92	1,47	0,43	0,47	3,71	8,00
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1,90	1,49	0,44	0,51	4,60	8,94
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,91	1,47	0,43	0,46	4,35	8,62
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	1,96	1,56	0,47	0,48	4,88	9,36
Etelä-Savo • Södra Savolax	2,19	1,58	0,47	0,56	4,86	9,66
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2,29	1,33	0,47	0,53	4,09	8,71
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	1,96	1,14	0,39	0,49	3,79	7,77
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	2,04	1,36	0,41	0,47	3,85	8,14
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	2,05	0,89	0,31	0,48	3,05	6,78
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	1,33	1,23	0,27	0,34	2,74	5,92
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	2,08	1,17	0,33	0,44	3,16	7,18
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1,94	1,07	0,38	0,48	3,61	7,48
Kainuu • Kajanaland	2,62	1,24	0,42	0,56	4,22	9,06
Lappi • Lappland • Lapland	3,43	1,58	0,45	0,73	5,03	11,22
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	1,03	1,84	0,26	0,27	2,55	5,95

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

17. Alkoholijuomien vähittäismyynti juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2011
Detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2011
Retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2011

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Strong beverages</i>	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	8 961	7 778	1 810	1 938	17 666	38 154
Uusimaa • Nyland	1 935	2 832	523	440	4 411	10 142
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	760	708	148	169	1 532	3 316
Satakunta	461	271	71	95	789	1 687
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	312	243	63	69	653	1 340
Pirkanmaa • Birkaland	829	666	163	178	1 511	3 347
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	339	285	72	78	774	1 548
Kymenlaakso • Kymmenedalen	303	255	64	66	684	1 372
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	229	196	51	51	556	1 083
Etelä-Savo • Södra Savolax	306	231	61	70	667	1 335
Pohjois-Savo • Norra Savolax	507	309	97	108	902	1 922
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	300	180	56	67	578	1 181
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	504	352	94	101	940	1 991
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	366	165	53	75	544	1 202
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	212	208	41	48	442	951
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	130	76	20	24	195	445
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	691	398	131	153	1 292	2 664
Kainuu • Kajanaland	197	96	29	37	319	679
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	557	264	68	104	820	1 813
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	22	44	6	5	58	135
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1,66	1,44	0,34	0,36	3,27	7,06
Uusimaa • Nyland	1,25	1,83	0,34	0,28	2,85	6,55
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1,63	1,52	0,32	0,36	3,28	7,10
Satakunta	2,04	1,19	0,31	0,42	3,48	7,44
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1,78	1,39	0,36	0,39	3,73	7,65
Pirkanmaa • Birkaland	1,69	1,35	0,33	0,36	3,07	6,81
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1,68	1,41	0,36	0,39	3,83	7,65
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1,67	1,40	0,35	0,36	3,76	7,54
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	1,72	1,47	0,38	0,38	4,17	8,12
Etelä-Savo • Södra Savolax	1,99	1,50	0,39	0,46	4,34	8,69
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2,04	1,24	0,39	0,43	3,64	7,75
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	1,81	1,09	0,33	0,41	3,48	7,12
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	1,84	1,28	0,34	0,37	3,42	7,26
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	1,89	0,85	0,27	0,39	2,81	6,21
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1,19	1,16	0,23	0,27	2,47	5,31
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	1,91	1,11	0,29	0,34	2,85	6,50
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	1,74	1,00	0,33	0,38	3,25	6,69
Kainuu • Kajanaland	2,42	1,18	0,36	0,46	3,93	8,35
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	3,04	1,44	0,37	0,57	4,48	9,89
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	0,77	1,55	0,22	0,17	2,05	4,76

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

18. Alkoholijuomien anniskelu juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina maakunnissa 2011
 Servering av alkoholdrycker per varugrupp i 100 % alkohol landskapsvis 2011
 Licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 100% alcohol, 2011

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa • liter • litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	1 206	757	438	574	3 142	6 117
Uusimaa • Nyland	371	408	168	177	1 284	2 408
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	104	65	39	49	260	517
Satakunta	47	16	12	24	88	187
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	30	14	10	15	77	147
Pirkanmaa • Birkaland	116	57	46	54	311	583
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	44	17	17	25	157	260
Kymenlaakso • Kymmenedalen	44	11	14	19	107	195
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	33	12	12	13	95	165
Etelä-Savo • Södra Savolax	30	13	11	16	80	149
Pohjois-Savo • Norra Savolax	61	21	20	24	112	238
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	25	8	9	14	52	108
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	57	22	19	28	118	244
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	30	8	8	18	47	111
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	27	13	7	13	48	109
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	12	4	3	6	21	47
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	80	27	22	38	145	312
Kainuu • Kajanaland	16	5	5	8	24	57
Lappi • Lappland • Lapland	72	27	15	30	101	244
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	8	8	1	3	14	34
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres						
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,22	0,14	0,08	0,11	0,58	1,13
Uusimaa • Nyland	0,24	0,26	0,11	0,11	0,83	1,55
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,22	0,14	0,08	0,11	0,56	1,11
Satakunta	0,21	0,07	0,05	0,11	0,39	0,83
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,17	0,08	0,06	0,09	0,44	0,84
Pirkanmaa • Birkaland	0,24	0,12	0,09	0,11	0,63	1,19
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,22	0,08	0,08	0,12	0,78	1,29
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,24	0,06	0,08	0,10	0,59	1,07
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	0,24	0,09	0,09	0,10	0,71	1,24
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,20	0,08	0,07	0,10	0,52	0,97
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,25	0,09	0,08	0,10	0,45	0,96
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	0,15	0,05	0,06	0,08	0,31	0,65
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	0,21	0,08	0,07	0,10	0,43	0,89
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	0,16	0,04	0,04	0,09	0,24	0,57
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	0,15	0,07	0,04	0,07	0,27	0,61
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	0,18	0,06	0,04	0,09	0,31	0,68
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	0,20	0,07	0,06	0,10	0,37	0,79
Kainuu • Kajanaland	0,19	0,06	0,06	0,10	0,29	0,70
Lappi • Lappland • Lapland	0,39	0,15	0,08	0,16	0,55	1,33
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,26	0,29	0,04	0,10	0,50	1,19

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

19. Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa 2011
 Värde av försäljning av alkoholdrycker landskapsvis 2011
 Value of the sale of alcoholic beverages by region, 2011

Maakunta Landskap Region	Vähittäismyynti Detailhandel Retail sale	Anniskelu Servering Licensed serving	Yhteensä Totalt Total
1 000 €			
Koko maa • Hela landet • Whole country	3 008 420	1 521 251	4 529 671
Uusimaa • Nyland	804 071	580 696	1 384 766
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	262 546	129 630	392 176
Satakunta	132 586	48 170	180 756
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	105 603	36 800	142 403
Pirkanmaa • Birkaland	263 320	145 313	408 632
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	121 741	63 071	184 812
Kymenlaakso • Kymmenedalen	108 135	49 136	157 271
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	85 120	41 004	126 124
Etelä-Savo • Södra Savolax	104 926	37 379	142 305
Pohjois-Savo • Norra Savolax	151 537	62 056	213 593
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	92 824	27 973	120 797
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	155 982	62 534	218 516
Etelä-Pohjanmaa • Södra Östergötten • South Ostrobothnia	94 774	29 435	124 209
Pohjanmaa • Östergötten • Ostrobothnia	74 807	28 115	102 922
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Östergötten • Central Ostrobothnia	34 938	12 055	46 992
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Östergötten • North Ostrobothnia	209 818	80 435	290 254
Kainuu • Kajanaland	53 211	15 128	68 339
Lappi • Lappland • Lapland	141 890	63 993	205 883
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	10 592	8 329	18 922
Asukasta kohti, euroa • Per invånare, euro • Per capita, EUR			
Koko maa • Hela landet • Whole country	557	282	839
Uusimaa • Nyland	519	375	894
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	562	277	839
Satakunta	585	213	798
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	603	210	813
Pirkanmaa • Birkaland	536	296	831
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	602	312	914
Kymenlaakso • Kymmenedalen	595	270	865
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	639	308	946
Etelä-Savo • Södra Savolax	682	243	926
Pohjois-Savo • Norra Savolax	611	250	861
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	559	169	728
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	568	228	796
Etelä-Pohjanmaa • Södra Östergötten • South Ostrobothnia	489	152	641
Pohjanmaa • Östergötten • Ostrobothnia	418	157	575
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Östergötten • Central Ostrobothnia	510	176	686
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Östergötten • North Ostrobothnia	527	202	729
Kainuu • Kajanaland	655	186	841
Lappi • Lappland • Lapland	774	349	1 123
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	374	294	667

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

20. Alkoholijuomien myynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2011
 Volym av försäljning av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2011
 Volume of the sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2011

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	29 164	67 719	47 666	50 334	453 849
Uusimaa • Nyland	6 570	25 643	14 624	12 258	124 010
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	2 479	6 199	3 956	4 365	39 216
Satakunta	1 457	2 298	1 767	2 387	19 127
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	982	2 059	1 561	1 689	15 955
Pirkanmaa • Birkaland	2 706	5 727	4 438	4 638	39 555
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	1 098	2 411	1 886	2 057	20 295
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1 003	2 134	1 644	1 694	17 316
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	753	1 659	1 332	1 298	14 245
Etelä-Savo • Södra Savolax	966	1 931	1 525	1 740	16 313
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 646	2 609	2 471	2 670	22 137
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	935	1 489	1 374	1 644	13 767
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 604	2 968	2 400	2 595	23 003
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	1 147	1 382	1 281	1 871	12 894
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	680	1 736	1 037	1 243	10 713
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	410	629	481	600	4 724
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	2 229	3 357	3 252	3 844	31 385
Kainuu • Kajanaland	614	795	723	921	7 484
Lappi • Lappland • Lapland	1 805	2 284	1 759	2 667	20 146
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	81	407	157	152	1 564
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	5,40	12,54	8,83	9,32	84,03
Uusimaa • Nyland	4,24	16,55	9,44	7,91	80,06
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5,31	13,27	8,47	9,34	83,93
Satakunta	6,43	10,14	7,80	10,53	84,42
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	5,60	11,75	8,91	9,64	91,05
Pirkanmaa • Birkaland	5,51	11,65	9,03	9,44	80,48
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	5,43	11,92	9,32	10,17	100,35
Kymenlaakso • Kymmenedalen	5,51	11,74	9,04	9,32	95,23
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	5,65	12,44	9,99	9,74	106,86
Etelä-Savo • Södra Savolax	6,28	12,56	9,92	11,32	106,11
Pohjois-Savo • Norra Savolax	6,63	10,51	9,96	10,76	89,22
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	5,64	8,98	8,28	9,91	82,98
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	5,84	10,82	8,75	9,46	83,84
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	5,92	7,13	6,61	9,66	66,55
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	3,80	9,69	5,79	6,94	59,81
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	5,99	9,18	7,03	8,76	68,99
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	5,60	8,44	8,17	9,66	78,88
Kainuu • Kajanaland	7,55	9,78	8,89	11,33	92,06
Lappi • Lappland • Lapland	9,85	12,46	9,59	14,55	109,89
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	2,84	14,35	5,54	5,36	55,16

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

21. Alkoholijuomien vähittäismyynnin määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2011
Volym av detaljhandel med alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2011
Volume of the retail sale of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2011

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	25 602	61 682	38 402	39 712	386 366
Uusimaa • Nyland	5 497	22 386	11 096	8 994	96 627
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	2 169	5 682	3 127	3 457	33 618
Satakunta	1 318	2 170	1 506	1 943	17 231
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	891	1 946	1 345	1 411	14 290
Pirkanmaa • Birkaland	2 359	5 269	3 464	3 641	32 898
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	965	2 275	1 532	1 596	16 934
Kymenlaakso • Kymmenedalen	873	2 041	1 350	1 342	14 992
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	656	1 560	1 083	1 049	12 173
Etelä-Savo • Södra Savolax	877	1 831	1 287	1 447	14 584
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 461	2 439	2 051	2 219	19 713
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	859	1 425	1 178	1 390	12 637
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 433	2 795	1 993	2 069	20 460
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	1 054	1 318	1 116	1 544	11 867
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	600	1 634	883	997	9 662
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	374	599	416	485	4 262
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 994	3 143	2 777	3 139	28 235
Kainuu • Kajanaland	567	756	623	768	6 968
Lappi • Lappland • Lapland	1 597	2 072	1 442	2 120	17 941
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	59	343	131	102	1 272
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	4,74	11,42	7,11	7,35	71,53
Uusimaa • Nyland	3,55	14,45	7,16	5,81	62,38
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	4,64	12,16	6,69	7,40	71,95
Satakunta	5,82	9,58	6,65	8,57	76,05
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	5,08	11,10	7,68	8,05	81,55
Pirkanmaa • Birkaland	4,80	10,72	7,05	7,41	66,94
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	4,77	11,25	7,58	7,89	83,73
Kymenlaakso • Kymmenedalen	4,80	11,22	7,43	7,38	82,45
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	4,92	11,70	8,12	7,87	91,31
Etelä-Savo • Södra Savolax	5,70	11,91	8,37	9,41	94,86
Pohjois-Savo • Norra Savolax	5,89	9,83	8,27	8,94	79,45
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	5,18	8,59	7,10	8,38	76,17
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	5,22	10,19	7,27	7,54	74,57
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	5,44	6,80	5,76	7,97	61,25
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	3,35	9,12	4,93	5,57	53,95
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	5,46	8,75	6,08	7,08	62,24
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	5,01	7,90	6,98	7,89	70,96
Kainuu • Kajanaland	6,98	9,30	7,67	9,44	85,71
Lappi • Lappland • Lapland	8,71	11,30	7,87	11,56	97,86
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	2,09	12,11	4,62	3,58	44,86

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Source: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

22. Alkoholijuomien anniskelun määrä juomaryhmittäin maakunnissa 2011

Volym av servering av alkoholdrycker per varugrupp landskapsvis 2011

Volume of the licensed serving of alcoholic beverages by type of beverage and by region, 2011

Maakunta Landskap Region	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Beers
1 000 litraa • liter • litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	3 562	6 037	9 264	10 622	67 484
Uusimaa • Nyland	1 073	3 257	3 528	3 264	27 383
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	310	517	830	909	5 598
Satakunta	139	129	261	444	1 896
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	91	113	216	277	1 664
Pirkanmaa • Birkaland	347	458	973	997	6 657
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	134	136	353	461	3 361
Kymenlaakso • Kymmenedalen	130	93	293	352	2 324
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	97	99	249	249	2 072
Etelä-Savo • Södra Savolax	89	101	237	293	1 729
Pohjois-Savo • Norra Savolax	185	170	420	451	2 424
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	77	65	196	255	1 130
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	171	173	406	526	2 543
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	92	64	165	327	1 026
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	80	102	154	245	1 050
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	36	30	65	115	462
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	234	214	475	704	3 149
Kainuu • Kajanaland	47	39	100	154	516
Lappi • Lappland • Lapland	208	213	316	547	2 205
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	21	63	26	50	292
Asukasta kohti, litraa • Per invånare, liter • Per capita, litres					
Koko maa • Hela landet • Whole country	0,66	1,12	1,72	1,97	12,49
Uusimaa • Nyland	0,69	2,10	2,28	2,11	17,68
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	0,66	1,11	1,78	1,95	11,98
Satakunta	0,61	0,57	1,15	1,96	8,37
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	0,52	0,65	1,23	1,58	9,50
Pirkanmaa • Birkaland	0,71	0,93	1,98	2,03	13,55
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	0,66	0,67	1,75	2,28	16,62
Kymenlaakso • Kymmenedalen	0,72	0,51	1,61	1,94	12,78
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	0,73	0,74	1,87	1,87	15,54
Etelä-Savo • Södra Savolax	0,58	0,66	1,54	1,91	11,25
Pohjois-Savo • Norra Savolax	0,75	0,69	1,69	1,82	9,77
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	0,46	0,39	1,18	1,54	6,81
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	0,62	0,63	1,48	1,92	9,27
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	0,48	0,33	0,85	1,69	5,30
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	0,45	0,57	0,86	1,37	5,87
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	0,52	0,44	0,95	1,68	6,75
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	0,59	0,54	1,19	1,77	7,92
Kainuu • Kajanaland	0,57	0,48	1,23	1,89	6,34
Lappi • Lappland • Lapland	1,14	1,16	1,72	2,98	12,03
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	0,76	2,24	0,92	1,77	10,31

1) Sisältää väkevät viinit. • Inbegriper starkvin. • Includes fortified wines.

Lähde: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira. • Källa: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira. • Sources: Alcoholic Beverage Consumption. OSF. THL; Valvira.

23. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina Pohjoismaissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2011

Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i nordiska länder per invånare 15 år och över 2011

Documented consumption of alcoholic beverages in the Nordic countries, 100% alcohol, per capita aged 15 and over, 2011

Maa • Land • Country	Väkeviä juomia Starka drycker Strong beverages	Viinejä ¹⁾ Vin ¹⁾ Wines ¹⁾	Mallasjuomia Maltdrycker Beers	Yhteensä Totalt Total
	litraa • liter • litres			
Suomi • Finland • Finland	2,3	2,9	4,6	9,8
Islanti • Island • Iceland	1,3	1,8	3,6	6,7
Norja • Norge • Norway	1,3	2,5	2,8	6,6
Ruotsi • Sverige • Sweden	1,1	3,5	2,7	7,3
Tanska • Danmark • Denmark	1,5	4,7	4,4	10,6

1) Viinit sisältää siiderin ja ready-to-drink -juomat (kuten long drink-juomat). • I vinerna ingår cider och ready-to-drink -drinkar (såsom long drink). • The category wine includes cider and 'ready-to-drink' beverages (such as long drinks).

Lähteet: • Källor: • Sources: THL; Information on the Nordic Alcohol Market 2012; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVIR; Statistical Office of Norway; Alkoholkonsumtionen i Sverige, Central Statistical office of Denmark.

24. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus 100 %:n alkoholina eräissä maissa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 2004–2009

Registrerad alkoholkonsumtion i 100 % alkohol i vissa länder per invånare 15 år och över 2004–2009

Documented consumption of alcohol beverages in some countries, 100% alcohol per capita aged 15 and over, 2004–2009

Maa • Land • Country	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	Litraa 100 %:n alkoholina • Liter 100 % alkohol • 100% alcohol, litres					
Suomi • Finland • Finland	9,9	10,0	10,1	10,5	10,3	10,0
Islanti • Island • Iceland	6,7	7,1	7,2	7,5	7,3	7,5
Norja • Norge • Norway	6,2	6,4	6,5	6,6	6,8	6,7
Ruotsi • Sverige • Sweden	6,5	6,6	6,8	6,9	6,9	7,4
Tanska • Danmark • Denmark	11,7	11,9	11,7	11,3	11,1	10,7
Alankomaat • Nederländerna • Netherlands	9,6	9,5	9,4	9,3	9,3	9,2
Australia • Australien • Australia	9,8	10,3	10,3	10,6	10,6	10,4
Irlanti • Irland • Ireland	13,5	13,4	13,4	13,4	12,4	11,3
Iso-Britannia • Storbritannien • Great Britain	11,7	11,8	11,5	11,4	11,5	10,7
Itävalta • Österrike • Austria	12,5	12,7	12,8	12,9	12,4	12,2
Kanada • Kanada • Canada	7,8	7,8	8,0	8,1	8,2	8,2
Puola • Polen • Poland	9,2	9,0	9,7	10,3	10,7	10,1
Ranska • Frankrike • France	13,2	13,2	11,8	11,6	12,3	12,3
Saksa • Tyskland • Germany	11,8	12,2	12,4	12,1	12,0	11,7
Slovakia • Slovakien • Slovakia	10,0	10,8	10,3	11,5	11,8	11,4
Sveitsi • Schweiz • Switzerland	10,6	10,2	10,3	10,5	10,3	10,2
Tšekki • Tjeckien • Czech	15,2	15,4	15,3	15,5	15,3	15,0
Unkari • Ungern • Hungary	13,3	13,2	13,4	12,8	11,8	11,5
USA • USA • USA	8,5	8,5	8,6	8,8	8,7	8,7
Uusi-Seelanti • Nya Zeeland • New Zealand	9,2	9,3	9,3	9,2	9,5	9,3

Lähteet: • Källor: • Sources: THL; WHO Global Information System on Alcohol and Health; Alcohol Monopoly of Iceland, ATVIR.

25. Raittiiden¹⁾ 15–64-vuotiaiden osuus 1982–2011Andelen nyktra¹⁾ i åldern 15–64 år 1982–2011Proportion of people aged 15–64 who abstain from alcohol¹⁾, 1982–2011

Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender														
Vuosi	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾					Yhteensä Totalt Total	N	Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾					Yhteensä Totalt Total	N
År	15– 24 ²⁾	25– 34 ²⁾	35– 44	45– 54	55– 64			15– 24	25– 34	35– 44	45– 54	55– 64		
Year														
%														
1982	24	8	11	15	24	15	2 081	21	18	24	37	57	31	1 886
1985	23	6	9	14	19	14	1 630	28	17	21	31	53	29	1 758
1990	23	7	8	12	18	13	1 796	20	13	17	24	41	22	1 971
1995	15	6	5	8	15	10	1 681	16	9	10	14	29	15	1 936
2000	22	6	5	9	12	10	1 560	15	14	8	14	30	15	1 875
2001	19	5	4	9	14	10	1 566	15	9	8	14	25	14	1 860
2002	25	5	9	8	10	11	1 468	16	5	8	13	26	14	1 764
2003	22	7	6	8	12	11	1 498	18	9	11	15	22	15	1 798
2004	22	8	5	8	10	10	1 525	17	8	11	9	19	13	1 827
2005	20	6	6	6	12	10	1 504	21	9	9	14	18	14	1 751
2006	25	7	8	9	8	11	1 448	19	11	7	11	21	14	1 757
2007	22	7	9	7	10	11	1 397	17	11	11	14	17	14	1 808
2008	26	7	6	7	12	11	1 350	17	10	12	9	15	13	1 778
2009	24	5	6	10	13	12	1 248	16	9	9	10	20	13	1 632
2010	24	10	5	6	12	10	1 224	19	12	12	11	15	14	1 561
2011	25	7	7	8	15	12	1 185	24	12	9	12	19	15	1 578

1) Raittiiksi on määriteltä vastaaja, joka ei ole juonut alkoholijuomia viimeisten 12 kuukauden aikana. • Som nykter definieras den som inte har druckit alkohol under de senaste 12 månaderna. • People who abstain from alcohol are respondents who have not used any alcohol at all in the past 12 months.

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-rattaessa vuosien 2009–2011 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2011 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2011 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Elderly –survey (AVTK). THL.

26. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia viikoittain käyttävien 15–64-vuotiaiden osuus 2000–2011
Andelen 15–64-åriga som varje vecka dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2011
Percentage of 15–64-year-olds who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a week, 2000–2011

Ikäryhmä ja sukupuoli • Åldersgrupp och kön • Age group and gender														
Vuosi	Miehet ²⁾ • Män ²⁾ • Men ²⁾							Naiset ²⁾ • Kvinnor ²⁾ • Women ²⁾						
År	15–	25–	35–	45–	55–	Yhteensä	N	15–	25–	35–	45–	55–	Yhteensä	N
Year	24	34	44	54	64	Totalt		24	34	44	54	64	Totalt	
						Total							Total	
%														
2000	18	26	26	27	21	24	1 535	9	5	6	5	7	6	1 864
2001	18	21	30	28	21	24	1 542	10	6	10	6	6	8	1 851
2002	23	23	26	28	25	25	1 459	10	5	6	7	6	7	1 752
2003	22	27	23	25	21	23	1 487	10	8	7	8	5	7	1 804
2004	18	24	28	31	26	26	1 505	9	5	8	11	9	8	1 803
2005	21	27	30	30	25	27	1 493	13	6	7	8	7	8	1 740
2006	19	24	25	31	25	25	1 428	8	8	10	9	6	8	1 749
2007	27	27	27	31	27	28	1 376	7	9	7	10	11	9	1 792
2008	16	25	26	34	24	26	1 334	11	7	8	13	8	9	1 771
2009	25	19	24	29	22	24	1 231	9	7	4	7	7	7	1 618
2010	13	24	24	31	23	24	1 210	12	7	5	8	8	8	1 550
2011	13	25	23	27	24	23	1 172	9	5	5	8	7	7	1 567

1) Kuusi annosta alkoholia tai enemmän kerralla vähintään kerran viikossa juovat • Antal personer som dricker sex portioner alkohol eller mer per gång minst en gång i veckan. • Those who drink at least six units of alcohol at one sitting at least once a week.

2) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2011 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan uppgifterna för 2009–2011 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2011 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Elderly –survey (AVTK). THL.

27. Alkoholien käyttö 15–64-vuotiailla 2004–2011
Alkoholkonsumtion hos 15–64-åringar 2004–2011
Alcohol use among people aged 15–64, 2004–2011

Vuosi År Year	Ei koskaan Aldrig Never	Muutaman kerran vuodessa tai harvemmin Några gånger per år eller ännu mer sällan Couple of times a year or less often	2–3 kertaa kuukaudessa 2–3 gånger i månaden 2–3 times a month	Kerran viikossa En gång i veckan Once a week	2–3 kertaa viikossa 2–3 gånger i veckan 2–3 times a week	Päivittäin Dagligen Daily	N
%							
Miehet ¹⁾ • Män ¹⁾ • Men ¹⁾							
2004	10	19	24	18	24	6	1 506
2005	9	22	22	15	25	7	1 489
2006	11	22	22	17	23	6	1 422
2007	10	20	20	18	25	7	1 373
2008	11	20	21	18	25	6	1 337
2009	10	20	21	17	25	6	1 229
2010	10	20	21	17	25	7	1 217
2011	12	19	20	17	28	5	1 170
Naiset ¹⁾ • Kvinnor ¹⁾ • Women ¹⁾							
2004	12	33	26	15	13	2	1 797
2005	14	32	27	13	13	2	1 733
2006	13	33	26	14	13	2	1 741
2007	13	30	27	14	14	2	1 784
2008	11	30	29	14	14	2	1 763
2009	11	32	27	14	14	1	1 616
2010	12	32	26	15	13	1	1 544
2011	14	31	28	13	13	1	1 565

1) Vastausaktiivisuus on viime vuosina laskenut, ja etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Ver-
rattaessa vuosien 2009–2011 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen. • Under de senaste åren har
svarsaktiviteten sjunkit, och svarsprocenten hos i synnerhet unga män (15–34-åringar) är för närvarande låg. Vid en jämförelse mellan
uppgifterna för 2009–2011 med tidigare år bör man beakta den sjunkande svarsprocenten. • In recent years the response rate has been
declining and nowadays especially the response rates for young men (aged 15–34) are low. The declining response rate should be taken into
account when the years 2009–2011 are compared with preceding years.

Lähde: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimus. THL. • Källa: Undersökningen Den finländska
vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK). THL. • Source: Health Behaviour and Health among the Finnish Elderly –survey (AVTK). THL.

28. Raittiiden¹⁾ 14–20-vuotiaiden osuus sukupuolen ja koulutusasteen mukaan 2000–2011
Andelen nyktra¹⁾ 14–20-åringar enligt kön och utbildningsnivå 2000–2011
Proportion of people aged 14–20 who abstain from alcohol¹⁾, 2000–2011

Koulutyyppi ja sukupuoli Skoltyp och kön Type of school and gender		2000– 2001	2002– 2003	2004– 2005	2006– 2007	2008– 2009	2010– 2011
	N	144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785

Peruskoulun 8.– ja 9.-luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan •
Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	26	32	37	41	42	44
	N	47 462	50 970	52 772	54 516	53 842	50 726
Tytöt • Flickor • Girls	%	24	30	35	40	41	42
	N	47 019	49 271	51 627	54 064	53 871	50 967

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet •
Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	14	17	20	21	23	24
	N	21 065	22 164	22 437	22 506	21 103	20 505
Tytöt • Flickor • Girls	%	12	15	18	20	21	21
	N	29 085	30 465	30 040	30 168	29 197	27 731

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter •
Students in the 1st and 2nd grade of vocational school

Pojat • Pojkar • Boys	%	15	16
	N	22 716	23 263
Tytöt • Flickor • Girls	%	14	14
	N	17 563	17 826

1) Raittiiksi määritellään vastaaja, joka ei käytä alkoholijuomia. • Som nykter definieras den som inte dricker alkohol. • People who abstain from alcohol are respondents who do not use alcoholic beverages at all.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan, THL. • Source: The School Health Promotion Study, THL.

29. Humalahakuisesti¹⁾ alkoholia kuukausittain juovien 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2011
Andelen 14–20-åringar som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte¹⁾ 2000–2011
Percentage of people aged 14–20 who engaged in binge drinking¹⁾ at least once a month, 2000–2011

Koulutyyppi ja sukupuoli		2000–	2002–	2004–	2006–	2008–	2010–
Skoltyp och kön		2001	2003	2005	2007	2009	2011
Type of school and gender	N	144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785

Peruskoulun 8.– ja 9.-luokkalaisten • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan •
 Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	28	21	23	18	17	15
	N	47 435	50 860	53 095	54 452	53 758	50 619

Tytöt • Flickor • Girls	%	24	18	21	17	16	16
	N	46 983	49 219	51 745	54 045	53 832	50 921

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet •
 Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school

Pojat • Pojkar • Boys	%	31	28	33	30	28	26
	N	21 050	22 149	22 500	22 482	21 073	20 478

Tytöt • Flickor • Girls	%	19	18	24	23	23	23
	N	29 071	30 436	30 065	30 155	29 168	27 703

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter •
 Students in the 1st and 2nd grade of vocational school

Pojat • Pojkar • Boys	%	43	42
	N	22 715	23 236

Tytöt • Flickor • Girls	%	37	36
	N	17 556	17 828

1) Humalahakuisesti alkoholia kuukausittain juovaksi määritellään vastaaja, joka juo alkoholia tosi humalaan asti joko 1–2 kertaa kuukaudessa tai useammin. • Den som varje månad dricker alkohol i berusningssyfte är en person som 1–2 gånger per månad eller oftare dricker sig verkligen full. • People who binge-drink at least once a month are defined as those who drink enough alcohol to become very drunk either 1–2 times a month or more often.

Lähde: Kouluterveyskysely, THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan, THL. • Source: The School Health Promotion Study, THL.

30. Kannabista käyttäneiden 14–20-vuotiaiden osuus 2000–2011
Andelen 14–24-åringar som använt cannabis 2000–2011
Percentage of people aged 14–20 who use cannabis, 2000–2011

Koulutyyppi ja sukupuoli		2000–	2002–	2004–	2006–	2008–	2010–
Skoltyp och kön		2001	2003	2005	2007	2009	2011
Type of school and gender	N	144 539	152 664	157 405	161 134	198 102	190 785
Peruskoulun 8.– ja 9.–luokkalaiset • Elever i klasserna 8 och 9 i grundskolan • Pupils in the 8th and 9th grade of secondary school							
Pojat • Pojkar • Boys	%	10	9	7	6	7	9
	N	47 026	50 485	53 027	54 373	53 692	50 943
Tytöt • Flickor • Girls	%	8	8	6	5	4	6
	N	46 824	49 082	51 705	54 034	53 823	50 999
Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande i gymnasiet • Students in the 1st and 2nd grade of upper secondary school							
Pojat • Pojkar • Boys	%	16	16	14	11	12	15
	N	21 012	22 065	22 471	22 459	21 081	20 497
Tytöt • Flickor • Girls	%	14	14	12	9	9	12
	N	29 013	30 397	30 041	30 136	29 162	27 711
Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat • Första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter • Students in the 1st and 2nd grade of vocational school							
Pojat • Pojkar • Boys	%	16	21
	N	22 673	23 276
Tytöt • Flickor • Girls	%	16	19
	N	17 540	17 827

Lähde: Kouluterveyskysely. THL. • Källa: Enkäten Hälsa i skolan. THL. • Source: The School Health Promotion Study. THL.

31. Alkoholisairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2002–2011
Alkoholrelaterade sjukdomar, vårdperioder 2002–2011
Alcohol-related diseases, periods of care in inpatient care, 2002–2011

Vuosi År Year	Alkoholi- päihtymystila Alkohol- berusnings- tillstånd <i>Alcohol intoxication</i>	Alkoholi- riippuvuus Alkohol- beroende <i>Alcohol dependence</i>	Alkohol aiheuttamat elimelliset aivo- oireyhtymät ja käyttäytymis- häiriöt Psykkiska störningar och beteendestörnin- gar orsakade av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol- förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Alkohol aiheuttamat maksasairaudet Alkoholrelate- rade leversjuk- domar <i>Liver diseases caused by alcohol</i>	Alkohol aiheuttamat haimasairaudet ²⁾ Alkoholrelaterad bukspottsörtel- sjukdomar ²⁾ <i>Pancreatic diseases caused by alcohol²⁾</i>
ICD- 10 ¹⁾	F10.0-1	F10.2	F10.3-9	T51	K70	K86.00-01, K86.08, K85.2
Alkoholisairaus pääsairautena • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • <i>An alcohol-related disease as the primary disease</i>						
2002	7 275	6 610	4 505	396	2 416	2 312
2003	7 142	6 153	4 619	427	2 491	2 404
2004	8 009	6 354	5 370	444	2 885	2 380
2005	7 514	6 279	5 846	488	3 398	2 042
2006	7 260	6 007	6 067	529	3 220	2 036
2007	7 247	6 474	6 377	553	3 231	2 113
2008	6 922	6 499	6 057	504	3 245	2 181
2009	6 431	5 912	5 977	499	3 251	2 055
2010	5 907	5 239	5 658	470	3 281	1 975
2011 ¹⁾	5 955	4 713	5 373	473	3 216	2 012
Alkoholisairaus pää- tai sivusairautena • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • <i>An alcohol-related disease as the primary or secondary disease</i>						
2002	9 868	10 417	5 182	441	3 207	2 449
2003	9 772	9 788	5 318	457	3 262	2 532
2004	11 369	10 140	6 238	490	3 868	2 576
2005	10 948	10 267	6 856	521	4 553	2 286
2006	10 723	9 937	7 093	567	4 520	2 252
2007	10 818	10 565	7 503	608	4 532	2 303
2008	10 746	10 707	7 270	558	4 601	2 397
2009	10 259	9 911	7 279	544	4 693	2 274
2010	9 554	8 855	6 847	512	4 720	2 173
2011 ¹⁾	9 652	8 269	6 643	508	4 681	2 240

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

2) Alkoholaiheuttamiin haimasairauksiin on lisätty alkoholaiheuttama akuutti haimatulehdus (ICD-10 koodi K85.2). • De alkoholrelaterade sjukdomarna i bukspottskörteln (pankreas) har utökats med alkoholutlöst akut pankreatit (ICD-10 kod K85.2). • *Alcohol induced acute pancreatitis (ICD-10 code K85.2) was added to pancreatic diseases caused by alcohol.*

3) Muihin alkoholisairauksiin on lisätty alkoholaiheuttama epileptinen kohtaus (ICD-10 koodi G40.51). • De övriga alkoholsjukdomarna har utökats med epileptiska anfall relaterade till alkohol (ICD-10 kod G40.51). • *Alcohol-related epileptic seizure (ICD-10 code G40.51) was added to other alcohol-related diseases.*

31. jatk. • forts. • cont.

31 jatk. • forts. • cont.

Alkohol aiheuttama mahakatarri Gastrit orsakad av alkohol <i>Gastritis caused by alcohol</i>	Alkohol aiheuttama kardiomyo- patia Alkoholrela- terad kardio- myopati <i>Cardiomyo- pathy caused by alcohol</i>	Äidin alkohol- käytön vaikutus sikiöön Effekt på fostret av moderns alkoholbruk <i>Foetal effects from alcohol use during pregnancy</i>	Muut alkoholi- sairaudet ³⁾ Övriga alkohol- relaterade sjukdomar ³⁾ <i>Other alcoholrelated disease³⁾</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100 000 inhabitants</i>	Vuosi År <i>Year</i>
K29.2	I42.6	O35.4, Q86.0, P04.3	E24.4, E52, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, Z50.2 Z71.4, Z72.1, R78.0			ICD- 10 ¹⁾
Alkoholisairaus pääsairautena • Alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos • <i>An alcohol-related disease as the primary disease</i>						
159	30	36	944	24 683	474,1	2002
145	31	32	875	24 319	465,9	2003
149	26	21	951	26 589	507,8	2004
126	35	32	862	26 622	506,5	2005
145	22	29	835	26 150	495,6	2006
116	21	22	786	26 940	508,3	2007
100	37	20	736	26 301	493,8	2008
64	25	22	700	24 936	466,0	2009
52	19	11	574	23 186	431,3	2010
70	13	18	541	22 384	414,4	2011 ¹⁾
Alkoholisairaus pää- tai sivusairautena • Alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • <i>An alcohol-related disease as the primary or secondary disease</i>						
176	63	80	1 226	33 109	635,9	2002
157	72	87	1 193	32 638	625,3	2003
166	54	86	1 293	36 280	692,8	2004
147	71	81	1 306	37 036	704,7	2005
162	49	65	1 254	36 622	694,0	2006
129	49	56	1 188	37 751	712,2	2007
117	72	59	1 216	37 743	708,6	2008
87	63	52	1 166	36 328	678,8	2009
67	39	47	1 032	33 846	629,7	2010
84	34	66	1 005	33 182	614,3	2011 ¹⁾

*) Ennakkotieto. • Preliminär uppgift. • Preliminary data.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. SVT. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.

32. Huumesairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla 2002–2011
 Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder 2002–2011
 Drug-related diseases, periods of care in inpatient care, 2002–2011

Vuosi År Year	Huumeriippuvuus • Narkotikaberoende • <i>Addiction to drugs</i>			Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät Organisk psykiska störningar orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Päihtymystilat Berusnings-tillstånd <i>Intoxication</i>
	Opioidit Opioider <i>Opioids</i>	Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>	Muut huumeet ja sekakäyttö Övriga narkotiska preparat och blandmissbruk <i>Other drugs and mixed use</i>		
ICD-10 ¹⁾	F11.2	F13.2	F12.2, F14.2, F15.2, 16.2, F18.2, F19.2	F11.3-9, F12.3-9, F13.3-9, F14.3-9, F15.3-9, F16.3-9, F18.3-9, F19.3-9	F11.0-1, F12.0-1, F13.0-1, F14.0-1, F15.0-1, F16.0-1, F18.0-1, F19.0-1
Huumesairaus pääsairautena • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • <i>A drug-related disease as the primary disease</i>					
2002	527	223	818	786	355
2003	360	198	731	705	274
2004	469	132	740	601	267
2005	485	177	646	571	270
2006	581	220	586	542	247
2007	571	163	549	551	273
2008	651	179	630	553	296
2009	707	142	625	687	300
2010	627	124	551	671	319
2011 ¹⁾	701	122	529	641	377
Huumesairaus pää- tai sivusairautena • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • <i>A drug-related disease as the primary or secondary disease</i>					
2002	628	621	1 672	968	739
2003	452	551	1 638	847	686
2004	560	617	1 587	770	687
2005	595	626	1 390	714	635
2006	704	600	1 409	705	667
2007	742	555	1 265	706	659
2008	819	550	1 495	676	689
2009	923	551	1 437	818	776
2010	896	479	1 417	842	856
2011 ¹⁾	997	476	1 407	795	926

1) ICD-10 on kansainvälinen tautiluokitusjärjestelmä. • ICD-10 är det internationella systemet för klassificering av sjukdomar. • *ICD-10 is the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.*

2) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Päihtymistarkoituksessa käytettyjä huumaus- ja lääkeaineita kuten opioideja ja uni- ja rauhoittavia lääkkeitä: T40.0-0, T36 ja seuraavat ATC-koodit N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Lisäksi X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7. • Självvmord och försök till självmord undantagna. Narkotiska medel och läkemedel, såsom opioider, sömnmedel och sedativa som använts i berusningssyfte: T40.0-0, T36 och följande ATC-koder N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Dessutom X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7. • *Excluding suicides and attempted suicides. Drugs and medicines used for intoxicating purposes, including opioids and soporifics and sedatives: T40.0-0, T36 and ATC-codes N06B, N07XA, N07XX, N01AH, N02A, M01AB, M03BC, M03BX, N07BC, N03AA, N01AF, N03AE, N05BA, N05BB, N05C. Also X41, X42, T43.6, T50.7, T42.3, T42.4, T42.6, T42.7.*

3) Poislukien itsemurhat ja niiden yritykset. Myrkytykset, joiden aiheuttamaa lääkeainetta ei ole tarkennettu. Oletettavasti ryhmään kuuluu a) runsaasti sekakäytöstä aiheutuneita myrkytyksiä b) myös muiden kuin päihdyttävien aineiden myrkytyksiä c) itsemurhia ja niiden yrityksiä, joita ei ole kirjattu. • Självvmord och försök till självmord undantagna. Förgiftningar som orsakats av icke specificerade läkemedel.

32. jatk. • forts. • cont.

32. jatk. • forts. • cont.

Myrkytykset • Förgiftningar • Poisonings			Muut Övriga Others	Yhteensä ⁵⁾ Totalt ⁵⁾ Totalt ⁵⁾	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants	Vuosi År Year
Varmennetut huumausaineet ²⁾ Specifiserade narkotiska medel ²⁾ Specified drugs ²⁾	Tarkentamattomat huumaus- ja lääk- aineet ³⁾ Icke specifiserade narkotiska medel och läkemedel ³⁾ Unspecified drugs and pharma- centicals ³⁾	Muut lääkeaineet ⁴⁾ Övriga läkemedel ⁴⁾ Other pharma- centicals ⁴⁾				
T40.0-9, T36+ATC	T36+0	X69, X44, X40, T36+ATC	F55, R78.1-5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1			ICD- 10 ¹⁾

Huumesairaus pääsairautena • Narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos • A drug-related disease as the primary disease

160	1 195	2 826	113	4 177	80,2	2002
202	1 218	2 965	117	3 805	72,9	2003
206	1 199	3 010	114	3 728	71,2	2004
199	1 056	2 972	119	3 523	67,0	2005
181	1 154	3 006	112	3 623	68,7	2006
155	1 101	3 045	109	3 472	65,5	2007
182	1 192	3 294	101	3 784	71,0	2008
184	783	3 948	122	3 550	66,3	2009
183	772	3 458	104	3 351	62,3	2010
181	822	3 504	136	3 509	65,0	2011 ¹⁾

Huumesairaus pää- tai sivusairautena • Narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos • A drug-related disease as the primary or secondary disease

175	1 465	3 028	203	6 471	124,3	2002
218	1 514	3 183	254	6 160	118,0	2003
216	1 488	3 202	251	6 176	117,9	2004
225	1 405	3 203	259	5 849	111,3	2005
208	1 490	3 225	216	5 999	113,7	2006
175	1 503	3 335	251	5 856	110,5	2007
206	1 613	3 549	225	6 273	117,8	2008
204	1 100	4 255	267	6 076	113,5	2009
218	1 193	3 673	243	6 144	114,3	2010
213	1 204	3 737	283	6 301	116,7	2011 ¹⁾

Till gruppen hör förmodligen a) ett stort antal förgiftningar orsakade av blandmissbruk, b) också förgiftningar orsakade av andra medel än berusningsmedel, c) självmord och försök till självmord som inte har registrerats • *Excluding suicides and suicide attempts. Poisonings by unspecified medicinal substance. Presumably the group includes a) poisonings due to excessive mixed use; b) poisonings caused by other than intoxicating substances; and c) suicides and suicide attempts.*

- 4) Kaikki huumaus- ja lääkeainemyrkytykset, joissa tarkoituksena on ollut itsemurha tai sen yritys, sekä kaikkien muiden kuin huumausaineeksi alaviitett²⁾ määritelt²⁾jen lääkeaineiden myrkytykset. • Alla förgiftningar som orsakats av narkotiska medel och läkemedel och där syftet varit självmord eller försök till självmord, och alla förgiftningar orsakade av andra medel än de läkemedel som definieras som narkotika i fotnot²⁾. • *All drug and medicine poisonings where the intention has been suicide or suicide attempt as well as poisonings caused by medicines that are not classified as drugs in footnote²⁾.*

- 5) Poislukien muut lääkeainemyrkytykset. • Övriga läkemedelsförgiftningar undantagna. • *Excluding other pharmaceutical poisonings.*

*) Ennakkotieto. • Preliminär uppgift. • *Preliminary data.*

Lähteet: Perusterveydenhuolto. SVT. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • *Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.*

33. Päihde-ehtoinen¹⁾ sairaalahoito maakunnittain 2011
 Missbruksrelaterad¹⁾ sjukhusvård landskapvis 2011
Alcohol- and drug-related¹⁾ hospital care by region, 2011

Maakunta Landskap Region	Asiak- kaat Klienter Clients	Sairaaloiden hoitojaksot Vårdperioder på sjukhus Periods of hospital care	Sairaaloiden hoitopäivät Care days in hospitals Yhteensä Total Total	niistä alkoholi alkohol alcohol	• av vilka • huumaus- aine narkotika drug narcotic drug	• of which lääkeaine- myrkytykset ²⁾ läkemedel förgiftningar ²⁾ medicine poisoning ²⁾	/1 000 asukasta invånare inhabitants
Koko maa • Hela landet • Whole country	19 182	29 261	204 539	170 551	25 675	8 313	37,9
Uusimaa • Nyland	3 641	5 071	45 259	36 969	6 773	1 517	29,2
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	1 701	2 490	16 844	13 518	2 089	1 237	36,1
Satakunta	1 130	1 779	10 238	8 406	1 449	383	45,2
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	630	970	6 707	5 395	1 118	194	38,3
Pirkanmaa • Birkaland	1 976	3 090	29 763	24 672	4 232	859	60,6
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	846	1 269	9 851	8 691	888	272	48,7
Kymenlaakso • Kymmenedalen	635	897	5 576	4 800	399	377	30,7
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	519	772	6 260	5 337	816	107	47,0
Etelä-Savo • Södra Savolax	578	869	6 675	5 632	745	298	43,4
Pohjois-Savo • Norra Savolax	1 367	2 264	13 521	10 469	2 561	491	54,5
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	934	1 544	7 164	6 358	403	403	43,2
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	1 155	1 867	8 748	7 699	495	554	31,9
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	607	1 089	7 623	7 155	410	58	39,3
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	379	533	3 531	2 797	552	182	19,7
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	245	392	2 465	1 999	332	134	36,0
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	1 507	2 346	11 099	9 517	859	723	27,9
Kainuu • Kajanaland	365	578	3 472	3 110	277	85	42,7
Lappi • Lappland • Lapland	817	1 252	8 501	7 298	819	384	46,4
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	62	92	708	510	196	...	25,0

1) Päihde-ehtoinen sairaalahoito tarkoittaa hoitoa, jossa päädiagnoosina on alkoholin tai huumeiden käytöstä aiheutunut sairaus, kts. tarkempi luettelo diagnooseista kohdasta Käytetyt käsitteet • Alkohol- och narkotikarelaterad sjukhusvård avser sådan vård där huvuddiagnosen är en sjukdom som orsakats av alkohol eller narkotika, en närmare förteckning över diagnoserna finns under Använda begrepp. • Alcohol- and drug-related hospital care refers to hospital care where the primary diagnosis is a condition caused by alcohol or drug use. A list of specific diagnoses is available in the section 'Concepts'.

2) Tarkentamattomat huumaus- ja lääkeaineet • Ospecificerade droger, läkemedel och andra läkemedel. • Unspecified narcotic drugs and pharmaceuticals and other pharmaceuticals.

Lähteet: Perusterveydenhuolto. SVT. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.

34. Päihdesairauksien hoitojaksot ikäryhmittäin terveydenhuollon vuodeosastoilla 2011
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, vårdperioder efter åldersgrupp på vårdavdelningar
inom hälso- och sjukvården 2011
Alcohol- and drug-related diseases, periods of care in inpatient care by age group, 2011

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Alkoholi Alkohol Alcohol		Huumausaineet Narkotika Drugs		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar <i>Medicine poisoning</i>		Yhteensä Totalt Total
	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	%
Päädiaagnoosi • Huvuddiagnos • Primary diagnosis									
–14	266	1,2	15	0,7	13	3,5	105	3,0	1,4
15–19	344	1,5	155	7,1	14	3,7	239	6,8	2,6
20–24	428	1,9	509	23,4	26	6,9	436	12,4	4,9
25–34	1 450	6,5	957	44,0	69	18,4	714	20,4	11,2
35–44	3 043	13,6	304	14,0	64	17,0	657	18,8	14,3
45–54	6 460	28,9	106	4,9	50	13,3	702	20,0	25,7
55–64	6 883	30,7	61	2,8	61	16,2	386	11,0	26,0
65–	3 510	15,7	68	3,1	79	21,0	265	7,6	13,8
Yhteensä • Totalt • Total	22 384	100	2 175	100	376	100	3 504	100	100
Miehet • Män • Men	17 730	79,2	1 465	67,4	187	49,7	1 608	45,9	73,8
Naiset • Kvinnor • Women	4 654	20,8	710	32,6	189	50,3	1 896	54,1	26,2

Lähteet: Perusterveydenhuolto. SVT. THL; Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Primärvård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. •
 Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.

35. Päihdesairauksien käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa ikäryhmittäin 2011
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, besök efter åldersgrupp vid öppenvårdsenheter
inom den specialiserade sjukvården 2011
Alcohol- and drug-related diseases, specialised outpatient care visits by age group, 2011

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Alkoholi Alkohol Alcohol		Huumausaineet Narkotika Drugs		Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>		Lääkeaine- myrkytykset Läkemedel förgiftningar <i>Medicine poisoning</i>		Yhteensä Totalt Total
	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	Lkm Antal Number	%	%
Päädiaagnoosi • Huvuddiagnos • Primary diagnosis									
–14	794	2,5	86	0,2	8	0,5	310	4,2	1,4
15–19	1 613	5,0	1 007	2,2	56	3,8	570	7,7	3,7
20–24	1 766	5,5	4 509	9,7	110	7,4	964	13,0	8,4
25–34	3 800	11,8	27 798	60,0	360	24,2	1 588	21,5	38,4
35–44	5 169	16,1	9 824	21,2	269	18,1	1 290	17,4	19,0
45–54	8 833	27,5	2 681	5,8	296	19,9	1 430	19,3	15,2
55–64	7 248	22,6	321	0,7	254	17,1	746	10,1	9,8
65–	2 857	8,9	78	0,2	132	8,9	501	6,8	4,1
Yhteensä • Totalt • Total	32 080	100	46 304	100	1 485	100	7 399	100	100
Miehet • Män • Men	22 755	70,9	31 438	67,9	713	48,0	3 353	45,3	66,8
Naiset • Kvinnor • Women	9 325	29,1	14 866	32,1	772	52,0	4 046	54,7	33,2

Lähde: Erikoissairaanhoito. SVT. THL. • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL. • Sources: Specialised health care. OSF. THL.

36. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja hoitovuorokaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla 2007–2011

Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och vårddygn på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 2007–2011

Alcohol- and drug-related diseases, patients and inpatient care days, 2007–2011

	2007	2008	2009	2010	2011
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholisairaudet (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Alcohol-related diseases (patients during year)</i>	16 462	16 110	15 277	14 214	13 648
Huumesairaudet (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Drug-related diseases (patients during year)</i>	2 691	2 863	2 699	2 613	2 663
Alkoholisairaudet (hoitovuorokausia) • Alkoholrelaterade sjukdomar (vårddygn) • <i>Alcohol-related diseases (care days)</i>	205 355	199 495	184 962	173 714	157 467
päähtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	35 805	32 501	28 715	24 725	27 327
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	47 803	49 112	44 624	39 683	33 472
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	75 434	71 824	69 765	68 267	56 411
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	32 815	32 105	29 271	28 183	28 344
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	12 436	13 101	11 820	12 086	11 173
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	1 062	852	767	770	740
Huumesairaudet (hoitovuorokausia) • Narkotikarelaterade sjukdomar (vårddygn) • <i>Drug-related diseases (care days)</i>	29 473	30 323	30 657	27 549	27 270
päähtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	2 698	1 930	2 071	2 316	2 406
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	16 802	19 065	19 255	17 077	16 139
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	7 289	6 132	7 057	6 176	6 812
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	2 684	3 196	2 274	1 980	1 913

Lähteet: Perusterveydenhuolto. SVT. THL; Erikoissairaanhoido. SVT. THL. • Källor: Primärvård. FOS. THL; Specialiserad sjukvård. FOS. THL. •
Sources: Primary health care. OSF. THL; Specialised health care. OSF. THL.

37. Päihdesairauksien vuoksi hoidetut potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa 2007–2011
Alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar, antal patienter och besök vid öppenvårdsenheter inom den specialiserade sjukvården 2007–2011
Alcohol- and drug-related diseases, patients and specialised outpatient care visits, 2007–2011

	2007	2008	2009	2010	2011
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholisairaudet (potilaita vuoden aikana) • Alkoholrelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Alcohol-related diseases (patients during year)</i>	14 606	15 156	14 404	15 358	16 654
Huumesairaudet (potilaita vuoden aikana) • Narkotikarelaterade sjukdomar (patienter under året) • <i>Drug-related diseases (patients during year)</i>	7 278	7 463	8 088	8 609	8 950
Alkoholisairaudet (käynnejä) • Alkoholrelaterade sjukdomar (besök) • <i>Alcohol-related diseases (visits)</i>	24 723	26 612	26 027	29 119	32 080
päähtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	7 595	8 307	7 631	9 536	11 645
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	5 055	5 483	5 611	6 281	6 613
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	4 142	4 532	4 158	4 497	4 728
maksasairaudet • leversjukdomar • <i>liver diseases</i>	3 391	3 712	3 839	4 104	4 205
haimasairaudet • bukspottskörtelsjukdomar • <i>pancreatic diseases</i>	1 983	2 119	2 181	2 050	2 189
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	696	607	631	748	590
Huumesairaudet (käynnejä) • Narkotikarelaterade sjukdomar (besök) • <i>Drug-related diseases (visits)</i>	46 482	51 049	50 134	54 002	55 159
riippuvuus • beroende • <i>dependence</i>	38 010	42 319	40 700	43 572	44 344
niistä opioidiriippuvuus av vilka opioidberoende of which, opioid addiction	35 510	39 429	37 751	39 971	40 668
elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt • psykiska störningar och beteendestörningar • <i>psycho-organic syndromes</i>	897	974	1114	1 183	1 284
päähtymystila • berusningstillstånd • <i>intoxication</i>	712	996	995	1 331	1 869
myrkytykset • förgiftningar • <i>poisonings</i>	6 863	6 760	7 325	7 916	7 662
niistä varmennetut huumausaineet av vilka specificerade narkotiska medel of which, specified drugs	440	438	321	214	292

Lähteet: Erikoissairaanhoidon SVT. THL • Källor: Specialiserad sjukvård. FOS. THL • Sources: Specialised health care. OSF. THL

38. Päihdehuollon erityispalvelut 2000–2011
Missbrukarvårdens specialtjänster 2000–2011
Specialised services for substance abusers, 2000–2011

	2000	2005	2009	2010	2011
	Lkm • Antal • <i>Number</i>				
A-Klinikat ¹⁾ • A-kliniker ¹⁾ • <i>A-Clinics¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	42 115	42 775	46 610	44 160	43 558
Nuorisoasemat ¹⁾ • Ungdomsstationer ¹⁾ • <i>Youth clinics¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	5 601	5 939	5 667	5 627	5 514
Terveysneuvontapisteeet • Hälsoadgivningsställen • <i>Health counselling centres</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	4 800	11 800	13 291	14 193	11 432
Käyntikertotja • Besök • <i>Visits</i>	32 900	80 400	79 735	83 450	84 586
Katkaisuhoitoasemat ¹⁾ • Akutvårdsstationer ¹⁾ • <i>Detoxification centres¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	10 136	9 641	11 092	11 298	11 634
Hoitovuorokausia • Vårddygn • <i>Care days</i>	94 141	100 465	94 679	99 301	106 733
Kuntoutuslaitokset ¹⁾ • Rehabiliteringsinrättningar ¹⁾ • <i>Rehabilitation centres¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	6 927	7 152	6 293	5 690	5 551
Hoitovuorokausia • Vårddygn • <i>Care days</i>	223 389	301 460	276 876	240 997	232 391
Ensisuojat ¹⁾ • Skyddshärbärgen ¹⁾ • <i>Overnight shelters¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	1 090	1 291	2 164	2 218	2 343
Hoitovuorokausia • Vårddygn • <i>Care days</i>	70 872	62 801	75 053	74 429	69 368
Asumispalvelut ¹⁾ • Boendeservice ¹⁾ • <i>Housing services¹⁾</i>					
Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • <i>Clients during year</i>	3 833	3 809	4 409	4 325	4 145
Hoitovuorokausia • Vårddygn • <i>Care days</i>	504 565	575 984	699 034	715 932	680 671

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • *Services funded by municipalities.*

Lähde: Kunnan/kuntyhtymän sosiaalipalvelujen toimintatilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över kommunernas/samkommunernas verksamhet inom sociala tjänster. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Statistics on the activities of social services of municipalities/joint municipal boards. OSF. Statistics Finland.*

39. Päihdepalvelut maakunnittain 2011
Missbrukarvård landskapvis 2011
Services for substance abusers by region, 2011

Maakunta Landskap Region	A-klinikat ja nuorisoasemat A-kliniker och ungdomsstationer <i>A-clinics and youth clinics</i>		Asumispalvelut ja ensisuoijat Boendeservice och skyddshärbärgen <i>Housing services and overnight shelters</i>		Katkaisuhoito- ja kuntoutuslaitokset Avgiftnings- och rehabi- teringsinrättningar <i>Detoxification and rehabilitation centres</i>			
	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>	Asiak- kaita Klienter <i>Clients</i>	Hoitopäi- viä/vuosi Vård- dygn/år <i>Care days/year</i>	/1 000 asukasta invånare <i>inhabi- tants</i>
Koko maa • Hela landet • Whole country	49 074	9,1	6 488	750 039	138,9	10 582	297 134	55,0
Uusimaa • Nyland	15 016	9,7	2 339	199 159	128,6	4 023	135 887	87,7
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	3 458	7,4	692	74 291	159,0	1094	25 025	53,6
Satakunta	2 199	9,7	255	27 302	120,5	83	3 192	14,1
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	1 898	10,8	118	19 066	108,8	254	4 578	26,1
Pirkanmaa • Birkaland	3 570	7,3	809	118 086	240,3	952	23 061	46,9
Päijät-Häme • Päijänne- Tavastland	1 577	7,8	283	38 001	187,9	450	15 220	75,3
Kymenlaakso • Kymmenedalen	2 838	15,6	129	31 732	174,5	744	16 528	90,9
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	950	7,1	161	31 995	240,0	348	6608	49,6
Etelä-Savo • Södra Savolax	1 570	10,2	86	12 572	81,8	311	12 053	78,4
Pohjois-Savo • Norra Savolax	2 084	8,4	462	29 169	117,6	343	6 797	27,4
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	1 169	7,0	50	7 137	43,0	312	11 038	66,5
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	2 221	8,1	727	97 858	356,7	495	9 650	35,2
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	931	4,8	36	6 113	31,6	49	1 558	8,0
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	1 540	8,6	46	11 669	65,2	291	8 018	44,8
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	616	9,0	34	8 828	128,9	16	799	11,7
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	4 178	10,5	171	30 762	77,3	604	9 440	23,7
Kainuu • Kajanaland	1098	13,5	1	365	4,5	60	2 139	26,3
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	1 686	9,2	89	5 934	32,4	186	4 491	24,5
Åhvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	475	16,8	-	-	-	14	909	32,1

Lähteet: A-klinikat, nuorisoasemat, asumispalvelut ja ensisuoijat: Kunnan/kuntayhtymän sosiaalipalvelujen toimintatilasto. SVT. Tilastokeskus; Katkaisuhuolto- ja kuntoutuslaitos: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källor: A-kliniker, ungdomsstationer, boendeservice och skyddshärbärgen: Statistik över kommunernas/samkommunernas verksamhet inom sociala tjänster. FOS. Statistikcentralen; Avgiftnings- och rehabiliteringsinrättning: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • Sources: A-clinics, youth clinics, housing services and overnight shelters: Statistics on the activities of social services of municipalities/joint municipal boards. OSF. Statistics Finland.; Detoxification and rehabilitation centres: Institutional Care and Housing Services in Social Care. OSF. THL.

40. Päihdehuollon laitoksissa¹⁾ hoidetut asiakkaat 2011
Klienter på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2011
Clients in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2011

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Asiakkaita vuoden aikana • Klienter under året • Clients during year	
	Lkm • Antal • Number	%
–19	151	1,4
20–24	660	6,2
25–29	1 060	10,0
30–34	1 049	9,9
35–44	2 165	20,5
45–54	2 807	26,5
55–64	2 123	20,1
65–	567	5,4
Yhteensä • Totalt • Total	10 582	100,0
Miehet • Män • Men	7 756	73,3
Naiset • Kvinnor • Women	2 826	26,7

1) Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat. • Här avses med institutioner för missbrukarvård: alla akutvårdsstationer samt institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning. • *Institutions providing care for substance abusers: facilities providing care that entitles to the rehabilitation allowance granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.*

Lähde: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källa: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • *Source: Institutional Care and Housing Services in Social Care. OSF. THL.*

41. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa¹⁾ 2011
Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård¹⁾ 2011
Care periods in institutions that provide care for substance abusers¹⁾, 2011

Jakson pituus, vrk Periodens längd, dygn Length of period, days	Päätyneet hoitojaksot • Avslutade vårdperioder • Discharges	
	Lkm • Antal • Number	%
–8	12 264	62,4
8–14	3 437	17,5
15–30	2 219	11,3
31–60	978	5,0
61–90	360	1,8
90–	383	2,0
Yhteensä • Totalt • Total	19 641	100,0

1) Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat. • Här avses med institutioner för missbrukarvård: alla akutvårdsstationer samt institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning. • *Institutions providing care for substance abusers: facilities providing care that entitles to the rehabilitation allowance granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.*

Lähde: Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. SVT. THL. • Källa: Institutionsvård och boendeservice inom socialvården. FOS. THL. • *Source: Institutional Care and Housing Services in Social Care. OSF. THL.*

42. Päihdehuollon huumeasiakkaat 2011

Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården 2011

Drug clients in services for substance abusers, 2011

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneet asiakkaat¹⁾ • Klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av narkotikamissbruk¹⁾ • Clients visiting services for substance abusers on account of drug use¹⁾

	Kaikki asiakkaat Alla klienter All clients	Miehet Män Men	Naiset Kvinnor Women	Uusimaa- laiset Nylännin- gar Residents of Uusimaa	Korvaus- hoito asiakkaat Substitutions- klienter Opioid substitution clients	1. kertaa hoitoon hakeutuneet Sökt vård för första gången Seeking treatment for the first time
	n=2 529	n=1 742	n=787	n=880	n=565	n=299
Mies • Man • <i>Man, %</i>	67	100	-	63	71	68
Nainen • Kvinna • <i>Woman, %</i>	33	-	100	37	29	32
Ikäkeskiarvo, vuotta • Medelålder, år • <i>Average age, years</i>	30,7	31,5	29,1	29,3	33,0	26,7
Opioidit ongelmallisina päihde • Opioider det mest problematiska berusningsmed- let • <i>Opioids as primary drug, %</i>	59	58	59	60	89	37
Kannabis ongelmallisina päihde • Cannabis det mest problematiska berus- ningsmedlet • <i>Cannabis as primary drug, %</i>	10	11	8	9	1	28
Käyttänyt joskus huumeita pistämällä • Har någon gång injicerat narkotika • <i>Have used drugs intravenously at some point, %</i>	77	76	77	76	97	43
Aikaisempia hoitokontakteja • Tidigare vårdkontakter • <i>Previous service contacts, %</i>	86	86	86	87	98	-
Avohoidossa • Öppenvård • <i>Outpatient care, %</i>	69	70	69	82	79	69

Hoitoon hakeutumiseen johtaneet päihtheet²⁾ • Berusningsmedel som lett till att personen sökt vård²⁾ •
*Intoxicants that caused a client to seek treatment*²⁾

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	% asiakkaista • % av klienter • % of clients						
Opiaatit • Opiat • <i>Opiates</i>	53	52	58	61	66	74	78
Stimulantit • Stimulant • <i>Stimulants</i>	54	50	50	46	45	49	47
Kannabis • Cannabis • <i>Cannabis</i>	56	53	48	46	45	50	44
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet • Sömnmedel och sedativa • <i>Soporifics and sedatives</i>	40	42	46	47	46	41	40
Alkoholi • Alkohol • <i>Alcohol</i>	39	37	37	36	33	31	30

1) Tiedot perustuvat vapaaehtoiseen tiedonkeruuseen terveydenhuollon ja sosiaalihuollon avo- ja laitoshuollon yksiköiltä, jotka hoitavat huumeiden tai lääkkeiden päihdekäytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneita asiakkaita. Tiedonkeruu kattaa noin kolmasosan Suomessa annetusta huumehoidosta. 74 yksikköä toimitti tiedot yhteensä 2 527 asiakkaasta vuonna 2011. • Uppgifterna grundar sig på frivillig insamling av uppgifter från öppen- och slutenvårdsenheter inom hälso- och sjukvården och socialvården. Det är fråga om enheter som tar hand om klienter som sökt sig till missbrukarvården på grund av narkotika- eller läkemedelsmissbruk. Insamlingen av uppgifter täcker cirka en tredjedel av narkomanvården i Finland. År 2011 lämnade 74 enheter uppgifter om sammanlagt 2 527 klienter. • The data are based on voluntary data collection by outpatient and inpatient units in health care and social services that treat clients who have sought treatment in substance abuse services for drug use or for the use of medicines for intoxication purposes. The data collection covers around a third of all drug treatment provided in Finland. In 2011, 74 units submitted the data for a total of 2 527 clients

2) Enintään 3 ongelmallisinta päihdettä. • Högst 3 av de berusningsmedel som orsakat mest problem. • Maximum 3 drugs causing most problems.

Lähde: Päihdehuollon huumeasiakkaat, THL. • Källa: Narkotikaberoende klienter inom missbrukarvården, THL. • Source: Drug Clients in Services for Substance Abusers, THL.

43. Päihdesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet 2007–2011
På grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner, 2007–2011
Disability pensions for alcohol and drug-related diseases, 2007–2011

Alkoholisairauden perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av alkoholrelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • *Disability pensions for alcohol-related diseases*

Vuosi År Year	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt Psyisk störning och beteendestörning orskad av alkohol <i>Psycho-organic syndrome caused by alcohol</i>	Alkoholi-myrkytys Alkohol förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Krooniset maksasairaudet ja maksakirroosi Kroniska leversjukdomar och levercirros <i>Chronic liver diseases and liver cirrhosis</i>	Haiman sairaudet Bukspottkörtelsjukdomar <i>Diseases of the pancreas</i>	Muut alkoholisairaudet Övriga alkoholrelaterade sjukdomar <i>Other alcohol-related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työkyvyttömyyseläkkeistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>
ICD-9 ¹⁾	303, 291	980	571	577			
ICD-10 ¹⁾	F10	T51	K70	K86	Z50, Z71, Z72		%

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving an alcohol-related disease.*

2007	10 906	24	358	194	5	11 487	7,3
2008	11 548	26	385	298	5	12 172	7,3
2009	11 777	24	395	213	4	12 413	7,4
2010	11 645	24	388	297	5	12 269	7,4
2011	11 396	23	384	201	4	12 008	7,4

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2007	3 048	16	202	98	1	3 365	2,1
2008	3 072	17	212	105	1	3 407	2,0
2009	2 989	16	210	109	0	3 324	2,0
2010	2 805	15	207	108	0	3 135	1,9
2011	2 635	14	205	103	0	2 957	1,8

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy alkoholisairaus. • Den privata och den offentliga sektorns²⁾ arbetspensioner med koppling till alkoholrelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving an alcohol-related disease.*

2007	10 830	18	418	227	19	11 512	5,2
2008	10 856	23	434	220	21	11 554	5,3
2009	10 624	24	420	220	20	11 308	5,2
2010	10 225	21	421	217	17	10 901	5,2
2011	9 527	20	409	205	19	10 180	5,0

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. • Varav med alkoholrelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with an alcohol-related disease as the primary disease.*

2007	5 171	10	300	153	9	5 643	2,6
2008	5 106	12	305	144	12	5 579	2,5
2009	4 880	12	291	149	11	5 343	2,5
2010	4 545	12	290	152	10	5 009	2,4
2011	4 163	11	282	144	11	4 611	2,3

1) ICD-9 ja ICD-10 ovat kansainvälisiä tautiluokitusjärjestelmiä. • ICD-9 och ICD-10 är de internationella systemen för klassificering av sjukdomar. • *ICD-9 and ICD-10 are the International Statistical Classifications of Diseases and Related Health Problems.*

2) Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. • Personerna är till största delen desamma som i Folkpensionsanstaltens serie. • *The persons are mostly the same as in the series of the Social Insurance Institution.*

43. jatk. • forts. • cont.

Huumesairauksien perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet • På grund av narkotikarelaterade sjukdomar beviljade invalidpensioner • *Disability pensions for drug-related diseases*

Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt Psykisk störning och beteendestörning orsakade av narkotika <i>Psycho-organic syndrome caused by drugs</i>	Myrkytykset, muut huumesairaudet Förgiftningar, övriga narkotikabetingade sjukdomar <i>Poisonings, other drug-related diseases</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työkyvyttömyyseläkkeistä Andel av alla invalidpensioner som utbetalas <i>As a percentage of all disability pensions in receipt</i>	Vuosi År <i>Year</i>
292, 304, 305	965, 967, 969, 982			ICD-9 ¹⁾
F11-F16, F18, F19	T39, T40, T42, T43, T50, T52, R78, F55		%	ICD-10 ¹⁾

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy huumesairaus. • Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Pensions granted by the Social Insurance Institution involving an drug-related disease.*

1 585	23	1 608	1,0	2007
1 706	22	1 728	1,0	2008
1 818	21	1 839	1,1	2009
1 942	21	1 963	1,2	2010
2 028	20	2 048	1,3	2011

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

209	12	221	0,1	2007
218	12	230	0,1	2008
240	12	252	0,2	2009
242	12	254	0,2	2010
239	11	250	0,2	2011

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet²⁾, joissa esiintyy huumesairaus. • Den privata och den offentliga sektorns²⁾ arbetspensioner med koppling till narkotikarelaterad sjukdom. • *Employment pensions in the private and public sectors²⁾ involving a drug-related disease.*

735	44	779	0,4	2007
735	39	774	0,4	2008
745	33	778	0,4	2009
769	27	796	0,4	2010
761	31	792	0,4	2011

Näistä huumesairaus pääsairautena. • Varav med narkotikarelaterad sjukdom som huvuddiagnos. • *Of which, with a drug-related disease as the primary disease.*

230	34	264	0,1	2007
233	29	262	0,1	2008
229	23	252	0,1	2009
229	18	247	0,1	2010
216	21	237	0,1	2011

Luvuissa ovat mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. • I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. • *The figures include ordinary disability pensions and individual early retirement pensions.*

Lähteet: Kelan eläkkeet. SVT. Kela; Työkyvyttömyyseläkkeet, Eläketurvakeskus. • Källor: Pensioner från FPA. FOS. Folkpensionsanstalten; Invalidpensioner, Pensionsskyddscentralen. • *Sources: Pensions Provided by Kela. OSF. Social Insurance Institution of Finland; Disability pension, Finnish Centre for Pensions.*

44. Alkoholin käytön seurauksena kuolleet 2000–2011
Dödsfall till följd av alkoholbruk 2000–2011
Alcohol-related deaths, 2000–2011

	2000	2005	2009	2010	2011
	Lkm • Antal • Number				
Alkoholikuolemat¹⁾ • Alkoholrelaterade dödsfall¹⁾ • <i>Alcohol-related deaths¹⁾</i>	2 355	3 011	2 918	2 708	2 584
Peruskuolinsyy: alkoholisairaus tai -myrkytys • Huvudsaklig dödsorsak: alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • <i>Main cause of death: alcohol-related disease or alcohol poisoning</i>	1474	2 033	2 070	1 966	1 892
Sairauksiin kuolleet • Dödsfall på grund av sjukdomar • <i>Deaths from disease</i>	936	1 472	1 597	1 560	1 500
Kardiomyopatia • Kardiomyopati • <i>Cardiomyopathy</i>	95	115	126	112	89
Maksasairaudet • Leversjukdomar • <i>Diseases of the liver</i>	536	976	1 106	1 070	1 042
Haiman sairaudet • Bukspottskörtel- sjukdomar • <i>Diseases of the pancreas</i>	88	111	111	109	122
Muut • Andra • <i>Others</i>	217	270	254	269	247
Tapaturmaiset alkoholimyrkytykset • Alkoholiförgiftningar på grund av olyckshändelse • <i>Accidental alcohol poisonings</i>	538	561	473	406	392
Päihtyneenä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet yhteensä • Dödsfall genom olycksfall och våld i berusat tillstånd, totalt • <i>Accidental and violent deaths under the influence of alcohol</i>	881	978	848	742	692
Tapaturmaan kuolleet • Död genom olycksfall • <i>Accidental deaths</i>	486	577	464	442	381
Kuljetustapaturmat • Transportolycka • <i>Transport accidents</i>	122	134	104	100	95
Tapaturmaiset putoamiset ja kaatumiset • Fall genom olyckshändelse • <i>Accidental falls</i>	121	186	133	122	114
Hukkumiset • Drunkningar • <i>Drownings</i>	77	83	69	73	63
Kuumuus, kylmyys, tuli • Hetta, köld, eld • <i>Heat-induced, cold-induced burns</i>	75	95	113	101	79
Muut • Andra • <i>Others</i>	91	77	45	49	30
Väkivaltaan kuolleet • Dödsfall på grund av våld • <i>Violent deaths</i>	395	401	384	300	311
Itsemurhat ja vastaavat • Själv mord och motsvarande • <i>Suicides and the like</i>	304	304	280	223	237
Murha, tappo, pahoinpitely • Mord, dråp, misshandel • <i>Murder, manslaughter, assault</i>	57	56	55	57	43
Muut (epäselvät) • Andra (oklara) • <i>Others (undetermined)</i>	34	43	49	20	31

1) WHO:n päättelysääntö muuttunut vuonna 2005. Kaikki taulukon luvut on laskettu uusien päättelysääntöjen mukaisesti. • WHO:s inferensregel ändrades 2005. Alla sifferuppgifter har beräknats enligt den nya inferensregeln. • *The WHO rule of inference was changed in 2005. All figures have been calculated based on the new rule.*

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistiskcentralen; THL. • *Source: Causes of Death. OSF. Statistics Finland; THL.*

45. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet ikäryhmittäin 2006–2011
Alkoholrelaterade dödsfall efter åldersgrupp 2006–2011
Deaths from alcohol-related causes by age group, 2006–2011

Peruskuolemansyy alkoholiperäinen tauti tai alkoholimyrkytys • Huvudsaklig dödsorsak alkoholrelaterad sjukdom eller alkoholförgiftning • *Primary cause of death an alcohol-related disease or an accidental alcohol poisoning*

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Lkm • Antal • Number					
–19	–	–	–	–	2	–
20–29	14	23	15	18	24	20
30–39	94	121	86	86	73	73
40–44	134	155	167	148	100	97
45–49	258	254	245	242	200	195
50–54	396	419	396	359	310	311
55–59	471	481	498	403	401	361
60–64	288	348	371	388	418	406
65–	364	365	353	426	438	429
Yhteensä • Totalt • Total	2 019	2 166	2 131	2 070	1 966	1 892
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	78,5	78,5	78,4	80,0	78,2	76,6
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	21,5	21,5	21,6	20,0	21,8	23,4

Lähde: Kuolemansyyt. SVT. Tilastokeskus; THL. • Källa: Dödsorsaker. FOS. Statistikcentralen; THL. • *Source: Causes of Death. OSF Statistics Finland; THL.*

46. Huumemyrkytyksiin kuolleet ikäryhmittäin 2005–2010
Dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar efter åldersgrupp 2005–2010
Deaths from drug poisoning by age group, 2005–2010

Huumeiden ja lääkkeiden päihdekäytön aiheuttamat tapaturmaiset myrkytykset¹⁾ • Förgiftningar genom olycksfall vid användning av narkotika och läkemedel i berusningssyfte.¹⁾ • *Accidental poisonings caused by drug use or intoxicant use of pharmaceuticals.¹⁾*

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Lkm • Antal • Number					
–15	–	1	–	–	–	–
15–19	6	7	7	10	5	2
20–24	12	27	27	25	23	29
25–29	9	14	22	20	25	25
30–34	21	14	18	27	30	32
35–44	17	16	14	23	16	17
45–54	6	9	4	7	6	9
55–	1	–	–	–	–	4
Yhteensä • Totalt • Total	72	88	92	112	105	130
Miehet • Män • <i>Men, %</i>	86,1	89,8	89,1	87,5	82,9	85,0
Naiset • Kvinnor • <i>Women, %</i>	13,9	10,2	10,9	12,5	17,1	15,0

1) Hjelt-instituutissa arvioidaan asiakirjojen pohjalta vainajan lääkkeiden käyttöä päihtymistarkoituksessa. Tästä syystä esitetyt luvut ovat täsmällisempiä kuin peruskuolemansyyhin tai huumausainelöydöksiin perustuvat tilastot (Kuvio 9). EMCDDA:n selection D määritelmän mukaisesti huumemyrkytyksiin ei sisällytetä myrkytyksiä, joissa aiheuttajana ovat pelkästään uni- tai rauhoittavat lääkkeet. • Vid Hjelt-institutet bedöms de avlidnas användning av läkemedel i berusningssyfte utgående från handlingar. Därför är de presenterade uppgifterna mer exakta än den statistik som bygger på den grundläggande dödsorsaken eller narkotikafyndet (Diagram 9). I narkotikarelaterade förgiftningar i enlighet med EMCDDA selection D upptas inte förgiftningar som enbart beror på sömnmediciner eller lugnande mediciner i narkotikarelaterade förgiftningar. • *The Hjelt Institute uses different kinds of records to assess whether the deceased had used medicines for intoxication purposes, which explains why the figures presented by the Hjelt Institute are more precise than statistics that are based on the primary cause of death or drug findings (Figure 9). In accordance with the EMCDDA Selection D definition, drug poisonings do not include poisonings caused by hypnotics or sedatives.*

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Hjelt-institutet rättskemiska enhet vid Helsingfors Universitet. • *Source: Hjelt Institute, Forensic Toxicology Unit, University of Helsinki.*

47. Huuhausainelöydökset ruumiinavauksissa 2001–2010

Narkotikafynd vid obduktioner 2001–2010

Drugs found in post-mortem examinations 2001–2010

Vuosi År Year	Heroiini Heroin Heroin	Buprenofiini Buprenorfin Buprenorphine	Metadoni Metadon Methadone	Kannabinoidit Cannabinoider Cannabinoids	Amfetamiinit Amfetamin Amphetamines	Kokaiini Kokain Cocaine	Gamma Gamma GHB	Yhteensä Totalt Total
2001	26	10	..	62	84	1	..	152
2002	6	22	..	70	61	2	..	153
2003	4	73	3	82	51	1	1	147
2004	-	72	11	80	52	3	1	176
2005	3	83	14	71	66	2	2	179
2006	2	88	21	99	64	1	6	191
2007	1	97	26	94	94	3	2	234
2008	3	104	33	93	73	3	1	248
2009	3	111	34	119	94	4	11	256
2010	2	156	36	116	113	4	3	304

Lähde: Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikkö. • Källa: Hjelt-institutet rättskemiska enhet vid Helsingfors Universitet. • Source: Hjelt Institute, Forensic Toxicology Unit, University of Helsinki.

48. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenneonnettomuuksissa 2007–2011
Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada 2007–2011
Alcohol-related cases of road traffic accidents involving injury, 2007–2011

	2007	2008	2009	2010	2011
	Kuljettajien lukumäärä • Antal förare • Number of drivers				
Kuolemaan johtaneet • Med dödlig utgång • With fatal injuries	87	87	56	59	65
Loukkaantumiseen johtaneet • Med annan personskada • With non-fatal injuries	737	690	645	567	538
Yhteensä • Totalt • Total	824	777	701	626	603
	Prosenttia • Procent • Per cent				
Osuus kaikista • Andel av alla • Percentage of all					
kuolemaan johtaneista • med dödlig utgång • cases with fatal injuries	24,9	27,1	22,0	24,5	23,8
loukkaantumiseen johtaneista • med annan personskada • cases with non-fatal injuries	11,7	10,5	10,5	9,7	8,8
Yhteensä • Totalt • Total	12,4	11,3	10,9	10,3	9,4

Alkoholin vaikutuksen alaiset moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajat ikäryhmittäin • Alkoholpåverkade förare av motorfordon, efter åldersgrupp • Motor vehicle drivers under the influence of alcohol by age

Ikäryhmä • Åldersgrupp • Age group	2007	2008	2009	2010	2011
	Lukumäärä • Antal • Number				
–17	58	58	55	39	44
18–24	270	230	231	178	166
25–34	222	207	172	156	140
35–54	214	212	196	190	180
55–	60	70	47	63	73
Tuntematon • Okänd • Unknown	1	–	–	–	–
Yhteensä • Totalt • Total	825	777	701	626	603
Miehet • Män • Men	724	678	604	567	526
Naiset • Kvinnor • Women	101	99	97	59	77

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistiken. •
Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

49. Poliisin tietoon tulleet liikennejuopumustapaukset koko maassa ja maakunnissa 2000–2011
Fall av trafikfylleri polisen fått kännedom om i hela landet och landskapsvis 2000–2011
Drink driving offences recorded by the police, nationwide and by region, 2000–2011

Vuosi År Year	Rattijuopumus • Rattfylleri • <i>Drink driving</i>						
	Rattijuopumus ja huu- maantuneena ajaminen Rattfylleri och körning- narkotika på verkad <i>Driving while under the influence of alcohol or drugs</i>	Törkeä ratti- juopumus Grovt rattfylleri <i>Aggravated drink driving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Tuhatta 18 vuotta täyttäneitä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över <i>Per 1000 inhabitants aged 18 and over</i>	100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ <i>Per 100 000 motor vehicles¹⁾</i>		
2000	9 400	13 383	22 783	5,7	891		
2005	11 068	14 944	26 012	6,3	874		
2009	11 056	12 294	23 350	5,5	670		
2010	9 888	11 242	21 130	4,9	589		
2011	10 050	11 409	21 459	5,0	579		

Maakunta Landskap Region	Rattijuopumus yhteensä Rattfylleri, totalt <i>Drink driving, total</i>		Tuhatta 18 vuotta täyttäneitä kohti Per 1 000 invånare i åldern 18 år och över <i>Per 1000 inhabitants aged 18 and over</i>		100 000 moottoriajo- neuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motor- fordon ¹⁾ <i>Per 100 000 motor vehicles¹⁾</i>	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Koko maa • Whole country	21 130	21 459	4,9	5,0	589	579
Uusimaa	5 414	5 514	4,4	4,5	611	598
Varsinais-Suomi	1 821	1 789	4,9	4,7	566	538
Satakunta	982	982	5,3	5,3	555	537
Kanta-Häme	849	863	6,1	6,2	660	646
Pirkanmaa	1 690	1 633	4,3	4,1	529	493
Päijät-Häme	951	998	5,8	6,1	717	727
Kymenlaakso	899	903	6,0	6,1	686	671
Etelä-Karjala • <i>South Karelia</i>	646	716	5,9	6,5	677	727
Etelä-Savo	786	799	6,2	6,3	716	705
Pohjois-Savo	1 045	1 086	5,2	5,4	625	625
Pohjois-Karjala • <i>North Karelia</i>	639	675	4,7	5,0	540	548
Keski-Suomi • <i>Central Finland</i>	1 049	1 076	4,8	4,9	573	566
Etelä-Pohjanmaa • <i>South Ostrobothnia</i>	714	753	4,7	4,9	449	455
Pohjanmaa • <i>Ostrobothnia</i>	506	477	3,6	3,4	371	337
Keski-Pohjanmaa • <i>Central Ostrobothnia</i>	203	237	3,9	4,5	405	453
Pohjois-Pohjanmaa • <i>North Ostrobothnia</i>	1 565	1 544	5,3	5,1	610	580
Kainuu	319	363	4,8	5,5	543	596
Lappi • <i>Lapland</i>	984	965	6,6	6,5	742	700
Ahvenanmaa • <i>Åland Islands</i>	68	86	3,0	3,8	269	398

1) Autot ja moottoripyörät. • Bilar och motorcyklar. • *Cars and motorcycles.*

2) Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus. • Fylleri i sjö-, luft- eller tågtrafik. • *Waterway, air or rail traffic.*

3) Pl. liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla. • Exkl. trafikfylleri med motorlöst fordon. • *Excl. drink driving with unpowered vehicle.*
 Vuoden 2010 ja 2011 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2011 ja 1.1.2012. • I statistiken för 2010 och 2011 har Statistikcentralen använt regionindelningen 1.1.2011 och 1.1.2012. • *In the statistics for 2010 and 2011, Statistics Finland has applied the regional divisions introduced on 1 January 2011 and 1 January 2012.*

49. jatk. • forts. • cont.

49. jatk. • forts. • cont.

Muut liikennejuopumusrikokset • Övriga trafikfyllerifall • <i>Other drink driving offences</i>			Liikennejuopumus- tapaukset yhteensä Trafikfyllerifall, totalt <i>Drink driving offences, total</i>	Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla Trafikfylleri med motorlöst fordon <i>Drink driving with unpowered vehicle</i>	Vuosi År Year
Muu liikennejuopu- mus ²⁾ Annan trafikfylleri ²⁾ <i>Other cases of drink driving²⁾</i>	Kulkuneuvon luovutta- minen juopuneelle Överlämnande av fortskaffningsmedel till berusad <i>Relinquishing a vehicle to a drunken person</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>			
412	2 082	2 494	25 277	165	2000
510	2 196	2 706	28 718	112	2005
531	1 509	2 040	25 390	110	2009
431	1 384	1 815	22 945	69	2010
431	1 445	1 876	23 335	72	2011

Muut liikennejuopumusrikokset Övriga trafik fyllerifall <i>Other drink driving offences</i>		Liikennejuopumusrikokset yhteensä ³⁾ Trafikfyllerifall, totalt ³⁾ <i>Drink driving offences, total³⁾</i>		Landskap
2010	2011	2010	2011	
1 815	1 876	22 945	23 335	Hela landet
398	404	5 812	5 918	Nyland
148	188	1 969	1 977	Egentliga Finland
101	94	1 083	1 076	Satakunta
46	42	895	905	Egentliga Tavastland
132	112	1 822	1 745	Birkaland
69	71	1 020	1 069	Päijänne-Tavastland
92	108	991	1 011	Kymmenedalen
50	48	696	764	Södra Karelen
84	90	870	889	Södra Savolax
131	111	1 176	1 197	Norra Savolax
46	56	685	731	Norra Karelen
107	104	1 156	1 180	Mellersta Finland
51	67	765	820	Södra Österbotten
68	66	574	543	Österbotten
12	22	215	259	Mellersta Österbotten
163	167	1 728	1 711	Norra Österbotten
36	34	355	397	Kajanaland
69	71	1 053	1 036	Lappland
12	21	80	107	Åland

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • Source: Offences Known to the Police. OSF. Statistics Finland.

50. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet koko maassa ja maakunnissa 2011
I alkoholrelaterade vägtrafikolyckor dödade och skadade i hela landet och landskapsvis 2011
Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol, nationwide and by region, 2011

Juopunut osallinen Berusad person involverad <i>Drunken person involved</i>	Kuolleita • Dödade • Killed			Loukkaantuneita • Skadade • Injured		
	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person-himself/herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person-himself/herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
Henkilöauton kuljettaja • Personbilsförare • <i>Driver of passenger car</i>	42	18	60	304	247	551
Muun moottoriajoneuvon kuljettaja • Förare av annat motorfordon • <i>Driver of other motor vehicle</i>	10	2	12	108	41	149
Polkupyöräilijä • Cyklist • <i>Cyclist</i>	3	1	4	44	8	52
Muun ajoneuvon kuljettaja • Förare av annat fordon • <i>Driver of other vehicle</i>	2	0	2	26	10	36
Jalankulkija • Fotgängare • <i>Pedestrian</i>	5	0	5	22	2	24
Yhteensä • Totalt • Total	62	21	83	504	308	812

Maakunta Landskap <i>Region</i>	Onnettomuuksia Olyckor <i>Accidents</i>	Kuolleita Dödade <i>Killed</i>	Loukkaantuneita Skadade <i>Injured</i>
Koko maa • Hela landet • Whole country	683	83	811
Uusimaa • Nyland	117	14	141
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	61	3	71
Satakunta	45	2	59
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	23	1	32
Pirkanmaa • Birkaland	58	14	55
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	35	4	43
Kymenlaakso • Kymmenedalen	32	5	38
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	25	2	36
Etelä-Savo • Södra Savolax	30	6	36
Pohjois-Savo • Norra Savolax	37	1	48
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	20	7	25
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	38	5	43
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	34	4	40
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	16	1	19
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	11	0	12
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	54	6	57
Kainuu • Kajanaland	9	2	8
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	37	6	47
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	1	0	1

Lähde: Tieliikenneonnettomuustilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över vägtrafikolyckor. FOS. Statistikcentralen. •
Source: Statistics on road traffic accidents. OSF. Statistics Finland.

51. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset 2002–2011
Brott mot alkohollagstiftningen 2002–2011
Offences under the Alcohol Act, 2002–2011

Vuosi År Year	Alkoholirikkomus Alkoholiförseelse <i>Alcohol violation</i>	Alkoholirikos Brott mot alkohollagen <i>Alcohol offence</i>	Lievä alkoholirikos Lindrigt alkoholbrott <i>Minor alcohol offence</i>	Törkeä alkoholirikos Grovt alkoholbrott <i>Aggravated alcohol offence</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Tullin tietoon tulleet alkoholi- rikokset Alkoholbrott som kommit till tullens kännedom <i>Alcohol offences recorded by the customs authorities</i>
2002	2 624	707	3 331	2 871
2003	2 256	738	2 994	2 368
2004	3 022	750	3 772	843
2005	3 068	810	3 787	622
2006	2 372	662	3 034	654
2007	2 451	608	3 059	550
2008	2 484	597	3 081	565
2009 ¹⁾	2 271	204	486	26	2 987	660
2010	2 940	153	947	13	4 053	690
2011	3 723	157	1 230	11	5 121	829

1) Alkoholirikosten rikosnimikkeet uudistettiin vuonna 2009. Taulukon tiedot on esitetty uusien nimikkeiden mukaisesti. • Brottbenämningarna för alkoholbrott förnyades 2009. Uppgifterna i tabellen visas efter de nya benämningarna. • *The designations of alcohol offences were amended in 2009. The data in the table have been set out according to the new designations of offence.*

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus; Tullihallitus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen; Tullstyrelsen. • *Source: Offences Known to the Police. OSF. Statistics Finland; National Board of Customs.*

52. Huumausainerikollisuus 2002–2011
Narkotikabrottslighet 2002–2011
Drug-related crime, 2002–2011

Vuosi År Year	Huumaus- ainerikos Narkotikabrott <i>Narcotics offence</i>	Huumaus- aineiden käyttörikos Straffbart bruk av narkotika <i>Unlawful use of narcotics</i>	Törkeä huumaus- ainerikos Grovt narkotika- brott <i>Aggravated narcotics offence</i>	Huumausaine- rikoksen valmistelu Förberedelse till narkotikabrott <i>Preparation or abetment of narcotics offences</i>	Huumausaine- rikokset yhteensä Narkotikabrott totalt <i>Narcotics offences in total</i>	Rangaistus- vankien päärikoksena huumausainerikos Straffångar med narkotikabrott som huvudbrott <i>Drug related crime as main crime</i> %
2002	5 821	7 240	760	36	13 857	18,0
2003	5 202	9 084	742	30	15 058	16,7
2004	4 672	9 217	582	15	14 486	17,9
2005	4 589	9 248	561	27	14 425	16,1
2006	4 168	8 480	657	12	13 317	15,2
2007	4 206	10 333	883	26	15 448	14,6
2008	4 835	9 823	789	35	15 482	16,1
2009 ¹⁾	5 486	11 119	782	67	17 454	14,1
2010	6 444	12 158	1 083	39	19 724	15,6
2011	7 226	12 093	1 036	39	20 394	17,0

1) Tilastointitapa on muuttunut vuodesta 2009 lähtien. Vuodesta 2009 tilastoissa on otettu huomioon myös Tullin ja Rajavartiolaitoksen tietoon tulleet huumausainerikokset. Tilastomuutos näyttäytyy huumausainerikollisuuden määrän lisääntymisellä noin 5–6 %. • Sättet att föra statistik ändrades 2009. I statistiken från och med 2009 har man också beaktat narkotikabrott som kommit till Tullens och Gränsbevakningsväsendets kännedom. Statistikändringen visar sig i en ökning av narkotikabrottsligheten med cirka 5–6 procent. • *The compilation of statistics changed as of 2009. The statistics for 2009 include crimes reported to the Customs and Border Guard. This accounts for a 5% to 6% increase in the volume of drug-related crime.*

Lähde: Tilastokeskus, Rikosseuraamuslaitos. • Källa: Statistikcentralen, Brottspåföljdsmyndigheten. • *Source: Statistics Finland, Criminal Sanctions Agency.*

53. Takavarikoidut huumausaineet 2002–2011
Narkotikabeslag 2002–2011
Drug seizures, 2002–2011

Vuosi År Year	Kannabis- kasvi Cannabisväxt <i>Cannabis plants</i>	Hasis Hasch <i>Hashish</i>	Marihuana Marihuana <i>Marijuana</i>	Kokaiini Kokain <i>Cocaine</i>	Heroiini Heroin <i>Heroine</i>	Amfetamiini+ metamfetamiini ¹⁾ Amfetamin + metamfetamin ¹⁾ <i>Amphetamines + Methamphetamines¹⁾</i>
	Kpl Stycken <i>Number of</i>	Kg • Kilo • Kilogrammes				
2002	..	482	32	0,4	3,0	129
2003	..	423	45	1,1	1,6	115
2004	7 840	467	26	1,1	0,2	109
2005	9 500	431	43	1,2	52,4	117
2006	7 510	283	33	6,5	0,2	129
2007	7 600	360	36	4,0	0,4	152
2008	14 000	47	56	3,0	0,2	130+17
2009	12 500	440	100	2,8	2,0	110+5
2010	15 000	250	80	4,2	0,4	113+39
2011	16 400	860	97	3,5	1,0	71+28

Vuosi År Year	Subutex Subutex <i>Subutex</i>	Ekstaasi Ecstasy <i>Ecstasy</i>	LSD LSD <i>LSD</i>	Bromodra- gonfly Bromo- dragonfly <i>Bromodragonfly</i>	GBL + GHB ¹⁾ GBL + GHB ¹⁾ <i>GBL + GHB¹⁾</i>	MDPV MDPV <i>MDPV</i>	Kat Khat <i>Khat</i>
	Kpl • Stycken • <i>Number of items</i>				Litraa Liter <i>Litres</i>	Kg • Kilo • Kilogrammes	
2002	18 700	45 100	4 629	1 039
2003	37 284	35 216	1 460	1 879
2004	32 970	23 243	195	2 118
2005	25 500	52 200	452	2 550
2006	22 979	39 185	171	..	24	..	3 283
2007	20 600	83 000	2 138	..	91	..	3 300
2008	12 000	34 000	3 082	..	150+9	..	2 250
2009	17 000	15 100	620	1 200	84+2	4	3 300
2010	27 000	7 600	790	7 600	37+5	9,5	2 250
2011	31 700	17 800	1 260	1 100	930+2,5	2,4	5 800

1) Vuoteen 2007 saakka yhteenlaskettuna, vuodesta 2008 erikseen. • Sammanräknat till 2007, separat från och med 2008. • *Combined until 2007, separate from 2008.*

Lähde: Keskusrikospoliisi. • Källa: Centralkriminalpolisen. • *Source: Finnish National Bureau of Investigation.*

54. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun määrä 2002–2011

Tullbeslag av alkohol och sprit 2002–2011

Alcoholic beverage and ethyl alcohol seizures by the Customs, 2002–2011

Vuosi År Year	Alkoholijuomat Alkoholdrycker Alcoholic beverages	Pirtu Sprit Ethyl alcohol	Yhteensä Totalt Total
	litraa • liter • litres		
2002	35 394	31 018	66 412
2003	43 809	28 260	72 069
2004	52 520	33 366	85 886
2005	6 034	1 722	7 756
2006	6 095	406	6 501
2007	5 105	518	5 623
2008	3 666	185	3 851
2009	11 830	830	12 660
2010	4 725	151	4 876
2011	5 990	119	6 109

Lähde: SVT. Tullihallitus. • Källa: FOS. Tullstyrelsen. • Source: OSF. National Board of Customs.

55. Väkivaltarikollisuus 2000–2011

Våldsbrott 2000–2011

Violent crimes, 2000–2011

Vuosi År Year	Tappo Dråp Mans- laughter	Murha Mord Murder	Tapon, murhan tai surman yritys Försök till dråp mord eller dråp under förmildrande omständigheter Attempted mans- laughter, murder or homicide	Pahoinpitely Misshandel Assault	Törkeä pahoinpi- tely Grovt misshandel Aggravated assault	Lievä pahoinpi- tely Lindrig misshandel Petty assault	Yhteensä Totalt Total
2000	108	37	333	18 424	1 972	7 424	28 298
2005	77	36	349	20 086	2 071	8 324	30 943
2009	73	40	366	21 391	2 105	9 399	33 374
2010	72	38	308	21 570	1 996	9 516	33 500
2011	64	49	306	26 762	2 053	11 356	40 590

100 000 asukasta kohti • Per 100 000 invånare • *Per 100 000 inhabitants*

2000	2,1	0,7	6,4	355,6	38,1	143,3	546,2
2005	1,5	0,7	6,6	382,2	39,4	158,4	588,8
2009	1,4	0,7	6,8	399,7	39,3	175,6	623,6
2010	1,3	0,7	5,7	401,3	37,1	177,0	623,2
2011	1,2	0,9	5,7	495,5	38,0	210,2	751,5

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • Source: Offences Known to the Police. OSF. Statistics Finland.

56. Päihtyneiden säilöönotot koko maassa ja maakunnissa 2000–2011
Omhändertagna berusade i hela landet och landskapsvis 2000–2011
Persons taken into police custody for drunkenness, nationwide and by region, 2000–2011

Vuosi År Year	Lukumäärä Antal Number	100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants
2000	96 944	1 871
2005	101 856	1 938
2009	87 413	1 633
2010	78 641	1 463
2011	77 535	1 435

Maakunta • Landskap • Region	Lukumäärä Antal Number		100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants	
	2010	2011	2010	2011
Koko maa • Hela landet • Whole country	78 641	77 535	1 463	1 435
Uusimaa • Nyland	24 887	24 564	1 624	1 586
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	5 512	5 098	1 185	1 091
Satakunta	2 974	2 824	1 310	1 246
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	2 313	2 260	1 325	1 290
Pirkanmaa • Birkaland	4 791	4 898	982	997
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	3 697	3 891	1 832	1 924
Kymenlaakso • Kymmenedalen	1 983	1 653	1 087	909
Etelä-Karjala • Södra Karelen • South Karelia	1 837	1 886	1 374	1 415
Etelä-Savo • Södra Savolax	2 791	2 724	1 805	1 772
Pohjois-Savo • Norra Savolax	4 874	5 130	1 966	2 067
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • North Karelia	3 415	3 357	2 059	2 023
Keski-Suomi • Mellersta Finland • Central Finland	4 703	4 689	1 719	1 709
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • South Ostrobothnia	2 062	2 053	1 066	1 060
Pohjanmaa • Österbotten • Ostrobothnia	1 865	1 869	1 048	1 044
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • Central Ostrobothnia	935	876	1 369	1 279
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • North Ostrobothnia	5 090	5 006	1 289	1 258
Kainuu • Kajanaland	1 168	1 136	1 423	1 397
Lappi • Lappland • Lapland	3 466	3 314	1 889	1 808
Ahvenanmaa • Åland • Åland Islands	278	318	993	1 112

Vuoden 2010 ja 2011 tilastossa Tilastokeskus on käyttänyt aluejakoa 1.1.2011 ja 1.1.2012. • I statistikken för 2010 och 2011 har Statistikcentralen använt regionindelningen 1.1.2011 och 1.1.2012. • *In the statistics for 2010 and 2011, Statistics Finland has applied the regional divisions introduced on 1 January 2011 and 1 January 2012.*

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen. • *Source: Offences Known to the Police. OSF. Statistics Finland.*

57. Alkoholijuomien myynnin nimellishintaindeksejä 2002–2011
Nominella prisindex för försäljning av alkoholdrycker 2002–2011
Nominal price indices for the sales of alcoholic beverages, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinat Brännvin Vodka, gin, etc.	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker Other strong beverages	Väkevät viinit Starkvin Fortified wines	Miedot viinit Lättvin Light wines	Siiderit Cider Ciders	Long drink- juomat Long drink Long drinks	Vahva olut Starköl Strong beer	Keskiolut Mellanöl Medium beer	Kaikki juomat Alla drycker All beverages
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • Sales total									
2002	101,5	101,4	99,1	100,3	107,3	107,8	106,3	108,2	105,1
2003	102,1	102,4	99,7	101,8	109,6	109,0	110,0	111,2	107,2
2004	82,5	87,6	80,3	100,8	106,3	103,3	104,2	103,9	98,0
2005	79,0	86,1	76,3	101,1	106,3	103,8	104,5	101,2	96,3
2006	79,4	87,4	76,7	101,8	107,8	105,6	106,9	101,2	97,0
2007	80,0	89,3	77,6	102,8	109,0	107,5	109,2	101,4	98,2
2008	87,7	98,9	82,9	108,3	113,5	112,2	114,2	106,7	104,3
2009	94,7	105,6	89,2	113,7	117,9	117,3	119,8	114,3	110,9
2010	99,3	109,3	93,6	116,5	119,1	122,1	123,4	120,5	115,5
2011	100,4	110,8	96,0	118,3	120,4	125,6	126,5	121,9	117,5
Vähittäismyynti • Detaljhandel • Retail sales									
2002	100,5	99,6	98,8	98,7	109,2	109,1	103,5	108,5	104,4
2003	100,1	100,1	99,2	99,5	111,6	110,5	105,3	111,2	105,8
2004	70,1	77,3	78,8	97,7	105,2	100,5	92,8	98,4	91,5
2005	64,1	74,1	74,6	97,0	104,2	99,9	91,2	94,2	88,5
2006	64,0	75,0	75,0	97,3	105,3	101,8	92,9	94,1	89,1
2007	64,1	76,7	75,8	98,0	106,1	103,8	94,0	94,6	90,2
2008	72,0	87,5	81,1	102,5	110,1	108,7	98,7	99,5	96,0
2009	79,4	94,7	87,2	107,6	115,1	115,7	105,6	106,8	102,8
2010	84,1	98,0	91,4	109,7	115,7	121,7	111,2	112,0	107,0
2011	84,4	98,6	93,2	110,6	116,2	125,8	113,3	111,8	107,5
Anniskelu • Servering • Licensed serving									
2002	104,7	104,6	104,4	106,8	105,0	105,7	108,6	107,6	106,5
2003	107,6	106,4	108,2	111,5	107,1	106,7	114,1	111,1	109,6
2004	104,1	104,4	108,3	114,2	107,4	105,8	113,6	112,8	109,7
2005	105,0	105,6	107,8	119,2	108,7	107,5	115,5	112,5	110,5
2006	106,7	107,5	108,8	121,7	110,8	109,3	118,4	112,7	111,6
2007	109,1	109,8	111,1	124,3	112,6	110,9	121,7	112,1	112,8
2008	114,6	116,8	115,5	134,6	117,8	115,3	126,9	118,1	119,2
2009	119,5	122,1	125,6	141,1	121,2	117,8	131,0	125,9	125,0
2010	123,1	126,3	135,9	146,5	123,2	120,9	133,0	134,3	130,7
2011	126,1	129,5	149,1	152,5	125,7	123,7	136,9	139,8	135,2

Lähde: Alkoholijuomien hintakehitys. SVT. THL • Källa: Prisutveckling för alkoholdrycker. FOS. THL • Source: Alcoholic Beverage Price Trends. OSF. THL

58. Alkoholijuomien myynnin reaalihintaindeksejä 2002–2011
Realprisindex för försäljning av alkoholdrycker 2002–2011
Real price indices for the sales of alcoholic beverages, 2002–2011

Vuosi År Year	Viinat Brännvin <i>Vodka, gin, etc.</i>	Muut väkevät juomat Övriga starka drycker <i>Other strong beverages</i>	Väkevät viinit Starkvin <i>Fortified wines</i>	Miedot viinit Lättvin <i>Light wines</i>	Siiderit Cider <i>Ciders</i>	Long drink- juomat Long drink <i>Long drinks</i>	Vahva olut Starköl <i>Strong beer</i>	Keskiolut Mellanöl <i>Medium beer</i>	Kaikki juomat Alla drycker <i>All beverages</i>
2000=100									
Myynti yhteensä • Försäljning totalt • <i>Sales total</i>									
2002	97,4	97,4	95,2	96,3	103,1	103,5	102,1	103,9	101,0
2003	97,2	97,5	94,9	96,9	104,3	103,8	104,7	105,8	102,0
2004	78,4	83,3	76,2	95,7	100,9	98,2	99,0	98,8	93,1
2005	74,4	81,1	71,8	95,2	100,1	97,7	98,4	95,3	90,7
2006	73,4	80,9	70,9	94,2	99,8	97,8	98,9	93,7	89,8
2007	72,3	80,6	70,0	92,8	98,4	97,1	98,7	91,5	88,7
2008	76,1	85,8	71,9	94,0	98,5	97,3	99,1	92,6	90,5
2009	82,2	91,6	77,4	98,6	102,3	101,8	103,9	99,2	96,2
2010	85,2	93,7	80,2	99,8	102,1	104,6	105,8	103,3	99,0
2011	83,2	91,8	79,5	98,0	99,7	104,1	104,8	101,0	97,4
Vähittäismyynti • Detaljhandel • <i>Retail sales</i>									
2002	96,5	95,6	94,9	94,7	104,9	104,8	99,4	104,2	100,2
2003	95,3	95,2	94,4	94,7	106,2	105,2	100,2	105,9	100,7
2004	66,6	73,4	74,8	92,8	100,0	95,5	88,2	93,5	86,9
2005	60,4	69,8	70,2	91,4	98,1	94,1	85,8	88,7	83,3
2006	59,2	69,4	69,4	90,1	97,5	94,2	85,9	87,1	82,4
2007	57,9	69,2	68,4	88,5	95,8	93,7	84,9	85,4	81,5
2008	62,5	75,9	70,4	88,9	95,5	94,3	85,6	86,3	83,3
2009	68,9	82,2	75,7	93,3	99,9	100,4	91,7	92,7	89,2
2010	72,1	84,0	78,3	94,1	99,2	104,3	95,4	96,0	91,7
2011	69,9	81,7	77,2	91,6	96,2	104,2	93,9	92,6	89,1
Anniskelu • Servering • <i>Licensed serving</i>									
2002	100,5	100,5	100,3	102,5	100,8	101,5	104,3	103,4	102,3
2003	102,4	101,3	103,0	106,1	102,0	101,6	108,6	105,7	104,3
2004	98,9	99,2	102,9	108,5	102,1	100,5	107,9	107,2	104,3
2005	98,9	99,4	101,6	112,2	102,4	101,2	108,7	106,0	104,0
2006	98,7	99,4	100,7	112,7	102,5	101,1	109,6	104,3	103,2
2007	98,6	99,2	100,3	112,3	101,7	100,2	109,9	101,2	101,9
2008	99,5	101,4	100,2	116,8	102,2	100,0	110,1	102,5	103,4
2009	103,7	105,9	109,0	122,4	105,1	102,2	113,7	109,2	108,5
2010	105,5	108,3	116,5	125,6	105,6	103,6	114,0	115,2	112,0
2011	104,4	107,3	123,5	126,3	104,1	102,4	113,4	115,8	112,0

Lähde: Alkoholijuomien hintakehitys. SVT. THL • Källa: Prisutveckling för alkoholdrycker. FOS. THL • Source: Alcoholic Beverage Price Trends. OSF. THL

59. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto 1995–2011
 Distributionsnät för detaljhandel med alkoholdrycker 1995–2011
Network for the retail sales of alcoholic beverages, 1995–2011

Vuosi År Year	Alkon myymälät Alkos butiker <i>Alko stores</i>	Vähittäismyynti- paikat Detaljhandels- ställen <i>Retail outlets</i> ≤ 4.7 %	Tilaviini- ja sahtimyymlät Gårdsvins- och sahtibutiker <i>Stores for selling fruit wine and sahti</i>	Alkon luovutus- paikat Alkos utlämnings- ställen <i>Alko delivery points</i>
1995	251	8 076	21	3
2000	275	7 348	49	124
2005	327	6 699	49	139
2006	331	6 398	48	136
2007	338	6 229	47	130
2008	344	6 093	44	124
2009	346	5 947	40	122
2010	343	5 755	35	118
2011	348	5 586	32	110

2011:

Maakunta • Landskap •
Region

Koko maa • Hela landet •

<i>Whole country</i>	348	5 586	32	110
Uusimaa • Nyland	72	1 154	2	7
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	30	489	3	13
Satakunta	16	283	-	7
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	12	186	3	-
Pirkanmaa • Birkaland	29	470	2	5
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	16	212	2	-
Kymenlaakso • Kymmenedalen	13	190	2	3
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	9	147	-	2
Etelä-Savo • Södra Savolax	15	247	4	5
Pohjois-Savo • Norra Savolax	16	285	2	12
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	11	218	2	8
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	22	287	2	6
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	16	244	2	9
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	8	210	-	3
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	4	81	-	1
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	27	414	-	11
Kainuu • Kajanaland	9	113	1	3
Lappi • Lappland • <i>Lappland</i>	22	306	4	15
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	1	50	1	-

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • *Source: Valvira.*

60. Alkoholiuomien anniskeluverkosto 1995–2011

Nät för servering av alkoholdrycker 1995–2011

Network for the licensed serving of alcoholic beverages, 1995–2011

Vuosi År Year	Anniskeluravintolat • Restauranger med serveringstillstånd • <i>Licensed restaurants</i>					
	Anniskeluluvat ¹⁾ • Serveringstillstånd ¹⁾ • <i>Serving licences¹⁾</i>			Asiakaspaikkoja ³⁾ • Gästplatser ³⁾ • <i>Seating for customers³⁾</i>		
	A-luvat A-tillstånd <i>A licences</i>	B-luvat B-tillstånd <i>B licences</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>	A+B-luvat A+B-tillstånd <i>A+B licences</i>	C-luvat C-tillstånd <i>C licences</i>
1995	3 222	270	3 492	5 989	642 176 ²⁾	–
2000	4 640	264	4 904	4 050	1 616 404	332 974
2005	5 321	225	5 546	2 912	1 945 277	262 751
2006	5 441	247	5 688	2 706	1 971 228	243 078
2007	5 579	263	5 842	2 524	1 972 990	235 692
2008	5 694	270	5 964	2 358	2 024 869	223 992
2009	5 750	289	6 039	2 259	2 077 588	220 178
2010	5 812	312	6 124	2 178	2 091 621	215 553
2011	5 847	319	6 166	2 112	2 125 118	213 509
2011:						
Maakunta • Landskap • <i>Region</i>						
Koko maa • Hela landet •						
<i>Whole country</i>	5 847	319	6 166	2 112	2 125 118	213 509
Uusimaa • Nyland	1 807	76	1 883	393	632 025	27 505
Varsinais-Suomi • Egentliga Finland	536	27	563	152	194 806	14 402
Satakunta	246	9	255	89	88 302	8 411
Kanta-Häme • Egentliga Tavastland	183	14	197	63	74 442	6 778
Pirkanmaa • Birkaland	476	22	498	162	154 179	16 858
Päijät-Häme • Päijänne-Tavastland	227	12	239	72	71 834	7 326
Kymenlaakso • Kymmenedalen	212	5	217	88	53 078	9 366
Etelä-Karjala • Södra Karelen • <i>South Karelia</i>	152	4	156	80	51 501	8 037
Etelä-Savo • Södra Savolax	218	14	232	123	85 169	14 139
Pohjois-Savo • Norra Savolax	221	13	234	106	90 290	10 393
Pohjois-Karjala • Norra Karelen • <i>North Karelia</i>	128	5	133	61	38 596	9 107
Keski-Suomi • Mellersta Finland • <i>Central Finland</i>	251	8	259	136	93 624	14 516
Etelä-Pohjanmaa • Södra Österbotten • <i>South Ostrobothnia</i>	137	11	148	102	68 794	14 738
Pohjanmaa • Österbotten • <i>Ostrobothnia</i>	142	12	154	92	55 856	12 935
Keski-Pohjanmaa • Mellersta Österbotten • <i>Central Ostrobothnia</i>	57	8	65	34	21 619	3 255
Pohjois-Pohjanmaa • Norra Österbotten • <i>North Ostrobothnia</i>	337	16	353	169	130 869	17 999
Kainuu • Kajanaland	86	6	92	44	37 432	4 211
Lappi • Lappland • <i>Lapland</i>	368	11	379	132	170 939	13 276
Ahvenanmaa • Åland • <i>Åland Islands</i>	63	46	109	14	11 763	257

1) A-luvat: kaikki alkoholiuomat, B-luvat: miedot alkoholiuomat, C-luvat: enintään 4,7 til-% alkoholiuomat. • A-tillstånd: alla alkoholdrycker, B-tillstånd: svaga alkoholdrycker, C-tillstånd: alkoholdrycker med högst 4,7 % volymprocent. • A licences: all alcoholic beverages, B licences: light alcoholic beverages, C licences: alcoholic beverages with no more than 4.7% by volume.

2) Käytössä olleet asiakaspaikat. • Gästplatser i bruk. • *Number of seats in use.*

3) Anniskelulupien mukaiset asiakaspaikat. • Gästplatser enligt serveringstillstånd. • *Seating for customers according to serving licences.*

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • *Source: Valvira.*

61. Mainonnan valvonta 1995–2011
Reklamtillsyn 1995–2011
State control of alcohol advertising, 1995–2011

	Päätös • Beslut • Decision	
Vuosi År Year	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården <i>National Supervisory Authority for Welfare and Health</i>	Aluehallintovirasto Regionförvaltningsverket <i>Regional State Administrative Agency</i>
1995	37	16
2000	73	17
2005	99	13
2009	59	39
2010	89	23
2011	96	24

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

62. Vähittäismyyntiin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2002–2011
Åtgärder i samband med tillsyn av detaljhandel 2002–2011
Control measures related to alcohol sales through retail outlets, 2002–2011

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar <i>Written notices</i>	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar <i>Written warnings</i>	Määraaikaisia peruutuksia Återkallelser för viss tid <i>Temporary revocations of licence</i>	Lopullisia peruutuksia Permanent återkallelser <i>Permanent revocations of licence</i>	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet <i>Restriction of licence</i>
Vähittäismyyntipaikoille annettuja • Utfärdat till detaljhandelsställen • <i>Issued to retail outlet</i>					
2002	27	21	24	12	–
2003	51	23	19	15	1
2004	21	9	15	13	–
2005	60	8	16	4	–
2006	38	18	10	8	–
2007	36	14	25	6	–
2008	32	12	18	9	–
2009	41	15	11	27	–
2010	56	21	13	14	–
2011	73	21	10	22	–

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

63. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä 2002–2011
 Åtgärder i samband med tillsyn av alkoholserving 2002–2011
 Control measures related to licensing supervision, 2002–2011

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written notices	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar Written warnings	Määräaikaista peruutuksia Återkallelser för viss tid Temporary revocations of licence	Lopullisia peruutuksia Permanent återkallelser Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
A- ja B-ravintoloille annettuja • Utfärdat till restauranger med A- och B-rättigheter • Issued to A- and B-licensed restaurants					
2002	62	145	36	68	3
2003	101	108	18	33	1
2004	124	74	25	61	-
2005	258	137	55	30	5
2006	231	160	70	21	2
2007	297	236	63	37	3
2008	304	276	87	37	-
2009	393	268	61	55	12
2010	437	220	64	38	10
2011	379	227	59	35	9
C-ravintoloille annettuja • Utfärdat till restauranger med C-rättigheter • Issued to C-licensed restaurants					
2002	75	94	39	20	3
2003	127	78	38	20	2
2004	146	59	10	25	-
2005	136	81	22	21	-
2006	128	64	23	11	1
2007	142	91	14	17	-
2008	106	71	8	18	-
2009	139	76	11	28	1
2010	146	70	18	14	-
2011	115	31	11	8	1

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

64. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista 2002–2011
Konsumenternas alkoholutgifter efter distributionsväg samt deras andel av de privata konsumtions-
utgifterna 2002–2011
Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure, 2002–2011

Vuosi År Year	Alkoholimenot • Alkholutgifter • <i>Alcohol expenditure</i>			Yksityiset kulutusmenot Privata konsumtions- utgifter <i>Private consumer expenditure</i>	Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna <i>Alcohol expenditure as a percentage of private consumption expenditure</i>
	Vähittäiskulutus Detaljandels konsumtion <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelukulutus Konsumtion av serverad alkohol <i>Consumption through licensed serving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>		
	1 000 000 €				%
	Käypiin hintoihin • Löpande priser • <i>Current prices</i>				
2002	2 536	1 429	3 965	72 117	5,5
2003	2 611	1 442	4 053	75 150	5,4
2004	2 368	1 383	3 751	78 042	4,8
2005	2 362	1 410	3 772	81 095	4,6
2006	2 461	1 465	3 926	85 768	4,6
2007	2 602	1 496	4 098	90 708	4,5
2008	2 717	1 510	4 227	95 639	4,4
2009	2 865	1 466	4 331	94 170	4,6
2010	2 934	1 466	4 400	99 221	4,4
2011	3 008	1 521	4 530	105 172	4,3
	Vuoden 2000 hintoihin • 2000 års priser • <i>2000 prices</i>				
2002	2 434	1 371	3 805	68 931	
2003	2 485	1 373	3 858	72 227	
2004	2 249	1 314	3 563	74 712	
2005	2 224	1 328	3 552	77 009	
2006	2 277	1 355	3 633	80 308	
2007	2 350	1 351	3 701	83 098	
2008	2 357	1 310	3 667	84 691	
2009	2 486	1 271	3 757	82 239	
2010	2 515	1 257	3 772	84 915	
2011	2 492	1 260	3 753	87 008	

Lähteet: Alkoholijuomien kulutus. SVT. THL; Valvira; Kansantalouden tilinpito. SVT. Tilastokeskus. • Källor: Alkoholkonsumtion. FOS. THL; Valvira; Nationalräkenskaper. FOS. Statistikcentralen. • Sources: Alcoholic Beverage Consumption OSF. THL; Valvira; National Accounts. OSF. Statistics Finland.

65. Valtion alkoholitulot 2002–2011
Statens alkoholinkomster 2002–2011
State revenues from alcohol, 2002–2011

Vuosi År Year	Alkoholi- juomavero Skatt på alholdrycker <i>Tax on alcoholic beverages</i>	Osuus valtion vero- ja veroluonteisista tuloista Andel av statens skatter och inkomster av skattenatur <i>As a share of taxes and other similar revenue</i>	Valtion alkoholitulot ¹⁾ Statens alkoholinkomster ¹⁾ <i>State revenues from alcohol¹⁾</i>	Osuus valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia Andel av statsinkomsterna exkl. finanstransaktioner <i>As a share of state revenue before financial transactions</i>
	Milj. € • Mn € • EUR million	%	Milj. € • Mn € • EUR million	%
2002	1 338	4,3	2 053	5,5
2003	1 364	4,4	2 095	5,7
2004	1 071	3,3	1 747	4,6
2005	973	3,0	1 658	4,2
2006	992	2,9	1 701	4,2
2007	1 015	2,8	1 782	4,1
2008	1 092	2,9	1 892	4,3
2009	1 207	3,8	1 991	5,3
2010	1 284	4,0	2 087	5,4
2011	1 281	3,5	2 132	4,9

1) Sisältää alkoholijuomaveron ja arvonlisäveron. • Inbegriper alkoholskatt och mervärdesskatt. • Includes tax on alcoholic beverages and value-added tax.

Lähteet: Valtiovarainministeriö; THL. • Källor: Finansministeriet; THL. • Sources: Ministry of Finance; THL.

66. Päihdehuollon¹⁾ menot ja tulot 2001–2010
Missbrukarvårdens¹⁾ utgifter och inkomster 2001–2010
Expenditure and income in services for substance abusers¹⁾, 2001–2010

Vuosi År Year	Käyttömenot Driftsutgifter <i>Current expenditure</i>	Käyttötulot Driftsinkomster <i>Current income</i>	Nettomenot Nettoutgifter <i>Net expenditure</i>
	1 000 €		
2001	99 168	9 613	89 555
2002	108 287	11 043	97 244
2003	118 178	13 606	104 572
2004	126 879	14 625	112 254
2005	129 968	11 321	118 647
2006	137 993	11 716	126 277
2007	151 218	14 595	136 623
2008	162 127	12 588	149 539
2009	171 389	14 250	157 139
2010	168 582	12 739	155 843

1) Kuntien kustantamat palvelut. • Service finansierad av kommuner. • Services paid by municipalities.

Lähde: Kunnan/kuntyhtymän sosiaalipalvelujen toimintatilasto. SVT. Tilastokeskus. • Källa: Statistik över kommunernas/samkommunernas verksamhet inom sociala tjänster. FOS. Statistikcentralen. • Source: Statistics on the activities of social services of municipalities/joint municipal boards. OSF. Statistics Finland.

67. **Haittakustannukset pääryhmittäin 2010¹⁾**
Skadestkostnader per huvudgrupp 2010¹⁾
Harm-related expenditure by main category, 2010¹⁾

Haittakustannukset 2010 • Skadestkostnader 2010 • *Harm-related expenditure, 2010*

	Alkohol • Alkohol • Alcohol			Huumaussaineet ja lääkkeiden väärinkäyttö • Narkotika och missbruk av läkemedel • Drugs and medicine abuse		
Välittömät kustannukset Direktnakostnader <i>Direct costs</i>	Min ²⁾	Max ²⁾	Muutos ed. v., % ³⁾ Förändring jämfört med året innan, % ³⁾ % change on previous year ³⁾	Min ²⁾	Max ²⁾	Muutos ed. v., % ³⁾ Förändring jämfört med året innan, % ³⁾ % change on previous year ³⁾
Milj. € • Mn € • EUR million						
Kustannukset yhteensä • Kostnader sammanlagt • <i>Total costs</i>	1 204	1 399	-4,9	325	380	0,5
Terveystenhoito • Hälso- och sjukvård • <i>Health care</i>	81	136	0,3	28	48	-1,1
Eläkkeet ja sairauspäivärahat • Pensioner och sjukdagpenningar • <i>Pensions and sickness allowances</i>	182	271	-2,1	7	21	1,4
Sosiaalipalvelut ja -turva • Social service och socialskydd • <i>Social services and social security</i>	224	267	2,0	49	68	2,0
Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito • Upprätthålland av ordning och säkerhet • <i>Costs of maintaining public order and safety</i>	233	233	-9,5	77	77	5,7
Oikeusjärjestelmä ja vankeinhoito • Rättssystem och kriminalvård • <i>Legal system and prison administration</i>	131	139	-5,3	58	60	1,7
Onnettomuus- ja rikosvahingot • Olycks- och brottsskador • <i>Accident and crime damage</i>	343	343	-9,2	96	96	-2,7
Muut kustannukset (ehkäisevä päihdetyö, alkoholi- valvonta) • Övriga kostnader (förebyggan- de missbrukarvård, alkoholtillsyn) • <i>Other costs (substance abuse prevention, alcohol supervision)</i>	12	12	-4,3	10	10	-13,6

1) Päihdehaittakustannusten laskentakehikkoa on uudistettu vuosien 2011 ja 2012 aikana. Tiedot on tuotettu uuden laskentakehikon mukaisena tilastovuodesta 2006 alkaen. Uudistetun laskentakehikon mukaiset tiedot eivät ole vertailukelpoisia aikaisemman laskentakehikon tietojen kanssa. • Ramen för beräkningen av skadestkostnaderna för alkohol och andra droger har förnyats under 2011 och 2012. Uppgifterna följer den nya beräkningsramen från och med statistikåret 2006. Uppgifterna enligt den förnyade ramen är inte jämförbara med de uppgifter som följer den tidigare ramen. • *The calculation framework for drug- and alcohol-related costs has been revised in 2011 and 2012. Data in accordance with the new framework have been produced from 2006 onwards. The data compiled in accordance with the former framework and data compiled in accordance with the new framework are not comparable.*

2) Haittakustannusten minimi ja maksimi ovat laskennallisia arvioita, joiden väliin todellisten kustannusten oletetaan sijoittuvan. • Skadestkostnadernas minimioch maximibelopp är beräknade uppskattningar och de faktiska kostnaderna antas placera sig mellan dem. • *The minimum and maximum costs arising from alcohol-related harm are calculated estimates, and the real costs are assumed to be somewhere in between the two.*

3) Muutosprosentti laskettu keskiarvosta • Förändringsprocenten har beräknats på medelvärdet. • *The percentage change is based on the average.*

Lähde: Päihdehaittakustannukset, THL. • Källa: Skadestkostnader för alkohol och andra droger, THL. • *Source: Costs of Alcohol and Drug Harm, THL.*

68. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä 2011
Inhemska och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker 2011
Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages, 2011

Juomaryhmä Varugrupp Type of beverage	Kotimaiset Inhemska Domestic	Ulkomaiset Utländska Imported	Yhteensä Totalt Total
	%		
Väkevät juomat ¹⁾ • Starka drycker ¹⁾ • <i>Strong beverages¹⁾</i>	76,9	23,1	100
Väkevät viinit • Starkvin • <i>Fortified wines</i>	81,4	18,6	100
Miedot viinit • Lättvin • <i>Light wines</i>	4,8	95,2	100
Siiderit • Cider • <i>Ciders</i>	77,1	22,9	100
Long drink ²⁾ • Long drink ²⁾ • <i>Long drinks²⁾</i>	98,0	2,0	100
Mallasjuomat • Maltdrycker • <i>Beers</i>	90,1	9,9	100

1) Sisältää tislattulla alkoholilla väkevöidyt long drink -juomat. • Inbegriper long drink med tillsatt destillerad alkohol. • *Includes long-drink beverages fortified with distilled alcohol.*

2) Sisältää käymisteitse valmistetut long drink -juomat. • Inbegriper long drink som tillverkas genom jäsning. • *Includes fermented long drinks.*

Lähde: Valvira. • Källa: Valvira. • Source: Valvira.

69. Alkoholijuomien tuonti 2002–2011
Import av alkoholdrycker 2002–2011
Imports of alcoholic beverages, 2002–2011

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker <i>Strong beverages</i>	Kuohuviinit Skumvin <i>Sparkling wines</i>	Siiderit Cider <i>Ciders</i>	Muut viinit Övriga viner <i>Other Wines</i>	Mallasjuomat Malt drycker <i>Beers</i>	Arvo Värde Value
	1 000 litraa • liter • litres					1 000 €
2002	14 045	2 712	11 595	44 100	10 909	210 312
2003	15 599	2 738	11 056	48 475	22 319	225 729
2004	17 077	3 128	11 621	48 260	31 782	241 103
2005	17 183	3 557	16 618	52 304	32 850	262 340
2006	17 152	4 051	18 402	52 730	36 363	281 643
2007	17 684	5 157	20 434	59 065	37 491	309 367
2008	17 337	5 560	14 716	60 002	47 136	321 654
2009	15 588	5 947	13 774	60 151	42 180	299 929
2010	14 773	6 516	14 895	60 609	62 265	316 141
2011	15 491	6 782	14 309	61 263	58 202	328 814
2011:						
EU	13 626	5 560	14 241	29 228	55 720	239 031
Muu Eurooppa • Övriga Europa • <i>Rest of Europe</i>	259	3	0	475	117	2 508
Muut maat • Övriga länder • <i>Other countries</i>	1 606	1 220	69	31 560	2 365	87 275

Lähde: SVT. Tullihallitus; THL. • Källa: FOS. Tullstyrelsen; THL. • Source: OSF. National Board of Custom; THL.

70. Alkoholijuomien vienti 2002–2011
 Export av alkoholdrycker 2002–2011
Exports of alcoholic beverages, 2002–2011

Vuosi År Year	Väkevät juomat Starka drycker <i>Strong beverages</i>	Kuohuviinit Skumvin <i>Sparkling wines</i>	Siiderit Cider <i>Ciders</i>	Muut viinit Övriga viner <i>Other Wines</i>	Mallasjuomat Malt drycker <i>Beers</i>	Arvo Värde <i>Value</i>
	1 000 litraa • liter • <i>litres</i>					1 000 €
2002	16 572	18	5 914	727	27 285	80 852
2003	16 367	5	5 189	457	23 855	58 467
2004	19 960	22	7 828	731	24 978	73 874
2005	26 047	32	8 433	984	18 719	83 718
2006	31 399	55	9 035	1 186	17 430	97 643
2007	36 345	88	8 128	2 031	20 417	111 898
2008	42 117	109	9 008	2 412	18 310	131 974
2009	40 907	162	8 217	3 092	16 933	128 196
2010	26 403	253	10 365	2 918	20 395	105 801
2011	40 077	232	11 385	2 613	17 391	140 004
2011:						
EU	26 982	144	11 184	1 965	12 454	87 944
Muu Eurooppa •						
Övriga Europa •						
<i>Rest of Europe</i>	4 040	88	179	567	4 927	31 395
Muut maat •						
Övriga länder •						
<i>Other countries</i>	9 055	0	22	82	10	20 665

Lähde: SVT. Tullihallitus; THL. • Källa: FOS. Tullstyrelsen; THL. • Source: OSF. National Board of Custom; THL.

Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia

Alkoholi:

- 1919 Kieltolaki tulee voimaan 1.6.1919.
- 1931 Neuvoa-antava kansanäänestys kieltolaista 29–30.12.1931.
- 1932 Kieltolaki kumotaan. Väkijuomalaki (45/1932).
Alkoholimonopoli perustetaan.
Vähittäismyynti sallitaan kaupungeissa ja kauppaloissa.
Anniskelumyynti sallitaan erityistapauksissa myös maalaiskunnissa.
Ostoikäräajat: vähittäismyyntissä 21 vuotta, anniskelumyyntissä 18 vuotta.
Alkoholimonopoli perustetaan ja Oy Alkoholiliike Ab aloittaa toimintansa 5.4. klo 10.00
- 1943 Viinakortti otetaan käyttöön sodan aikana.
- 1946 Ostajaintarkkailuorganisaatio perustetaan.
- 1949 Miedot viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1952 Väkevät viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1958 Ostajaintarkkailuorganisaatio puretaan. Viinakortti jää edelleen.
Väkevät viinit sidotaan uudelleen viinakorttiin.
- 1962 Alkon ensimmäinen itsepalvelumyymälä avataan.
- 1969 Alkoholilaki (459/1968) ja laki keskioluesta (462/1968) tulevat voimaan 1.1.1969:
Kunnallista määräämisvaltaa lisätään.
Vähittäismyynti sallitaan myös maaseudulla.
Vähittäismyyntissä mietojen juomien ostoikäräjaa alennetaan 21 vuodesta 18 vuoteen.
Väkevien juomien ostoikäräja alennetaan 21 vuodesta 20 vuoteen.
Alkoholijuomaverolait (463–466/1968) tulevat voimaan 1.1.1969.
- 1971 Viinakortti poistuu
- 1977 Alkoholimainonta kielletään lailla.
Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaissulkemiskokeilu alkaa.
- 1991 Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaissulkemiskokeilu päättyy.
Alkoholitarkastus siirtyy kunnilta lääninhallituksien vastuulle.
- 1992 WHO:n Euroopan alkoholiohjelma (European Alcohol Action Plan) allekirjoitetaan.
- 1994 ETA-sopimus tulee voimaan 1.1.1994.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tulee voimaan 1.7.1994:
Siirrytään määräveroon.
- 1995 EU-jäsenyys tulee voimaan 1.1.1995.
Alkoholilaki (1143/1994) tulee voimaan 1.1.1995:
Alkoholijuomien tuonti-, vienti-, valmistus- ja tukkumyyntimonopolijärjestelmä puretaan, väkevien juomien ja viinien vähittäismyyntimonopoli säilytetään.
Enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien, käymisteitse valmistettujen siiderien ja long drink juomien myynti sallitaan keskioluen ohella elintarvikeliikkeissä, kioskeissa, huoltoasemilla ja keskiolutravintoloissa.

- Mietojen alkoholijuomien mainonta sallitaan tietyin rajoituksin.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tarkistettiin 1.1.1995.
Tullimääräyksiä väljennetään 1.1.1995.
Matkustajien alkoholituontia säätelevät aikarajat poistetaan.
WHO:n Euroopan alkoholiperuskirja (European Charter on Alcohol) hyväksytään.
Esitys Kansalliseksi alkoholiohjelmaksi julkaistaan.
- 1996 Matkustajatuonnin aikarajoja palautetaan.
- 1997 EY-tuomioistuimen päätös julkistetaan ns. Franzenin tapauksesta.
Esitys kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanemiseksi julkaistaan.
- 1998 Tehdään päätös vähittäismyyntimonopolin irroittamisesta konsernista.
Viimeinen Alkon tiskimymälä muutetaan itsepalvelumyymäläksi.
- 1999 Oy Alko Ab aloittaa toimintansa itsenäisenä vähittäismyyntimonopolina.
WHO hyväksyy Euroopan 2. alkoholiohjelman (European Alcohol Action Plan 2000–2005).
- 2001 2000-luvun alkoholiohjelma ”Yhteistyötä ja vastuuta”.
WHO:n Euroopan aluetoimiston, Ruotsin hallituksen ja Euroopan komission kokouksessa Tukholmassa hyväksyttiin ”Nuoret ja alkoholi” -julistus, jonka tarkoituksena on lasten ja nuorten suojeleminen alkoholihaitoilta.
- 2002 Alkoholipolitiikka 2000-työryhmän loppuraportti ”Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa”.
Päihdepalvelujen laatusuosituksien -raportti.
- 2003 Valtioneuvoston periaatepäätös alkoholipolitiikan linjauksista.
- 2004 Matkustajien muista EU-maista verotta omaan käyttöönsä hankkimien ja mukanaan tuomien alkoholijuomien määrälliset tuontirajoitukset poistetaan 1.1.2004.
Alkoholijuomavero alennetaan 1.3.2004.
Alkoholiohjelma 2004–2007 valmistuu 1.4.2004.
Viro liittyy EU:n jäseneksi 1.5.2004.
- 2006 Eduskunta hyväksyi esityksen alkoholilain muutoksista. Esityksen perusteella alkoholimainontaan ja hinnoitteluun liittyviä rajoituksia terävoitetaan ja alkoholijuomapakkauksiin lisätään terveysvaroitusta.
- 2008 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2008 alkaen.
Alkoholiohjelman toteuttamista päätetään jatkaa vuosina 2008–2011.
Alkoholilain muutos tulee voimaan 1.1.2008 (588/2007). Lakimuutoksen myötä kielletään niin sanotut alkoholin paljousalennukset eli kahden tai useamman tuotteen myyminen alennettuun hintaan. Myös muita alkoholin hinnoitteluun ja mainontaan liittyviä rajoituksia tarkennetaan.
- 2009 Alkoholijuomaveroa korotetaan 1.1.2009 ja 1.10.2009.
Alkoholirikoksia koskevia säädöksiä uudistettiin (641/2009–643/2009). Uusilla säädöksillä pyritään puuttumaan mm. aiempaa tehokkaammin alaikäisten alkoholin hallussapitoon ja alaikäisille kohdistettuun alkoholi-mainontaan.
Lääninhallitukset lakkautetaan ja niiden päihteisiin liittyvät lupa- ja valvonta-tehtävät siirretään aluehallintovirastoille vuoden 2010 alusta lähtien (869/2009).

- 2010 Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) ja Terveystuotevalvontakeskus (TEO) yhdistetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoksi (Valvira).

Huumeet:

- 1942 Huumausainelaki (233/1942).
Ensimmäinen lakitasoinen huumausainesäädös Suomessa.
Sovellettiin kansainvälisten huumausainesopimusten määräyksiä.
- 1956 Huumausainelaki (572/1956).
Huumausaineiden valmistus ja kauppa kiellettiin.
Rangaistussäännöksiä laajennettiin.
- 1961 YK:n huumausaineyleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (439/1965).
Sopimukseen yhdistettiin kaikki aikaisemmat huumausainesopimukset.
Luettelo kontrolloitavista huumausaineista.
- 1966 Huumausaineasetus (514/1966).
Huumausaineiden käyttö määriteltiin rangaistavaksi teoksi.
- 1971 YK:n psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (781/1976).
Luetteloa kontrolloitavista huumausaineista laajennettiin.
- 1972 Huumausainelaki (41/1972).
Sisällöltään rikosoikeudellinen. Säänteli vuoden 1961 YK:n huumausaine-sopimuksen alaisia aineita ja valmistusta.
- 1981 Huumausaineasetus (282/1981).
Asetus laajensi huumausaineluetteloon merkittyjen lääkeaineiden määrää huomattavasti.
- 1988 YK:n huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa koskeva yleissopimus.
Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1994 uuden huumausainelainsäädännön ja rikoslain kokonaisuudistuksen myötä.
- 1993 Uusi huumausainelaki (1289/1993) ja Rikoslain kokonaisuudistus (1304/1993).
Huumausainelainsäädännön nykyaikaistaminen.
Rikoslain kokonaisuudistuksessa huumerikokset siirrettiin huumausaine-laista rikoslakiin.
- 1994 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös syytetoimista luopumiseksi, jos huumausainerikoksen tekijä sitoutuu hoitoon.
- 1997 Huumausainepoliittisen toimikunnan huumausainestrategia 1997.
(Komiteanmietintö 1997:10). Taustamateriaalia toimikunnan mietintöön.
(Komiteanmietintö 1997:11).
- 1998 Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta huumausainepolitiikasta (STM julkaisu 4/1999).
Rikoslain kokonaisuudistuksessa säädettiin rahanpesusta (68–79/1998).
- 2000 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepolitiikan tehostamisesta.

- 2001 Schengenin säännösten soveltaminen Suomessa aloitetaan. Laki rikoslain muuttamisesta (654/2001), huumausaineen käyttörikos. Toimenpideohjelma huumausainepoliitiikan tehostamisesta vuosille 2001–2003 valmistuu.
- 2002 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvaisten vieroitus-, korvaus ja ylläpito- ja hoitotoimista eräillä lääkkeillä (289/2002).
- 2004 Huumausainepoliittinen toimenpideohjelma vuosille 2004–2007 valmistuu.
- 2005 Asetus huumausainetestien tekemisestä (218/2005). Asetus käsitteli työterveyshuollossa tehtävien huumausainetestien käytäntöjä.
- 2007 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepoliittisesta yhteistyöstä vuosille 2008–2011.
- 2008 Opioidiriippuvaisten lääkehoitoasetus (289/2002) kumottiin asetuksella (33/2008). Uudella asetuksella pyritään vastaamaan korvaushoidon lisääntyneeseen tarpeeseen. Uusi huumausainelaki (373/2008). Huumausainelainsäädäntö saatettiin vastaamaan EY-säädöksiä. Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008). Valtioneuvoston asetus huumausaineiden valvonnasta (548/2008).
- 2009 Huumausaineiden laillisen kaupan valvontaviranomaistehtävät osoitettiin uudelle Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle (593/2009). Sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön valtakunnallisia huumausaineiden valvontaan liittyviä tehtäviä keskitettiin uudelle poliisihallitukselle (497/2009) ja rikosseuraamuslaitokselle (953/2009). Lääninhallitukset lakautettiin ja niiden päihteisiin liittyvät lupa- ja valvontatehtävät siirrettiin aluehallintovirastoille (869/2009).
- 2010 Huumausaineiksi määriteltyjen aineiden listaa täydennettiin MDPV:n osalta (595-596/2010).
- 2011 Huumausainelain alaa laajennetaan sisällyttämällä kontrollin piiriin ns. muuntohuumeet (322/2011).

Päihteisiin liittyviä lakeja ja direktiivejä:

Kansanterveyslaki (66/1972), Raittiustyölaki (828/1982), Sosiaalihuoltolaki (910/1982), Päihdehuoltolaki (41/1986), Lääkelaki (395/1987), Mielenterveyslaki (1116/1990), Rikoslaki (1304/1993), (545/1999), Poliisilaki (493/1995), Lastensuojelulaki (417/2007), Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010).

Neuvoston direktiivi yhteisön ajokortista (91/439/ETY) sisältää määräyksiä ajo-oikeuden myöntämisestä ja päihderiippuvuudesta, Järjestyslaki (612/2003).

Utvecklingen av alkohol- och narkotikalagstiftningen samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget

Alkohol

- 1919 Förbudslagen träder i kraft 1.6.1919.
- 1931 Rådgivande folkomröstning om förbudslagen 29-30.12.1931.
- 1932 Förbudslagen upphävs. Alkohollagen (45/1932):
Alkoholmonopolet bildas.
Detaljhandel tillåts i städer och köpingar.
Försäljning genom servering tillåts i specielfall även på landsbygden.
Åldersgränser för inköp: vid detaljförsäljning 21 år, försäljning genom servering 18 år.
Alkoholmonopolet upprättas och Oy Alkoholiliike Ab inleder sin verksamhet 5.4 kl. 10.00.
- 1943 Det s.k. brännvinskortet införs under kriget.
- 1946 En organisation för kundkontroll inrättas.
- 1949 Lättvinerna undantas kundkontrollen.
- 1952 Starkvinerna undantas kundkontrollen.
- 1958 Organisationen för kundkontroll upplöses, men brännvinskortet kvarstår.
Återinföring av alkoholkort för inköp av starkviner.
- 1962 Alkos första självbetjäningsbutik öppnas.
- 1969 Alkohollagen (459/1968) och Lagen om mellanöl (462/1968) träder i kraft 1.1.1969.
Den kommunala bestämmanderätten ökas.
Detaljhandel tillåts även på landsbygden.
I detaljhandeln sänks åldersgränsen för inköp från 21 år till 18 år i fråga om svaga drycker.
Åldersgränsen för inköp av starka drycker sänks från 21 år till 18 år.
Lagarna om accis på alkoholdrycker (463–466/1968) träder i kraft 1.1.1969.
- 1971 Brännvinskortet tas ur bruk.
- 1977 Alkoholareklam förbjuds genom lag.
Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker inleds.
- 1991 Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker upphör.
Ansvaret för alkoholövervakningen övergår från kommunerna till länsstyrelserna.
- 1992 WHO:s europeiska alkoholprogram (European Alcohol Action Plan) under tecknas.
- 1994 EES-avtalet träder i kraft 1.1.1994.
Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) träder i kraft 1.7.1994:
Övergång till skatt som påförs enligt alkoholhalten.
- 1995 EU-medlemskapet träder i kraft 1.1.1995.
Alkohollagen (1143/1994) träder i kraft 1.1.1995:
Import-, export-, tillverknings- och partiförsäljningsmonopolet på alkohol drycker hävs, detaljhandelsmonopolet på starka drycker och viner kvarstår.

- Försäljning av cider och long drink med högst 4,7 volymprocent alkohol som framställts genom jäsnings tillåts vid sidan om mellanöl i livsmedelsbutiker, kiosker, bensinstationer och mellanölsrestauranger.
- Reklam för svaga alkoholdrycker tillåts med vissa begränsningar.
- Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) revideras 1.1.1995.
- Tullbestämmelserna luckras upp 1.1.1995.
- Tidsgränser som reglerar resandeförsel slopas.
- WHO:s europeiska alkoholpolitiska stadga (European Charter on Alcohol) godkänns.
- Förslag till nationellt alkoholprogram offentliggörs.
- 1996 Tidsgränserna för resandeförsel återställs.
- 1997 EG-domstolens beslut i det s.k. Franzen-fallet offentliggörs.
- Förslag till genomförande av det nationella alkoholprogrammet offentliggörs.
- 1998 Beslut om lösgörand av detaljhandelsmonopolet från koncernen Alko-Bolagen. Alkos sista diskbutik förvandlas till en självbetjäningbutik.
- 1999 Oy Alko Ab inleder sin verksamhet som ett självständigt bolag med monopolställning inom detaljhandeln.
- Det andra europeiska alkoholprogrammet (Second European Alcohol Plan 2000-2005) godkänds av WHO.
- 2001 2000-talets alkoholprogram "Samarbete och ansvar".
- På ett möte som WHO:s regionkontor för Europa, Sveriges regering och Europeiska kommissionen håller i Stockholm antas en deklaration om unga och alkohol. Dess syfte är att skydda barn och unga mot skadeverkningarna av alkohol.
- 2002 Arbetsgruppen "Alkoholpolitik 2000" blir färdig med sitt betänkande "Mot en mångfasetterad alkoholpolitik".
- Kvalitetsrekommendation för missbrukarvården -rapport.
- 2003 Statsrådets principbeslut om alkoholpolitikens riktlinjer.
- 2004 Mängdbegränsningarna för skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk från EU-länder avskaffas 1.1.2004.
- Skatterna på alkoholdrycker sänks 1.3.2004.
- Alkoholprogrammet 2004–2007 blir färdigt 1.4.2004.
- Estland blir EU-medlem 1.5.2004.
- 2006 Riksdagen godkände en proposition med förslag till ändring av alkohollagen. Begränsningarna för alkoholreklam och prissättning skärps och alkoholdrycks förpackningarna ska förses med en hälsovarning.
- 2008 Alkoholskatten höjs från och med den 1 januari 2008.
- Man beslutar att fortsätta alkoholprogrammet åren 2008–2011.
- Ändringen av alkohollagen trädde i kraft 1.1.2008 (588/2007). Genom lag ändringen förbjuds så kallade mängdrabatter, dvs. försäljning av två eller flera produkter till rabatterat pris. Samtidigt preciseras vissa andra restriktioner gällande prissättning och reklam.
- 2009 Skatten på alkoholdrycker höjs 1.1.2009 och 1.10.2009.
- Författningarna om brott mot alkohollagen förnyades (641/2009–643/2009).
- Med de nya författningarna strävar man bland annat efter att ingripa i min

derårigas innehav av alkohol och alkoholreklam som riktas till unga mer effektivt än nuförtiden. Länsstyrelserna läggs ned och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter gällande rusmedel överförs till regionförvaltningsverken från och med början av 2010 (869/2009).

- 2010 Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral (STTV) och Rättsskyddscentralen för hälsovården (TEO) fusioneras och bildar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

Narkotika

- 1942 Narkotikalag (233/1942).
Den första finländska lagen om narkotika.
De internationella narkotikaavtalens bestämmelser tillämpas.
- 1956 Narkotikalag (572/1956).
Tillverkning av och handel med narkotika förbjöds.
Straffbestämmelserna utvidgas.
- 1961 FN:s allmänna avtal om narkotika.
Finland ratificerar avtalet genom förordning (439/1965).
I detta avtal förenas alla tidigare narkotikaavtal.
Förteckning över narkotika att kontrollera.
- 1966 Narkotikaförordning (514/1966).
Bruk av narkotika blev en straffbar gärning.
- 1971 FN:s allmänna avtal om psykotropiska ämnen.
Finland ratificerar avtalet genom förordning (781/1976).
Förteckningen över narkotika att kontrollera utvidgas.
- 1972 Narkotikalag (41/1972). Straffrättslig till sitt innehåll.
Reglerar ämnen och tillverkning av narkotika enligt FN:s narkotikaavtalen 1961.
- 1981 Narkotikaförordning (282/1981).
Förordningen ökar betydligt antalet läkemedel som upptagits i förteckningen över narkotika.
- 1988 FN:s allmänna avtal om illegal handel med narkotika och psykotropiska ämnen.
År 1994 ratificerar Finland avtalet genom en ny narkotikalagstiftning och en totalreform av strafflagen.
- 1993 Ny Narkotikalag (1289/1993) och totalreform av Strafflagen (1304/1993):
Modernisering av narkotikalagstiftningen.
I samband med totalreformen av strafflagen överförs narkotikabrotten från narkotika lagen till strafflagen.
- 1994 Social- och hälsovårdsministeriets beslut om att avstå från åtal om förövare av narkotikabrott förbinder sig till vård.
- 1996 En nationell narkotikapolitisk kommitté tillsätts.
Bedömning av narkotikaläget samt förslag till åtgärder i syfte att bekämpa narkotikamissbruk och narkotikabrottslighet.
- 1997 Narkotikapolitiska kommitténs narkotikastrategi 1997.
(Kommittébetänkande 1997:10).
Bakgrundsmaterial för kommitténs betänkande. (Kommittébetänkande 1997:11).

- 1998 Statsrådets principbeslut om den nationella narkotikapolitiken. (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 4/1999).
I totalreformen av strafflagen regleras om penningtvätt (68–79/1998).
- 2000 Statsrådets principbeslut om effektivisering av narkotikapolitiken.
- 2001 Man börjar tillämpa Schengenregelverket i Finland.
Lag om ändring av strafflagen (654/2001), straffbart bruk av narkotika.
Åtgärdsprogrammet för effektivisering av rusmedelspolitiken åren 2001–2003 blir färdigt.
- 2002 Social- och hälsoministeriets förordning om avgiftning samt substitutions- och underhållsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (289/2002).
- 2004 Åtgärdsprogrammet för narkotikapolitiken 2004–2007 blir färdigt.
- 2005 Statsrådets förordning om utförande av narkotikatester (218/2005).
Förordningen behandlar företagshälsövårdens praxis för narkotikatester.
- 2007 Statsrådets principbeslut om narkotikapolitiskt samarbete 2008–2011.
- 2008 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (33/2008).
Förordningen från 2002 om läkemedelsbehandling av opioidberoende personer (289/2002) upphävdes genom denna förordning (33/2008), som syftar till att svara mot det ökande behovet av substitutionsbehandling.
En ny narkotikalag stiftades (373/2008). Narkotikalagstiftningen reviderades till att motsvara EG-bestämmelserna.
Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses vara narkotika (543/2008).
Statsrådets förordning om kontroll av narkotika (548/2008).
- 2009 Det nya säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Fimea (593/2009) fick tillsynsmyndighetsuppgifterna för den lagliga handeln med narkotika.
Inrikesministeriets och justitieministeriets nationella uppgifter för kontroll av narkotika koncentrerades till den nya polisstyrelsen (497/2009) och regionförvaltningsverket (953/2009).
Länsstyrelserna avskaffades och deras tillstånds- och övervakningsuppgifter angående rusmedel överfördes till regionförvaltningsverken (869/2009).
- 2010 Förteckningen över ämnen som definieras som narkotika kompletterades angående MDPV (595–596/2010).
- 2011 Narkotikalagen utvidgas till att omfatta även de så kallade designdrogerna (322/2011).

Lagstiftning om berusningsmedel

Folkhälsolagen (66/1972), Lagen om nykterhetsarbete (828/1982), Socialvårdslagen (910/1982), Lagen om missbrukarvård (41/1986), Läkemedelslagen (395/1987), Mentalvårdslagen (1116/1990), Strafflagen (1304/1993), Polislagen (493/1995), Barnskyddslagen (417/2007), Hälso- och sjukvårdslag (1326/2010).

Rådets direktiv om körkort (91/439/EEG) innehåller bestämmelser om utfärdande av körkort i samband med narkotikaberoende, Ordningsslagen (612/2003).

Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation

Alcohol

- 1919 Prohibition Act effective as of 1 June 1919.
- 1931 Consultative referendum on the Prohibition Act on 29-30 December 1931.
- 1932 Repeal of the Prohibition Act. Alcohol Act (45/1932):
Establishment of a state alcohol monopoly.
Retail sales allowed in cities and towns.
Licensed serving also allowed in special cases in rural areas.
Age limits for buying alcohol: 21 years in retail sales, 18 years in licensed serving.
Establishment of a state alcohol monopoly, the state-owned company Oy Alkoholiliike Ab starts to operate on 5 April 1932 at 10 am.
- 1943 The "liquor card" brought into use during the war.
- 1946 A buyer surveillance organisation established.
- 1949 Light wines freed from buyer surveillance.
- 1952 Fortified wines freed from buyer surveillance.
- 1958 The buyer surveillance organisation abolished. The "liquor card" remains.
The alcohol card system reintroduced for buying fortified wines.
- 1962 Alkos first self-service shop was opened.
- 1969 Alcohol Act (459/1968) and Medium Beer Act (462/1968) effective as of 1 January 1969:
Municipal autonomy in decision-making enhanced.
Retail sale allowed also in rural areas.
The age limit for buying mild alcoholic beverages was lowered from 21 to 18.
The age limit for buying strong alcoholic beverages lowered from 21 to 20.
Acts on Taxes on Alcoholic Beverages (463–466/1968) effective as of 1 January 1969.
- 1971 The alcohol card abolished.
- 1977 Alcohol advertising banned by law. Alko starts experimenting with keeping alcohol shops closed on Saturdays during the summertime.
- 1991 An experiment with keeping Alko shops closed on summer Saturdays ended.
- 1992 WHO's European Alcohol Action Plan signed.
- 1994 EEA Treaty effective as of January 1994.
Alcohol Tax Act (1471/1994) effective as of 1 July 1994:
Transfer to a tax system based on alcohol content.
- 1995 Finland a member of EU as of January 1995.
Alcohol Act (1143/1994) effective as of 1 January 1995:
Abolishment of the monopoly on the alcohol imports, exports, production and wholesale; the retail sales monopoly on spirits and wines retained.
Retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume (ciders and long drinks) became permitted in grocery shops, kiosks, petrol stations and licensed restaurants; these outlets were already selling medium beer.
Advertising of mild alcoholic beverages permitted with certain restrictions.
Alcohol Act and Alcohol Tax Act (1471/1994) amended as of 1 January 1995.

- Customs regulations relaxed as of 1 January 1995.
Time limits on passenger imports of alcohol abolished.
WHO's European Charter on Alcohol approved.
Proposal for a national alcohol policy strategy published.
- 1996 Time limits on passenger imports were reintroduced.
- 1997 Ruling of the European Court of Justice in the so-called Franzen case.
Proposal for the implementation of the national alcohol policy programme published.
- 1998 A decision to detach of the retail sales monopoly from the Alko Group.
The last Alko shop selling beverages over the counter was converted into a self-service shop.
- 1999 Alko Inc. starts up as an independent retail sale monopoly.
Second European Alcohol Action Plan 2000–2005 was adopted by the WHO.
- 2001 National Alcohol Policy Programme for the 2000s.
Declaration on Young People and Alcohol adopted at a conference in Stockholm by the WHO. Regional Office for Europe, the Swedish government and the European Commission. The main purpose of the Declaration was to protect children and young people from the harm caused by alcohol.
- 2002 The Alcohol Policy 2000 working group completes its memorandum "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa" ("Towards a multi-path alcohol policy").
Report on quality recommendations on services for substance abusers.
- 2003 Government resolution on alcohol policy guidelines.
- 2004 Abolishment of quotas on tax-free alcohol imports for personal use by passengers to other EU countries as of 1 January 2004.
Tax on alcoholic beverages lowered as of 1 March 2004.
Alcohol Programme 2004–2007 completed on 1 April 2004.
Estonia a member of the EU as of 1 May 2004.
- 2006 Government proposal on amending the Alcohol Act was adopted by Parliament. The proposal concerned stricter restrictions on alcohol advertising and pricing, as well as and health warnings to be added to the packaging of alcoholic beverages.
- 2008 Taxes on alcoholic beverages raised as from 1 January 2008.
Decision made to continue the Alcohol Programme in 2008–2011.
The Alcohol Act amended, effective as of 1 January 2008 (588/2007). The amendment prohibits the use of so-called quantity discounts, that is, to offer two or more packages or portions of alcoholic beverages at a reduced total price. It also introduces stricter restrictions on alcohol pricing and advertising.
- 2009 Taxes on alcoholic beverages raised on 1 January 2009 and 1 October 2009.
The legislation on alcohol offences was amended (641/2009–643/2009). The new legislation will enable more effective intervention than hitherto in, for instance, possession of alcohol by under-age persons and alcohol advertising targeting under-age persons.
The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies as of the beginning of 2010 (869/2009).
- 2010 The National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV) and

the National Authority for Medicolegal Affairs (TEO) merged to form the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira).

Drugs

- 1942 Narcotics Act (233/1942).
The first statute on narcotic drugs in Finland.
Implementing the regulations of international conventions on narcotic drugs.
- 1956 Narcotics Act (572/1956).
The production and sales of narcotic drugs prohibited.
The scope of the penal provisions extended.
- 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs.
Finland ratified the Convention by Decree (439/1965).
The Convention consolidated all previous conventions on narcotic drugs.
A list of narcotic drugs with legal controls.
- 1966 Narcotics Decree (514/1966).
Drug use was made a criminal act.
- 1971 UN Convention on Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention by Decree (781/1976).
New substances added to the list of narcotic drugs with legal controls.
- 1972 Narcotics Act (41/1972).
Emphasis on criminal law. Regulated the substances listed in the 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs and their production.
- 1981 Narcotics Decree (282/1981).
The Decree added substantially to the number of pharmaceuticals in the list of narcotic drugs.
- 1988 UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Finland ratified the Convention in 1994 in connection with the new narcotics legislation and the reform of the Penal Code.
- 1993 New Narcotics Act (1289/1993) and reform of the Penal Code (1304/1993).
Updating of narcotics legislation.
Following the reform of the Penal Code, drug offences were transferred from the Narcotics Act under the Penal Code.
- 1994 Decision of the Ministry of Social Affairs and Health not to prosecute if the perpetrator of a drug offence agrees to undergo treatment.
- 1996 Appointing the National Drug Policy Committee. Assessment of the drug situation and a proposal for measures to combat drug abuse and drug-related crime.
- 1997 Drug Strategy 1997 issued by the National Drug Policy Committee (Memorandum 1997/10). Background to the committee memorandum (Memorandum 1997/11).
- 1998 Government Resolution on National Drug Policy. (Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 4/1999).
The reform of the Penal Code laid down provisions against money laundering (68–79/1998).
- 2000 Government Resolution on intensifying the drug policy.
- 2001 Implementation of the provisions of the Schengen Agreement started in Finland.

- An amendment of the Penal Code (654/2001) concerning drug use offences.
A Drug Policy Action Programme for 2001–2003 to intensify drug policy.
- 2002 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal, Substitute and Maintenance Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (289/2002).
- 2004 The Drug Policy Action Programme for 2004–2007 finalised.
- 2005 Decree on Drug Testing (218/2005). The decree deals with testing practices in occupational health care.
- 2007 Government Resolution on Co-operation Regarding National Drug Policy 2008–2011.
- 2008 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal and Substitute Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (33/2008).
The decree on pharmacotherapy for opioid addicts (289/2002) was abrogated by a new decree (33/2008). The aim is to meet the greater need for substitution treatment.
Narcotics Act (373/2008). A new Narcotics Act was enacted (373/2008). Finnish drug legislation was brought into line with EC provisions.
Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008).
Government Decree on the control of narcotics (548/2008).
- 2009 The supervision of licensed import and export of substances classified as drugs was assigned to the newly founded Finnish Medicines Agency (FIMEA; founded under the Act on the Finnish Medicines Agency, 593/2009).
The Ministry of the Interior and Ministry of Justice's drug supervision on the national level was assigned to the newly founded National Police Board (497/2009) and the Criminal Sanctions Agency (953/2009).
The State Provincial Offices were closed down, and their supervisory and licensing duties with regard to intoxicants were transferred to the Regional State Administrative Agencies (869/2009).
- 2010 The list of narcotic drugs was supplemented with MDPV (595–596/2010).
The scope of the Narcotics Act (373/2008) is expanded through an amendment (322/2011) to cover so-called designer drugs.
- 2011 The scope of the Narcotics Act (373/2008) is expanded through an amendment (322/2011) to cover so-called designer drugs.

Legislation on alcohol and drugs

Primary Health Care (66/1972), Temperance Work Act (828/1982), Social Welfare Act (910/1982), Act on Welfare for Substance Abusers (41/1986), Medicines Act (395/1987), Mental Health Act (1116/1990), Penal Code (1304/1993), Police Act (493/1995), Child Welfare Act (417/2007), Health Care Act (1326/2010). Council Directive on Driving on Driving Licences (91/439/EEC), with provisions on the granting of a driving licence to persons addicted to psychotropic substances, Public Order Act (612/2003).

Tilasto- ja tutkimusaineistot ja tietosisältö

Tämä julkaisu sisältää tilastotietoa alkoholijuomien kulutuksesta, kaupasta, alkoholi-juomien hinnoista, alkoholivalvonnasta, huumausaineiden ja lääkeaineiden käytöstä, päihteiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista ja päihdehuollosta.

Alkoholijuomien myynti- ja kulutustilastot on kerätty Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) rekistereistä ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilastoista. Valvira ylläpitää aluehallintovirastojen kanssa yhteiskäytössä olevaa alkoholitietojärjestelmää Allua, johon on tallennettu tiedot alkoholielinkeinon toimijoista ja alkoholiluvista. Valvontaa varten tietojärjestelmään kerätään tietoja myös alkoholi-toimituksista luvanhaltijoiden välillä sekä ravintoloiden anniskelumyynnistä ja vähittäismyymälöiden myynnistä. Tietojärjestelmän tiedoista kootaan kansalliset kapasiteetti-, myynti- ja kulutustilastot.

Alkoholijuomien tuonti- ja vientitilastot on kerätty tullihallituksen ulkomaankauppatilastojen tietokannasta <http://uljas.tulli.fi/>.

Alkoholielinkeinotilastot on kerätty Alkon, Tilastokeskuksen, Valviran ja tullihallituksen rekistereistä.

Tiedot alkoholin valvonnasta on saatu Valviran rekistereistä. Osana valvontaa Valvira ylläpitää luparekisteriä ja tuoterekisteriä. Luparekisteri sisältää tiedot Suomessa toimivista alkoholijuomien valmistajista, tukkumyyjistä sekä anniskelu- ja vähittäismyyn-tiluvanhaltijoista. Tuoterekisteriin tallennetaan perustiedot Suomessa markkinoilla olevista alkoholijuomista sekä niistä vastuussa olevista elinkeinonharjoittajista.

Tiedot päihdesairauksien hoidosta on kerätty THL:n terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Tiedot on kerätty vuodesta 1987, jolloin tautiluokitus ICD-9 otettiin käyttöön. Ne kattavat vuodet 1987–1995. Vuodesta 1996 alkaen tautiluokituksena on ollut käytössä ICD-10.

Päihdehuoltoa koskevat tilastot on saatu THL:n sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteristä sekä A-klinikkasäätiön keräämistä tiedoista. Kuntien kustantamaa päihdehuoltoa koskevat tiedot on kerätty Tilastokeskuksen kunnan/kuntayhtymän sosiaalipalvelujen toimintatilastosta. Tämän lisäksi päihdehuoltoa koskevaa tietoa on saatu THL:n koordinoimasta huumehoidon tietojärjestelmästä. Se on päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoisuuteen perustuva erilliselvitys, jossa kerätään anonyymiä tilastotietoa huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista.

Päihdetapauslaskentatiedot on kerätty THL:n 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 ja 2011 suorittamien valtakunnallisten yhden päivän laskentojen tuloksista. Päihdetapauslaskennalla kerätään tietoja kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tapahtuvasta päihde-ehdoisesta asioinnista lukuun ottamatta lasten päivähoitoa. Vuonna 2011 päihde-ehdoisia asiointejä kertyi yhden laskentavuorokauden aikana 11 738.

Työkyvyttömyyseläketiedot on saatu KELAn ja Eläketurvakeskuksen rekistereistä.

Poliisin tietoon tulleet rikokset: liikennejuopumus-, päihtyneiden säilöönotto- ja väkivaltarikostilastot on kerätty Tilastokeskuksen rekistereistä.

Huumausaineita koskevat tiedot: Huumausainerikollisuutta koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen ja keskusrikospoliisin rekistereistä, huumausainekuolemia koskevat tiedot Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikön toksikologian laboratorion. Huumeiden kokeilua ja käyttöä koskevat tiedot on saatu THL:n keräämistä tiedoista ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta (EMCDDA).

Tiedot takavarikoinneista on saatu tullihallituksen ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rekistereistä.

THL:n tilastoaineistojen osalta tilastojen kuvaukset ja laatuselosteet löytyvät verkosta osoitteesta http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa

Tiedot aikuisväestön (15–64-vuotiaat) alkoholinkäytöstä perustuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuosittain toteuttamaan tutkimukseen ”Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys” (AVTK) www.thl.fi/avtk. AVTK -tutkimusta varten on poimittu väestörekisteristä vuosittain 5 000 henkilön satunnaisotos 15–64-vuotiaista Suomen kansalaisista. Tutkimukseen vastanneiden lukumäärä tutkimusvuosina 1 979–2 011 on vaihdellut 2 787–4 925 vastaajan välillä. Vastanneiden lukumäärä oli korkein (N=4 925) vuonna 1 979 ja alin (N=2 787) vuonna 2011.

Tutkimuksen vastausprosentit ovat tutkimusaikana olleet keskimäärin 70 %, mutta vaihdelleet välillä 56–84 %. Vastausaktiivisuus on ollut viime vuosina laskussa, ja alin vastausprosentti (56 %) oli vuonna 2011. Naiset (vastausprosentti 64 %) vastasivat vuonna 2011 tutkimukseen miehiä (vastausprosentti 48 %) aktiivisemmin. Etenkin nuorten miesten (15–34-vuotiaat) vastausprosentit ovat nykyisin matalia. Verrattaessa vuosien 2009–2011 tietoja edeltäviin vuosiin tulee ottaa huomioon vastausprosentin aleneminen.

Tiedot nuorten (14–20-vuotiaat) alkoholin ja kannabiksen käytöstä perustuvat THL:n Kouluterveyskyselyyn (www.thl.fi/kouluterveyskysely), joka tehdään opettajan ohjaamana luokkakyselynä peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaille sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Ammatilliset oppilaitokset ovat olleet kyselyssä mukana vuodesta 2008 lähtien. Kysely on tehty vuoteen 2011 saakka parillisina vuosina Etelä-Suomessa, Itä-Suomessa ja Lapissa, ja parittomina vuosina muualla Manner-Suomessa sekä Ahvenanmaalla. Kun yhdistetään parillisten ja parittomien vuosien aineistot, saadaan koko maata kuvaavaa tietoa.

Kouluterveyskyselyn vastausprosentit ovat vuosina 2000–2011 peruskoulujen 8. ja 9. luokan osalta vaihdelleet 72–84 prosentin välillä ja lukioiden 1. ja 2. luokan osalta 64–75 prosentin välillä. Selkeää laskevaa tai nousevaa trendiä vastausaktiivisuudessa ei ole havaittavissa. Vuonna 2011 peruskoulujen vastausprosentti oli 80,4 ja lukioiden 74,6. Ammatillisista oppilaitoksista ei ole saatavissa vuosittaisia vastausprosentteja.

Statistik- och forskningsmaterial och uppgiftsinnehåll

Denna publikation innehåller statistik över konsumtion, produktion och försäljning av alkoholdrycker, alkoholpriser, alkoholtillsyn, bruk av narkotika och läkemedel, sociala och hälsomässiga skadeverkningar samt missbrukarvård.

Statistik över försäljningen och konsumtionen av alkohol har sammanställts på basis av uppgifter i Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens (Valviras) register och Institutet för hälsa och välfärds statistik. Valvira administrerar tillsammans med regionförvaltningsverken ett gemensamt informationssystem om alkohol, Allu, där uppgifter om aktörer inom alkoholnäringsen och alkoholtillstånd har sparats. I informationssystemet samlas med tanke på tillsynen också uppgifter om alkoholleveranser mellan tillståndsinnehavarna och restaurangernas försäljning av alkohol via utskänkning samt detaljhandelns försäljning. Av informationssystemets uppgifter sammanställs nationell statistik över kapacitet, försäljning och konsumtion.

Uppgifterna för statistiken över import och export av alkoholdrycker har tagits från Tullstyrelsens databasen för statistik om utrikeshandel <http://uljas.tulli.fi/>.

Uppgifterna för statistiken över alkoholnäringsen har samlats in från Alkos, Statistikcentralens, Valviras och Tullstyrelsens register.

Uppgifterna om alkoholtillsynen härrör från Valviras register. Som ett led i tillsynen för Valvira ett tillståndsregister och ett produktregister. I tillståndsregistret ingår uppgifter om alkoholtillverkare, partihandlare och innehavare av utskänkings- och detaljförsäljningstillstånd med verksamhet i Finland. I produktregistret sparas basuppgifter om alkoholdrycker på den finländska marknaden och de näringsutövare som ansvarar för dessa.

Uppgifterna om sjukhusvård på grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar har tagits från THL:s vårdanmälningsregister inom hälso- och sjukvården. Uppgifter har samlats in sedan 1987, när sjukdomsklassifikationen ICD-9 togs i bruk. De täcker åren 1987-1995. I början av 1996 togs sjukdomsklassifikationen ICD-10 i bruk.

Uppgifterna för statistiken över missbrukarvård har man fått från THL:s vårdanmälningsregister inom socialvården och ur uppgifter som A-klinikstiftelsen samlat in. Uppgifterna om missbrukarvård som finansieras av kommunerna har samlats in från Statistikcentralens statistik över kommunernas verksamhet inom sociala tjänster. Därutöver har man fått uppgifter om missbrukarvård från informationssystemet för narkomanvården, som THL samordnar. Inom ramen för informationssystemet får man genom en särskild utredning anonyma statistikuppgifter från enheter för missbruksbehandling om klienter som sökt vård på grund av narkotikabruk. Enheternas deltagande är frivilligt.

Uppgifterna från inventeringen av alkohol- och narkotikarelaterade fall baserar sig på resultaten från de riksomfattande inventeringar som THL genomfört under ett dygn 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 och 2011. Vid inventeringen av alkohol- och narkotikarelaterade fall samlas uppgifter in om alla de missbruksrelaterade ärenden som förekommer inom social-, hälso- och sjukvården, med undantag av barndagvården. År 2011 utgjorde antalet alkohol- och narkotikarelaterade fall under ett inventeringsdygn 11 738.

Uppgifterna om invalidpensioner har hämtats från Folkpensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens register.

Brott som kommit till polisens kännedom: Uppgifterna i statistiken över trafikfylleri, omhändertagande av berusade och våldsbrott har tagits från Statistikcentralens register.

Uppgifterna om narkotika: Uppgifterna om narkotikarelaterad kriminalitet är hämtade från Statistikcentralens och centralkriminalpolisens register, uppgifterna om narkotikarelaterade dödsfall har man fått från toxikologiska laboratoriet i enheten för rättskemi i Hjelt-institutet vid Helsingfors universitet och uppgifterna om experimentering med och användning av narkotika från datamaterial, som THL samlat in och från Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruken (ECNN).

Uppgifterna om konfiskering är hämtade från Tullstyrelsens och Rättspolitiska forskningsinstitutets register.

Kvalitetsbeskrivningar och andra beskrivningar med anknytning till THL:s statistikmaterial hittas på webbadressen http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa.

Uppgifterna om användningen av alkohol bland den vuxna befolkningen (15–64 år) bygger på undersökningen om den finländska vuxenbefolkningens hälsobeteende och hälsa (AVTK) www.thl.fi/avtk som Institutet för hälsa och välfärd THL genomför årligen. För AVTK-undersökningen väljs ur befolkningsregistret årligen ett randomiserat urval av 5 000 personer som representerar befolkningen i åldern 15–64 år. Antalet personer som deltagit i enkäten under forskningsåren 1979–2011 har varierat mellan 2 787 och 4 925 personer. Antalet deltagare var högst (N=4 925) år 1979 och lägst (N=2 787) år 2011.

Svarsprocenten i undersökningen har varit i genomsnitt 70 % under undersökningstiden, men procenten har varierat mellan 56 och 84 %. Svarsaktiviteten har minskat under de senaste åren, och svarsprocenten var lägst (56 %) år 2011. År 2011 besvarade kvinnor (svarsprocent 64 %) enkäten aktivare än män (svarsprocent 48 %). Svarsprocenten är numera särskilt låga för unga män (15–34 år). Vid en jämförelse av uppgifter för 2009–2011 med uppgifter för tidigare år ska den minskade svarsprocenten beaktas.

Uppgifterna om användningen av alkohol och cannabis bland unga (14–20 år) bygger på THL:s enkät Hälsa i Skolan (www.thl.fi/kouluterveyskysely), som genomförs som en klassenkät under lärarens handledning. Deltagarna är elever i grundskolans årskurser 8 och 9 samt 1 och 2 årets studerande vid gymnasier och yrkesläroanstalter. Yrkesläroanstalterna har deltagit i enkäten sedan 2008. Fram till 2011 har enkäten genomförts under jämna år i Södra Finland, Östra Finland och Lappland, och under udda år i övriga Fastlandsfinland och på Åland. Då materialen för jämna och udda år kombineras, fås information som beskriver hela landet.

Åren 2000–2011 varierade svarsprocenten för grundskolornas 8 och 9 årskurser mellan 72 och 84 procent och för gymnasiernas 1. och 2. klasser mellan 64 och 75 procent. En klar stigande eller sjunkande trend i svarsaktiviteten kan inte observeras. År 2011 var svarsprocenten för grundskolorna 80,4 och för gymnasierna 74,6. Årliga svarsprocent för yrkesläroanstalterna finns inte att få.

Statistical and research data as well as data content

The publication contains statistical information on the consumption, production, sales and prices of alcoholic beverages, alcohol supervision, narcotic drug and psycho-active pharmaceutical use, social and health-related harm from alcohol and drugs, and care and services for substance abusers.

Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and National Institute for Health and Welfare (THL). Statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages are based on the registers of the National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira) and the statistics of the National Institute for Health and Welfare (THL). Together with the regional state administrative agencies, Valvira maintains a joint alcohol database, Allu, which contains data on alcohol industry actors and alcohol licences. For supervision purposes, the database also includes data on alcohol deliveries between licence holders as well as on retail sales and licensed serving in restaurants. The data are used to compile national statistics on capacity, sales and consumption.

Statistics on alcohol imports and exports are based on the registers of the National Board of Customs foreign trade statistics database <http://uljas.tulli.fi/>.

Statistics on the alcohol industry are based on the registers of Alko, Statistics Finland, Valvira and the National Board of Customs.

Statistics on alcohol supervision are based on Valvira's registers. Valvira maintains a licence register and a product register as part of its supervisory activities. The licence register contains data on alcoholic beverage manufacturers, wholesalers and licence holders (both licensed serving and retail sales) operating in Finland. The product register includes basic data on alcoholic beverages on the market in Finland as well as on the business responsible for them.

Data on the treatment of diseases related to alcohol and drugs are from THL's Care Register for Health Care. These data have been collected since 1987, when the disease classification system ICD-9 was introduced, covering the years 1987-95. The disease classification system ICD-10 came into force in early 1996.

Statistics on care and services for substance abusers are based on THL's Care Register for Social Welfare and the data collected by the A-Clinic Foundation. Data on specialised services for substance abusers, funded by municipalities, are derived from the statistics on the activities of social services municipalities/joint municipal boards produced by Statistics Finland. In addition, data have been obtained from the Drug Treatment Information System, co-ordinated by THL. Data for the Information System are submitted on a voluntary basis by units providing services for substance abusers. The aim is to obtain anonymous statistical data on clients who seek treatment on account of substance abuse.

Data on alcohol- and drug-related cases are based on the results of one-day national-level censuses carried out by THL in 1991, 1995, 1999, 2003, 2007 and 2011. THL's Survey of Substance Abuse Cases in Health and Social Services collects data on the number of service visits during one day involving alcohol or drug use within all health and social services, with the exception of child day care. In 2011, alcohol- and drug-related visits totalled 11 738 during one census day.

Data on disability pensions come from the registers of the Social Insurance Institution and the Finnish Centre for Pensions.

Data on offences recorded by the police for statistics on drink driving, violent offences and persons taken into police custody for drunkenness come from the registers of Statistics Finland.

Data on narcotic drugs: Data on drug-related crime come from the registers of Statistics Finland and the National Bureau of Investigation, Data on drug-related deaths are received from the toxicology laboratory of the Forensic Toxicology Unit at the Hjelt Institute, University of Helsinki, data on drug experimentation and use from the, THL and from the EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

Data on drug seizures come from the registers of the National Board of Customs and the National Research Institute of Legal Policy.

As regards THL's statistical datasets, the descriptions and quality reports for all statistics are available at http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/tietoa

Data on the alcohol use of the adult population (people aged 15–64) are based on the survey “Health Behaviour and Health among the Finnish Adult Population” (AVTK) www.thl.fi/avtk carried out annually by the National Institute for Health and Welfare (THL). For the AVTK survey, a random sample of 5000 Finnish citizens aged 15–64 is drawn from the Population Register each year. In 1979–2011, the number of respondents in the survey has varied between 2787 and 4925. The highest number of respondents was in 1979 (N=4925) and the lowest in 2011 (N=2787).

The response rate for the survey has been on average 70 per cent during the period studied but has varied between 56 and 84 per cent. In recent years the response rate has been declining, and in 2011 it was the lowest ever (56%). The response rate was higher for women (64%) than for men (48%) in 2011. Especially young men (aged 15–34) have had low response rates in recent years. The declining response rate should be taken into account when the years 2009–2011 are compared with preceding years.

Data on the alcohol and cannabis use of young people (aged 14–20) are based on THL's School Health Promotion Study (www.thl.fi/kouluterveyskysely), which is carried out in the form of surveys to entire classes, supervised by the teacher, and cover pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school and vocational school. The study was extended

to vocational schools in 2008. Until 2011, the study was conducted in even-numbered years in Southern Finland, Eastern Finland and Lapland and in odd-numbered years elsewhere in mainland Finland and the Åland Islands. Combining the data for odd-numbered years and the data for even-numbered years gives a national overview.

In 2000–2011, the response rates for the School Health Promotion Study have varied between 72 and 84 per cent for pupils in their 8th and 9th year of comprehensive school and between 64 and 75 per cent for pupils in their 1st and 2nd year of upper secondary school. No clear downward or upward trend can be detected in the response rates. In 2011, the response rates were 80.4 per cent for comprehensive schools and 74.6 per cent for upper secondary schools. Annual response rates are not available for vocational schools.

Käytetyt käsitteet

Päihde: Alkoholi, korvikkeet, liuottimet, lääkeaineet ja huumausaineet.

Alkoholijuoma: Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Väkevä juoma: Alkoholipitoisuus yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muu väkevä juoma. Viinoja ovat vodkat sekä maustamattomat ja maustetut viinat. Muita väkeviä juomia ovat konjakit ja brandyt, viskit, rommit, liköörit ja punssit, katkerot ja juomasekoitukset.

Mieto juoma: Alkoholipitoisuus enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viini, siideri, long drink -juoma ja olut eli mallasjuoma.

Tislattu juoma: Tislaamalla valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Välituote: Alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 1,2 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia ja joka ei ole olutta, viiniä eikä muuta käymisteitse valmistettua alkoholijuomaa.

Väkevä viini: Viinistä tai hedelmäviinistä etyylialkoholia lisäämällä valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mieto viini tai hedelmäviini: Viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Siideri: Tuoreista tai kuivatuista omenoista tai päärynöistä tai niistä valmistetuista täysmehuista käymisteitse valmistettu hedelmäviini, jonka alkoholipitoisuus on enintään 8,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Long drink -juoma: Käymisteitse tai tislattua alkoholia lisäämällä valmistettu juoma. Käymisteitse valmistettu long drink -juoma sisältää enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Tislattua alkoholia lisätään ainoastaan ns. vahvoihin long drink -juomiin, jotka sisältävät enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joiden myynti on sallittua vain Alkon myymälöissä ja A- ja B-ravintoloissa.

Vahva olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Keskiolut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholiton juoma: Ei sisällä lainkaan tai enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyyli-alkoholia.

Mieto olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholipitoinen virvoitusjuoma: Alkoholipitoisuus yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Huume: Yleiskäsite, joka sisältää sekä huumausaineet että ne pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkeaineet, joita voidaan käyttää päihtymistarkoitukseen.

Huumausaine: Määritellään valtioneuvoston asetuksessa huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008).

Opioidit: Voimakkaita, kipua poistavia huumeita tai lääkkeitä (esim. heroini tai buprenorfiini). Opioidiriippuvuutta voidaan hoitaa lääkkeellisellä vieroitus- tai korvaushoidolla.

Alkoholijuomien ostoikärajat: Vähittäismyynnissä 18 vuotta täyttäneet voivat ostaa mietoja alkoholijuomia ja 20 vuotta täyttäneet kaikkia alkoholijuomia. Anniskelussa ikäraja on 18 vuotta. Juomien, joiden alkoholipitoisuus on 1,2–2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, vähittäismyynti ja anniskelu on sallittua 18 vuotta täyttäneille.

Alkoholijuomien kulutus:

Tilastoitu kulutus: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja alkoholijuomien anniskelu kotimaassa (sisältää erät: Alkon myymälöiden myynti vähittäismyyntiasiakkaille, alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille sekä anniskeluravintoloille).

Kulutuksen käsite viittaa alkoholijuomien kulutukseen koko maa tasolla.

Vähittäiskulutus: Vähittäiskulutus sisältää Alkon myymälöistä ja tilauspalvelupisteistä myydyin alkoholin sekä alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille, huoltoasemille, kioskeille ja tilaviini- ja sahtimyyvälöille.

Anniskelu: Alkoholijuomien toimitukset anniskeluravintoloille.

A-ravintolat: anniskelulupa kaikille alkoholijuomille

B-ravintolat: anniskelulupa enintään 22 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

C-ravintolat: anniskelulupa enintään 4,7 tilavuusprosenttia sisältäville alkoholijuomille

Tilastoimaton kulutus: Matkailijoiden alkoholituomiset, alkoholijuomien kotivalmistus, laitton juomien kotivalmistus, salakuljetus ja korvikealkoholi sekä matkailijoiden ulkomailla nauttima alkoholi.

Kokonaiskulutus: Tilastoitu ja tilastoimaton kulutus yhteensä.

Tilastoidun kulutuksen arvo: Alkoholijuomien kulutuksen arvo koko maassa. Vähittäiskulutuksen arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderin ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Alkoholijuomien myynti:

Myynti: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä.

Tilastoidun myynnin arvo: Alkoholijuomien myynnin arvo maakunnissa tai pienemmissä alueyksiköissä. Vähittäismyynnin arvo ei sisällä long drink -juomien, siiderien ja mallasjuomien paluupullojen arvoa.

Sekakäyttö: Eri päihteiden samanaikainen käyttö.

Päihdepalvelut: Päihdehuollon erityispalvelut ja sosiaali- ja terveyspalvelut, joista haetaan apua päihteiden käyttöön liittyvistä syistä.

Päihdehuollon erityispalvelut: A-klinikat ja nuorisoasemat sekä vastaavat avohoitoyksiköt, katkaisuasemat ja kuntoutusyksiköt, päihdeongelmallisille tarkoitetut asumispalvelut, ensisuoja- ja päivätoimintakeskukset.

Päihde-ehdotin asiakkuus: Päihdeongelmainen tai myös A-klinikoiden palveluita käyttävä päihdeongelmaisten omainen.

Päihdehuollon laitos: KELAn kuntoutusrahaan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat.

Päihdesairauksien sairaalahoito: Sairaalahoitajakso, jossa päihdediagnoosi on joko 1. päädiagnoosina ja/tai 1. - 3. sivudiagnoosina.

Alkoholisairaus:

ICD-9 diagnoosit: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10 diagnoosit: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Huumesairaus:

ICD-9 diagnoosit: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10 diagnoosit: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Väkivaltarikollisuus: Poliisin tietoon tulleet murhat, tapot, surmat ja pahoinpitelyrikokset ja tapon, murhan tai surman yritys.

Använda begrepp

Alkohol och andra droger: Alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmedel, läkemedel och narkotika.

Alkoholdryck: Dryck för njutningsändamål, vilken innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Stark dryck: Alkoholhalten är över 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör brännvin och övriga starka drycker. Till brännvin räknas vodka samt okryddat och kryddat brännvin. Andra starka alkoholdrycker är cognac och brandy, whisky, rom, likör och punsch, bitters och blanddrycker.

Svag dryck: Alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör vin, cider, long drink och öl, d.v.s. maltdrycker.

Destillerad dryck: Genom destillation tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 2,8 volymprocent etylalkohol.

Mellanprodukt: Alkoholdryck, vars alkoholhalt är över 1,2 men högst 22 volymprocent och som inte är öl, vin eller annan alkoholdryck som har framställts genom jäsning.

Starkvin: Av vin eller fruktvin tillverkad alkoholdryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol.

Lättvin eller fruktvin: Av vinduvor, frukt eller bär genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 15 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Cider: Av färska eller torkade äpplen eller päron eller av juice som tillverkats därav genom jäsning tillverkat fruktvin, vars alkoholhalt är högst 8,5 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.

Long drink-dryck: En dryck som tillverkats genom jäsning eller genom att tillsätta destillerat sprit. En long drink-dryck som tillverkats genom jäsning innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol. Destillerat sprit tillsätts endast i s.k. starka long drink-drycker, som innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol och som får säljas endast i Alkos affärer och i A- och B-restauranger.

Starköl: I huvudsak av malt genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är över 4,7 volymprocent etylalkohol.

Mellanöl: I huvudsak av malt genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 4,7 volymprocent etylalkohol.

Alkoholfri dryck: Innehåller ingen etylalkohol alls, eller högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Lättöl: I huvudsak av malt genom jäsning tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Alkoholhaltig läskedryck: Alkoholhalt över 1,2 men högst 2,8 volymprocent etylalkohol.

Narkotika: Ett allmänbegrepp som omfattar narkotiska ämnen samt de läkemedel som påverkar det centrala nervsystemet och som kan användas i berusningssyfte.

Narkotiska ämne: Definieras i Statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika (543/2008).

Opioider: Starka smärtstillande droger eller läkemedel (t.ex. heroin eller buprenorfin). Opioidberoende kan behandlas med medicinsk avgiftnings- eller substitutionsbehandling.

Åldersgränser för köp av alkoholdrycker: I detaljhandeln får 18 år gamla köpa svaga alkoholdrycker och 20 år gamla alla alkoholdrycker. I fråga om servering är åldersgränsen 18 år. Drycker med 1,2-2,8 volymprocent etylalkohol får säljas och serveras till personer som är minst 18 år.

Alkoholkonsumtion:

Registrerad konsumtion: Detaljhandelsförsäljning av alkoholdrycker och servering av alkohol i hemlandet: (omfattar försäljning i Alkos butiker till detaljhandelskunder, leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker och restauranger med serveringstillstånd). Begreppet konsumtion avser konsumtion av alkohol drycker på landsnivå.

Detaljhandels konsumtion: Detaljhandelskonsumtionen inbegriper försäljning av alkohol i Alkos butiker och via Alkos utlämningsställen samt leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker, bensinstationer, kiosker samt gårdsvins- och sahti-butiker.

Konsumtion av serverad alkohol: Leveranser av alkoholdrycker till restauranger med serveringstillstånd.

A-restauranger: tillstånd att servera alla slags alkoholdrycker

B-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 22 volymprocent.

C-restauranger: tillstånd att servera alkoholdrycker med en alkoholhalt på högst 4,7 volymprocent.

Oregistrerad konsumtion: Resandeinförsel, hemtillverkning av alkoholdrycker, olaglig alkoholtillverkning, smuggling, T-sprit och andra surrogat samt alkohol som turister dricker i utlandet.

Total konsumtion: Registrerade och oregistrerad konsumtion sammanlagt.

Värde av registrerad konsumtion: Värdet av alkoholkonsumtionen i hela landet. Värdet av detaljhandelskonsumtionen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maltdrycker.

Alkohol försäljning:

Försäljning: Detaljhandelsförsäljning och servering av alkoholdrycker i landskap eller mindre regionala enheter.

Värde av registrerad försäljning: Värdet av alkohol försäljningen i landskap eller mindre regionala enheter. Värdet av detaljhandelsförsäljningen inbegriper inte returflaskans värde när det gäller long drink, cider och maltdrycker.

Blandbruk: Samtidigt bruk av alkohol, T-sprit och andra surrogat, lösningsmel, läkemedel eller narkotika.

Tjänster inom missbrukarvården: Missbrukarvårdens specialtjänster samt social- och hälsovårdstjänster som används på grund av alkohol och andra droger.

Missbrukarvårdens specialtjänster: A-kliniker och ungdomsstationer samt motsvarande öppenvårdsenheter; akutvårdsstationer och rehabiliteringsenheter; boendeservice, skyddshärbärgen och dagcentraler för missbrukare.

Alkohol- och narkotikarelaterad klientrelation: Missbrukare eller anhängig till missbrukare som använder A-klinikens tjänster.

Institution för missbrukarvård: Institutioner som är berättigade till FPA:s rehabiliteringspenning, samt alla akutvårdsstationer.

Sjukvård av alkohol- och drogrelaterade sjukdomar: Vårdperiod vid sjukhus, varvid en alkohol- och narkotikarelaterad diagnos är antingen den första huvuddiagnosen och/eller den andra eller den tredje bidiagnosen.

Alkoholrelaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoser: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Narkotika relaterad sjukdom:

ICD-9-diagnoser: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoser: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Våldsbrottslighet: Mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter och misshandel som kommit till polisens kännedom samt sådana försök till dråp, försök till mord eller försök till dråp under förmildrande omständigheter som kommit till polisens kännedom.

Concepts

Substance: Alcohol, surrogates, solvents, psychoactive pharmaceuticals and illegal drugs.

Alcoholic beverage: A beverage intended for consumption and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Strong alcoholic beverage: Contains more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (vodka, gin and other strong beverages).

Light alcoholic beverage: Contains no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol (wine, cider, long drinks and beer or malted beverages).

Distilled beverage: An alcoholic beverage produced by distillation and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Intermediate product: An alcoholic beverage that is not beer, wine or other fermented alcoholic beverage which has an alcohol content of more than 1.2 but no more than 22 per cent by volume of alcohol.

Fortified wine: A beverage produced from wine or fruitwine by adding ethyl alcohol and containing no more than 22 per cent by volume of ethyl alcohol.

Light wine or fruit wine: A beverage produced from grape, fruits or berries by fermentation, containing no more than 15 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Cider: A beverage produced from fresh or dried apples or pears or apple or pear juice by fermentation, containing no more than 8.5 per cent by volume of ethyl alcohol and no added ethyl alcohol.

Long drinks: A beverage produced by fermentation or by adding distilled alcohol. Long drinks produced by fermentation cannot contain more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol. Distilled alcohol is only added to so-called strong long drink, containing no more than 5.5 per cent by volume of ethyl alcohol and licensed for sale only in Alko stores and restaurants.

Strong beer: A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Medium beer: A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing no more than 4.7 per cent by volume of ethyl alcohol.

Non-alcoholic beverage: Contains no ethyl alcohol or no more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Mild beer: A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Alcoholic soft drink: Contains 1.2 to 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.

Drug: An umbrella concept that includes both narcotic drugs and psychoactive pharmaceuticals that can be used for intoxication purposes.

Narcotic drug: Government Decree on substances, preparations and plants considered as narcotics (543/2008).

Opioids: Strong narcotics or pharmaceuticals that relieve pain (e.g. heroin or buprenorphine). Opioid addiction can be treated with medical detoxification or substitution treatment.

Age limits on purchase of alcohol: In retail sale, mild alcoholic beverages can be purchased by those aged 18 or over and all types of alcoholic beverages by those aged 20 or over. In licensed serving, the age limit is 18. Retail sales and licensed serving of drinks containing 1.2 to 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol is allowed to people aged 18 or over.

Consumption of alcoholic beverages:

Documented consumption: Retail sales of alcoholic beverages and the licensed serving of alcoholic beverages in Finland (includes sales in Alko stores to retail clients, deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and licensed restaurants). The concept of consumption refers to consumption of alcoholic beverages at national level.

Retail consumption: Retail consumption includes alcohol sold at Alko shops and delivery points as well as deliveries of alcoholic beverages to grocery shops, petrol stations, kiosks and shops selling fruit wine and sahti.

Consumption on licensed premises: Deliveries of alcoholic beverages to licensed restaurants.

Restaurants with licence A: licensed to serve all types of alcoholic beverages.

Restaurants with licence B: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 22 per cent by volume.

Restaurants with licence C: licensed to serve alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume.

Undocumented consumption: Alcoholic imports by passengers, home preparation illegal distillation, smuggling, surrogates and alcohol consumed by Finns abroad.

Total consumption: Documented and undocumented consumption combined.

Value of documented consumption: Value of documented consumption: The value of consumption of alcoholic beverages at national level. The value of retail consumption does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Sales of alcoholic beverages.

Sales: Retail sales and licensed serving of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities.

Value of documented sales: The value of sales of alcoholic beverages at regional level or in smaller geographic areas such as municipalities. The value of retail sales does not include the value of return bottles for long drinks, cider and beer.

Mixed use: Simultaneous use of different substances.

Services for substance abusers: Specialised services for substance abusers and social and health services used for alcohol- and drug-related reasons.

Specialised services for substance abusers: A-clinics and youth clinics and other similar units of community-based care, detoxification centres, rehabilitation units, housing services for substance abusers, overnight shelters and day centres.

Substance abuse client: A substance abuser or the abuser's family member who uses the services of A-clinics.

Institution providing care for substance abusers: Facilities entitled to the rehabilitation allowance of the Social Insurance Institution and all detoxification centres.

Hospital care for alcohol- or drug-related diseases: A period of hospital care with an alcohol- or drug-related diagnosis as the first primary diagnosis or as the second or third secondary diagnosis.

Alcohol-related disease:

ICD-9-diagnoses: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10-diagnoses: F10, T51, K70, K85.2, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G40.51, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0.

Drug-related disease:

ICD-9-diagnoses: 292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X, 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X, 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.

ICD-10-diagnoses: F11-F16, F18-F19, F55, T36, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X44.

Violent offences: Murders, manslaughters, homicides and assaults or attempted murders, manslaughters or homicides recorded by the police.

Lähteet - Källor - Sources

- Hakkarainen, P., Perälä, J., Metso, L. (2011). Kukkaa pukkaa - kannabiksen kotikasvatusta Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2): 148–168.
- Hakkarainen, P., Metso, L., Salasuo, M. (2011). Hamppuikäpolvi, sekakäyttö ja doping. Vuoden 2010 huumeikyselyn tuloksia. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (4): 397–411.
- Helakorpi, S., Holstila A., Virtanen, S., Uutela, A. (2012). Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys 2011, kevät 2011. Terveystiedon ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 45/2012. Tampereen yliopistopaino.
- Helsingin yliopiston Hjelt-instituutin oikeuskemian yksikön toksikologian laboratorio (2011). EMCDDA Standard table 5 (2011) ja sekä lisätiedot.
- Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitos. (2011). Suullinen tiedonanto huume-kuolemista 2009.
- Hibell, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A., Kraus, L. (2012). The 2011 ESPAD Report - Substance Use Among Students in 36 European Countries. CAN.
- Jaakola, S., Lyytikäinen, O., Rimhanen-Finne, R., Salmenlinna, S., Voipio, J., Roininen, M., Löflund, J-E., Kuusi, M. Ruutu, P. toim. (2012). Tartuntataudit Suomessa 2011. Terveystiedon ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 36/2012. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80441/URN_ISBN_978-952-245-658-8.pdf?sequence=3 (2.7.2012).
- Keskusrikospoliisi (KRP). (2012). Keskusrikospoliisin huumeusainerikollisuutta koskevat julkaisemattomat tilannekatsaukset 2011 sekä keskusrikospoliisin antamat lisätiedot.
- Korteniemi, P. (2011). Kuuden suurimman kaupungin päihdepalvelut vuonna 2010. Kuusikko työryhmän julkaisusarja. Helsinki. http://www.kuusikkokunnat.fi/SIRA_Files/downloads/Paihdehuolto/Raportti_paihdehuolto2010.pdf
- Kouluterveyskysely. (2012). Terveystiedon ja hyvinvoinnin laitos (THL) (3.10.2012).
- Noponen, T. (2005). Poliisin suorittamat päihtyneiden säilöönnotot ja säilöönottojen asiakaskunta Helsingissä. Poliisiammattikorkeakoulu. (Tiedotteita/Poliisiammattikorkeakoulu; 43). Espoo: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Pahlen von der, B., Eriksson, P. (2003). Alkoholi ja aggressiivinen käyttäytyminen. *Duodecim* 119: 2488–2493.
- Partanen, P., Hakkarainen, P., Hankilanoja, A., Kuussaari, K., Rönkä, S., Salminen, M., Seppälä, T., Virtanen, A. (2007). Amfetamiinin ja opiaattien ongelmakäytön yleisyys Suomessa 2005. *Yhteiskuntapolitiikka* 72 (5): 553–561.
- Piispa, M., Helakorpi, S., Laitilainen, E., Uutela, A., Jallinoja, P. (2008). Huumekontaktit ja huumeimielipiteet: Tutkimus työikäisistä suomalaisista 1996–2007. Kansanterveyslaitos (KTL). (Julkaisuja/KTL; B5/2008). Helsinki: Yliopistopaino.
- Raitasalo, K., Huhtanen, P., Miekka, M., Ahlström, S. (2012). Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2011. ESPAD -tutkimuksen tulokset. Raportteja 59. Helsinki: Terveystiedon ja Hyvinvoinnin laitos (THL). http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90753/URN_ISBN_978-952-245-735-6.pdf?sequence=1
- Rikollisuustilanne 2011: Rikollisuus- ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 262/2012. Helsinki: Hakapaino OY.

- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). (2012). Valtioneuvoston periaatepäätös toimenpideohjelmasta huumausaineiden käytön ja sen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi 2012–2015. http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1819509#fi (3.10.2012).
- THL (2012a). Päihdehuollon huumeasiakkaat 2011. Tilastoraportti 19/2012, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). www.thl.fi/tilastot/paihdehuollonhuumeasiakkaat.
- THL (2012b). Päihdehaittakustannukset 2010. Tilastoraportti 11/2012, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). www.thl.fi/tilastot/paihdehaittakustannukset.
- Valtioneuvosto. (2011). Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma. <http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi.pdf> (22.6.2011).
- Varjonen, V., Tanhua, H., Forsell, M., Perälä, R. (2012). Huumetilanne Suomessa 2012. THL Raportteja. Helsinki: Terveiden ja Hyvinvoinnin laitos (THL).
- Vuori, E., Ojanperä, E., Launiainen, T., Nokua, J., Ojansivu, R.-L. (2012). Myrkytyskuolemien määrä kääntynyt laskuun. Suomen Lääkärilehti 22/2012, s. 1735–1741a.
- World Health Organization (WHO). (2011). Global status report on alcohol and health. World Health Organization, Switzerland.